

LUNAPARK

TOMISLAV ZAJEC

SADRŽAJ

Lunapark	1
O autoru	123
Impresum	124

Ozi me probudi i kaže: „Idemo u lunapark.“ A onda, kad smo već u autobusu za Zagreb, pita me što ću sad raditi. Gledam kroz prozor, prolazimo kroz šumu, pa pokraj sela i još jednog. A onda smo na starom, drvenom mostu koji izgleda kao da će se srušiti kad se autobus nađe na njemu. Vozač poglasni radio, mi ipak prođemo. Ozi ponovi pitanje, i ovoga puta me povuče za rukav. U plitkom potoku plivaju dva labuda. Ono što sam ostavio iza sebe, Odgojni zavod u Turopolju. Pogledam ga i kažem: “Idemo u lunapark.” To znači: napokon smo dobili propusnice za izlazak. To još znači: ne mislimo se više vratiti. Ono što sam ostavio iza sebe, metalni ormarić s lokotom, poster za Armageddon i nekoliko praznih bočica šampona za kosu. Zalijepio sam ih UHU ljepilom, tako da podsjećaju na neki veliki neboder. Komandanta s drugog kata, koji je bio dobar prema meni. Komandanti su policajci koji nas čuvaju. Tako ih zovemo. Privid da nešto posjedujem, ništa više od toga. Ništa nije moje, osim lijekova za disanje koje moram uzimati da bi mi bilo dobro. Otvorim vrećicu, prebrojim kutijice, sve je unutra. Ozi je zaspao i sad mu glava dodiruje moje rame. Za Ozija ovo nije ništa novo: raspisivanje tjeralice i izbjegavanje policije. To su stvari koje on opisuje kao zabavnu kompjutorsku igricu. A onda se smije, dok ležimo u krevetima u Zavodu, nakon što ugase svjetlo. Onda, jer sad nastavlja spavati. Kad se napokon probudi, pogleda na plastični sat koji je prekjučer ukrao iz ormarića klinku koji je tek došao. Sad ga prvi put ima na ruci. Kaže: “U Zagrebu smo za četrdeset pet minuta.” I još: “Za četrdeset pet minuta počinje budućnost.” Budućnost je nekakav biznis s ukradenim autima. To je dogovorio Ozi, ali ja nisam siguran. Pa kad me iznova zapita što ću raditi, idem li s njim ili ne, samo slegnem ramenima. Kažem mu što sam zapravo mislio. Mislio sam potražiti obitelj. A Ozi se nasmije i kaže: “Budalo. Ti nemaš nikoga.” Ne odgovorim mu ništa. To je možda istina, a možda nije važno. Nikad mu nisam pokazao fotografiju. Ili rekao za ženu u haljini, s biserima oko vrata. Veliku ženu sklonu čudnim idejama. I rušenju. Pa glavu spustim na naslon i pogledam iznad sebe. Uskoro ću navršiti šesnaest godina. Ozi ima godinu više. Pred nama je budućnost. A budućnost je tanka crta na sivom, tapeciranom krovu iznad moje glave, baš to je budućnost.

Sasvim tanka crta. Pukotina koja odjednom nastaje na tapeciranom krovu i svakog trenutka postaje sve veća. Na samom početku, toliko je blijeda i nova, da zamalo ne postoji. Onda samo na nekoliko trenutaka sklopim oči, više ne moram gledati da bih bio siguran. Gotovo odmah nakon toga pojavi se zvuk, sasvim tiho krckanje, i baš tako nastaju pukotine na nebu. No, ja dobro znam, ovo je samo odraz, kao u ogledalu. Visoko iznad mene, tamo gdje nitko ne može vidjeti, polagano počinje pucati sjajna i neprekinuta linija neba. Kao napukla ljuska jajeta. Tako to izgleda. Baš toliko smo mali i beznačajni. Nikad nisam u pravom trenutku bio

iznad mjesta s kojeg silazi, polagano klizeći niz čestice prašine. Možda tako i treba biti. Zamišljam kako me po licu gađaju kamenčići vrući poput lave. Prigušeno škripanje Zemljine atmosfere znači samo to da ovo nije jednostavno putovanje. Jako svjetlo znači da je ponovno sasvim blizu. A ponekad, ali samo ponekad, postoje i drugi znakovi. Ona za to zna reći: "Dogodilo se otkrivenje." A otkrivenje je: šuštanje zapetljanih ogrlica, iznenadni vjetar podignut njezinim velikim krilima. Ali ovaj dan na kraju ipak ostane miran. Kad ponovno otvorim oči, sivi krov autobusa je netaknut, možda sam se prevario. Izgleda da danas zapravo baš nitko nikamo ne putuje. Tamo odakle odlazim ljude se ne ispraća. Nema dugog mahanja kroz stisnute prozore. Ne čuje se ništa, samo zrikavci, zvukovi koji mi izlaze iz kože na prsima. Pa kad već gotovo pomislim da se sve dogodilo samo u mojoj glavi, ona iznova učini da uz veliku buku čitav strop propadne pokraj mene, da se sve uruši i nestane, i tako me ponovno zadivi svojim veličanstvenim ulaskom. A zatim, odjednom potpuno skromna, dostojanstvena i u razaranju, oprezno siđe niz savijen prozor na mojoj strani autobusa, razgrne oblake sive prašine, duboko uzdahne i kaže.

ANĐEO: Evo kako u kratkim crtama stoje stvari. Slušaš? To da nemam drugog ili važnijeg posla, osim tebe. To sasvim sigurno nije istina. I zbog toga zahtijevam predanost. I koncentraciju. Dobro? Uz to, strašno sam nedruštvena i čudna. Ponekad ću učiniti sve samo da bih te vidjela, a ponekad ću ostati daleko. Ali. Zapravo nije stvar u tebi. Ozbiljno. Ljudi previše misle da se stvari događaju za njih. Ili zbog njih. Ili njima. A sve je to zapravo pitanje taštine. Moje taštine. Ne idem apsolutno nikamo ako ne izgledam, u najmanju ruku, solidno. Važi? A u zadnje vrijeme se sama sa sobom ne osjećam najbolje. Pusti. Ne pitaj. Ženski problemi. I zato me dobro slušaj. Stvari možeš gledati s više strana, ali ona strana koju na koncu izabereš mora te uvijek voditi samo naprijed. Nikamo drugamo. Naprijed. U redu? A sad otvori oči.

Sjedim na Glavnom kolodvoru. Ruke držim na koljenima i vidim da su mi nokti prljavi. Ženski glas sa zvučnika jednoličan je i metalan. Informacije su uvijek iste. Broj perona. Dolazak iz. Odlazak u. Vrijeme kašnjenja. Zamišljam je kako izgleda, ženu iza mikrofona. Nedaleko od klupe na koju sam sjeo, iza prozora u Prometnom uredu, umorna mala žena sjedi za kompjutorom i igra pasijans. Snažan zvuk zviždaljke. Troje Kineza sjedi stisnuto na usporednoj drvenoj klupi i zuri u putne karte. Željezničari prolaze pokraj njih, dovikuju im: "Šen či, šen či." U pozadini, čujem zagrijavanje velikih mašina, metalne udarce, novu najavu

preko zvučnika. Čujem smijeh iz malog kafića. A onda se Ozi vrati s nekim dečkom koji je iz Čakovca, koji spava u vagonima, koji stalno govori "Faking shit" ili "Je, je" umjesto "Da, da". Sve mi je to još prije rekao Ozi, ali Sanjin sad ne kaže ništa od toga. Nego samo da mi može naći nešto drugo, ako me ne zanima taj njihov posao s autima. Sanjin voli da su stvari sređene, ima takvih ljudi. Iz desnog džepa traperica viri mu žuti mirisni borić. Zamišljam kako navečer, nakon što posljednji putnici odu, polagano odlazi u jedan od odjeljaka vlaka, sklopi oči i legne, kosom dotičući mirisni borić koji je nalijepio na tanku stijenkicu iznad glave. Na zid koji to nije. Sanjin kaže da nema nikakve frke, Ozi mu je pričao o meni, on zna kako ja mogu doći do love. Ozi se nasmije, ali nekako muklo. Večeras ćemo spavati u vagonima, to je dogovor. A onda, i noć nakon toga.

Sanjin kaže da u vagonima možeš spavati samo ako znaš Crnog. I ako mu povremeno daš pedeset kuna. Onda te probudi prije racije. Jednostavno tako. Crni je kondukter koji je jutros prvi put obukao svoje novo proljetno odijelo, a nakon što nam to kaže, on se nasmije, pa kaže još i ovo: "Idem sad u šumu jebat lisice." A onda me Sanjin upozna s tipom koji ima brkove i plati mi tiramisu u kolodvorskom restoranu. Nešto kasnije, ja sjedim u njegovu crvenom autu. Ne znam koliko ima godina. Vjerojatno preko četrdeset. Gotovo je bez kose, a ono malo što mu je ostalo iza ušiju ispušta velike pahuljice peruti koje mu ostaju na ovratniku. Kad debelim prstima otkopča sve gumbе, trbuh mu je velik i potpuno bez dlaka. Kaže da radi na carini. Nakon čitavog dana vrti mu se u glavi od ispušnih plinova. Kao droga. To mu je smiješno. Otkopčava sat i stavlja ga na plastiku ispod vjetrobranskog stakla. Duboko udahne. Položi mi dlan na trbuh. Udahne još jednom. Iz nekog razloga kitu čitavo vrijeme zove lula. Na primjer, on kaže: "Htio bih se malo poigrati s tvojom lulom." Parkirani smo u potpunom mraku, na samom dnu Jakuševca. To znam jer brkati tip kaže: "Idemo se malo provozati do Jakuševca". Stali smo pokraj nekakve kućice sa zelenim metalnim krovom. U daljini s desne strane je izlog nekakve prodavaonice automobila. Kad otvori vrata i izađe u mrak pišati, osjetim smrad ustajalog smeća. Nisam siguran da mi se ovo radi. Ozi je rekao: "Ne seri. Svi znamo kako si dosad dolazio do džeparca." Ako je to istina, ne znači da mi se sviđalo. Ozi se nasmijao i ponovio: "Ne seri." Onda je Sanjin rekao da je ovo skroz isto, i zato okej. Obična razmjena. Tako je rekao, ja znam kako to ide. Razmjena. Dobro znam. A sad, brkati se tip vraća u auto. Dlanom desne ruke prođe preko mojih traperica. Povučе mi remen i otkopča ga s dva prsta, kao da je samo to vježbao čitav život. Kaže: "Mogao bih ti nabaviti novi, od prave kože, ostalo mi je od prošlotjedne zapljene." Ovako izgleda živjeti u Zagrebu. Sanjin je napravio plan, Ozi se smijao. Večeras ću Crnom dati lov. Brkati tip mi

kaže da bih se trebao okupati. A kad mu kitu napokon stavim u usta, prvo osjetim gorki okus zaostale pišaline, ali sve je puno manje strašno od onoga kako sam mislio da će biti. Pa pomislim, možda je Sanjin ipak imao pravo. Ovo je privremeno, već sutra će sve biti drugačije. A onda baš tako i bude. Samo, kad živiš, kad si to ti, teško je znati da to drugačije ne mora uvijek biti i bolje.

Drugačije za mene znači ovo: nakon tjedan dana napokon pronađem mjesto gdje mogu spavati. To nije nešto što ima veze sa Sanjinom. On ionako odlazi iz vagona, pronašao je mjesto, u nekoj napuštenoj kući kod Kvatrića, sve dok ne krene ta stvar s autima. To nema veze ni s Ozijem, on je jednostavno nestao prije nekoliko dana, a bila je nedjelja. To ima veze samo sa mnom i sa ženom koja od prvog trenutka želi da je zovem mama Gabrijela. Pljusak me uhvati na ulici i nakon nekoliko trenutaka potpuno sam mokar. Pokušavam se sakriti u neku vežu, ali navečer kod Glavnog kolodvora baš sve budu zaključane. Ispred jedne stoji policajac i dugo me promatra, pa brzo požurim niz cestu. Možda ovo iza mojih leđa nisu njegovi koraci. Sjetim se Turopolja, sjetim se gospodina Slaveka, našega socijalnog radnika, kojem kad se jako nasmije nedostaje kutnjak. I gospođe Jadranke, koja je s nama radila kolaže. Ne želim se okrenuti, pa pretrčim cestu i gotovo naletim na auto. Ne, nisam ga vidio, ulica je čitavo vrijeme bila gotovo prazna. Ne sjećam se kočnja. Ili trube. Samo ovog; odjednom sam na koljenima i kašljem, jer to radim uvijek kad sam uplašen. Žena u autu, mama Gabrijela. Ona polagano otvori prozor i proviri u noć, maknuvši kosu s očiju. Nakon što ustanem, tiho kažem: "Oprostite." Škljocanje iznad naših glava, to je svjetlo koje se mijenja na semaforu. Mama Gabrijela me nastavi promatrati, dugo i bez riječi, a onda njezina mršava ruka potpuno usporeno izađe kroz prozor, kao da bi je ikakav nagliji pokret mogao slomiti. U njoj je staklenka puna nekakvog svijetlog sirupa. A mama Gabrijela, ta čudna mršava žena koja usred noći gazi mlade dečke da bi onda s njima malo u miru razgovarala, ona kaže: "Baš bih trebala nekoga da mi pridrži ovu staklenku meda."

Zidovi su žuti. To je topla boja. A toplina, to je ljubav. Tako kaže mama Gabrijela, nakon što se osmijehne, i rukama popravi pepeljastu kosu koja joj je pala na čelo. Stalno joj se to događa. Pogotovo kad se nagne, a sad je nagnuta iznad kade u velikoj kupaonici na katu kuće. Odvod je začepljen, voda curi iz široke slavine, tri mirišljave bombice otapaju se na dnu. A ona prstima lagano provjeri toplinu vode. Pogleda me. Osmijehne se. "Sad se skini." To mi kaže, prve večeri mog boravka u njezinoj kući, i izađe. Dok poslušno otkopčavam

hlače, kroz širom otvoreni prozor promatram tek razlistalo drveće Rokova perivoja. Neki zvuk, jedva čujan: kopča mog remena udarila je o bijelu pločicu. Kvrnula pokraj otirača. Mama Gabriјela se vraća s čašom na dugoj dršci, prsti su joj omotali staklo, u dahu joj osjećam vino jer stoji sasvim blizu mene dok mi govori: "No, uđi. Nema tu neke mudrosti." Znam, nema neke mudrosti. Jedna noga, zatim druga. Onda sam unutra. Mama Gabriјela ostavlja čašu, na ruke stavlja rukavice koje umjesto prstiju imaju mekanu spužvu. "To sve treba dobro oprati", kaže. To – to sam ja. Samo trenutak prije nego što mi da ime. Negdje iz prizemlja zvukovi klavirske glazbe. A zatim, kao da nekim malim uređajem skrivenim iza uha prati moje misli, mama Gabriјela kaže: "Ovo što čuješ, to je moj nesretni duh iz prošlosti. Sjedi za koncertnim klavirom i prebire po slijepljenim tipkama. Znaš, dragi moj Dante?" I tako se dogodilo. Moje novo ime. Dante. Klimnem glavom kao da je sve unaprijed potpuno jasno, jako ne želim zakašljati. Ali ni ne govorim, jer ne znam što bih zapravo trebao reći. A ona ruku u mekoj rukavici spušta u vodu i polagano je pomiče po mom trbuhu. Negdje vani, u obližnjem parku, dijete se smije jer je na ljuđački ili toboganu. Bijele i crne tipke, i med u tankim pukotinama između njih. "Nema veze ako ovo još nikad nisi radio", kaže mama Gabriјela, i ja joj ne želim proturječiti. "Zažmiri", kaže ponovno, i ja je poslušam.

"Dođi, dođi, brzo, dođi, pustila sam." Glas mame Gabriјele dolazi iz dnevnog boravka. Ja sam u kuhinji. Veliki pravokutni prozor bez zavjese gleda u vrt susjedne kuće. Kroz razlistalo drveće dopire slabo svjetlo. "Požuri, daj navuci samo bokserice", viknula je da bih je čuo, i ja sam samo u boksericama. Već gotovo dvanaest mjeseci imam petnaest godina i naučio sam biti poslušan. Neka sjena prođe hodnikom u kući preko puta naše. To je djevojka. Ima crvenu kosu. U ruci drži keramičku šalicu, unutra bi moglo biti mlijeko. Ili nešto slično. "Dođi, već sam stavila, traje." Mislim da je njezina kosa ipak više narančasta nego crvena, a ona se na trenutak pomakne, pa se vrati, možda pleše, polagano klizi parketima samo u mekanim čarapama, lagano dotiče pod. Vraćam se u sobu. Mama Gabriјela sjedi u fotelji, s desnim rukavom košulje navučenim gotovo do lakta, i kaže mi da sjednem. Njezini prsti prelaze preko tipki na videokaseti koju oboje trenutačno gledamo, ona tek sa zamalo sklopljenim očima. Upotrijebljena igla stoji odložena na tanjuriću pokraj šalice za kavu. Ono što je bilo unutar staklenih stijenki više nije tamo. "Cankarjev dom", kaže mama Gabriјela, nakon što deset minuta slušamo njezine prste. "Druga turneja. Chopin. Preludij op. 28, br. 11, u B-duru: Vivace." Pa mi kaže da to glasno ponovim za njom, točno tako kako je rekla, i ja to činim. Podlaktica kojom prolazi naslonom fotelje puna je uboda i suha. Ono što svira dolazi do kraja, ostalo je tek toliko vremena za naklon publici. A ona kaže: "Budi dobar,

donesi mi još malo vina". Na traci, mama Gabrijela se osmjehuje negdje prema bijelim svjetlima, a onda i iza njih. Rukavi na njezinoj crnoj košulji malo su predugački. Ono što slijedi: Preludij op. 28, br. 20, u c-molu: Largo. Preludij op. 28, br. 6, u b-molu: Lento assai. Ustajem bez riječi i s praznom čašom odlazim u kuhinju. Iz sobe, ona za mnom viče: "Prije, davno prije, sto godina prije svega ovoga, ja sam stvarno postojala."

U njezinoj sobi odjednom bude jutro, samo tako. Ležim pokraj nje i promatram je bez riječi. Ne želim micati zavjese, dovoljno tiho odlazim do vrata i lagano ih odškrinem, sinoć smo u hodniku ostavili upaljeno svjetlo. Mama Gabrijela na trenutak otvara oči i izgleda kao da zapravo ne zna gdje se nalazi. "Već si ustao boli me glava koliko je sati", kaže u jednom dahu, a zatim glavu ponovno spusti na jastuk. Silazim u prizemlje i u kuhinji iz frižidera uzimam mlijeko. Pijem ga iz tetrapaka i malo mi klizne niz bradu. Kroz prorez na staklenim ulaznim vratima ubačena su tri pisma. Okrećem ključ. Dva. Tri puta. Na otiraču svježe mačje govno. Na prvom je katu i moja soba, ali tamo je posteljina čista i još uvijek netaknuta. Legnem na krevet tek da bih osjetio kako to izgleda, federi nisu previše tvrdi, osjećam kako mi jedan dodiruje kožu negdje ispod lopatice. Sklapam oči. Ne znam koliko to traje. Čujem zvukove iz kuhinje. Zvukove iz parka. Kad napokon ustanem, otvorim prozor, ali ga nalet vjetra odmah naglo zatvori za mnom, pa ga i ja onda ostavim tako. Nalet vjetra prevrne okvir za fotografije na malom stoliću iza vrata. Kad ga podignem, umjesto nečijeg lica uguran je tanak smeđi karton s jasno označenom cijenom. U ovoj sobi baš ništa ne pripada meni, ali to je u redu, nikad ni nije bilo drugačije. Zapravo je oduvijek tako.

Pa ponovno zažmirim. Ovoga puta jako čvrsto. Najčvršće što mogu. Prije nego što sam napravio tu glupost s provalom, bio sam dobar. Prije Odgojnog zavoda u Turopolju živio sam u Nazorovoj, u Domu za nezbrinutu djecu. A prije nego što sam postao stvarno bolestan, prvi put sam vidio anđela. Nisam imao više od tri godine i tog sam dana imao stvarno visoku temperaturu, ali anđeli učine nešto veliko, da ih se sjećaš. Ne uvijek, nego kad je važno, ili kad im tako dođe. Mislim da to nije zato što im je jako stalo, nego zato što misle da su stvarno posebni. Nezamjenjivi. Pa otvorim oči. U spavaonici je šest bijelih krevetića s debelim rešetkama. Prvi dan mog novog života u Domu za nezbrinutu djecu. Velika zgrada na sredini strme ulice kojoj tada nisam znao ime. Ali sad ga znam, Nazorova ulica. U spavaonici postoje prozori, ali kao da ih nema. Ono što je vani odjednom bude sivo. Toliko sivo da se ne usudim ni zaplakati. A mene posjeti anđeo. Nema blago lice s vječnim

osmijehom. Umjesto toga, obrazi su joj oblijepljeni teškom šminkom, a oko vrata šušte snažno omotane biserne ogrlice. Veliki anđeo s dugačkim rukama, možda malo predugačkim, bez ikakvog napora razvali strop na kojem su do prije trenutka bili nacrtani oblaci i nebo. Cigle, žbuka, i željezna konstrukcija uz veliku buku padnu pokraj krevetića, pokraj mene. Anđeo siđe a da nimalo ne pomakne svoja velika krila boje slonovače. Krila koja nikako nisu tek svijetla. Slonovača. Ali, sve su to detalji kojih ću tek nakon puno godina potpuno postati svjestan. Sad, samo jedan trenutak razmišljam bih li trebao vikati. Možda je bolje razmišljati ovako: ovo se baš svaku večer događa u Dječjem domu u Nazorovoj ulici. Samo ne svaki put istom djetetu. Danas je red na mene. Ništa više od toga. Anđeo me pogleda nekako čudno, možda pospano a možda nježno, i dotakne mi čelo svojim dugačkim nebeskim prstom. U ostalim krevetićima djeca odjednom počinju plakati, jedno za drugim. To uvijek bude tako, kao požar koji brzo izmakne kontroli. Pod je sigurno prepun žbuke, smrvljenog zida, čavala. Pokraj staklenog zida prolaze žene u šarenim pregačama, ali ni jedna ne proviri u spavaonicu. U hodniku je čitavo vrijeme hladni polumrak. A Anđeo i ja, kroz buku i prašinu, mi onda malo razgovaramo.

Mama Gabrijela i ja sjedimo u kuhinji, ona me dugo promatra, ali ne želi da išta kažemo. Ni ona, ni ja. Kad sam prije nekoliko minuta sjeo pokraj nje, upitala me kako sam spavao, pa me odmah ušutkala podizanjem ruke. Odmahivanjem glave. Smiješkom. Poljupcem koji miriši na kavu. Pa ne govorimo. A onda ona napokon promrmlja: "Vrt je već strašno zarastao, ne misliš?" Kroz kuhinjski prozor ponovno ugledam djevojku s narančastom kosom, u kući preko puta. Ali sad je sunce, pa sve izgleda puno manje nestvarno. Klimnem glavom, mama Gabrijela me iznenada pita zašto ništa ne govorim, a zatim ne dočekavši odgovor ustaje i izlazi. Gledam za vratima koja se nastavljaju ljuljati na propuhu. U velikoj kući mame Gabrijele svaka stvar živi svojim zasebnim životom. Odlazim u kupaonicu. Nakon što se istuširam, odjednom i potpuno nenajavljeno napada me jak kašalj. Dok se grčim od napora hvatajući pumpicu s dozama lijeka, u ogledalu mogu izbrojiti vlastita rebra. S jedne i druge strane. Nakon samo nekoliko trenutaka ponovno sam potpuno mokar. Lice mi je sivo od naprezanja. Ruke bijele, prsti slijepljeni uz hladnu keramiku umivaonika. Rubovi podočnjaka kao iscrtani olovkom, udubljeni u kožu, tetovirani. Odjednom pomislim: znači tako izgledam kad mi nije dobro. Lice mame Gabrijele, njezino uho naslonjeno je na vrata s druge strane, ali ona ne govori ništa. Šuti potpuno nesvjesna da osjećam njezinu prisutnost. Možda tako izgleda i sama smrt kad ti se strpljivo približi, zastane s dovoljnim odmakom da ne osjetiš strah, jednostavno pričekava da napokon odustaneš.

A onda mama Gabrijela kaže: "Unutrašnji mir moguće je postići samo ako čovjek dovede do kraja ono što je počeo." Zbog toga je kašalj samo jedna prepreka više na putu do njezina konačnog cilja. Ne znam koji je konačan cilj, ali ne želim pitati. Vjerojatno nekim čudnim jezikom govori o tome kako sam možda bolestan. Činjenica da u to nije sasvim sigurna njoj je odjednom uzbudljiva. Mogućnost moje bolesti pretvara je u požrtvovnu misionarku. Stvari su odjednom puno zanimljivije nego što je to uopće mogla zamisliti. Srijeda je i ponoć je sasvim blizu. "Što ću ja s tobom?" šapne mi, između dva bljeska. Mama Gabrijela je u dugačkoj kućnoj haljini, s velikim fotoaparatom u rukama. Ja sam naslonjen na zid u dnevnom boravku. Hladnoća cigle prodire mi kroz majicu, ali to traje kratko. Zatim smo u kuhinji. Zatim u hodniku, kod vrata koja izlaze u vrt. Ona kaže da će fotografije biti jako dobre. Kaže: "Da sam se bavila fotografijom umjesto glazbom, sad bih i dalje bila dobro." Glazbena podloga: tiho povlačenje njezine tanke tkanine po parketima. "Znaš, ipak postoje umjetnosti koje čovjeku daju živjeti. Glazba nije jedna od tih." Snažno svjetlo ponovno me zaslijepi, a zatim još jednom. Nekome vani, na ulici, ovo se može činiti kao da unutar naše kuće traje oluja. Jedan trenutak to mi izgleda kako dobra slika; boja koju vjetar otkida sa zidova dok odzvanjaju gromovi. Zatim mama Gabrijela traži da se nasmijem, i ja učinim tako. Odjednom se sjetim Ozija, dok se smije njegove oči uvijek ostanu ozbiljne. A onda ona kaže: "I tako, ti si vidio pravog anđela?" Kroz prozore dnevnog boravka dvije nove munje istovremeno pojure u polumrak Rokova perivoja i izgube se tek među granama najudaljenijeg drveća.

ANĐEO: Ne znam. A što sad. To je ionako više stvar logike. Kažeš da dolazim onda kad ti je potrebna pomoć. Dakle, ako me nema, vjerojatno ti i nije toliko loše. A opet, ako sad razgovaramo - to pretpostavlja činjenicu da sam sad tu. Znači li to da ti zapravo ipak nije dobro? Vidiš. Ne znam. Ni ja ne moram znati sve. Uostalom, tvoj slučaj nije baš toliko poseban. Aha. Da, izgovorila sam to. Čudno je kad te anđeo mora učiti realnosti, ne misliš? Evo, na primjer. Jedna je starica u Španjolskoj, negdje kod Toleda, baš sinoć razgovarala s anđelom koji se sakrio u fasadu pokraj poljoprivredne zadruge gdje je godinama radila kao blagajnica. Čudan slučaj. Tko zna što je nakon toga bilo s njom. Ja stvarno ne znam.

A na noćnom ormariću moje me lice odjednom promatra s dvije uramljene fotografije. Na

manjoj se smijem. Čeljust mi odmah izgleda snažnije, bore oko usana jače dolaze do izražaja. Na većoj promatram nešto što mi je sasvim blizu, a opet je pobjeglo oku fotoaparata. Ni na jednoj ne izgledam onako kako bih trebao, onako kako se sjećam svoga lica u trenutku dok je mama Gabrijela uzastopno govorila: "Miran!" Ali to je dovoljno da me podsjeti, pa odlazim do velikog ormara i ne gledajući prstima na posljednjoj polici napipam fotografiju koju sam donio sa sobom iz Turopolja, jedinu stvar koja mi stvarno pripada. Prije je bila na dnu metalnog ormarića zaključanog lokotom. Sad je u puno većem i skupljem, ali sve drugo ostalo je isto. Fotografija: mlada žena sa zadebljanim obrazima u profilu, leđima gotovo okrenuta onoj hladnoj točki samog središta fotoaparata. U rukama drži malog, tamnog dječaka. Oči su mu gotovo potpuno stisnute od snažnog svjetla. Ženini dlanovi razapeti stoje na njegovim oblim leđima. Duga kosa, skupljena u tjemenu, prikopčana je kožnatom kopčom. Fotografija je stara, iscrtana tankim borama, gotovo potpuno izbljedjela. Osobe na njoj, udaljene sjene iz prošlosti. I oboje izgledaju kao da su odjednom uhvaćeni u nečemu što nikako nisu smjeli raditi. Ali ja nikad ne mogu vidjeti ono što je došlo poslije. Ne mogu biti siguran. I zbog toga fotografiju ponovno spremam, kao da bi se odjednom mogla do kraja potrošiti. Vraćam je ponovno na posljednju полицu ormara. Duboko, gdje je dosad i bila. Jer, baš tako nastaju pukotine na nebu.

MAMA GABRIJELA: Zašto ne želiš pričati o tome? JA: Tako. MAMA GABRIJELA: To nije nikakav odgovor. JA: Je. MAMA GABRIJELA: Tako razgovaraju djeca. Ti više nisi dijete. Reci mi. JA: Zato što je to bilo prije. MAMA GABRIJELA: A sad je drugačije. JA: (...) ANĐEO: No, reci joj. JA: A-ha. MAMA GABRIJELA: Dobro drugačije? Ili loše drugačije? JA: Da. Mislim. MAMA GABRIJELA: Što od toga? JA: Dobro drugačije. MAMA GABRIJELA: Hoću samo da budeš sretan. Već dugo nisam vidjela sretnu ljude. Upoznala sretnu osobu. Nitko nije sretan. Hoću da ti to budeš. JA: Pa, jesam. MAMA GABRIJELA: Sretan? ANĐEO: Sretan. JA: Sretan. MAMA GABRIJELA: (...) JA: Što. ANĐEO: Nije boljelo. JA: Što? MAMA GABRIJELA: Ništa. Onda sam i ja. ANĐEO: Vidiš? JA: Vidim.

Kroz neobične pukotine na nebu. Kroz te odlučne početke probijanja opne, koje učini moj anđeo sklon svim vrstama pretjerivanja, vidim ovo. Sa sedam godina još sam više bolestan i iz Nazorove redovito odlazim na kontrole u bolnicu. Današnja je zato što upravo odlazim u obitelj koja me odlučila uzeti. Službeni naziv je udomljavanje, ali to mi ne znači ništa. Mama i tata, to već zvuči drugačije. Bolje. Kombi ima crvene križeve na lijevim i desnim vratima.

Unutra nas ponekad bude više. Ponekad samo ja. Ali uvijek je previše toplo. Medicinska sestra koja nas prati zove se Vlasta. Vlasta nosi rep i grize nokte, često sve do krvi. Sjedi pokraj vozača i dok on čitavim putem do bolnice komentira promet, ona grize nokte. A danas ona kaže: "Čujem da uskoro odlaziš. Čujem da su ti pronašli novu obitelj." Moja nova obitelj, muškarac i žena koji me već neko vrijeme posjećuju. Ona se zove Koraljka, a on Drago. Vozač stisne trubu, vikne nekome na cesti: "Pička vam materina ćorava." Vlasta mi spretno promijeni hladan oblog, zagriže vršak vlastitog kažiprsta, vrati se na svoje mjesto. Odjednom smo na semaforu, a u bolnici dugo čekamo doktora, jer baš nikad nije drugačije. Kad smo napokon unutra, soba miriše po alkoholu i prašini. Doktor mi se osmijehne, pročita papire u mom kartonu, ponovno mi se osmijehne. Možda malo drugačije, a možda mi se i čini. Vlasta mi pomogne skinuti košulju i potkošulju, pa umorno sjedne na stolicu preko puta stola, doktor vadi slušalice, kaže mi da sjednem na krevet. Krevet je tvrd, prekriven tankim, zelenim papirom. A nakon što mi posluša pluća, doktor kaže: "Mislim da ćemo ponoviti spirometriju, što kažeš, prijatelju?" Vlasta klimne glavom umjesto mene, jer rečenica je zapravo i bila za nju. Zamišljam kabinu s prozirnim staklom, stolicom i cijevi koju je teško ugurati u usta. Zamišljam strah kao starca koji me promatra iz udaljenog kuta prostorije. Ili kao okruglu lampu na stropu, punu malih, uginulih kukaca. A doktor se uspravlja, uzima moj karton, ali nekako nespretno, i svi papiri odjednom su na podu, pa kad spustim pogled prvi put vidim da je linoleum pun čudnih malih rupa. A iz najveće me, potpuno ozbiljno, promatra ukočeno lice mog anđela.

Poslijepodne provodim sam, mama Gabrijela uglavnom je napeta nakon što se završimo ševiti, u očima ima pogled nekoga tko mora pobjeći, sakriti se, ali ja nisam siguran zašto. Stojim nasred hodnika, ova kuća ionako u sumrak izgleda kao da nema izlaz. A mama Gabrijela je zaključana u sobi. Kad uho naslonim na vrata, ponekad mogu čuti njezine korake, ali uglavnom se ne čuje ništa. Tišina. Ili ono što pušta sa svojih ploča. Moj novi zadatak, naslove učim napamet, redom objavljivanja. "Učini mi tu ljubav. Podsjeti me na ono što sam bila. Daj da i ja budem stvarno sretna. Kao ti." To izgleda ovako. Musorgski: Slike s izložbe. Beethoven: Sonata za klavir br. 32. Čajkovski: klavirski koncert br. 1. Brahms: Intermezzi op. 117. J. S. Bach: Engleske suite br. 2 i 3. Scarlatti: Sonate. Sve u izdanju Deutche Grammophona. "Hoćeš možda čaj?" pitam, a usnice mi dotaknu glatki, bijeli lak iznad kvake. Ostajem bez odgovora, pa samo malo sjedim, leđima naslonjen na zaključana vrata. A onda, kad osjetim da moram zakašljati, trčim niz hodnik, ne želim da me čuje. Poslijepodnevno svjetlo dopire kroz prozore u uskim trakama. Silazim u vrt. Veliko zeleno

crijevo za zalijevanje kao zmija vijuga po kamenim pločama. Vrt iza kuće potpuno je obrastao u korov i izgleda sablasno, kameni stol i klupe u podnožju obrasli su puzavicama, bijela površina stola jedva je uočljiva. A kad napravim još nekoliko koraka i pogledam u susjedno dvorište, narančasta djevojka stoji usred vrta, gotovo u ravnini sa mnom, i znatiželjno me promatra. I stojimo tako, jedan trenutak potpuno nepomični. Neobična boja njezine kose gladno upija zrake sunca koje se ponovno pojavilo. Tek da bi još brže nestalo. Ipak, magloviti zrak oko nje nastavlja svijetliti. A onda učinim ovo: podignem ruku i odmah je spustim. Ni sam nisam siguran što je to trebalo značiti. Možda pozdrav. Bok, kako si. Ne znam. A zatim, ona učini potpuno isto. Podigne ruku i lagano je spusti. Bok, kako si ti. Pa se osmjehne, na malom okruglom licu odjednom se pojave zubi, i to su baš lijepi zubi. Oдавде, gdje stojim, mislim da ima sasvim svijetle oči, možda zelene. Oko nogu neumorno joj se mota maleni pas. Sasvim bijeli. A zatim, na kamenoj terasi s pogledom na razlistanu šumu Tuškanca, odjednom začujem zvuk otvaranja velikih balkonskih vrata. Podignem pogled, mama Gabrijela sva u crnom stoji sasvim blizu ograde. Ostavila je otvorena vrata. Njezini prsti nastavili su svirati Haydnovu Klavirsku sonatu u d- molu, na od kritike najhvaljenijoj ploči, objavljenj 1992. godine za Polygram Records. Narančasta djevojka ostaje sasvim mirna, pogleda i dalje prikovanog za moje lice. Mama Gabrijela mi mahne, kao da me prvi put vidi. Kaže: "Stvarno bismo trebali napraviti nešto s tim nesretnim vrtom." A onda, sasvim polagano počne kiša. To je moj znak, vrijeme je da se vratim unutra.

Uskoro će stvari izgledati ružno. Uvijek je tako, u procjepu između dvije dostave. Čovjek se samo treba naviknuti na neke stvari. Sve su to pažljiva upozorenja mame Gabrijele. Ali dok se to ne dogodi, mi možemo razgovarati. Mjesec dana nakon što je zauvijek prestala svirati ona je gledala samo crtiće. Kad čovjek sudjeluje u svim dobrotvornim akcijama. Kad velikodušno donira za vrtiće i škole i staračke domove i sva druga slična govna. Kad svira na aukcijama za žrtve rata, nasilja, mina, droge. Ima li se tada taj čovjek pravo nadati da ga ti isti ljudi neće zaboraviti? Jednom kad tom čovjeku više ne bude dobro? Taj čovjek je mama Gabrijela, i dok sasvim tiho govori da ništa drugo nije ni očekivala, ja joj u stopala utrljavam gusto ulje od metvice. Kroz vrata koja izlaze u vrt vjetar nam je dobacio tri lista. Sjedimo na kuhinjskom podu. Ona kaže: "Ti si mi svjedok da je i sad tako. I dalje pomažem. I dalje se trudim. Sad je red na tebe." Pa moj dlan prepun gustog ulja lagano prisloni na svoje srce. A onda, nakon što prozirni sadržaj posljednje ampule ubrizga u žilu, mama Gabrijela postane nervozna. Gubi cigarete posvuda po dnevnom boravku, dvije nove boce vodke gura u frizer. Telefonira. Promatra me kao da me uopće ne poznaje. U borama oko njezinih usana jasno

piše: nestani. To je ono što mogu pročitati, ali ne sad. Ona ovog trenutka velikim koracima prolazi hodnikom i pokušava dobiti nekoga u Vinogradskoj bolnici. A ja s parketa podižem praznu ampulu i ona me podsjeti na napuštenu čahuru leptira. Bacim je u smeće. S prozora u susjednoj kući gotovo istovremeno nestanu sva svjetla. I iako to zapravo nema nikakvog smisla, ovoga trena razmišljam ovako: ponovno sam potpuno sam.

Sasvim tiho kuckanje, kojem u prvi trenutak i u polusnu ne mogu pronaći pravi izvor. Zatim se ponovi, i sad otvaram oči. Potrebno mi je nekoliko sekundi. A onda znam. Kamenčić je udario u staklo. To je to. Sjedim na krevetu, od ponoći su prošla nepuna tri sata. Sinoć nisam navukao zavjese, ustajem i u boksericama prilazim prozoru. Moram pričekati da mi se oči priviknu na mutnu rasvjetu ulične lampe. A zatim ispred ograde ugledam Ozija. On mi maše, veselo i otvoreno, s obje ruke. Poskakuje na samoj sredini starog asfalta. Ne otvarajući prozor, i ja odmahnem njemu. Pa se nekoliko trenutaka ne dogodi ništa. Ozi me promatra kao čudnu pticu, zarobljenu u kavezu. Želim mu reći da se vara, da je pogriješio, ali i dalje ne otvaram prozor. Ne znam kako me pronašao. A Ozi skoči još nekoliko puta, pa odlazi do zelene pumpe, i dok desnom rukom pritišće ručicu, glavu gura pod mlaz vode koji krene prema rešetkama postavljenim na tlu. Promatram ga a da nisam napravio i jedan pokret. Dok glavu drži pod mlazom vode, kosa mu je potpuno prilijepljena za lice. Sve to odjednom traje puno predugo, razmišljam kako ga moraju boljeti leđa, u udaljenoj kući s druge strane parka netko je upalio svjetlo u prizemlju. Onda Ozi napokon ustaje i, dok mu se voda slijeva niz majicu, odmahne mi još jednom, ovoga puta nekako umorno, opreznije. Pa krene niz ulicu, nestaje prema zapuštenoj kapelici, prema mraku Britanskoga trga, kao da ga nikad nije ni bilo.

Prijepodne u vrtu. Kameni stol oslobodio sam tankih ruku puzavice i sad ga ribam grubom spužvom i deterdžentom. Rolete u sobi mame Gabrijele i dalje su spuštene, ja ću biti jako tih, svaki šum u njezinoj glavi pretvara se u eksploziju. Tako mi je rekla. Dugačke klupe sa svake strane stola prekrivene su blatom. U kutu vrta, s moje lijeve strane, nedaleko od same ograde, naslagane su trule daske. "Kućica za pse", kaže odjednom glas. Okrenem se a da nisam prestao praviti kružne pokrete po stolu. Glas je topao, možda sa samo malo jedva primjetnog podsmjeha. Glas je narančasta djevojka u susjednom vrtu koja kleči, dok joj maleni bijeli psić jede iz dlana. Djevojka me nastavlja promatrati, moje ruke i dalje su na stolu. Negdje iza nje otvaraju se vrata i starija žena s hrpom fascikala u rukama odlazi do

auta. Usput nam mahne, psić zalaje, ali ne prestaje jesti raznobojne kekse. "Nisam te vidjela nikad prije", odjednom kaže. "Da", odgovorim, a ona zbunjeno podigne obrve. "Da? I to je sve?" Sagnem se za kantom punom vode i njome u jednom zamahu isperem stol. "Da", kažem još jednom. Djevojka se nasmije: "Dobro." Prljavština i plijesan najteže se skidaju u kutovima stola. To mi se ne sviđa. A djevojci kažem: "I zbog toga sad imam puno posla." Ona se ponovno nasmije, ovoga puta glasnije, pa prstima prođe kroz narančastu kosu. Kaže: "Znaš što? Sjajno." Njezin mali bijeli pas znatiželjno gurne njuškicu kroz prostor između dvije daske na ogradi koja nas razdvaja. Napravim nekoliko koraka prema djevojci i njezinu psu, pa ga prstom lagano pomilujem po glavi. A djevojka kaže: "Ja sam Tuga."

JA: A onda ona pita mene kako se zovem. ANĐEO: Stvarno su napeti ti ljudski razgovori. JA: Zbilja? ANĐEO: Ne. Šalim se. I što joj kažeš? JA: Zanima te? ANĐEO: No, da. Što joj kažeš? JA: Kažem joj – Dante. TUGA: Dante. JA: Da. TUGA: Kakvo je to ime? JA: Ozbiljno. TUGA: Ozbiljno? JA: Aha. TUGA: Što ti to znači – ozbiljno? JA: Ne znam. Mama Gabrijele je tako htjela. TUGA: Mama Gabrijele. JA: Da. TUGA: Ne znam. Možda. Ali samo možda. Možda ti i ne stoji loše.

Sumrak. Neki drugi dan. A to znam jer Tuga ima majicu druge boje. I hlače u kojima joj se vide okrugla koljena. Promatram kako Tuga dresira svog malog bijelog psa. Traži od njega da sjedne. Pas zuri u nju s previše ljubavi u očima, maše repom i pokušava pogoditi što mu ona govori. Nitko ne bi smio imati toliko ljubavi. U Tuginoj su ruci mali šareni kekci za pse. Ploče na njihovoj terasi vlažne su od kiše i počinju se ljeskati onoga trenutka kad neka nevidljiva ruka upali žarulje javne rasvjete. Koraci mame Gabrijele negdje u hodniku: ona zatim proviri kroz kuhinjska vrata, pravim se da je ne primjećujem, u odrazu stakla mogu vidjeti da je samo u donjem rublju. Nekoliko trenutaka ne dogodi se ništa, a zatim izlazi i za sobom ponovno zatvara vrata. Onda se, odmah nakon toga, u dnevnom boravku nešto razbije. Nešto stvarno veliko. Na svom ljeskavom, vlažnom dvorištu, Tuga je čučnula i sad lijevom rukom oprezno pritišće pseću stražnjicu prema tlu. Iz otvorenog dlana ispadaju joj kekci, pas odmah krene prema njima i sve ih strpa u gubicu. Poželim se nasmijati, jedan mali odsječak iz života, jedna istinita šala, nešto smiješno. Ali umjesto toga, samo sasvim tiho kažem: "A kakvo je to ime – Tuga?" No, sad sam predaleko i ona me ne može čuti.

Ono što piše u mojim papirima: pacijent rođen 1991. godine. Boluje od kronične opstruktivske plućne bolesti. Dijagnoza: morbus pulmonis obstructivus chronicus. U ranom djetinjstvu učestale teške respiratorne infekcije. Na pacijentu je 1994. godine utvrđen genetski poremećaj izazvan manjkom alfa-1-antitripsina. Alveole povećane i oštećene. Prisutni ožiljci na dušniku i njegovim ograncima. Kod pacijenta primijećeno pojačano nakupljanje sputuma uz često iskašljavanje. Iskašljaj gnojan, kroz čitav dan. Bojanje iskašljaja po gramu pokazalo prisutnost streptococcus pneumoniae i haemophilus influenzae. Povremene epizode boli u prsima, prisutni zvučni fenomeni pri disanju, pacijent se žali na nedostatak daha. Zvučno pucketanje na plućnim bazama. Dijafragma spuštена s ograničenim kretnjama. Čest umor i slabost, uz teškoće pri obavljanju svakodnevnih zadaća. Dosadašnja mjerenja pokazala nisku razinu kisika u krvi te početke cijanoze. Primijećen i zamjetan gubitak tjelesne mase od 1,75 kilograma. Za sada bez značajnijih srčanih poremećaja. Dosadašnja terapija: proventil, alupent, serevent, foradil. Molim učiniti: mjerenje rutinskih laboratorijskih vrijednosti, elektrokardiografiju, procjenu srčane funkcije, uzimanje uzorka plina iz arterijske krvi, rendgen prsnog koša, tomografiju, spirometriju. Prema vrijednostima nalaza dodatno prilagoditi postojeću terapiju. Preporučeno mirovanje uz otvorenu mogućnost bolničkog liječenja, ako dođe do daljnje progresije postojećih simptoma ili pojave novih. Kontrola za trideset dana.

Mama Gabrijela je rekla da se gospođa zove Spasiteljica. Spasiteljica ima četrdesetak godina, kratku crnu kosu i mirne ruke položene u krilo. Mama Gabrijela kaže da je stvarno odlično poznavati prave ljude u Vinogradskoj bolnici. Na okruglom pladnju donosim tri čaše pune jako slatke limunade. Mama Gabrijela u šarenoj kućnoj haljini stoji kod klavira kao da će ovoga trenutka nešto zasvirati. Spasiteljica sjedi ispod drvenog okvira prozora, u kojem je do jučer bilo staklo, a sad je navučena plastika pričvršćena čavlicima. "Imali smo mali incident", kaže mama Gabrijela, pa se nasmije, što natjera i Spasiteljicu da joj uzvрати osmjeh. Njih se dvije smiju. Mali, zaostali, jedva vidljivi komadići stakla ljeskaju se u tepihu. Meni izgledaju kao nenarasle ribe. U ovom trenutku ostavljam čaše na stolu, a Spasiteljica kaže: "Hvala ti." Nisam siguran što mi govori njezino lice, ali na trenutak mi se učini poznatim. A zatim nalet vjetra napuše plastiku do točke pucanja, kao nevidljivi duh koji je iz nekog razloga zaželio baš ovamo provaliti. Pa je s tim gotovo. Na stolu pokraj orošenih čaša s limunadom stoji trideset ampula, svaka sa po 20 miligrama morfija. Ispod osmjeha mama Gabrijela izgleda kao vučica spremna baciti se na plijen, a idućeg trenutka situacija je drugačija. Žena s kratkom crnom kosom pregledava mamu Gabrijelu, mjeri joj tlak i

osluškuje disanje. "Malo se brinem za vas", kaže oprezno, ali dovoljno jasno. Ne čujem ništa iza toga glasa. Samo nuspojave. Spasiteljičin glas, kao unaprijed snimljene informacije s telefonskih automata. Brzo umaranje. Gubitak na težini. Nekontrolirani ispadi. Suhoća kože. Oslabljena mogućnost pamćenja. Srčani i respiracijski problemi. Bilo što. Mama Gabrijele odmahne glavom. Oči su joj usmjerene na luster. Podignem pogled, ali ne vidim ništa. Vjerojatno se strašno dosađuje. Ustajem od stola, koljenom dodirnom teški drveni okvir, ampule se nekoliko puta sudare, staklo sasvim tiho kvrcne, a onda se ponovno smire. Spasiteljici je žao što pošiljka kasni nekoliko dana, ali kroz bolnicu je prohujala inspekcija. Mama Gabrijele i dalje duboko diše, kućna joj je haljina omotana oko struka, stetoskop naslonjen na lijevu stranu leđa. A onda je gotovo. Spasiteljica mi se osmjehne spremajući instrumente, kaže da radi noćnu smjenu, a nakon što joj mama Gabrijele pruži kuvertu, promrmlja "Hvala." Zatim ustaje. "Ja ću vas ispratiti", kažem. Otvaram ulazna vrata i iz dnevnog boravka nekoliko se puta ponovno začuje zvuk vjetra u plastičnom prozoru. Kad se za nekoliko trenutaka vratim, ni mame Gabrijele ni ampula više neće biti tamo. Na kućnom pragu došlo je vrijeme za rastanak. Žena S Kratkim Crnom Kosom povlaka Medicinska Sestra povlaka Diler povlaka Spasiteljica okrene se prema meni. Uhvati me svojom čvrstom rukom za lice i poljubi u odjednom naborani obraz. Pod svjetlom ranog sumraka njezine oči izgledaju manje tamne. Kratka kosa manje stroga. Baloner manje krut. Spasiteljica je stvarno krasna osoba.

MAMA GABRIJELA: Nema biznisa kao što je šoubiznis. I tako bude sve dok se ne pojave kristali. Zašto me tako gledaš. Siroti moj Dante. Ti ne znaš o čemu mama Gabrijele govori. Mala, mala stakalca koja izađu iz bijelih tipki. Znaš. Onda kad ih ne očekuješ. Na mom posljednjem nastupu krv oko klavira u pauzama su skupljali u kante. Varšava. Stockholm. Ne sjećam se više gdje je to točno bilo. Tjedan dana sam provela u bolnici. Tražila sam nešto protiv bolova. Rekli su da će se pobrinuti za mene. Točno tako su mi rekli. (...) Što kažeš? (...) Ha, reci. JA: Znaš. Mislim da te ne čuje. MAMA GABRIJELA: Molim? JA: Ne čuje te. MAMA GABRIJELA: Tko? JA: Sjedi na klaviru i strašno se dosađuje. MAMA GABRIJELA: Reci nešto. ANĐEO: Neću. MAMA GABRIJELA: Čuješ me, reci. JA: Neću.

Subota. Kasno poslijepodne. Ležim gol na krevetu i brišem se maramicama. Nakon što je ustala, mama Gabrijele kaže da se sve promijenilo od kada je prestala svirati i tako postala nevidljiva. "Sve, pa čak i seks." Zatim pali cigaretu, odlazi do linije, poseže za najbližom

pepeljarom. Glazbena podloga: šuštanje tankih košuljica u kojima su pospremljene ploče. Pa onda ona kaže i ovo: "Ali osjećaj da si nevidljiv nakon nekog vremena postane zanimljiv. Kad shvatiš da odjednom možeš činiti baš sve što ti padne na pamet." Zatim se okrene prema meni. Iz nekog razloga se osmijehnem, možda imam osjećaj da bi ona to željela. U našem malom kućanstvu stvari su se preko noći promijenile. Ona ne jede baš ništa, ali kroz kuću prolazi leteći nekoliko centimetara iznad tepiha. Glasno se smije. Više ne zaključava vrata spavaće sobe. Tjera me da potpuno gol hodam za njom po dugačkim hodnicima. Na prijelazu s prvog kata u prizemlje uhvatim svoj odraz u ogledalu. "Brže, brže, brže", viče mama Gabrijela negdje iz predsoblja. Čitavom kućom odjekuje njezina izvedba Skryabinove klavirske sonate br. 2, op. 19. Spuštam se i kad uđem u dnevni boravak ugledam je kako u kombineu sjedi za velikim crnim klavirom. Stanem na vratima, ona prvo zuri u mene kao da me ne prepozna, a zatim kaže: "Pobrinula sam se da na ovom gadu više nikad ne izvedem ni jedan jedini ton." Ne kažem ništa. Samo stojim. Ona hvata rubove kombinea i povlači ih sve do kukova. Onda otvara poklopac na klaviru. Crne i bijele tipke izgledaju čudno, ali ne znam kako čudno. Ne mogu to opisati. Mama Gabrijela se sagiba i poliže nekoliko tipki. Kaže: "Još prošle godine crnog sam monstruma prvi put čitavog zalila medom." Ja i dalje stojim gol nasred sobe. Već sam čuo tu priču. Ona jednim potezom ulašteni poklopac glasno nabija natrag. Istovremeno se oglasi nešto muklo u unutrašnjosti klavira, kao da je netko stvarno lagan odjednom žalosno pao na sve žice. Vani, na ulici, na otvorenom, dvije žene prolaze pokraj naše kuće. Pitam se mogu li me vidjeti, obasjanog svjetlom velikog luster, kao snažnim reflektorom. Dvije žene šeću pse, znam to zbog raznobojnih vodilica, psi za mene ostaju nevidljivi. A onda mama Gabrijela želi da je poljubim, i kad to učinim, usne su joj slatke i mirišu po lipi.

Kamenčić udari o prozor i ovoga puta je prijepodne. Ovoga puta ne spavam. Odmah znam. To je Ozi. Jedan trenutak ostajem ukočeno sjediti na krevetu. Mama Gabrijela je izašla. Prije toga. Sjela je pokraj mog kreveta, dodirnula me rukom koja je mirisala po kremi, cigaretama i još po nečemu, i rekla da budem dobar. Otvoreni i potpuno suhih očiju pitao sam je što govore ljudi. Pitao sam je tko sam ja. Njezina ruka spustila se sve do mojih bokserica, sa svoja dva tanka prsta povukla je nekoliko dlaka na mom trbuhu. "Koji ljudi?", šapnula je toliko tiho da sam je jedva čuo. "Ako ni ti ni ja zapravo ne postojimo, onda se ni ti ni ja zapravo ne moramo brinuti. Zar ne?" A zatim je otišla, za sobom zatvorila vrata. Jedna. Druga. Treća. Sjela u taksu. Sanjao sam neobičan san. Vozio sam jedan od onih automobila koji nemaju krov. Ili ga imaju pospremljenog u nekakvom mehanizmu. Koji ga onda može

ispustiti, razapeti kao jedro, i to u samo nekoliko sekundi, ako počne kiša. I u takvom sam automobilu prolazio centrom grada, nekakva je glazba svirala u pozadini, a teški metalni šahovi iskakali su iz svojih ležišta, jurnuli visoko prema zacrnjenom nebu i ostajali visoko gore. Prilijepljeni za oblake. A onda sam na svom prozoru i to više nije san. Ozi je na ulici i, kad me ugleda, počinje skakati, rukama praveći krugove. Odmahnem mu, a on se odmah ukoči i stane, kao da se odjednom zabunio i sad je potpuno posramljen, kao da ne zna tko sam ja, kao da me uopće ne poznaje.

Ozi me grubo povuče za bokserice, palcem nadigne markicu i kaže: "Jebo te Schiesser ravno u dupe." Ruke su mu prljave. Noktom me ogrebao po koži, osjećam kako ta crta lagano bridi, prateći otkucaje mog srca. Stojimo u dnevnom boravku, on u trapericama i kariranoj košulji, ja samo u gaćama. Ozi i ja. Na trenutak mu želim reći za san, pitati ga što bi mogao značiti, ali ipak zastanem. Možda zato što između dva zuba ima nešto crveno, možda zato što smrdi. On se raširenih ruku i otvorenih dlanova okreće oko sebe, a zatim pada na tepih. "Nekome se posrećilo, ha?" kaže. "Netko baš ima jebene sreće." Lice mu je tamno i umorno, čak i dok se smije. Crni je popizdio. Rekao je da mu je dosta ovoga grada. Da ide u šumu jebat lisice. To mi kaže Ozi i rukama po tepihu crta figure kao po svježem, tek napadanom snijegu. "Imali smo i nenajavljenu raciju. Neki je tip razrezao žile, došao je iza tebe. Krvi je bilo po čitavom odjeljku. Sanjin ga je izvukao prije nego što je došla murja. Sranje. Mogao ga je jednostavno ostaviti. Ali to je Sanjin. A ono s autima, sjećaš se, to je propalo, pederu. Jebiga." Ozi je riječi dolaze iz daljine, sad priča glasnije, gotovo više jer je otišao u drugi dio stana. Čujem zvuk otvaranja frižidera. Čujem udaljeno lajanje Tugina psa, otvaranje njezinih vrtnih vrata. Pogledam svoj trbuh, crvena crta ispod pupka počinje me sve jače peckati. A onda, zaboravljam na to, onda osjetim tupu bol u plućima. Ali ovoga puta to ne traje dugo. Prestane gotovo odmah. Mislim da mi je bolje. U hodniku, Ozi otvara i zatvara ladice. Vraća se s tetrapakom mlijeka u rukama, gladno ispije nekoliko gutljaja, ponovno se nasmije, promatram mu oči, ali one ostaju stisnute i crne. Pitam se što je stavio u džep, ali ne namjeravam to provjeriti. Jači je od mene. A Ozi napokon kaže: "Opusti se, jebote, ovo je obično razgledavanje. Posjet." Pa podrigne, stavljajući podlakticu preko usana. I onda još, ispuštajući prazan tetrapak na pod: "Jesi li znao da se krv može totalno usmrđiti?"

Jutro je tiho. Na tepihu u svojoj sobi pronašao sam suhi list. Hodnikom prolazim bos, nečujan kao duh. Mama Gabrijela kaže da nikako ne može ustati jer je sinoć malo pretjerala.

Nisam siguran s čim, ali ne želim je pitati. Na svako pitanje ona odmahne rukom. Možda je to vidjela u nekom filmu. Kad leži, noge joj nikad nisu ispružene do kraja, uvijek je jedna tek malo podložena pod drugu. A ja sam veliki dečko i mogu pomoći majstoru u prizemlju, bude li uopće potrebno. Hladnoća parketa bocka me kroz kožu na stopalima, iz prizemlja dopire tupo udaranje po drvetu, šuštanje plastike. "Daj mi pusu i lijepo odi dolje." Mama Gabrijele leži na krevetu, ima novu frizuru i dvije karte za koncert klasične glazbe odložene na noćnom ormariću. Pokraj prazne šalice kave, jučerašnjih novina, kutije s ulošcima, odloženih naušnica i nenačete pločice sedativa. Spuštam se u dnevni boravak, majstor se okrene prema meni, lagano podigne obrve, ponovno mi okreće leđa. Veliko i sasvim novo staklo odloženo je uz jednu od bočnih strana klavira. On kaže: "Gledao sam jučer neki film. Po istinitom događaju. Bila je havarija aviona. Čitav razred ruske djece nestao je u plamenu, negdje iznad Njemačke." Odlazim u kuhinju i donosim mu još jedno pivo. Za to vrijeme saznajem da je sve to greška pilota. Pravio se važan pred vlastitim sinom. Pozvao ga u kokpit. Prepustio komande. Njegove ruke u rukavicama iz drvenog okvira čupaju komad po komad stakla. Kao pokvarene zube. Ostavljam mu pivo na stoliću, odmaknem se korak ili dva, ponavljam riječi mame Gabrijele. "Imali smo mali incident." A tip se okrene prema meni, kao da nije sasvim dobro čuo što sam mu rekao. Kaže: "Ma jel?" A onda samo naglo otkine još jedan komad stakla. Vjetar koji zapuše kroz rupu u kući počne ubacivati prašinu, i korov, i reklamne letke, i lišće, kao da smo usred velike kante za smeće koja je odjednom, nakon toliko vremena strpljivog čekanja, napokon širom otvorena.

Tuga me posjedne u njihaljku postavljenu na terasi, između dvije velike keramičke lončanice. Zatim sjedne pokraj mene, sasvim blizu, dodiruju nam se noge. Bijeli psić skoči joj u krilo i počne lizati njezin ispruženi dlan. Kao da joj iz udubljenih linija sasvim polagano teče rastopljeni šećer. Iza osvijetljenog prozora s naše desne strane vidim glavu njezine mame, nagnute nad kompjutorom, i kad uhvati moj pogled, ona mi se osmjehne. Tuga je odlučila da se pobliže upoznamo. Njezin tata već tri godine radi za neku telekomunikacijsku tvrtku u Philadelphiji. Šalje joj mailove ispisane zelenim slovima. Pune malih, žutih osmjeha u pokretu. Njezina mama trenutačno brani trojicu optuženih Srba, pred Vijećem za ratne zločine u Karlovcu. Svaki dan je na autocesti, s desecima fascikala na stražnjem sjedištu. Žvače žvakaće gume punjene kofeinom kako bi nekako uspjela ostati budna. Poželim reći kako je i to bolje nego da se po čitave dane puca morfijem. Ali ne kažem. Sitni cvjetovi na drvetu iznad nas lagano se odvajaju od peteljki i, ploveći pod vrtlogom zraka, polagano spuštaju sve do betona. "A što ti radiš?" pitam je. Nakon kratkog razmišljanja Tuga kaže da

zapravo ne radi ništa. Da gleda satelitski program i onda dugo vremena provodi u kadi. Maleni bijeli psić odjednom zalaje bez nekog jasno vidljivog razloga. Tugina mama na tren podigne glavu. A onda, kao da se napokon dosjetila, Tuga kaže: "Znaš li da je na prvome mjestu bugarske top-liste grupa Karizma s pjesmom Minavaš prez men?" Odmahnem glavom, pa je na meni red da odgovaram na pitanja. Ali, kako ne znam što bih zapravo morao reći, to traje stvarno kratko i ja ponovno ne kažem ništa. Tuga stoji pokraj prozora i zuri u dvorište. Kaže: "Dobro. Možda ne danas. Drugi put." I dugo joj je potrebno da se ponovno okrene, a kad to napokon učini, osmijehne se i ja znam da će biti baš tako.

Dvorana je velika, smeđa kutija puna žarulja umetnutih iza drvenih paravana. Mama Gabriijela i ja napokon sjedimo na svojim mjestima i čekamo početak koncerta. Pokušavam odrediti miris koji me okružuje. Možda po prašini. Presvlakama na sjedalima. Laštilu za parkete. Mama Gabriijela je u dugoj crnoj haljini. Svjetlost reflektora presijava se na njezinu trbuhu dok sjedimo u trećem redu, čekajući početak. Ja sam u tankom sivom odijelu. Jednobojsnom, bez pruga. Nikad prije nisam nosio ništa slično, čudan je osjećaj koji vuna ostavlja tarući dlačice na mojim nogama. A mama Gabriijela sklopi program i kaže: "Zamisli, Lang Lang ima samo dvadeset šest godina, a već je legenda." Ustajem da bih propustio neku staricu na sjedalo pokraj mojega, mama Gabriijela joj se osmijehuje, popravlja mi odijelo i kaže: "Prvi koncert imao je u zabitoj kineskoj provinciji sa samo pet godina." Nekoliko trenutaka šutimo, pa pokušam prebrojati glazbenike u orkestru, ali gotovo odmah zastajem, jer mama Gabriijela kaže: "Naravno, proslavio ga je Prvi koncert za klavir i orkestar Čajkovskog, pod ravnanjem tog diva Barenbioma". Izgovorivši – tog diva, mama Gabriijela okrene očima. Ne znam što to znači. Uglavnom, ona je istu stvar s istim dirigentom svirala u Londonu. Royal Albert Hall. Prije nešto više od sedam godina. U istoj haljini koju ima večeras. Samo ju je u međuvremenu morala jako suziti. Ali sve to ja ne mogu znati. Sve se to dogodilo davno prije mene. Kad su stvari bile drugačije. Ona me na trenutak uhvati za ruku. Ling Ling je taman i nizak, pa dok napokon sjeda na svoju klupu pred klavirom ona me ispravlja tonom strpljive učiteljice: "Lang Lang, mili". A onda, u pauzi, na hodniku, kod šanka, nakon druge čaše vina susrećemo Tu Ženu. Mama Gabriijela i Ta Žena izmjenjuju nekoliko rečenica. Mama Gabriijela me uz široki osmijeh predstavlja, dah joj miriši na vino dok govori: "A ovo ti je moj sin." Ta Žena ima veliki svjetlucavi broš. Prvu stvar koju bi za svoje gnijezdo ukrade ptice grabljivice, postavile ga kao najdragocjeniji ulov. Ta Žena nekoliko puta kaže "Bože." Svjetlo s njezinih raznobojnih stakalaca ulazi mi u oči. Mama Gabriijela podiže praznu čašu sasvim blizu lica mladog konobara. Ja se osmijehnem. I tu je

kraj. Vani je ponovno pala kiša, po dalekom i uskom travnjaku, toliko dalekom kao da nas se to uopće ne tiče. Kasnije, u taksiju na putu kući, napokon pitam mamu Gabrijelu tko je bila Ta Žena. A ona mi odmah odgovori, ne mičući pogled s mokrih pločnika. Prvo kaže: "Ne znam. Neka luđakinja. Nitko." A zatim: "Tvoja baka."

TUGA: Što radiš? JA: Ništa. TUGA: Ništa? JA: Pokušavam joj reći da mogu sam pričati s tobom. ANĐEO: Oprosti. TUGA: Kome to? JA: Ne znam. TUGA: Gdje si bio? JA: Nigdje. TUGA: A gdje bi to bilo? JA: Ne znam. TUGA: Vidjela sam da ste se vratili taksijem. JA: Da. (...) TUGA: Pa kako je bilo. JA: Taksist je pušio tijekom vožnje. Nisam mogao disati. Ispričao je vic. TUGA: Dobro ti stoji odijelo. JA: (...) TUGA: I ona ima lijepu haljinu. Ima lijepe stvari. JA: Valjda. TUGA: A ne pitaš me što sam ja radila. Večeras. JA: Tko je četvrti na bugarskoj top-listi? TUGA: Ruši Vidinliev s pjesmom Ne sym Dzhejms Bond. JA: (...) TUGA: Smiješ se. JA: Ne. TUGA: A zašto ne? JA: Mama Gabrijela kaže da ni jedno znanje nije uzalud. TUGA: Zašto je tako zoveš? Ona nije tvoja mama. JA: Svejedno. TUGA: Mislim. Ne znam. Čudan si. ANĐEO: Ma kakvi. JA: I ti su čudna. ANĐEO i TUGA: To je drugačije. JA: Kako drugačije? TUGA: A odakle ti uopće znaš moj broj telefona? JA: Pa ne znam. TUGA: Kako si me onda nazvao? JA: Ti si nazvala mene.

Prvo je usitnila led. U velikoj, debeloj čaši. U drugoj je hladna vodka, izvađena iz frizera. Onda je došla do mene i rekla: "Budi jako miran." Pa otkopčala i skinula moje hlače, nakon njih bokserice. I sad ležim na krevetu dok mama Gabrijela kleči iznad mene i iz velike litrene boce na moje usnice izljuje gusti sirup od malina. Ovaj put smo u mojoj sobi, ali to nije planirano, jednostavno je ušla dok sam skidao majicu. A sad, ona odmiče bocu od mog lica. Želatinasta tekućina klizne mi s čvrsto stisnutih usana, krene niz obraze, a mama Gabrijela se saginje i toplim mi jezikom liže usnice. Pa onda i ono što je završilo na licu. Zatim se ponovno uspravi. Uzme malo leda. Otpije velik gutljaj vodke iz još uvijek orošene čaše. Isisa malo limuna iz debele pravilne kriške. Komadići zamrznute vode krckaju joj pod kutnjacima. Jutros me pitala kad mi je rođendan, rekao sam idući utorak, nisam siguran da mi je povjerovala. Malo sirupa od malina završi u mojim zulufima. Mama Gabrijela noktom ulazi između mojih dlaka, prst gura duboko u usta, a onda je vrijeme za novi gutljaj vodke. "Sav si ljepljiv", kaže i polije malo guste tekućine koja se smjestila u utoru na bradi. Pa doda: "Znaš što je rekao Sloterdijk? Jedan jako pametan čovjek. Rekao je da je orgazam jedina glupa privatnost koja nam je preostala." Ne znam o čemu govori. A kad joj sve ovo odjednom

dosadi, ustaje i tiho kaže: "Jebi ga, spustila sam se." I naglo izađe iz sobe. Nakon što ode, čujem lupanje vratima. Trčanje po stubištu. Morfij koji štrca iz igle i pada na kliske parkete. Nakon što ode, ostajem ležati još neko vrijeme, kao da bi me svaki pa i najmanji pomak strašno zabolio. U sobi mirišu maline.

Zvuk koji me probudi ponovno je Ozihev kamenčić na staklu mog prozora. Ležim na leđima, ne otvaram oči. Ono što osjećam je kapljica znoja koja mi s trbuha klizne negdje duboko ispod leđa. A onda udari još jednom. Polagano ustajem i odlazim do prozora. Ne odmičući zavjesu pogledam na ulicu. Ozi stoji na našoj ogradi, raširenih nogu, ruku snažno ispruženih negdje prema tamnom nebu iznad sebe, kao da ovoga trena očekuje čudo. Veliki svemirski brod koji će ga svojom razornom silom povući u samo središte svemira. Svjetlo u sobi mame Gabrijele je upaljeno, njezina sjena smjestila se na dno Oziheva trbuha, uz sam rub traperica. Oziheve nepomične ruke, u zrak ispruženi dlanovi. I već kad pomislim da je sve gotovo, dogodi se prvi pravi pomak. Njegovi se prsti počinju grčiti, jedan za drugim, sve dok samo srednji prst na svakoj ruci ne ostane stajati u polumraku, gađajući točno ono mjesto na kojem nepomično stojim. Svjetlo u sobi mame Gabrijele odjednom se ugasi. Na trenutak ostajem bez zraka. I to bude to.

Tuga dugim plastičnim češljem prolazi kroz bijelu dlaku svoga psića, a ja joj napokon govorim kako sam upoznao mamu Gabrielu. Možda je to zbog ruma koji mi je Tuga ulila u čašu kole. Ili zbog toga što mi se ona stvarno sviđa. Evo. Ovako se dogodilo. Bio je petak, padala je kiša. Mama Gabrielina. Rekla mi je da ima veliku kadu, da voli ljude ali ne voli statistiku. Ljudima treba pomagati izvan ukočenih institucija. Treba biti fleksibilan. Tuga me promatra bez riječi. Češalj zaustavlja sasvim blizu vrata svoga malog psa. "Imam stvarno veliku kadu, što kažeš?" Sjedili smo u autu, ali nisam htio uzeti njezinu cigaretu. Staklenka meda od lipe odmarala je smještena duboko između mojih nogu. Mislila je da se sramim, ali ja zapravo ne smijem pušiti. Rekla je da je to u redu. Neke stvari stvarno nisu zdrave. Biti sam. Jedna od tih čudnih stvari, i ona više ne želi biti sama. Tuga pušta psa iz čvrstog zagrljaja, dođe do mene i ne želi da joj pričam dalje. Oči su joj stisnute i suhe. Ali, nisam završio. Sutra mi je rođendan. Za stvarno. To sam joj htio reći. Stvari treba pogledati s više različitih strana. Volio bih da razumije, a ona stavi Ruslanu, i pusti je da pjeva jako glasno. Htio sam joj reći; Tuga. Zapravo mi je dobro. Zapravo sam sretan.

Mama Gabrijela me pozove i ja silazim. Kuhinja je puna zelenih i plavih balona koji u grozdovima vise sa stropa. "Zelena je boja empatije", kaže. "A plava je Dante. Plava si ti." Na sredini stola je velika torta, na čokoladnoj glazuri ispisani su brojevi 1 i 6. Dok oprezno sjedam, promatram ruke mame Gabrijele, ubode koji se spuštaju sve niže po njezinom tankoj koži, kakva neobična bolest. A ona me pogleda, kaže: "No? Puhni." Sumrak je od naše kuhinje napravio čudnu pozornicu. Baloni nalikuju na deformirane stanove. Kukuljice u kojima mukotrpno odrastaju pčele. A ja poslušno učinim ono što mi je rekla. "Sve najbolje, mili", kaže mama Gabrijela i poljubi me u čelo. A onda kažiprst spušta u posudu sa šlagom. Malo šlaga ostavlja na mom nosu. Svojim mi jezikom dotakne usne. Njezin dah miriši na cigarete, šlag, na umjetno sladilo, dok mi šapuće, ne odvajajući se od moga lica: "Sviđa ti se ta djevojka?" Bez da išta kažem, sasvim polagano odmahnem glavom. Kroz zidove čujem buku kamiona za odvoz smeća. A mama Gabrijela se odmakne od mene. Zagleda u moje oči. Kakav neobičan eksperiment. A onda me, odjednom i snažno, udari po licu. Pa nožem koji dohvati iz jedne od ladica počinje snažno ubadati u balone i zvuk njihova pucanja puno je tiši nego što sam očekivao. Mislim da sam se ugrizao za usnicu, u ustima osjećam okus krvi. Kamenje je bolest nastanjena ispod moje kože, i sad sasvim iznenada ono počinje rasti. Odjednom sam siguran, uskoro mi ponovno neće biti dobro. Mama Gabrijela još samo nekoliko trenutaka zuri u mene, pokušavajući doći do daha. Nekoliko najviših balona sasvim blizu plafona ostalo je pošteđeno. Zatim naglo izlazi. Ostajem nepomično sjediti, još malo šlaga imam negdje duboko u desnoj nosnici, tek sad vidim: broj jedan prevelik je za glazuru i lagano se cijedi niz čokoladu, kao da je iskoristio moju nepažnju i jednostavno pokušao pobjeći.

"Zadrži dah." Tuđi glas, ne moj. Prostorija je mračna, ja ne smijem disati. I dalje sam u bolnici, sestra Vlasta je negdje drugdje, javlja se bivšim kolegicama iz smjene, ta rečenica izgleda kao neka tajna šifra koju nikad neću razumjeti. Onda aparat napravi slike mojih pluća. Nešto jako blizu nekoliko je puta kvrcnulo i to je bilo sve. U maloj prostoriji ponovno je stariji čovjek s pregačom oko struka, kaže da smo gotovi, da se mogu obući. Čekaonica je potpuno prazna. Sjedam na žutu plastičnu stolicu. U njezinu desnom kutu netko je oštrim predmetom izrezbario srce. Oštrica mu je nekoliko puta pobjegla, kliznula po glatkoj plastici, pa iz srca izlaze čudne zrake sunca. Sjedim sasvim mirno. Ne znam zašto. Košulja mi je izgužvana od puno svlačenja i oblačenja. Morao sam puhati, svom snagom. Onda su mu

dali lijek. Pa sam puhao ponovno. Medicinska sestra s druge strane plastike pokazivala mi je da nastavim, ali nisam mogao. Ispuhao sam sav zrak, a onda i ono što je preostalo. Medicinska je sestra pomalo zlovoljno klimnula glavom i spustila pogled. Ruke stavljam u krilo, a onda kažiprstom dotaknem izrezbareno srce. Već neko vrijeme osjećam glad, ali zapravo nisam siguran da bih mogao jesti. Nešto u meni vezano je u čvor, i mislim da je to bolnica. Metalna pregača. Aparati za snimanje, komore s malo zraka, cijev kroz koju treba snažno puhati. Gumeni krugovi s malo vode pričvršćeni za moja prsa, koji mi na koži ostave okrugle tragove. Doktori koji se osmijehuju dok prolaze, ali uvijek gledaju negdje iznad mojih očiju. Papiri, kartoni, nalazi, množe se, slažu jedni na druge, na nekima su samo brojevi, slova složena u riječi koje ne mogu pročitati, znakovi koji su potpuno nejasni. $Fev1/fvc < 70\%$. Kad pogledam kroz stisnute kapke, to mi izgleda tek kao čudno nacrtani vlak. Umoran sam i ako sklopim oči, mogao bih zaspiti. Komadić vate bijelom trakom prilijepljen za moju podlakticu.

A i kuhinjske pločice su bijele. Čiste. Mogu ih iskoristiti kao ogledalo. Kad se orosi od mog daha, još sam uvijek živ. Ležim na podu, nogu skvrčenih sasvim uz trbuh, pokušavam izbaciti gustu, ljepljivu smolu koja mi se prolila plućima, ne dozvoljava da dođem do daha. Poželim zakašljati, ali nemam snage. Mogu tek otvoriti usta, i kad to napokon učinim, gnojna slina jednostavno iscuri iz mene, kao da sam je danima čuvao među obrazima. To rade vjeverice. Onda po zimi nisu gladne. Okrećem se na leđa i jedan trenutak mi je bolje. Sad vidim, nismo uklonili preživjele rođendanske balone. Kod kuće nema nikoga. Prošla su dvadeset četiri sata. Sve je ostalo isto. Ova promjena dopusti mi samo dva kratka udaha. Negdje u dubini stana oglasi se telefon, pa onda i odgovor automatske sekretarice. A pločice su toliko skliske da u njihovu odrazu propuštam vidjeti svog anđela. Samo je čujem dok mi govori da je mislila na mene. Sve što mi pada na pamet, ušla je sasvim tiho, siguran sam da ovoga puta nije razvalila nijedna vrata. Prozori su još uvijek na mjestu. Boja se drži za zidove, to je ono na čemu sam joj stvarno zahvalan. A ovo, sve ovo, to je nešto što prolazi, uvijek prođe. Samo ako sam dovoljno strpljiv. U odrazu savršeno čistog poda odjednom ugledam široka krila u uspinjanju, a onda i svoje lice, i ono je zamalo plavo.

Tugina je soba puna medvjedića. Sjedim za njezinim pisaćim stolom, na velikom kalendaru pažljivo su crvenom tintom ispisane upute. Ona mi kaže da sam blijed. Ono što piše: utorak, 22h30m, MTV. Ili četvrtak, 11h15m, HTV2. Ili četvrtak, 14h20m, Viva+. Ili subota, 20h30m,

National Geographic. Ili nedjelja, 07h20m, Club Channel. U ruci držim nekoliko pravilnih daščica. Na papiru u koji su bile umotane pisalo je: sretan rođendan. Njezin prozor gleda na kuhinju mame Gabrijele, vidjela je kako stojimo iznad torte, tako je znala. To mi je rekla čim sam ušao, a zatim me posjela u svoju stolicu, omotala ružičastim ručnikom oko vrata, šapnula: "Znaš što, izgledaš prilično čupavo. Jako si blijed. I jako čupav." Ne kažem joj da sam se sinoć sam pokušao ošišati, u kupaonici mame Gabrijele. Ne kažem joj ni ono što sam prvi put vidio: kad od tupe boli u plućima nabere lice, od naprezanja mi se pojave podočnjaci. I bore na obrazima zbog kojih možda izgledam starije, a možda i ne. Umjesto toga, oboje zurimo u potpuno nečupavu frizuru Tugine mame na televizijskom ekranu, koja u kameru govori o obrani nekog načelnika općine čiji je slučaj jutros preuzela. Optužnica ga tereti za kaznena djela ratnog zločina protiv petorice srpskih civila, protupravnog ubijanja neprijatelja, navođenje svjedoka, skrivanje materijalnih dokaza i iznudu. Tugina mama misli da je sad jako moderno kopati po tim stvarima. Ali to ne izgovori u prilogu. To nam kaže kad se na trenutak pojavi na vratima, birajući broj na mobitelu. A onda i gaseći cigaretu na tanjuriću za kavu. Tugine ruke brzo preskaču oko moga lica, mali pramenovi kose padaju posvuda oko mene i neki se zadržavaju na ručniku, a većina ih sklizne sve do tamnih parketa. Njezini prsti svako malo zarone duboko do moje kože, pa se vrate ostavljajući mi kosu sasvim u zraku. "Tko ti je ovo napravio?" pita me kroz smijeh, a ja samo slegnem ramenima. Negdje na dvorištu Tugin pas nekoliko puta glasno zalaje, nešto se događa na ulici, nešto ga je moralo uzrujati. Za to vrijeme uspio sam složiti okvir, i sad još samo stražnji dio pa on može samostalno stajati na stolu. Kažem "Hvala", a Tuga ne odgovara ništa, samo me dlanovima snažno uhvati za obraze, spusti mi glavu prema sebi i lagano poljubi. Usne jedva primjetno prisloni uz moje. Ovako me još nitko nikad nije poljubio. A ona se ponovno odmakne od mene, još mi jednom prstima prođe kroz kosu, iznova šapne da sam gotov. Da je sad sve onako kako treba biti, savršeno. Sunce se pomaknulo i odjednom jaka svjetlost provali u ovu prostoriju, na sve plišane medvjediće, i na nas. Najveći medvjed u Tuginoj sobi s raširenim rukama sjedi na krevetu i zauzima gotovo polovicu madraca, a najmanji bi mi lagano stao u dlan.

Kad se vratim kući, i dalje nema nikoga. Iza mene, dan ostaje maglovit i rešetkast. Barem mi tako izgleda dok gledam kroz prozore. Penjem se u svoju sobu i dalje držeći tek sastavljeni okvir u rukama, za sobom zatvaram vrata. Tuga me poljubila, i to je ono što sam osjetio. Dok prilazim ormaru, hvatam svoj odraz u velikom ogledalu. Kosa mi je sasvim kratka. Uredna. Nikad nije izgledala ovako. Kad podignem obrve, nabora mi se čelo, pa odjednom izgledam

smiješno. Još mlađe. Odlazim do ormara i s njegova dna vadim fotografiju. Ništa se nije promijenilo: žena i njezino dijete u istom su položaju zadržali svoju ozbiljnost. Samo mi njezino lice izgleda sve poznatije, kao da se kroz grubost izgrebanog papira već danima probija prema meni. Nekoliko trenutaka fotografiju držim među prstima, a zatim je guram u jednostavni drveni okvir. Fotografija u okviru. Okvir vraćam na samo dno ormara. Ako se netko nakon toliko godina napokon vraća kući, možda je sve što je potrebno tek širom otvoriti vrata.

Mama Gabrijela je bez odjeće, naslonjena na laktove i koljena. Njezine su noge mršave i ne previše raširene. Ja klečim iza nje i tako se ševimo. Ona čitavo vrijeme govori nešto što ne mogu razumjeti. Univerzalni jezik ljubavi. Samo nije to nego: glava joj je duboko u jastuku pa njezine riječi jednostavno zvuče kao čudne prijetnje, ili upozorenja, ali ne meni. Nekome tko se s njom može sporazumjeti. Lagano zakašljem, ništa ozbiljno, sasvim lagano, ona nestrpljivo odgovori jednom od svojih nerazumljivih rečenica i, ukopavajući laktove dublje u bijelu plahtu i madrac ispod nje, guzicu snažnije gura prema mom trbuhu. Glazba koja odnekuda dopire do nas, vrhunac njezine forme u izvedbi iz devedeset treće. Deutsche Grammophon. Lizst: Reminiscence na Mozartova Don Giovannija. Osim klavira, u kući se ovako kasno mogu čuti samo otkucaji sata i tiho škripanje u cijevima centralnoga grijanja. A onda se mama okrene naglo, bez ikakve najave, odgurne me od sebe. Mislim da je plakala. Dok svršavam, snažna bol u prsima natjera me da čvrsto zažmirim. Pa sve bude crno. To traje tek nekoliko trenutaka, a onda se spuštam pokraj nje, dlanovima hvatajući oslonac. A mama Gabrijela ostaje mirno ležati, pogleda usmjerenog prema stropu. Ne mogu čuti njezino disanje, a moje je usporeno i teško. Pa odjednom kaže: "Zašto baš nikad ne pričaš o sebi?" Glazba je napokon završila. Dok sam bio u Turopolju, imali smo socijalnog radnika. Socijalni radnik se zvao Slavko. Zvali smo ga gospon Slavek. Uvijek kad sam bio kod njega u uredu, gospon Slavek bi mi rekao: "Što god da se dogodilo, pokušaj to ispričati sa što manje riječi." Ali to ne govorim na glas, to mi odjednom pada na pamet. Pa pokušam ovo završiti što prije. Kažem: "U Turopolju sam ponekad spavao sa žiletom ispod jastučnice." Mama Gabrijela se podiže na laktove i potočić hladne sperme klizne joj niz kožu. "Ošišao si se", prošapće. Pa ponovno spušta glavu na jastuk i ne pita me više.

"Moraš otići Ozi, ona će sići, sigurno će se probuditi, moraš otići." To je ono što stalno ponavljam. Mislim da je jutro sasvim blizu. U razlistanom vrtu javljaju se ptice, zavjese su

navučene na sve prozore, ali u kući je tek polumrak. Stojim nepomično, kao duh. Kad mi se približi, Ozi miriši na alkohol, na ustajali zrak i znoj. Kao neku čudnu, nepoznatu životinju, tako me promatra iz velike blizine. Podigne ruku. Nokti su mu prljavi. "Moraš otići." Kad nešto ponoviš tisuću puta, to nešto izgubi svako značenje. Ozijev se dlan sasvim polagano spušta na moj obraz, prolazi čitavom njegovom dužinom, palac mu isprobava tvrdoću moje Adamove jabučice. Pokraj nas, drvena kolica s dva sasvim mala kotača. Ona na koja staviš kofere kad vlakom doputuješ iz strane zemlje. Naravno, ako živiš u devetnaestom stoljeću. Tako glasi Ozijev odgovor na moje pitanje "Što je to?" Ali ta situacija već je iza nas, sad Ozi snažnim trzajem podiže televizor s komode i premješta ga na kolica. Drvene daske zaškripe. Gotovo kao odgovor, strop iznad nas odjednom oživi. Ozi me pogleda. U njegovim očima mogu vidjeti samo dječjačko veselje. Majica mu je razderana na desnoj strani, iz šava vise konci i dopiru mu gotovo do koljena. Ali to ga ne smeta. Torbica mame Gabrijele odbačena je na jednoj od fotelja, na parketima posvuda uokolo njezine stvari. Ono što nedostaje: novčanik. Mobitel. Kreditne kartice. Na komodi ostaju velike pahulje prašine. A već idućeg trenutka ona stoji na vratima u tamnoj kućnoj haljini, kao sablasna, odrubljena glava koja lebdi visoko iznad tepiha. "Dobra večer", kaže Ozi kad je ugleda. Nakon što stane iza kolica i pokrene ih, mišići na njegovim rukama odjednom se ispune krvlju. A onda mi okreće leđa i sad sve vidim samo iz daljine. Mama Gabrijela drhti, ali to nije zbog Ozija. Ni zbog toga što Ozi smrdi. Podižem slušalicu, ona kaže da je odmah spustim, ja učinim što je rekla. Vidi. Ipak nije nijema. To na trenutak zbuni i Ozija, desni kut kolica udari u dovrtak. "Manevriranje s tim govnom teže je nego što sam mislio", kaže, gledajući me ravno u oči. I onda još: "Vidimo se." Mama Gabrijela odlazi do vlažnih maramica koje među ostalim odbačenim olupinama njezinih stvari leže na podu, sjeda na tepih, uzima jednu, sasvim polagano briše vrat. Sat otkuca pet. Negdje, u hodniku daleko od nas, glasno se zalupe ulazna vrata.

JA: Nazvao me i rekao da sam pička. OZI: Ti si pička. ANĐEO: A ti? JA: Što hoćeš? OZI: Što ti misliš, tko si ti? JA: Ovo je mobitel od mame Gabrijele. OZI: Čiji? JA: Od mame Gabrijele. To s čega zoveš. OZI: Čiji? JA: I jučer je ukinula pretplatu. OZI: Buraz? JA: Što. ANĐEO: Ne sviđaju mi se ovakvi razgovori. OZI: Ti si pička i peder.

Tuga me zagrlj, sasvim čvrsto, kao svoje dijete. U radnoj sobi njezine mame nalazi se poster generala Gotovine, a mi sjedimo na vunenom tepihu. Tuga ima lijepe zube i iako bi ih volio

dotaknuti jezikom, svakog posebno, mi se ne ljubimo tako. Ona, umjesto toga, sasvim lagano svojim usnama uhvati moju donju, ali tako da jedva osjetim. Slina joj miriši na gumene bombone. Kosu je vezala u neobičan čvor i ovako je manje narančasta, gotovo smeđa. A onda se odvajamo, Tuga ostavlja moja ramena, uzima poštansku marku, zaslini je vrhom jezika i spušta u sam kut duguljaste kuverte. "Ako sam dobra, mama mi dopušta da se igram njezine pripravnice", kaže glasom sasvim male djevojčice. Njezin psić provlači mi se između nogu, na tepihu ostaju dugačke, bijele dlake. Ispružene pod savršenim kutom: nekad životinja, sad su tek dio grube tkanine. Prozor je otvoren, ali kroz njega ne vidim kuću mame Gabrijele, sad smo s druge strane. "Tako je bolje", kaže Tuga, nakon što iduću marku iznova pritisne uz papir. A to isto pomislim i ja. Mama Gabrijele je sigurno u kuhinji i okreće telefonske brojeve tolikom snagom da joj pucaju nokti. I tako sve do krvi. Vinogradska bolnica. Plop. Centrala. Plop. Odjel interne medicine. Plop. Spasiteljica. Plop. Ovako je bolje, druga strana: pogled na živicu. Na neku drugu fasadu obraslu puzavicom. Na napola spuštene drvene rolete. Tuga se okrene prema meni. "Dobro jutro", kaže i poljubi me u nos. Znam da je pričala, nešto mi je rekla, sjedi sasvim blizu mene i smiješi se, jer ionako nije bilo važno. Sad ponovno možemo malo šutjeti, i to će biti dobro.

Mama Gabrijele je tri dana zaključana u sobi. Ja sjedim u dnevnom boravku i kad čujem zvuk njezinih koraka, podignem glavu prema stropu. Jedva vidljiva zrnca prašine padaju kroz snopove svjetla, kao rijetki snijeg. Tamo gdje je bio televizor sad je rupa. U rupi nema ničega. Ipak promatram taj prazan prostor, kao da bi se nešto moglo odjednom stvoriti tek tako, samo od sebe. Nešto drugačije, bolje i ljepše. Samo za mene. A onda, kad se to ne dogodi, već smo na četvrtom danu. Ovo je raspored kojim obavljam stvari: odlazim u kuhinju, na plastični pladanj stavljam dva mliječna pudinga, penjem se po stubama. Ali, stvari su se odjednom promijenile. Vrata spavaće sobe širom su otvorena. Lagano provirim, prostorija je prazna. Prozori su zatvoreni, zavjese potpuno navučene preko stakla. Plahte stare i izgužvane. I ovi zvukovi. Snažan šum tuša, hrapavi glas mame Gabrijele: "Dante? Budi dobar i istrljaj mi leđa." Njezini grudnjaci odbačeni su na velike, crne zvučnike. Ulazim u kupaonicu. Mama Gabrijele sjedi u kadi, pod snažnim mlazom tuša koji joj je svu kosu prilijepio za leđa. Učinio tamnijom. Izborao lice. Kožu na rukama posvijetlio, prolio svijetlocrvene mrlje. U prostoriji smrdi, tjera me na povraćanje. Sjednem na kadu i iz ruke joj uzimam sasvim suhu spužvu. Njezino lice je zatvoreno i sitno. Jagodice na prstima naborane. U dnu prostorije, na pločicama ispod ručnika, odmah pokraj školjke, leže dva njezina govna. Ruku sa spužvom guram pod hladnu vodu, promatram kako mi se naglo upija

u rukav, odvaja od zgloba. A mama Gabrijela promrmlja: "Mislim da je potreba za osamljenošću stvar genetske predisponiranosti." Drugom rukom uzimam pjenu za kupanje, veliki mlaz izlijem na spužvu. Litre ledene vode padaju na njezina leđa, ali ona to ne primjećuje. Njezino je tijelo ružno, ali mirno. Nepomično i nakon što joj otežanu spužvu spustim na kralježnicu. "A ponekad", kaže mama Gabrijela, "želim s čitavim svijetom podijeliti kako se osjećam. Ponekad jednostavno otvorim sve prozore i čekam."

Onog trenutka u kojem cigla razbije prozor i završi na tepihu dnevnog boravka, između tisuću staklenih krhotina, ja sam u kuhinji i perem veliku šalicu iz koje inače pijem kakao. Ponovno smo usred noći, ne znam zašto, ali ovakve stvari uvijek se događaju samo usred noći. Ispuštam šalicu u sudoper. Na keramici je nešto pisalo, ali prije, to je sad isprano. Još uvijek ne znam što se dogodilo, u ovom trenutku svjestan sam samo ovog slijeda: tišina, buka, tišina. Pa izlazim u hodnik. Provirim kroz uski prozor na ulicu. Rukama protrljam lice. Onda sam u dnevnom boravku, zamalo padnem preko cigle, pa kroz iznova razbijen prozor ugledam zvjezdano nebo. I odjednom, sve izgleda nekako čudno naopako. Kao da su se krhotine nedavno postavljenog stakla odjednom potpuno otele kontroli i napale ciglu koja oduvijek živi s nama, potpuno skladno, u ovom dnevnom boravku. Skidam majicu i lagano tkaninom razmaknem staklo s jednog kraja trosjeda. Sjednem. Kroz prazan okvir noć mi, iako potpuno bešumna, odjednom izgleda sasvim blizu. Drveće ispred naših ulaznih vrata poželi provaliti i zagrliti me. Netko će ući kroz ovaj prozor, i to će biti najneobičniji događaj u mom životu. Tako mislim, pa odlučim ostati još malo. Ali, ne dogodi se ništa. U čekanju me prekine napadaj kašlja. Traje dulje nego obično, tako da moram uzeti svoje lijekove, i odjednom mi je jasno da ih više nemam. Ali ako pazim na sebe, ako stvarno dobro pazim, možda mi neće ni trebati. Na ulici vjetar naglo pojača, ali ne dođe moj Anđeo, izgleda da sam se prevario, na ovom velikom svijetu večeras sigurno postoje i važnije stvari. A kad napokon krenem na kat, staklo pod mojim nogama pucketa toplo i prijateljski, kao vatra. Vrata sobe mame Gabrijele i dalje su zaključana. Svjetlo u Tuginoj sobi je upaljeno. A onda shvatim da ipak nije: to su bliješteće i nestalne slike televizijskog ekrana. Odlazim do kreveta, a zatim ipak provirim na ulicu: Ozi sjedi na ljuljački u parku i nepomično gleda prema mom prozoru.

Dobri Duh povlaka Osoba Od Povjerenja povlaka City Ekspres Za Morfij povlaka
Spasiteljica stoji na tepihu pred praznim prozorskim okvirom i zuri u dvorište. Ja stojim

pokraj nje. U ruci držim tanjurić, na kojem je šalica, u kojoj je kava. Težište pomičem s noge na nogu i promatram njezine oči, ali taj zbunjeni pogled prema vrtu nije jedina stvar koja me privlači. Želim prstima proći crtama njezina lica i pokazati joj koliko smo slični. Kako je moguće da ona to ne može vidjeti? A onda kažem: "Imali smo staklo. U međuvremenu. Stvarno jesmo. A sad ga opet nemamo." Spasiteljica uzima šalicu iz mojih ruku i odlučno klimne glavom, kao da je odjednom sve jasno. Oko desnog kažiprsta ima omotan flaster. Onda bešumno sjedne. Pogleda mene, pa razbijeni prozor, pa ponovno mene. Na katu, točno iznad nas, mama Gabrijela već je otpočela svoj ritual. Danas nije imala strpljenja. Specijalni dodaci leže na nepospremljenom krevetu: inzulinska igla, komadić vate, prazna ampula od jednog mililitra, njezin otkinuti vršak. Dlanove je čvrsto pritisnula uz tepih, prsti su živi: Lizst. A kat ispod, zaostali komadić stakla odvaja se od okvira i pada na tepih sasvim blizu mojih nogu. Topot jagodica prstiju mame Gabrijele tiho se probija kroz beton. Pokreće vibracije. Čitava kuća drhti i baš tako nastaju pukotine na nebu. One učine da proljetna kiša počne sasvim tiho šušnati u vrtu. Osmjehnem se bez riječi, a Žena S Flasterom Na Kažiprstu povlaka Narko-Teklić povlaka Spasiteljica mi uzvratila osmijeh, pa potpuno bešumno otpije još jedan gutljaj kave. Odjednom je poželim pitati što misli o majkama koje odluče napustiti svoju djecu. A onda, umjesto toga, počnem kašljati.

SPASITELJICA: Trebao bi to pogledati. JA: Što? SPASITELJICA: Taj kašalj. Ne zvuči dobro. JA: Ne znam. SPASITELJICA: Iskašljavaš? JA: (...) SPASITELJICA: Trebalo bi te poslušati. Vjerojatno obaviti spirometriju. Piješ neke lijekove? Kortikosteroide? Bronhodilatatore? Simpatomimetike? JA: Ne više. Ne. SPASITELJICA: Što ne? JA: Ništa. Od toga. SPASITELJICA: Ovo može biti prilično ozbiljno. JA: Znam. SPASITELJICA: Trebao bi... JA: A vi? SPASITELJICA: Molim? JA: Vi imate djecu? SPASITELJICA: Djecu. Zašto? Ne. (...) Nemam, ne. JA: Šteta. (...) I to je bilo to. (...) Još si tu? ANĐEO: Da. JA: I? ANĐEO: Ne znam. (...) Evo, možda. Slušaj ovo. Jednom, bio jednom jedan čovjek i sve je promatrao kroz sretne naočale. Čula sam za njega, navodno je živio jako lijepo. Ali ja ne znam baš ništa više o tome.

U Nazorovu se vraćamo istim kolima Hitne pomoći, negdje iza dva. Teta Slava mi mahne iz hodnika i kaže: "Kako je naš mali dečko?" Onda prođe pokraj mene i Vlaste, i malo me prstom kvrcne po glavi. Kao i kad mi je u svom uredu dala fotografiju, jer sad već mogu razumjeti. Prije nisam, sad mogu. Vlasta mi kaže da se odem tuširati i legnem u krevet. Kuharice su mi ostavile ručak. Sjedim potpuno sam u blagovaonici. Toplo je i miriši po

prezaslađenom čaju. Jedem prežganu juhu s kruhom. Poslije toga jabuku. A idućeg dana, umjesto da odem kod nove mame i novog tate. Idućeg dana ponovno ostanem bez zraka u dvorištu. U desnoj ruci držim loptu, onu malu i okruglu, ne pravu, onu na kojoj su još uvijek likovi iz crtića. Čelo mi je vruće. Majica mokra, ali ne previše. Ispred mene dječak sa sasvim kratkom svijetlom kosom. Kad dječaci dobiju uši, treba ih ošišati sasvim kratko, upotrijebiti šampon, onda i neki bijeli prašak. Malo tog praška ostalo mu je iza ušiju. To vidim dok stoji sasvim blizu mene. Luka. Luka pruža ruke prema meni, i moj je red da loptu bacim natrag. Ali umjesto toga, oči mi same odlaze prema rijetkom zraku. Mali Marsijanac koji se ne znam kako spustio na zemlju i skinuo zaštitnu kacigu. Lopta mi ispada iz ruke, a Lukin glas pun je čudne nestrpljivosti. Jedna teta ustaje s klupice, gasi cigaretu o drvenu poledinu. Dok padam, znam da me nitko ne može zaustaviti. Da imam nekoga kome je stvarno stalo do mene, sad bih poželio da mi nešto kupi, možda životinju, psa. Nebo je iznad mene, samo za trenutak i moj Anđeo, a onda je baš ona prva koja nestane.

Ako želim, mama Gabriјela kupit će mi neku životinju. Psa. Pravu životinju, samo se za nju onda moram brinuti. Dobro je što prije isprobati kako je to biti odgovoran. A onda se trebam odlučiti. Ili možda neku stvar, ali onu koju je potrebno stalno laštiti i podešavati kako bi funkcionirala. Antikni sat? Palice za golf? Kosilicu? Sve to govori mama Gabriјela. Ja sjedim na tepihu i promatram kako isti majstor istim snažnim rukama skida isti prozorski okvir. Drugi put u mjesec dana. Dok radi, on promatra samo mamu Gabriјelu. Ona sjedi za klavirom i sve što kaže zapravo govori notama naslaganima na tamno drvo. I baš tako provodimo subotnje priјepodne. "Dante, donesi pivo dragom gospodinu", kaže mama Gabriјela. Ustajem i odlazim u kuhinju. Njezin glas: "To sad već spada u kategoriju paranormalnog, možda ovaj prozor jednostavno ne želi biti tu, što vi mislite?" Bocu uzimam iz frižidera, majstorov glas dubok je i taman, on nešto odgovori, ali do mene dolazi samo grmljavina. Otvaram bocu i metalni čep ubacujem u smeće. U samom srcu dnevnog boravka, iznad tipki zabetoniranih medom, mama Gabriјela se počne smijati. I mi smo ponovno na onoj strani ulice koja ostaje obasjana suncem.

"Dođi, dođi, dođi." Tuga me drži za ruku dok se penjemo širokim stubama. Na prvom katu njezina mama izlazi iz svoje sobe, s cigaretom u jednoj i mobitelom u drugoj ruci. Mahne mi u prolazu. "Novo ročište je sedamnaestog", kaže u mobitel. Pepeo od cigarete otrese kroz prozor. Penjemo se dalje, Tuga ne zastaje.

Njezina mama na sebi ima svilenu košulju. Ispod samo gaćice. Kaže: "Slobodno to prenesi i jebenim novinarima." A onda je više ne čujem. Odjednom je prilično vruće. Tavanski je prozor okrugao i velik. Tuga uzbuđeno zastane, pritisne nos uz staklo, toplim dahom stvori sasvim mali oblak. Ono što vidim: vrhove borova u Tuginu vrtu. Iza krova kuće u kojoj trenutačno živim, ponovno drveće. U daljini, mala napuštena kapelica i križ. Tuga otvara prozor i iz majice vadi bijeli papirnati avion. "Sad zažmiri", kaže. "Iznenadenje!" Ali već sam vidio, pa je prekasno. Dolje na dvorištu, njezina je mama sasvim mala dok otvara vanjsku ogradu i ulazi u auto. U međuvremenu se obukla do kraja i u usta stavila dvije žvakaće gume pune kofeina. Na jednom krilu papirnatog aviona piše: Dante. Na drugom: Tuga. Tuga me pogleda i ja se nasmijem, pa se onda nasmije i ona. "Možda je šašavo", kaže, "ali ja vjerujem u šašave stvari." Ne kažem ništa, samo se ponovno nasmijem i prstima joj dotaknem kosu. Ona me uhvati za ruku, i poljubi usred dlana. A onda jednim snažnim pokretom avion pusti kroz prozor, prema parku i oblacima. Promatramo ga u tišini. Negdje dolje, zvuk automobilskog motora i glas njezine mame usmjeren u metalno srce mobitela: "Ne, ne, još sam u dvorištu, evo, vraćam se unutra po njega." Ni Tuga ni ja ne skrećemo pogled s aviona koji se odjednom ukopao u zrak, kao da je stigao na svoje odredište. Nema vjetra, ne čujem čak ni ptice. Brzi koraci Tugine mame po kamenim pločama. Mali, bijeli pas skakuće oko njezinih nogu. Velikom brzinom otvara usta. Bez ikakvog zvuka. Tugina mama ponovno otključava ulazna vrata. Tuga me snažnije uhvati za ruku i ja joj uzvratim stisak. A onda se dogodi eksplozija.

Kroz kuhinjski prozor u kući mame Gabrijele sve to izgleda kao u nekom filmu. Osim što prozor nije ekran. Jer: gotovo na samoj sredini odjednom se smjestila sasvim tanka pukotina. Kao trag paučine. Udar je bio jak i Tuga se ugrizla za usnicu. Dvorište je ograđeno policijskim trakama. Šest ili sedam policijskih automobila parkirano je ispred ulaznih vrata. Desetak je ljudi u dvorištu, gdje dim s olupine automobila još uvijek polagano putuje prema sumraku. Tugina mama stoji na ulaznim vratima i razgovara s čovjekom koji mi je okrenut leđima. Ili s nekim tko je na drugoj strani njezine telefonske linije, jer čitavo vrijeme mobitel drži prislonjen uz uho. Sjeo sam na kuhinjski stol, pokraj vaze s rascvalim narcisama. Žute kapice dodiruju mi traperice, ali na tkanini ne ostavljaju baš nikakav trag. Vani, čovjek meni okrenut leđima sad je u profilu. Promatra izgorjeli auto. Rukom se češe po sljepoočnici. Tugina mama više ne razgovara na mobitel, nego mu govori nešto važno. Kako to znam? Tuga mi je jednom rekla da njezina mama u svom životu nije rekla baš ništa što ne bi bilo važno. Riječi su skupe. Posvuda po parku, u travi koja se inače ne smije gaziti, nepomično

stoje ljudi, propinju se na prste. Iza svih prozora upaljena su svjetla. Svih, osim jednog. Iza tog stakla, Tugino lice sasvim polagano nestaje u tami. A onda, ničim izazvana, vrata na autu Tugine mame odvajaju se od izgorjelog trupa i padaju na betonske ploče. To je već situacija: ljudi u uniformama naglo se odmiču. Gledaju prema čovjeku okrenutom leđima čovjeku u profilu. Na njihovim je licima samo jedna misao – nisam ja. Čađa s betona poleti u zrak. Deformirano željezo sasvim usporeno pada na tlo. Zaljulja se još jednom i ostane ležati, nepomično i mrtvo, odmah pokraj otkinute glave Tugina bijelog psića.

I odjednom budu dvije: jedna sjedi ispred klavira u večernjoj haljini i promatra me. Druga je u identičnom položaju za klavirom, čija je gornja ploha potpuno prazna. Nalazimo se u dnevnom boravku. Ja stojim iza projektora, tanki snop zasljepljujućeg svjetla hvata njezine oči, kao farovi brzog vlaka neku nesretnu životinju zapelu na pruzi. Snop svjetla hvata i grlić boce, notne papire, inzulinsku iglu, pepeljaru. Hvata moje prste kad pokušam izoštriti fotografiju na velikom razapetom platnu u pozadini. "Recital u Carnegie Hallu", kaže mama Gabrijela. Glas joj je hladan, gotovo mehaničan. Ruke nemirne. Dva klavira izgledaju potpuno isto. Osim što je jedan otvorenog poklopca, a drugi zaliven medom od lipe. Rekla je da siđem bez odjeće, i ja sam gol. Nova fotografija. "Moskva. Garderoba. Mehta. Ovaj gospodin koji mi ljubi ruku. Vidi kako sam mokra." Ne znam što bih rekao pa nastavljam šutjeti, a ona me pogleda, strpljivo, tužno, bijesno, pa kaže: "Dalje." Nova fotografija. "Venecija. La Fenice." Mama Gabrijela drži cvijeće ispred ulaznih vrata. Visokih, debelih stupova. A kad se okrene prema meni, ova živa mama Gabrijela ustaje s klupice, uzima praznu bocu gina, polagano mi prilazi. Iz blizine, rupe na maminoj podlaktici toliko su velike da mogu vidjeti kako ispod krhke i tek stvorene kože putuje krv. A ona mi praznu bocu stavlja u usta. Moram ziniti jače, da bi mi zubi propustili hladni grlić, grijem ga vlastitim dahom, a onda mi je prslonjen sasvim uz nepce, negdje duboko u grlu. Mama Gabrijela ostaje sasvim mirna, dok okreće bocu u mojim ustima, promatrajući kako mi se vlastita slina slijeva niz bradu. Pa mi svojim koljenom dotakne kitu. Zatim bocu još snažnije gurne u moja usta, i sad me već boli. Njezine su oči svijetle i vodenaste. Grlić boce odjednom mi doseže do grla. Vratni mišići bez moje volje odgovore grčenjem, s naporom odbijajući nagon za povraćanjem. Mama Gabrijela pokaže prema prozoru, i još dalje, prema susjednoj kući u daljini. Kaže: "Baš mi je žao te djevojke." Pa mi vrškom boce još jednom grubo zagrebe grlo i prošapće: "Znaš, Dante. Moj čitav život stvarno je zanimljivo psihofizičko iskustvo." A onda se oprezno podigne na prste i polži mi slinu s brade. "Ili. Ako želiš preciznije. Svi su me stalno jebali u mozak. I zbog toga. Dante. Pripazi."

Tuga kaže da su se neke stvari odjednom promijenile. Jedan zaštitar njezinu mamu ujutro odveze na posao. Drugi zaštitar počinje praviti usporene krugove po njihovom vrtu. Pokušava zaobići krhotine stakla. Zastane kod nekog većeg grma. Pomislim da piša, ali on se gotovo odmah odmakne, pa znam da sam se prevario. Obojica imaju tamna odijela. Sve to vidim s terase, stojeći pokraj mame Gabrijele koja odmotava novi paketić cigareta i šuškvu foliju gura u džep svoje kućne haljine. Lišće rascvalog bagrema sakrilo je pogled na Tuškanac. Ona je bosa. Kaže: "Svim su susjedima popucala stakla, mislim da mi imamo dobrog majstora baš za to." Onda se nasmije, ali nekako teško, praskavo. Na trenutak je vidim kako usred noći podmeće bombu pod auto u susjednom dvorištu. Ali samo na trenutak. Grane marelice toliko su nam blizu da ih možemo dotaknuti prstima, ali ni ona ni ja to ne učinimo. A sad sam u Tuginoj sobi. Na njezinu kalendaru piše: srijeda, 18h45m, RTL. I još, srijeda, 19h00m, Nova TV. I još, srijeda, 19h30m, HTV 1. I još, četvrtak, 18h45m, RTL. I još, četvrtak, 19h00m, Nova TV. I još, petak, 19h30m, HBO. Mislio sam da će se nešto dogoditi, ali Tuga uopće nije zaplakala. Ni slegnula ramenima. Ni zabrinuto odmahнула glavom. Samo se ne smije, i to je sve. Sjedimo na njezinu krevetu, i ona mi malim ružičastim češljem za lutke prolazi kroz kosu. U jednom od kutova češalj ima raznobojni kamenčić. Još jedna od stvari koje bi se sigurno svidjele onim pticama koje samo od tuđih stvari grade svoje gnijezdo. A onda, nakon što stvarno dugo šutimo, Tuga kaže: "Znaš, na televiziji ova kuća izgleda stvarno usrano."

MAMA GABRIJELA: Kristali stakalca žileti izrone iz mliječnog neprozirnog jezera. Bez napora probuše kožu. Uđu duboko u jagodice prstiju, prodru sve do nokta. Rekli su mi da nema razloga za brigu. Svi moji prsti bili su u zavojima, kao da sam uskrsnula abnormalna mumija, još uvijek živa, ali ne zadugo. Imala sam ekskluzivni ugovor za Deutche Grammophon. U njihovu studiju u Hamburgu prvi sam put pokazala svoje rane. Dante. Jesi li znao da je lijek koji mama Gabrijela uzima svoje ime dobio po grčkom bogu sna? Po Morpheusu. JA: Nisam. (...) MAMA GABRIJELA: Što. JA: Nisam znao. MAMA GABRIJELA: Što nisi znao? JA: Ponovno se igraš. ANĐEO: Malo. MAMA GABRIJELA: Pusti me da spavam. JA: Dobro. ANĐEO: Dobro. MAMA GABRIJELA: Čovjek brže ostari kad je stalno sam. (...) Tko je? (...) Tko je? (...) Tko je to?

U velikom stanu Te Žene namještaj je naguran u sredinu svih soba i prekriven bijelim plahtama. Mama Gabrijela je rekla: "Obuci se, idemo u goste." Ona prvo ne nosi ništa, a onda srebrnu haljinu s dugim rukavima. Recital u Lisinskom, 23. listopada 1995. godine. Samo sad, haljinu s nekoliko pribadača mora pričvrstiti uz tijelo kako joj ne bi spala. Samo sad, njezina gola koščata ramena izgledaju sablasno. Onda je pokazala na paket odložen u hodniku i rekla: "Uzmi to." Kad zavirim u veliku kutiju, unutra su koturaljke. U stanu Te Žene stojim kod prozora u jednoj od najvećih soba i dok Ta Žena navlači još jednu bijelu plahtu preko fotelje, osluškujem grebanje kotačića o parkete, negdje na samom dnu širokog ulaznog hodnika. Vani je toplo, ovdje ne. A onda. Stan se nalazi blizu dječje bolnice u kojoj sam proveo toliko puno vremena, ali to mi samo prođe kroz glavu. Postoje i čudnije stvari: cvijeće u velikim teglama od cigle odvučeno je u samo dno stana. Kao da je jutros netko zgradu podigao iz inače čvrstih temelja. Kao da se na trenutak sve nagnulo. A onda i ostalo tako, da nagnuto polagano potone do kraja. Ta Žena svojim tankim prstima navuče jedan kraj plahte, poravna ga i kaže: "Nitko mi ne može reći da nisam imala najbolje namjere." Kod ulaznih vrata, sasvim blizu otirača, stoje dva kofera. Ta Žena odlazi na mjesec dana u Opatiju, sve dok joj stan ne bude gotov, završen, renoviran. Onda se vraća. Pa mi kaže: "Uostalom, tko si zapravo ti?" "To je Dante. Tvoj unuk. Ti si luda." Stiže odgovor iz suprotnog dijela stana. Specijalni efekt: zapinjanje koturaljki po drvenim godovima. A onda mama Gabrijela kaže još i ovo: "Molim te, mama, prestani ga mučiti." Ta Žena slegne ramenima, sjedne na jedinu stolicu koja nije ostala pokrivena i zagleda se u prospekt s nekakvim starim hotelom na naslovnici. Pa podigne pogled i još jednom, nešto tiše, ponovi: "Tko si ti?" Ta Žena je možda luda. A možda i nije. Ne znam što bih trebao napraviti. Pa se samo pristojno osmjehnem. Mama Gabrijela u svojoj srebrnoj haljini i s koturaljkama na nogama odjednom uplovi u sobu i počne kružiti oko nas. Ona odjednom nije ništa više od bestjelesne prikaze. Njezine pribadače bljeskaju na suncu koje dopire kroz skoro potpuno navučene rolete. U njezinim je rukama kristalna čaša, puna nečega, ne znam čega. Ta Žena ispušta svoj prospekt, ali ga ne podiže. Mama Gabrijela u prolazu iščupa jednu plahtu. Vuče je za sobom kao zastavu. Pisaći stol s izrezbarenim nogama odjednom je izgubio svoje skrovište. A mama Gabrijela napravi još jednu piruetu. Podigne čašu i tako ne prolije ni jednu kap na parkete. Klizeći prostorijom naglo se sagiba i s poda podiže prospekt. Okrene se još jednom i pruži ga suhoj ruci Te Žene. Kaže: "Ukrast ću ti onog bezobrazno lijepog malera na nekoliko dana. Znaš, mama?" A onda se okrene prema meni. "Lijep je kao plavi biser, slobodno ga pogledaj, dušo." Njezina mi ruka bez odgađanja pokazuje smjer. Poslušno odlazim, prateći put koji je pokazala. Hodnik je gotovo potpuno u mraku. U kuhinji, svi su elementi prekriveni prozirnom plastikom. Na visokim ljestvama stoji mladi dečko duge plave

kose. Nekakvim alatom struže staru boju sa zidova. Nekoliko sasvim malih krhotina uhvaćeno mu je u kosi. Kad uđem, on me pogleda i kaže: "Ejpajdodisi?" Mislio sam da smo sami. Nisam čuo struganje. Mislio sam da nas je troje. Ali ja umjesto svega zapravo kažem: "Došao sam te pogledati." Negdje, daleko, u drugom dijelu stana, zvuk razbijenog stakla. Plavi dečko na ljestvama klimne glavom, kao da sam rekao nešto samo po sebi jasno. Pa mi namigne. Vraćam se u najveću sobu. Ta Žena nepomično sjedi na istome mjestu i gleda prema vratima, odakle sam ušao. Mama Gabrijela stoji pokraj nje. Dlan joj je visoko u zraku, kao da nešto pokazuje, i dok stoji tako, krv joj klizi niz ruku, cijedi se po haljini i završava na plahti omotanoj oko njezinih nogu i koturaljki. Komadići smrskane čaše pretvoreni su u nepravilne, blijesteće kristale. Ne spuštajući ruku, mama Gabrijela duboko uzdahne i kaže: "Toliko o kvaliteti."

Tuga otvori poklopac klavira, sasvim mirno zadrži pogled na tipkama, pa napokon kažiprst spušta na jednu. Kaže: "Dante, ovo je stvarno jako, jako ljepljivo." To je ono što znam i od prije. Ovo je novo: Tugina mama dobila je prijeteće pismo. Čovjek okrenut leđima čovjek u profilu, to je bio inspektor i inspektor je rekao: "Napokon." Tugina mama čitavu noć nije spuštala mobitel. Netko je napisao da samo izdajnička kurva može istovremeno raditi za Hrvate i Srbe. A onda se pismo pojavilo i u vijestima. Okrećem se prema Tugi. Prije dva dana sama je pokopala svog malog bijelog psića. Psić je bio umotan u vreću za smeće, ali ne crnu nego plavu. A onda smo u ovome sad: Tuga je i dalje pokraj klavira, a ja joj brzo prilazim da ne izgubim odjednom prikupljenu hrabrost. Uхватim je čvrsto za ramena. Njezine su oči crne kao i moje. Snažno je zagrlim. Ispustim je podjednako naglo, tako da zamalo padne. Ovako, tek je na trenutak izgubila ravnotežu, rukom se pridržala za klavir. Onda joj dlanovima uhvatim lice, prsti mi završavaju u kosi iza njezinih ušiju, poljubim joj jedno oko, odmah zatim i drugo. Tuga ne kaže ništa. Zadržava dah i miriši jako fino. Poželim je odvesti u kuhinju i reći: "Oдавde sam te prvi put vidio." Njezina narančasta kosa u sumrak je izgledala kao veliki voćni sladoled, toga se sjećam. A Tuga se nasmije, sasvim kratko, kažiprst iznova spušta na tipku, prinese ga ustima i lizne jezikom. Jedan trenutak na njezinu licu nije moguće pročitati baš ništa. A onda, kao da se iznenada dosjetila, nasmije se još jednom i kaže: "Znala sam."

JA: A sad plače, ali nije odjednom. I ima razlog, znaš. ANĐEO: (...) JA: Drugi tjedan ide tati u Philadelphiju. ANĐEO: Aha. (...) A ti? JA: To je stvarno daleko. TUGA: Mama misli da ovdje

nije sigurno. JA: Znam. Tuga. Nemoj. TUGA: Što? JA: Nemoj plakati. TUGA: Ma. JA: To je samo na kratko. TUGA: Ne znam. Nije. JA: Samo na kratko. TUGA: Pokopala sam je u vrtu. JA: Vidio sam. TUGA: A sad već imam kartu i rezervaciju i gotovo je. JA: Tuga. TUGA: Ma. JA: Znaš što sam čuo? TUGA: Što? JA: Čuo sam da tamo ima stvarno puno satelitskih programa. TUGA: (...) JA: Tuga? TUGA: Što. JA: Reci da ne plačeš. ANĐEO i TUGA: Mrzim telefonske razgovore. JA: Reci mi. TUGA: Ne. Smijem se. Ozbiljno. Znaš? JA: Volim te.

Kad uđem u kuhinju, mama Gabrijela sjedi za stolom, a iznad nje, na pola puta do stropa, na velikim ljestvama stoji dugokosi plavi dečko iz stana Te Žene. Kad otvorim vrata, on me pogleda i kaže: "Ejpajdodisi." Mama Gabrijela se nasmije. Nju to strašno zabavlja. Kaže: "Ma, baš sam Poldiju pričala o tebi." Dugokosi plavi dečko zove se Poldi. Ona je Poldiju baš pričala meni. Jedan trenutak kuhinjski ormari prevučeni su tankim slojem leda, a onda je to ipak prozirna plastika. "Već je bilo krajnje vrijeme da osvježimo kuhinju", izgovori mama Gabrijela zraku negdje između Poldija i mene, a nas dvojica istovremeno klimnemo glavama. I to mi se iz nekog razloga sviđa. Samo što Poldi s raširenim nogama stoji na visokim ljestvama i četku umočenu u žutu boju ne prestaje nanositi na zid. A ja nepomično sjedim pokraj mame Gabrijele. A onda ona naglo ustane, možda previše glasno kaže: "Ostavljam vas, dečki, da se malo bolje upoznate", i za sobom zatvori vrata. Njezini koraci odjekuju hodnikom. Onda stubama. Pa su točno iznad Poldijeve četke umočene u žuto. Napokon, u njezinoj spavaćoj sobi: mama Gabrijela koja bi htjela biti Pogorelić koji bi htio biti Ling Ling koji je zapravo Lang Lang koji bi htio biti Franz Lizst. Kuhinja miriši tako da mi se odjednom počinje vrtjeti. Poldijeve podlaktice pune se krvlju, a onda prazne kad ih podigne da dohvati strop. Isto se događa s četkom, nekoliko žutih kapi palo je na njegove traperice s tregerima. Desni je treger prikopčan, lijevi mu se spušta preko boka i dopire gotovo do koljena. Njegova duga kosa gotovo je iste nijanse kao i boja na četki koju je spustio uz nogu. A on se okrene prema meni i kaže, ne skrivajući oduševljenje: "Čovječe, pronašao sam ampulu morfija u vašem smeću."

Počelo je dolaziti noću. Onda, kad se sve drugo pritaji i stane. Ponekad, to je samo čudan zvuk u plućima. Smijem se, jer mi Crni kaže da sam sigurno potajno progutao njegovu fućkaljku. Ili sve fućkaljke iz njegove smjene. Pa se smije. A nikad mu nisam ispričao pravu priču, onu o zrikavcima. Nikome od njih. Sve što sad radim: sjedim na krevetu. Širom otvorenih očiju. Ili klečim, da mi bude lakše. Dok se naprežem, iz usta mi izlaze sline.

Dugačke i bijele, i nemoguće ih je prekinuti. A onda i ono što sam večerao. Kiselina i mali komadići hrane izlaze mi i kroz nos, padaju na plahu, na pod ispod mene. Ovo su nove stvari, nešto čega dosad nije bilo pa nisam siguran što trebam raditi. Ono što je istina: već neko vrijeme nemam lijekove, a ne znam kako nabaviti nove. I još: ponovno sam napravio nered. Vrata susjedne spavaće sobe na trenutak se otvaraju, osluškujem korake mame Gabrijele u hodniku, ali ona se ne zaustavlja ispred mojih vrata. Pokušavam biti što tiši, ali to je tako teško. Nisam upalio svjetlo, pa kad ustanem palcem ugazim u ono što sam povratio. Bol postaje sve jača, možda sam tek kukac koji odlazi prema prozoru privučen mutnom svjetlošću lampe. Samo ako dovoljno brzo pokrećem krila, samo onda ću letjeti sasvim blizu. A vani, na ulici, Ozi sjedi na onim svojim čudnim kolicima sa samo dva kotača i sklopivim nožićem brzim pokretima prolazi ispod noktiju. U jednom trenutku oštrica mi zaslijepe oči. Pa zažmirim, ali bude prekasno.

Kad Poldija uvedem u sobu mame Gabrijele, oči nam se moraju priviknuti na tamu. Mama Gabrijele je spustila rolete, navukla zavjese. Sve jastuke stavila na jedan kraj kreveta, podmetnula pod leđa. Ispod mišića koji su joj lice razvukli u osmijeh spavaju dva umjetna jezera napunjena morfijem. Poldi desnom rukom hvata neposlušni treger i prikapča ga o hlače. On je očekivao četrdeset kuna po četvornome metru. Zapravo, s ovom kuhinjom i nije bilo previše posla. Ali, bolje da je tako, jer je već puna tri dana na akinetonu. Čisto kao pokus. To jednostavno treba promatrati kao put koji sigurno ima svoj kraj, a njega stvarno zanima gdje završava. To mi je rekao u jednom dahu, dok smo se penjali do sobe. Poldi je možda očekivao i neku malu napojnicu. Ali, umjesto toga, ono što mu govori mama Gabrijele, ona želi da legnemo jedan pokraj drugoga, na taj veliki krevet, samo to, a onda Poldi ne mora više ništa, ja ću mu pomoći u svemu, ja ću mu pokazati. Ako se pravim da nisam ovdje, možda ostanem zarobljen uz ovo: šuštanje plahte pod maminim koljenima. Duboko Poldijevo disanje. Moji nokti na hlačama, kad počesem koljeno. Vjetar s druge strane fasade. Ploča koja vrti improvizaciju na Arlenov Over the Rainbow, kao dodatak na trećem albumu za Polygram Records. Ali umjesto toga, umjesto svega toga, ono što radim. Na znak mame Gabrijele ruku stavljam na lijevu stranu Poldijevih prsa, odmah iznad srca. Kroz tanku tkaninu majice osjećam koliko mu je koža topla. Pravilni otkucaji tjeraju moje prste da sasvim lagano vibriraju. A njegov je pogled i dalje usmjeren prema polumraku u koji se mama Gabrijele pažljivo sakrila, dok joj podjednako tiho govori: "Ja se ševim kad ja to hoću." Pa se polagano okrene prema meni, kao da me prvi put vidi. Osjećam blagi miris njegova znoja. Topli dah dok se naginja prema meni i lagano me poljubi. Prošapće svojim

usnama dodirujući moje: "Uostalom, ja ne spavam s dečkima." Čudno, ne znam baš ništa o njemu, ali volim ga u tom trenutku. Volim ga dok polagano izlazi iz sobe, silazi stubama, uzima ljestve, njihovim krajem udara o dovratka, i na kraju za sobom zatvara ulazna vrata. A mama Gabrijela me pogleda svojim vodenastim očima, potpuno ravnodušno i bez iznenađenja. Kaže: "Barem nam kuhinja napokon izgleda dobro." Pa meni postane jasno da me od ovog poslijepodneva može samo mrziti. I odjednom znam, sasvim smo blizu svršetka.

Kraj mjeseca. Mama Gabrijela je dva puta izbrojila preostale ampule. Drugi put dok sam stajao pokraj nje, ponavljajući joj brojeve telefona. Onda je nazvala Vinogradsku bolnicu. Plop. Centralu. Plop. Odjel interne medicine. Plop. Spasiteljicu. Plop. Za svaki slučaj ulaštala kvaku na vratima svoje sobe. Rekla mi da podmažem bravu. Onda sam je posljednji put poševio. Izveo sam kosilicu i u stražnjem dvorištu podšišao travu. Shvatio da joj postajem odbojan. Da samo čeka razlog. Da sam je umorio. Uostalom, svako dobročinstvo ima svoj rok trajanja. Zbog toga sam u vrtu podrezao ruže i ukrasni grm oblikovao u gotovo pravilnu kuglu. U svojoj sobi, Tuga je na prozor prislonila oba dlana. Jednim je pridržavala avionsku kartu. Drugim rezervaciju. Promijenio sam zemlju u lončanicama. U plastične kutije na balkonu posadio pelargonije. Buket sa svježim tulipanima ostavio pokraj noćnog ormarića mame Gabrijele. Oribao zahode u prizemlju i na katu. Obrisao pločice. Ta Žena se javila iz Opatije i rekla da je vrijeme prekrasno. Htjela je razgovarati sa svojom kćerkom, ali ona je upaljenom cigaretom odmahнула ispred moga nosa. Usnama oblikovala dva slova. N. Pa onda E. Tri ili četiri puta. Rekao sam da mama Gabrijela svira. Vježba. Radi na novom recitalu. Mamu Gabrijelu to je natjeralo na histeričan smijeh, kuhinjskom krpom začepila je usta. Glas iza Te Žene pitao je: "Kavu ili čaj, gospođo?" Tišina je trajala nekoliko trenutaka, a onda je Ta Žena jednostavno prekinula vezu. Mama Gabrijela i ja sjedimo u dnevnom boravku, ispod prozora koji je jednom razbila ona, a jednom Ozi. Ona bez riječi zuri u mene. Ne trepne ni kad zakašljem. Ne skida pogled dok mi lice postaje plavo, a ruke naslanjam na koljena kako bih došao do zraka. Nepomična je dok mi slina bježi iz usta i završava na staklenom stoliću za kavu. Pokraj metalne kutije s cigaretama. Inzulinske igle na porculanskom tanjuriću. Pretposljednje ampule od jednog mililitra s dvadeset miligrama morfija. A onda, kad sve bude gotovo. Kad mirno sjedim. Kad mi se u lice ponovno vrati boja. Kad je ponovno tišina. Ona naglo ustaje, kaže: "A u pičku materinu", i odlazi uz stepenice, negdje u duboki polumrak gornjega kata.

U nosu imam prozirnu cjevčicu i ona je spojena na nešto što me podsjeća na raketu. Čudne, metalne boje. U nevidljivu žilu na desnoj ruci uvedena mi je igla, prozirna tekućina iz plastične vrećice iznad mene polagano ulazi u moje tijelo. Pokušavam osjetiti te čudne kapljice u sebi, zamišljam što rade, ali ne uspijem. Pa mi postane dosadno. Soba je puna kreveta koji nisu ni preveliki ni premali. Posteljina je ili svijetložuta ili ružičasta. Prije nisam znao, ali sad znam. To je Odjel za plućne bolesti u Dječjoj bolnici u Klaićevoj ulici. Tu sam završio nakon što sam izgubio svijest u vrtu Doma u Nazorovoj. Djevojčica preko puta mene potpuno je nepomična. U svom nosu ima istu cjevčicu spojenu za istu ružnu raketu, ali diše kroz otvorena usta. Dječak u krevetu do prozora igra se autićem. Pravom formulom 1. Provlači je kroz zrak obasjan suncem, kao da je srebrni svemirski brod. Onda napokon primijeti da ga gledam, pa mi se osmijehne. Ustane i oprezno mi donese drugu formulu 1, samo smeđe boje. Uzimam je lijevom rukom, pa se i ja osmijehnem njemu. A on se brzo vrati u svoj krevet, potpuno nečujno, na nogama ima tanke bijele čarape. Ponovno u krevetu, podiže svoju formulu svemirski brod, kaže: "Moja mama je bila jutros. Donijela mi je grožđe. Životinjsko carstvo. To ne smijem jesti, ali meni mama ipak da. Kad će doći tvoja mama?" Mislim da je glupo da formule 1 lete kao svemirski brodovi, ali sad i ja podižem svoju, okrećem je prema dječakovoj i njihovi se srebrni vrhovi na trenutak poravnaju u zraku.

Tuga se uvukla u moj krevet, kao neki mali miš. Kasno poslijepodne, mi obučeni ležimo ispod plahte. Jedno pokraj drugoga, ali se uopće ne dodirujemo. Tuga se napokon počela pakirati za Philadelphiju. Pružim palac na lijevoj nozi, pomaknem ga malo, dotaknem njezin palac na desnoj, a ona kao odgovor kaže da je jučer njezina mama prvi put plakala. Zurila je u veliki članak u Nacionalu, pušila, razgovarala mobitelom i plakala. Mislila je da se isplati pošteno raditi svoj posao, sad više nije sigurna. Ako je ovdje dan, ako je ovdje deset sati ujutro, koliko je sati u Philadelphiji? Ovo će sigurno biti nešto poput izleta. Uostalom, zašto ne bi bila uzbuđena, ovdje je sve izgubilo smisao, njezina je mama otkazala televizijsku pretplatu, kaže da se iza ekrana zapravo nalazi sotona. A to nije ono što Tuga misli. Ali. Ako je voditelj izbora za Miss na bjeloruskoj televiziji đavo. I ako je repriza skrivene kamere na slovačkoj televiziji prva bojišnica pakla, onda je njezina mama potpuno u pravu. No Tuga ipak misli da nije. Pa se okrene prema meni. Obrazom mi dotakne svoj obraz. Nosom svoj nos. Pita: "Dante, tko si ti?" Dah joj miriši na one šarene gumene medvjediće. Više slatkih pomiješanih okusa. Kad se ljubimo, samo usne priljubimo uz usne. Kad se dotaknemo, prstima prelazim preko njezina lica. Kad smo blizu, ona svoje grudi prsloni na moja prsa. Kad smo zajedno, njezine su oči u ravnini s mojima. A onda, mama Gabrijela uđe u sobu. Širom otvori vrata.

Nekoliko trenutaka bez riječi zuri u nas. Nasloni se na dovratnik. Iz torbice izvadi cigaretu i zapali je. Poželi se nasmijati, ali ipak to ne učini. I na kraju kaže: "Neki čovjek s pištoljem ispod sakoa maršira po mom dvorištu."

Sjedim na pločniku ispred kuće. I sad je gotovo. Došao sam bez stvari, pa ni nemam što ponijeti sa sobom. Drveni okvir koji mi je Tuga poklonila za rođendan, taj je okvir mama Gabrijele svom snagom bacila niz stubu. Pao je na parket ispred mojih nogu i razbio se. To dvoje putnika, ženu i dijete na njezinu ramenu, spasio sam nakon tragedije: fotografiju sam spremio tamo gdje je dugo vremena i bila. Gdje je ispucala, savinula se u vrhovima. Tamo gdje joj je možda i mjesto, u stražnji džep jedinih traperica koje imam. Pred kućom sam dohvatio kamen, ali uopće ne bijesno. A onda ga bacio u prozor koji je dosad popustio već dva puta. Dva puta, ne i danas. Onda sam se nasmijao, to je stvarno bilo smiješno, nasmijao sam se, i spustio na pločnik ispred kuće. Tuga sjedi pokraj mene. Rukama je obuhvatila koljena, možda previše čvrsto, i lagano se ljulja kao da je pomiče vjetar. Pa popravi pramen narančaste kose koji joj je pao na čelo. Četiri daščice, ostaci velike nesreće, leže pod njezinim cipelama. Iza nas, rolete se spuštaju, jedna za drugom, prvo na svim prozorima u prizemlju, onda na svim prozorima na katu. Tuga je vidjela na National Geograficu: nakon što pokopaju faraona, u Egiptu, na taj se način zatvaraju i svi prilazi sarkofagu. Posljednja roleta ona je u spavaćoj sobi mame Gabrijele. Škripa drvenih daščica. Povlačenje ulaštene kvake. Ključ u podmazanoj bravi. Lavež u parku. A Tuga me odjednom tiho pita: "I što ćeš sad?" Negdje, na početku ulice, odjednom se pojavi malena tamna žena u bijeloj uniformi ispod raskopčanog balonera. Već izdaleka je mogu prepoznati. Medicinska Sestra Na Nešto Dužoj Podnevnoj Pauzi povlaka Dobavljačica Droge povlaka Spasiteljica prilazi nam brzim, sitnim koracima. Izdaleka, Spasiteljica mi kaže: "Znaš, i ja sam tebe prepoznala", ali zapravo ne. A ja pogledam Tugu. Onda i njezina zaštitara, nepomičnog, naslonjenog na drvo. Kakav čudan rastanak. To pomislim, a naglas kažem: "Ništa." Pa još i: "Pronaći ću neku drugu mamu." Tuga me pogleda. Iznenada se nasmije. Onda je odjednom jako ozbiljna.

ANĐEO: Što ti je rekao? MAMA GABRIJELA: Što ti je rekao? JA: Tko? ANĐEO: Taj. MAMA GABRIJELA: Anđeo. JA: Anđeo je ona. MAMA GABRIJELA: Aha. Dobro. Pa. Što ti je rekla? JA: Ovisi. Kad to? ANĐEO: Recimo. Kad si odlučio pobjeći. MAMA GABRIJELA: Recimo. Kad si odlučio pobjeći. JA: Kako znaš da sam pobjegao? ANĐEO: Izgledao si kao da bježiš, kad sam te prvi put vidjela. MAMA GABRIJELA: Zapravo, još uvijek izgledaš tako. ANĐEO i MAMA

GABRIJELA: Što ti je rekla? JA: Spomenula je lunapark. MAMA GABRIJELA: Lunapark. JA: Da. Bila si kad u kojem lunaparku? MAMA GABRIJELA: Da. Mislim. Jesam, davno. U Beču. JA: Kako je to izgledalo? MAMA GABRIJELA: Ne sjećam se više. Bilo je veliko. Vrtjelo se i svijetlilo. JA: Vrtjelo se i svijetlilo? MAMA GABRIJELA: Da. JA: To mi se sviđa.

Ozi me probudi i kaže: "Idemo u lunapark." A onda, kad smo već u autobusu za Zagreb, on me pita što ću sad raditi.

A onda smo na starom drvenom mostu koji izgleda kao da će se srušiti kad se autobus nađe na njemu. Vozač poglasni radio, mi ipak prođemo. Ozi ponovi pitanje, i ovoga puta me povuče za rukav.

Ono što sam ostavio iza sebe, Odgojni zavod u Turopolju. Pogledam ga i kažem: "Idemo u lunapark." To znači: napokon smo dobili propusnice za izlazak.

Ono što sam ostavio iza sebe, metalni ormarić s lokotom, poster za Armageddon i nekoliko praznih bočica šampona za kosu. Zalijepio sam ih UHU ljepilom, tako da podsjećaju na neki veliki neboder. Komandanta s drugog kata, koji je bio dobar prema meni.

Privid da nešto posjedujem, ništa više od toga. Ništa nije moje, osim lijekova za disanje koje moram uzimati da bi mi bilo dobro.

Ozi je zaspao i sad mu glava dodiruje moje rame. Za Ozija ovo nije ništa novo: raspisivanje tjeralice i izbjegavanje policije. To su stvari koje on opisuje kao zabavnu kompjutorsku igricu.

Onda, jer sad nastavlja spavati. Kad se napokon probudi, pogleda na plastični sat koji je prekučer ukrao iz ormarića klincu koji je tek došao.

Kaže: "U Zagrebu smo za četrdeset pet minuta." I još: "Za četrdeset pet minuta počinje budućnost." Budućnost je nekakav biznis s ukradenim autima. To je dogovorio Ozi, ali ja nisam siguran.

Kažem mu što sam zapravo mislio. Mislio sam potražiti obitelj. A Ozi se nasmije i kaže: "Budalo. Ti nemaš nikoga." Ne odgovorim mu ništa. To je možda istina, a možda nije važno. Nikad mu nisam pokazao fotografiju. Ili rekao za ženu u haljini, s biserima oko vrata. Veliku ženu sklonu čudnim idejama.

Pa glavu spustim na naslon i pogledam iznad sebe. Uskoro ću navršiti šesnaest godina. Ozi ima godinu više. Pred nama je budućnost. A budućnost je tanka crta na sivom, tapeciranom krovu iznad moje glave, baš to je budućnost.

Sjedim pred ulaznim vratima, ispred stana Te Žene. Pa prvo bude noć, i dugo nema nikoga. Crne točkice na stropu odavno su uhvaćene bube, mali noćni leptiri. A onda dođe jutro. Ulazna vrata nisu udobna, pa moram stalno mijenjati položaj. Kad sklopim oči, zaspim gotovo odmah, i to mi se dogodi nekoliko puta. Onaj posljednji, mislim da su me probudili koraci starog čovjeka u vunenom sakou. Zurim u njegova leđa dok odmara na polukatu, razmišljam o tome kako bi mu vjerojatno trebalo biti vruće. Zrake sunca polagano se pomiču kroz prozor, ja ostajem nevidljiv. A onda je Poldi napokon na stubištu ispred mene. Još s odmorišta vikne: "Ejpajdodisi." Kao da sam ustao, otišao mu u susret i rekao: "Znaš, nisam imao gdje otići." Kao da baš svakog jutra sjedim ispred vrata Te Žene i čekam ga da se pojavi. Kao da me očekivao, bio je siguran da će me ugledati kako sjedim na stubi. U Poldijevoj desnoj ruci velika je kanta boje. Ponovno me začudi koliko je visok, na stubišnoj lampi pomaknula se paučina. Onda napokon ustanem, a Poldi podigne kantu s bojom i kaže: "Morao sam otići po još jednu." Pa doda: "Tako da ako netko dođe ima gdje sjesti." I dalje ne mogu progovoriti. Pomislim: ako dođe netko kao ja. Mišići na njegovoj ruci odjednom su plavi od napora, ali on se i dalje osmjehuje. Vadi ključ iz džepa i gura ga u bravu. A gore, na stropu, jedan se leptir napokon umorno odvojio od zida, i još uvijek previše uspavan krenuo kroz zrak, polagano, u spirali.

U stanu je hladno. Poldi otključava dvije brave, naslanja se na vrata i pušta me unutra. A zatim, odmah i bez riječi nestaje u jednom od dugačkih hodnika. Nakon nekoliko trenutaka izgube mu se koraci. Ostajem u širokom predvorju, duboko udahnem samo da bih čuo kako ono malo zraka iz mojih pluća polagano putuje do golih zidova. Na prozorima nema zavjesa, pa jutarnja svjetlost snažno udara u parket. Između unutarnjeg i vanjskog prozora u udaljenom dnevnom boravku jedna se muha bori za život. Negdje iza mene pokrene se unutrašnjost brojila za struju, kroz cijevi u stanu iznad ovoga putuje voda. A onda se Poldi napokon pojavi u samom dnu hodnika, i sad vidim da je skinuo majicu i navukao drugu, zamrljanu bojom. Obukao one svoje hlače na tregere. Na glavu stavio kapu izrađenu od novina. Iako je daleko, vidim da se osmjehuje. A onda Poldi podigne ruku i bez riječi me pozove k sebi.

Poldi je pun svakakvih znanja. Ima devetnaest godina. Jako je visok, to je činjenica. Ima dugačku plavu kosu. Ne veže je u rep, ni ništa tako. Kao da mu je do ramena izrasla preko noći, samo tako, a on to još nije primijetio. Poldi ima velike ruke, jake žile na vratu, tople oči kojima škilji dok razmišlja, dugo su ga zvali Žuti. Sve dok nisu saznali da se stvarno zove Poldi. To nije od Leopold. Ili nečeg drugog, podjednako dugačkog. Ime koje je dobar nadimak. Sad ga svi zovu samo Poldi. O Poldiju ne znam ništa drugo. Samo ono što mi kaže. Živi negdje, ali ne znam gdje. Živi s nekim, ali ne znam s kim. Sve to nije ni važno. Mama Gabrijele je imala pravo, Poldi je zgodan kad se smije. U stanu Te Žene svi su zidovi još uvijek netaknuti. Namještaj prekriven bijelim plahtama. Nepravilna mrlja krvi mame Gabrijele osušena na parketu. Tek je s jednog kuhinjskog ormarića skinuta zaštitna plastika. Šalice izvađene. Police napunjene nečim drugim, i to je sad njegovo skladište. Ne. Poldi se ne drogira. Ne putuje žutom linijom. Stvarno. On eksperimentira. Na primjer. Poldi je nekoliko dana na ammaniti muscari, nekoliko dana na kokainskoj pasti, nekoliko dana na kodeinu, nekoliko dana na laau, nekoliko dana na eksovima podebljanim pmaom, nekoliko dana ponovno na ammaniti muscarii. Znanstveni pokus, kemijska jednadžba, ništa više. Krug je zatvoren. Poldi kaže da je to kao struja. Ako stvar dobro upознаš, ta ti stvar može služiti a da te ne ubije. Možda jednom o tome i napiše ozbiljan znanstveni rad. A prvi dan kad uđemo u stan Te Žene, on me bez riječi pozove s dna hodnika, odvodi me u jednu malu sobicu koju prije nisam vidio, odmakne bijelu plahu s kreveta u kutu i, iako nisam ništa rekao, prošapće: "Dobrodošao."

"Znaš, malo smrdiš." Naučio sam biti poslušan, a ono što Poldi govori stvarno ima smisla. U kupaonici. Uzorci na pločicama imaju neke čudne patke koje na glavi imaju šešire. Pomislim na Tu Ženu, na to kako sijedu kosu veže u punđu i trpa pod šešir. A čitavo se vrijeme umjesto u ogledalu promatra u pločici. Pa mi to bude smiješno, ali samo kratko. Poldi kaže da podignem ruke i kad to učinim, on mi jednim pokretom skida majicu. Onda otvori topu vodu, kaže da svučem ostatak, pa svu moju odjeću ugura u mašinu. Glasno zatvori vrata, nogom kao nogometaš. "Mašina je totalno stara", kaže mi. Ulazim u kadu, topla voda me natjera da se naježim. Onda mi se stisnu jaja. A Poldi rukama svoju kosu gurne iza uha. Pa mi izlije šampon na glavu i pjena miriše na kamilicu i još neko cvijeće koje ne mogu prepoznati. Sjedim u kadi Te Žene, s njezinim šamponom u kosi. Poldijevi prsti odjednom su na mojoj glavi, trlja me možda malo prejako, nekoliko mi puta zamalo iščaši vrat, pa mi kaže:

“Oprosti, dugo nisam nekome prao kosu.” Pitam ga koliko dugo, a Poldi nabere obrve i stisne kapke, kao da razmišlja stvarno ozbiljno, a onda pojača pritisak vode, nasmije se, i tuš mi usmjeri ravno u oči.

Ispred Tugine kuće, negdje pred jutro, sve je potpuno tiho. Trenutak prije pokraj prozora mame Gabrijele prošao sam tako mirno kao da me nikada nije ni bilo. Još uvijek sve znam napamet, čitav raspored. Ako je bila budna, ako je dirigirala samoj sebi na jednom od posljednjih koncerata na posljednjoj turneji, možda je mogla zapaziti gibanje na asfaltu. Ali ne vjerujem. Dobra Gospođa S Ampulama povlaka Spasiteljica posjetila ju je prije nekoliko dana. Ono što sam naučio: tad su noći mame Gabrijele potpuno nepomične. A onda, pred Tuginim prozorom pokušavam pogoditi o čemu bi Tuga noćas mogla sanjati. Jednom mi je rekla da su to uglavnom životinje. Možda izgledaju okruglasto i smiješno i mekano kao one na njezinu krevetu. Siguran sam da je spakirala barem jednog medvjedića, gurnula ga na dno kofera. Ili možda. Kao oni gumeni bomboni koje toliko voli. Životinje šarene kože i bez dlaka. Žirafe s kratkim nogama po kojima onda miriši kad je poljubim, a kasno je poslijepodne. Tuga sad sigurno spava jer je njezin prozor u mraku. Spakirane torbe već su u predvorju, ali još uvijek otvorene, za svaki slučaj. A njezina mama prođe mračnim hodnikom u prizemlju, sasvim polagano i u spavaćici, s mobitelom prislonjenim na uho. I baš u tom trenutku jedan od zaštitara izađe iz stražnjeg vrta i kaže mi: “Koga trebaš, ajde briši mali.” Njegovo lice je veliki okrugli mjesec. Rupe na obrazima izgledaju kao krateri od meteora. Nakon nekoliko trenutaka napokon se okrenem i preko njegovih ramena još jednom pogledam kuću. A možda se iza prozora ipak pojavi svjetlo, tek tako, da ovo bude drugačije i neobično. Jer Tuga je baš takva djevojka. Ali zapravo, za tim nema prave potrebe. Karta je kupljena. Rezervacija potvrđena. Sve je poznato. Kraj priče.

U sobi pokraj dnevnog boravka Poldijeva kosa uhvaćena je suncem. “Stavi ga u usta i žvači”, to je moja uputa, “sasvim polagano.” I onda još: “Nemoj ga ispljunuti.” Sjedimo na parketu, jedan nasuprot drugome. Njegovi su dlanovi na mojim koljenima, kao da bih svakoga trena mogao odletjeti. Lice mu je mirno, ali ozbiljno. “Što je to?”, pitam ga. Poldi zatvori oči. Osmjehne se. Besplatna poduka za mene: to je Božja hrana, Teonanacatl. Ne mogu to ponoviti, ono što znam je da žvačem nešto zelene boje, s odvratnim okusom na metalno, na pokvarenu mast. Bilo je suho. Sad je sluzavo, namočeno mojom slinom. Na trenutak poželim ustati. Ispljunuti. Povraćati. Ali Poldi me samo čvršće uhvati za koljena. Ova se gljiva

upotrebljavala u vjerskim obredima meksičkih Indijanaca. Oni su tako vidjeli Boga. Ali ja, ja nisam siguran. Zaklopim oči imitirajući Poldija, ali se ni tako ne dogodi ništa. Sve je i dalje sasvim jasno. Puno oštih rubova. Zidovi. Prozori. Strop. Široki dovratci. Pisaći stol oslobođen plahte. Na njemu je kola. Između pijemo puno kole. Dok žvačem, pomislim; možda ova Poldijeva igra zapravo nema nekog prevelikog smisla. Želim mu to reći. A onda krenu slike.

Ne znam što se dogodilo s djevojčicom koja je disala na usta u krevetu pokraj moga. A dječak s formulom 1 svemirskim brodom nakon dva dana više ne može govoriti. Debela cijev gurnuta mu je duboko u usta. Pokraj njega nekakva se siva rebrasta sprava zarobljena u plastiku polagano podiže i spušta, kao da je živa. Pomislim na zarobljenog leptira i poželim ga osloboditi. Na ormariću pokraj dječakova kreveta i dalje stoje obje formule 1. Oprezno ustajem i prilazim njegovu krevetu. Dječakove oči potpuno su crne i pažljive. Uzimam obje formule, svaku u jednu ruku, i okrenem ih tako da se dotiču zatupljenim nosovima. Onda dlan spustim na njegovo čelo i ono je vruće. Dječakova ruka odjednom izviri iz plahte i potraži moje prste. Pa dugo samo stojimo tako, držeći se za ruke.

Evo što se događa. Trčimo po velikom aerodromskom predvorju. Ulaštenim mramornim pločama. Sve je toliko čisto da izgleda lažno. Možda to nismo mi koji nisu tu. U nekom vremenu koje nije ovo. A onda se u prolazu zamalo zaletim u čovjeka s koferom na kotačiće. Ramenom mu okrznem rame, ali se ne okrenem. Nastavljam trčati i čujem ga dok više za mnom. Poldi me požuruje, drži me za ruku. "Idemo, idemo, idemo." Kosa mu je potpuno prekrila lice. I sve ovo, ljudi pokraj kojih prolazimo. Resko zvono. Tamni koferi naslagani kao dječje kocke. Zamućeni glas iz velikih zvučnika. Miris svježih novina. Dućani s lijeve strane. Naslovnica na nakošenim stalcima. Metalna kolica za prtljagu. Umorni službenici rent-a-car agencija. Sve je ovo kao u nekoj priči, onda kad se najsretnije stvari dogode u posljednji trenutak. I tek nakon toga je kraj. Ali umjesto toga, ja zastajem jer više ne mogu, gubim Poldijevu ruku, počinjem kašljati. Pa sam u zahodu, gdje se moram pridržavati za umivaonik, nagnuti sasvim blizu bijele keramike. A onda i Poldi ulazi u zahod, smije se, kaže da smo došli dva sata prerano. Brišem lice, ponovno dišem, smijemo se zajedno. To se zove obrat. Pa sjedimo u plavim plastičnim stolicama. Pravimo se da putujemo, Poldi govori da je prošli put zamalo poginuo u avionu. Lagali su da je riječ o turbulencijama. Neka ptica, velika ptičurina svom se snagom zabila u jedan od motora. Dva sata letjeli su nagnuti pod kutom

od devedeset stupnjeva. Dvije starije žene koje sjede nedaleko od nas ustaju i odlaze. Okreću se prema nama. Jedna je potpuno blijeda i gotovo posrće. Poldi sliježe ramenima, pun je priča koje mogu biti istinite, ali samo možda. A Tuga nemoćno stoji na sasvim drugom kraju aerodromske zgrade. Pronađem je kao izgubljeno blago, iza njezine mame, velikog kofera, dvojice tipova u tamnim odijelima, još jednog manjeg kofera. Kad je bez riječi zagrlim, ona kaže u jednom dahu: "Znala sam. Sranje. Znaš što? Našla sam na mapi Philadelphije kuću u kojoj su snimali 10. sezonu Real Worlda." Držim je tako da je više nikad ne pustim. Njezina mama u istoj ruci ima mobitel i upaljenu cigaretu. Poldi nas promatra iz daljine, naslonjen na izlog Zagrebačke banke. A Tuga posegne u jaknu i iz nje izvadi četvrtasti paketić umotan u crveni papir. Odsjaj papira zaustavljen je na njezinu licu. To je poklon za rastanak. Poklon držim s obje ruke. Bojim se da ga ne ispustim, bojim se da ga ne slomim stiskom svojih šaka. Tuga mi dotakne obraz, kaže: "Kakve su ti to oči?" Ponovno je privučem k sebi. A kad mutni, titravi zvučnici najave njezin let, ja iznova postanem suvišan.

Kasno navečer, ostavljen u stanu Te Žene, palim svjetla samo onda kad oprezno zatvorim sve prozore. Kad spustim rolete. Navučem zavjese. Preko prozora objesim debele ručnike. Sva svjetla su dvije male lampe koje sam pronašao ispod jedne od plahti. Nikad lusteri. Veliki su, od raznobojnog stakla, i svijetle previše jako. Čavlići na kojima su inače obješene slike stvaraju dugačke sjene. Stan Te Žene zapravo je velika gusjenica u kojoj se široke sobe u beskraj vuku jedna za drugom. Kad ga noću obilazim, kad ne mogu spavati, škripa parketa vezana je uz svaki moj pokret. Mislim: možda to nekakva strašna životinja polagano umire u temeljima. Zarobljena, umorna, tek povremeno pomakne kralježnicu. Udari u parkete. Mahne glavom. Zatrese cijevi. Moja soba je najmanja, odmah pokraj kuhinje. Nema zavjese. Ima tri ručnika obješena na prozor. Krevet i maleni ormar. Tamo otvaram u crveno umotan poklon i to je novi drveni okvir, identičan onome koji mi je Tuga poklonila za rođendan. Ali ne sasvim. Tuga je u donjem desnom kutu nečim oštrim izrezbarila srce. Pa uzmem fotografiju s noćnog ormarića, ponovno je vratim između daščica, postavim tako da stoji. Žena još uvijek drži dijete. U obrazima tog dječaka pokušavam prepoznati svoje crte lica, i tek pred jutro to mi napokon uspije. A žena me drži u naručju i njezine tamne oči nalik mojima stisnute su od nekakvog svjetla, od sunca. Pa dugo promatram to lice i, iako to zapravo ne želim, kažem više slici iz prošlosti nego za ozbiljno: "Ja sam Dante. I to mi nije pravo ime. A tko si danas ti?"

ANĐEO: Hm. Mislim da mi se ne igra ta čudna pogađalica. Jednostavno moraš prestati. Ne mogu ti otkriti što se zapravo dogodilo. Kako je sve počelo. Odakle si došao. Ponekad stvari jednostavno budu. Znaš? Dogode se vama ljudima, a toliko su male da ih samo mi uspijemo primijetiti. Netko je prestao voljeti. Netko je nešto ispustio iz ruku. Netko je izgubio hrabrost. Ili snagu. Ili oboje. U jednom kratkom trenutku, kad to možda nije trebao, baš taj je netko to učinio. I ovo su samo posljedice, ništa više. Ne znam – to je moj odgovor. Anđeli nisu sveznajući entiteti. Uostalom, i to sveznanje je potpuno precijenjena i logički previše lagano oboriva kategorija. Ali ti si gotovo dijete, čemu se zamarati ontološkim dokazima? Zašto jednostavno ne bismo stali na tome da sam iznova pružila ruku. Kroz tone i tone armiranog betona. I to samo zato da bih ti jagodicama prstiju dotaknula kapke.

Djevojka narančaste kose u čijem je dvorištu eksplodirao auto, to Poldiju zvuči kao početak nekakvog špijunskog romana. Onakvog kakve ljudi uglavnom čitaju na plaži. Ispod suncobrana. Kraj dobro znamo: rastanak na aerodromu. Ali Poldi nije taj koji postavlja pitanja. Umjesto toga kaže kako stropu daje dva tjedna. Onom u kuhinji mame Gabrijele. Dva tjedna, i onda će sva boja pasti uz prašinu i krhotine i glasan zvuk pucanja žbuke. Stvari nikad nisu onakve kakvima se čine na početku. Život traje previše dugo da u njemu ne bi bilo mjesta za barem jedno iznenađenje. Poldi je pun svakakvih znanja. Sjedim na podu u kuhinji, ali nije mi hladno, umjesto pločica ovdje su debele drvene daske. U ruci držim bocu prošeka koju smo pronašli u ostavi Te Žene. Mala prostorija pokraj kuhinje miriši na prašinu i suhe smokve odložene na širok tanjur od porculana, pokrivene salvetom. Prošek je sladak i topao. Noćas je zvonio telefon, nisam se javio. Zvonio je ponovno jutros, Poldi je razgovarao s Tom Ženom, samo nekoliko trenutaka, rekao je da sve ide po planu, baš onako kako su se dogovorili. Govoreći u slušalicu, usput je špahtlom izgulio nekoliko plahtica stare žbuke. Zgazio ih petom tenisice. Nekoliko puta prevukao kažiprst preko vrata i isplazio jezik. A ja razmišljam o nečem drugom. Ne znam kad sam počeo živjeti između dva napadaja kašlja, možda je tako otkad znam za sebe. Kao kad se pojavi tornado. Pa ljudi trče u rupe ispod zemlje, za sobom navuku drvene poklopce, upale svjetlo, a to je uvijek samo jedna prljava žarulja. I ona se polagano njiše. Baš o tome mislim dok me zid hladi kroz majicu. Majica je čista i miriše po kamilici. A Poldi, on pokušava održati ravnotežu stojeći na dvije velike kante boje, postavljene jedna na drugu. Prvo raširi ruke, nekako neobično, i odjednom je na dasci koja je na valovima, koji su od nekog velikog mora ili oceana. I to traje nekoliko trenutaka, pa se propne na prste i desnom rukom zamalo dosegne strop. A onda skoči na daske sasvim blizu mene, pogleda me ozbiljno, slegne ramenima i kaže: "Sve ovo. U ovom stanu. Boje,

kistovi i sve. Znaš. Ja zapravo nemam pojma što radim.”

Iduće noći, ili one iza, nakon što Poldi ode i za sobom zatvori vrata, ja se zavičem ispod bijele plahte. Sa sobom uzimam malu lampu, ona svijetli žuto, žica je dugačka dok je vučem kroz sobe, kao svijeću. Kad uđem u dnevni boravak, svjetlost se upija u debele zidove i zamalo je potpuni mrak. Onda sam ispod plahte i ova je najveća. Stvari ispod nje izgledaju kao naplavine nasukanog broda. Ne znam kad se dogodila tragedija. I sad vidim: sjedim ispod stola za ručanje od teškog, izrezbarenog drveta. Noge sam privukao do brade. Glavu naslonio na koljena. I odjednom, manji sam nego obično. Bojim se, ali samo na trenutak. Osjećaj je iznenađan, kao kad imam jači napadaj, zrak je zagušljiv i ne mogu disati, ne mogu živjeti, mogu umrijeti. Isključim lampu pa ostanem u mraku, ponovno sam ovdje gdje jesam, bude mi bolje. Svuda oko mene uredno složene kutije. Otvaram jednu tek nakon što ponovno upalim lampu. Stvari vadim sasvim oprezno. Diplome mame Gabrijele iz svih godina glazbene škole umotane u bijeli papir, jedna na drugoj, onako kako su dolazile, od prvog razreda. Pohvalnice. Nagrade na natjecanjima. Sve što je mama Gabrijela nekad davno bila. Na samom dnu, uramljena fotografija: Ta Žena zagrlila je mamu Gabrijelu oko ramena, a ona u lijevoj ruci drži svoju prvu ploču za Deutsche Grammophon. Petnaest Glasovirskih sonata Domenica Scarlattija. Veljača 1989. I obje gledaju ravno u kameru, obje se osmjehuju. Ipak. Ono što je čudno, ali tek mi kasnije padne na pamet. Glazbena podloga: jedino što je ovoga puta potpuno izostalo.

Poldi i ja sjedimo u kadi. Voda je bila vruća, ali sad više nije. Sad je mlaka. Ipak, čelo mi je oznojeno i dok ga slušam kako govori, dvije mi kapljice znoja kliznu niz lice. Izgube se u gustoj pjeni. Ta Žena ima staklenu posudu koja je sad orošena. Unutra su kuglice, mirišu po lavandi, ružmarinu, kadulji, i još po nečemu. Poldi je natočio vodu gotovo do vrha i ubacio jednu. Kad smo sjeli, nešto se vode prelilo preko porculanskog ruba, završilo u odljevu. Kada je velika, ali Poldijeve su noge još veće, tako da nam se dodiruju koljena, izranjaju iz vode kao čudni otoci koji su malo mirni, onda se malo pomiču. A Poldi uzima tanjur s posrebreenom sredinom, koji smo uzeli iz ormara Te Žene. Na njemu je bijeli prah koji ćemo ušmrkati. Poldijeve oči potpuno su ozbiljne. Velika kada naša je nova obredna kapsula. Besplatna poduka za mene: zamalo čisti pcp. Anđeoski prah. Slon. Ozon. Kristal. Veki. Ovo je jebeno rijetko. Okej. Ne baš toliko rijetko, ali skoro. Za dobre stvari isplati se malo pomučiti. Milijuni Amerikanaca vjerojatno znaju što je dobro. Isto kao s ratom u Iraku. Poldi se

nasmije, ali nisam siguran o čemu govori. Tanjurić u njegovim rukama točno na pola puta između njega i mene. Nakon što mi je pokazao kako da to uzmem, na iscrtanom dnu ostala je samo slika pastirice. A sad ću glavu uroniti pod vodu. Ono što me vraća. Poldijev glas koji mi govori: "Hej, ostani budan, ostani budan." Svoje dlanove čvrsto pritišće na moje lice. Onda kaže još glasnije: "Na tri ćemo zaklopiti oči." Sva Poldijeva kosa sjedi mu na vratu. Jedan. Tanjurić je s ruba kade pao na pločice. Dva. Zvuk razbijenog stakla. "Dante..." Ja ga čujem, ja ću ga poslušati. Tri.

Sanjam te, Tuga. Zamišljam tisuću razglednica. Neobična djevojka s narančastom kosom pretvorila se u veličanstvenog putnika s iskustvom. Na svakoj od poslanih razglednica zaokružila si dio krajolika. Ponekad je to kamena stijena, ponekad crkva usred pustinje okružena samo kaktusima. Onda si povukla strelicu. Iznad strelice napisala: bila. Sanjam te kako sjedaš u motelu na samom kraju svijeta i na hrapavu površinu pričvršćuješ marku. Sanjam upaljeni televizor, zavjese na prozorima i gotovo nečujno brujanje malog frižidera. Sanjam zaključana vrata, a ispred vrata vjetar.

Lorenc je starac i ima sedamdeset jednu godinu. Prije, u nekom drugom životu, bio je liječnik. A onda je prošlo vrijeme, i on je zamalo zaboravio. Sretnem ga na stubištu. Poldi me maloprije poslao po pivo. I po neke kekse. Izabrao sam one s čokoladom i lješnjakom, kakvi budu u velikim prozirnim kutijama. Nosim ih bez vrećice. Šest piva stavio sam u plastičnu kašetu koju smo pronašli u ostavi. Nova je i zelena. A Lorenc zastane na odmorištu, ispod stana Te Žene, kao i prvi put kad sam ga ugledao dok sam čekao Poldija. Ali sad on protrlja gustu sijedu kosu, palcem prođe po obrvama i pita gdje je susjeda otišla. Popravi svoj vuneni sako. Poravna rukave i prostor kod ovratnika. Svud oko njega širi se miris platnenih paketića protiv moljaca, siguran sam da tako miriši i njegov stan. Možda je bio zgodan čovjek, prije. A sad malo nagne glavu i popravljajući naočale dok mu govorim da je baka u Opatiji, da ja čuvam njezin stan od lopova, sve stvari koje je skupljala za života, netko to treba imati na oku. A Lorenc klimne glavom, malo je dobrih ljudi, drago mu je što smo se upoznali. Susjedi se trebaju družiti. Ako želim, mogu ga posjetiti jedno poslijepodne, možemo zajedno popiti čaj. A onda mi još kaže: "Tvoja baka baš nikad nije htjela razgovarati." Pivo spuštam na pod. Guram ključ u bravu. Zamišljam sliku: Lorenc susreće Tu Ženu u prizemlju i poželi joj dobro jutro. Ili se mimoilaze negdje u prizemlju, pokraj puzavca u tegli, zima je i Lorenc skida svoj šešir. Otključavam vrata i do mene stigne snažan miris

svježe boje. Poldi stoji u dnevnom boravku i gol je do pasa. U hodniku, na parketu ispred mojih nogu, naslikano je veliko bijelo srce. Okrenem se prema hodniku i Lorencu kažem: "Doviđenja." On ponovi: "Doviđenja." I zapravo se ne dogodi ništa više.

A sad ono što sam zaboravio, što mi je promaknulo. Ozi ja srećem negdje u Gundulićevoj. Nisam siguran što radim u gradu. Samo znam da sam odjednom na ulici i Ozi mi dolazi u susret. Posljednja stvar koje se sjećam prije toga, brojanje preostale love za kuhinjskim stolom. Između Poldija i mene posuda puna špageta i umaka od rajčice. Ne znam kako je prije dolazio do novca, nije mi htio reći, ali sad ga ionako zamalo više nema. Pa kasnije, Poldijevo lice iz velike blizine. On šapne: "Bhanga", i pruži mi nešto upaljeno. A ovog trenutka Ozi se nasmije, onako kao da smo prijatelji. Ima žute zube, ruke su mu jako izgrebane, ne mogu točno pogoditi od čega. Meni se to dogodilo već druge noći u vlaku, Crni je prekasno najavio raciju. Trčao sam preko tračnica i u mraku se uhvatio za neko željezo, krhotine, tako se to dogodilo meni. A sad i Ozi ima izgrebane ruke, a u jednoj drži mali radio, ili nešto slično tome. I kad govori, govori u sasvim malu mrežicu mikrofona, nikad meni. Kaže: "Četvrtak. 5. lipnja. Večer. Gundulićeva ulica. Dečko kojeg ću nazvati Dante. Zajedno smo pobjegli iz Turopolja. Prije. Bio je dobar i pristojan dečko iz Nazorove, dok sam ja gulio u Ivancu. Onda su ga nafukali na provalu u kustošijsku poštu, veliki dečki, pustili ga da izvisi. On je peder. Kad prođu još ovi ljudi, uzet ću mu lov, ako nešto ima. Udariti ga u trbuh. Pitati kako je završila priča s onom luđakinjom na Rokovu perivoju. Ne viđam ga više tamo. Ona mu je dala to glupo ime." A onda me pogleda i mali mikrofonski prineser sasvim blizu mog lica. Promatram ga bez riječi. Vrat mu miriši po nekakvom parfemu, ali previše. Palac mu je omotan flasterom koji je jako prljav. Ozi spušta svoj mikrofonski, uzdahne, kaže da bilježi sve što mu se događa, jer će jednom, uskoro, nekome, sigurno za dobru lov prodati svoju priču. Jer ovo se sad prodaje. Ovo se traži. Sa ovim se može i na sud. A onda promrmlja: "Surađuj, jebote", i vrati mi tu spravu pred lice. Dvije djevojke prolaze pokraj nas i ulaze u kafić nekoliko metara dalje niz ulicu. Još uvijek ne kažem ništa. Ozi me udari u trbuh.

Svaki put kad se oglasi veliki sat u dnevnom boravku Te Žene istovremeno se otvore i dvokrilna vrata na njegovu vrhu. Pa mehanički čovjek s čudnom kapom, spojenim nogama, rukama u dva dijela, izađe iz mračne unutrašnjosti i velikom palicom udari u gong. U ponoć, to se ponovi dvanaest puta. Onda Poldi popravi kosu iza oba uha i kaže da će noćas prespavati ovdje. U spavaćoj sobi Ta Žena je objesila samo dvije slike i raspelo. Trag prašine

iznad kreveta oblikovao je veliki križ, zato znam. Nakon što je to odlučio, Poldi me uhvati za ruku i odvuče niz hodnik, baš u tu sobu. Kaže mi: "Ona ima najveći krevet." Ali prije toga, mi smo u kuhinji. Navukao sam rolete. Onda zavjese. Malo svjetlo iznad umivaonika, jedan ručnik preko prozora. Luster, tri ručnika. Večeras su tri, jer Poldi sve mora dobro izračunati. Ostali smo bez love, pa je potrebno biti još pažljiviji. Prvo uzima čaše, puni ih vodkom, kolom, u svaku stavlja led, i na kraju malo bezbojne tekućine. Kad ga pitam što je to, kažiprst stavi u posudu i onda mi ga gurne u usta. I dalje ne znam, osim da je slano. Besplatna poduka za mene: Ghb. Ili G. Ili tekući ekstazi. Ili likvid. Kombinacija ekstazija, LSD-a i heptanona. Nadopuna steroidima kod bildanja, anestezijsko sredstvo, droga silovanja, fitilj razuzdanog ponašanja, spalitelj mozga. Čitavu stvar ispijamo naglo. Hladnije je nego što sam mislio, ništa više. Iduće što znam: skidamo sva tri ručnika, mičemo zavjesu i podižemo roletu. Tako da možemo širom otvoriti prozor. Da se možemo nagnuti toliko da nam beton bude sasvim okomito. Da možemo pasti, a bude nam svejedno. Da se možemo smijati, i vikati nešto na praznu ulicu, ili ako slučajno netko prođe, a ne znam više što. I sve dok se u stanu iznad nas ne upali svjetlo, obasja nam glave. Onda me Poldi hvata za ruku i mi smo u spavaćoj sobi Te Žene. Ono što Poldi radi: odmiče sivu deku kojom je prekriven široki madrac. Deku ima resice i već je jako prašnjava. Onda jednim brzim pokretom ostane bez majice, pogleda me i kaže: "Hajde sad." Gledam ga što radi i mogu samo oponašati: nakon što skinemo tenisice penjemo se na veliki krevet i skačemo po madracu, sve dok Poldi ne izgubi ravnotežu pa padne na noćni ormarić. I sve dok ja ne ostanem bez zraka.

Lorencov stan je puno manji nego što sam mislio. Napunjen prevelikim namještajem. Goblenima u zlatnim okvirima. Na tri goblena su konji. Na ostalima neke žene i grožđe. Obložen tepisima koji su gotovo netaknuti. Možda po njima baš nitko nikad nije hodao. Možda ih Lorenc razmota samo kad mu netko dođe na čaj, a ja sam taj prvi netko. Moram zvoniti četiri puta. Kad napokon uđem, Lorenc izgleda kao da nije spavao. Kao da sad nije sasvim siguran što bi sa mnom. Ili je uopće potpuno zaboravio tko sam. Zidovi mirišu po lavandi, čaju od mente, češnjaku. Treba nam sat vremena da popijemo čaj. Sjedimo jedan nasuprot drugome. Lorenc je u donjem dijelu trenirke, na sivoj tkanini iskočila su koljena. Ne znam. Mislio sam da čitavo vrijeme sjedi u fotelji, ne skidajući svoj vuneni sako, s leptir-mašnom oko vrata. Šalice su jako stare, tanke, izgledaju skupo. Mislim na Ozija, vidim ga kako u nekom sličnom stanu neke slične šalice trpa u džepove iza leđa nekoga sličnog starca. Ja strpljivo sjedim na dvosjedu cvjetnog uzorka i samo slušam sve što mi Lorenc govori. A on nikako ne prestaje i njegovih je priča stvarno puno, samo dugo nije bilo nikoga

da bi ih sve čuo. Nakon nekog vremena Lorenc mora upaliti svjetlo. Zatim tiho šmrčne, pa se zagleda negdje kroz prozor, kao da ovo zapravo uopće nije on. Ili da to možda nisam ja. Ali tako ništa neće biti drugačije, ili nestati. Pa kad na kraju napokon ustanem, Lorenc pita bih li ostao još samo malo, jer ako želim on mi to može platiti. I ja ostanem.

Kad se ujutro probudim, Poldi još uvijek nije došao. Njegov pribor, velike kante s bojom, sve što me podsjeća na njega kad nije tu, sve to stoji u sobama Te Žene. Odloženo, još uvijek zapakirano, netaknuto. Zidovi izgledaju kao da im je stvarno potrebna svježa boja, a dan prije ovoga Poldi na telefon kaže: "Da, gospođo, upravo sam završio hodnik." Jedina svježe obojana stvar u hodniku još je uvijek bijelo srce naslikano na parketima. A ja mirišem po lavandi, čaju od mente, po češnjaku. A onda počnem kašljati. Negdje duboko u meni sve je prvo treptavo i toplo, a onda tvrdo i neprobojno. Rukama se naslanjam na okvir jednog od prozora, u sobi pokraj dnevnog boravka. Mislim da je to blagovaonica, ako se potrudim, mogu vidjeti Tu Ženu kako sjedi za stolom i polagano jede juhu. Čelo sam naslonio na dva ručnika, prozorsko staklo hladi me i preko tkanine, s ulice zvukovi prometa, brzih koraka, lopte. Na betonskom igralištu preko puta netko igra košarku. Čovjek sa spojenim nogama. S rukama od dva dijela. S čudnim šeširom. Drveni čovjek u susjednoj sobi osam puta udari u svoj gong. Iznad mene, Lorenc pušta vodu u zahodu, promatram vlastite ruke snažno pritisnute uz drveni okvir. Zglobove koji se gotovo naočigled pune vodom. Nokte koji postaju plavi. Kao u onim stranim filmovima o prirodi, kad u samo nekoliko sekundi iz crne, jalove zemlje, iz ničega, odjednom iznikne najljepši cvijet.

Poldi uđe u kuhinju i oči su mu ponovno prevelike. Prvo ga čujem, njegove korake po parketima. S prozora skidam dva ručnika, a onda puštam i danje svjetlo. Ovaj prozor gleda na dvorište, na nekoliko automobila, ženu koja na visoku žicu vješa košulje. Upravo sam se umio, kosa na čelu još mi je malo mokra. Pa Poldi uđe, a oči su mu prevelike. Nasmije se i vadi pivo iz frižidera, promrmlja: "Nešto ću ti reći, ali obećaj da nećeš friknuti. Biće koje izgleda kao mješanac majmuna, klokana i mačke upravo je pretrčalo ulicom." Složio sam i posljednji ručnik, i sad ponovno čekaju svoj večernji povratak na prozorska stakla. Poldi je kažiprstom i palcem bez naprezanja otvorio bocu. Otpio gutljaj. Ostavio je otvorenu. Vratio u frižider. A zatim ga više nema, negdje u dnevnom boravku razmeće kutije Te Žene, jednu za drugom, vadi njezine stvari i ostavlja ih rasute po podu, pa napokon pronalazi dalekozor. Na kraju razmakne zavjese i ručnike i nepomično zuri kroz prozor dnevnog boravka. Besplatna

poduka za mene; LSD. Trip. Acid. Sličica. Sintetiziran 1938. godine. Onset je dvadeset do šezdeset minuta nakon uzimanja. Velika mogućnost naknadnih halucinacija. Flešbekova. Ali to mi ne govori Poldi, to je ono što sam dosad naučio. Sjedim na podu dnevnog boravka i u ruke uzimam stvari za koje nisam ni znao da ih Ta Žena može posjedovati. Ribički nož. Gumeni kolut za razgibavanje šake. Pokvarena budilica. Komplet drvenih lutkica koje se umeću jedna u drugu, a imaju gole sise. Možda to uopće nije ni primijetila. Veliko okruglo povećalo. Leća je debela, kako je mogla napuknuti? Nekakva vilica s dva roga za koju ne znam čemu služi. Mala plava košuljica za lutke. Iz rukava joj viri konac. Čudno je što sve Ta Žena smatra svojim domom. A Poldi se napokon okrene, pita me zašto sam tako rano budan. Ustajem bez riječi i dajem mu lovu koju sam dobio od Lorenca. Sve do kraja. A on me pogleda, pa onda i kantu s bojom, kao da nije do kraja siguran što je to. Pita odakle mi. Sasvim mirno kaže: "Spremi. Trebat će ti." I to je sve. Novac mi vraća u ruke, a ja ga bez riječi odnosim u kuhinju, stavljam u ormarić, u praznu kutiju. O ovome više nećemo razgovarati. Pa umjesto toga obojica popijemo po pivo i progutamo trip.

Kad me teta Slava iz Nazorove posjeti na Odjelu za plućne bolesti u Dječjoj bolnici, ona ne izgovori riječi poput genetski poremećaj, ili odumiranje plućnog tkiva, ili neizlječiva bolest, jer misli da ih dosad nisam ni čuo. Ili da ih ne razumijem. Umjesto toga, ona mi priča o zrikavcima i to ipak bude ljepše. Ona mi kaže da to što se čuje dok dišem, da to u meni žive mali zrikavci. Kaže: "I ti zrikavci ponekad budu nemirni, pjevaju i plešu. Sagradili su kuću ispod tvoje kože i sad ne žele izaći. Jako im je dobro jer si ti jako dobar dečko. A ponekad žele da se i ti zabaviš s njima, pa onda širom otvore sve prozore, širom ih otvore i pjevaju." Kao i prozor bolničke sobe u kojoj ležim, jer je vani ljeto. A teta Slava se nasmije i kaže da brzo ozdravim, jer me mama Koraljka i tata Drago već jako nestrpljivo očekuju. I ja kažem: "Hoću."

Ponovno u svojoj sobi, sjedim na krevetu. Promatram staru fotografiju u Tuginu okviru. Ako pogled zadržim dovoljno dugo, žena okrenuta leđima svoju bebu počinje polagano ljuljati, kao da se odjednom probudila. Kao da joj je stalo. Njezina duga tamna kosa lagano se povija na vjetru. Na uskom prozoru obješena su tri ručnika i deka. Ipak, i kroz tu izolaciju mogu čuti pse. U čitavom stanu tiho škripi drveni namještaj. A žena na fotografiji bez imalo radosti promatra moje oči, promatra ono što sam postao; Dante koji jesam, i iako me rodila kažem joj, jer sam odjednom napokon potpuno siguran. I samo da ne budem previše tužan, kažem

joj: "Od danas ću te zvati onako kako sam te upoznao u ovom novom vremenu. Zvat ću te Spasiteljica."

POLDI: Nisi je nikad upoznao? JA: (...) POLDI: Ne znaš ni kako se zove? I je li još uvijek uopće živa? JA: (...) POLDI: To je zajeb, pajdo moj. JA: Ne znam. POLDI: Što? JA: Sviđa mi se okvir. POLDI: Ha? JA: Ima lijepu kosu. Dugačku. POLDI: Šteta što je okrenula leđa. JA: Zašto? POLDI: Mislim da nije ružna. JA: Ne znam. POLDI: Ni ti nisi ružan. JA: (...) POLDI: I što ćeš učiniti? JA: Ne znam. POLDI: To jebeno - ne znam. JA: Što s tim? ANĐEO: Doći će vrijeme kad nećeš na svako pitanje moći odgovoriti s - ne znam. JA: Ha? POLDI: Doći će vrijeme kad nećeš na svako pitanje moći odgovoriti s - ne znam. JA: Kad? POLDI: Što kad? JA: Kad će doći to vrijeme?

Da stvari ne ispadnu glupo i krivo: Lorenc je stvarno fin gospodin. On jednostavno nije znao kako početi razgovor. Idući put dok pričamo, sve bude lakše. Ponovno pijemo čaj, ali ni ovoga puta nisam siguran kojeg je okusa. Neke trave, mogu biti more, kadulja, mogu biti bilo što drugo. Šalice su zapravo podjednako tanke kao i šalice Te Žene, a Lorenc kaže da nije oduvijek ovako sam. Kaže da je imao suprugu, ona je tepihe umatala u plastiku, i fotelje, i sve. Onda je dobila neku bolest, rekao mi je koju, naglo je zaboravila kako se zove, zaboravila je tko je Lorenc. Hodala je po stanu kao debeli inkontinentni duh, bosim se nogama klizala po plastici koju je namakala vlastitom pišalinom. Nije skidala spavaćicu po nekoliko tjedana, nije se htjela kupati, vikala je da je Lorenc netko drugi i da je taj netko drugi želi nekamo odvesti. Mislim da je još uvijek živa. Lorenc to nije rekao, ali nije rekao ni da je umrla. Tako razgovaramo, pa bude gotovo dva ujutro i njegovi pokreti postanu umorni i stvarno stari. A kad više nema što za reći, on jednostavno ponovno bude pošten, otprati me do vrata i tamo mi plati.

Na Rokovu perivoju mrak padne puno brže nego bilo gdje u gradu. Sjedim na klupici u parku i zurim u prozor Tugine sobe. To radim kad stvarno dugo mislim na nju. Dugo i bez prestanka. Sjedim i razmišljam što sam joj sve mogao reći. Umjesto toga, znam: Tuga je more. Kad ode, povuče sve sa sobom, sve trave i dašćice i školjke koje valovi izbace na šljunak. Tuga je more, pa ne ostavi ništa. Ako dovoljno dugo gledam, vidim promjene koje se

događaju iza prozora, njezinu mamu kako puši, raznosi papire po čitavom stanu i maše njima, telefonira. Vidim ženu koja im čisti. Ljude u odijelima koji ih čuvaju. Onda i neke koje uopće ne mogu prepoznati. A povremeno, samo povremeno, pogled mi odluta prema kući mame Gabrijele. Sve što je bilo već sam zaboravio. Ono što je drugačije: netko je podšišao travu. Podrezao ruže. Oblikovao grmove pokraj ulaznih vrata. Divlju puzavicu skinuo s ruba fasade. Izvukao korov između kamenih kocaka. Netko, a nisam ja. Zavjese na prozorima odmaknute su i puštaju sunce. Sve je bez zvukova, dječji smijeh dolazi iz pješčanika, mislim da je mama Gabrijela točno na sredini između dva posjeta Donositeljice Sreće povlaka Narkosestre povlaka Žene S Moje Fotografije povlaka Spasiteljice. A onda se dogodi nešto što nisam očekivao. Zavjesa na prozoru sobe u kojoj sam spavao naglo se razmakne i iza stakla je dečko gol do pasa. Sasvim polagano on podiže ruke i jagodicama prstiju dodiruje drveni okvir. Kao da se iznenada mora uvjeriti da stvarno postoji, ovdje ispred njega. Onda me ugleda, i odjednom shvaćam da je čitava scena puno manje strašna od svih onih noći kad sam iza istog prozora stajao ja. Sve što sad radim, nakon što se poznata slika naglo okrenula: sjedim i promatram kako se taj dečko bez prestanka smije. A taj dečko je Ozi.

Nije to neka velika mudrost. Prvo je potrebno dobro izmiješati putar i šećer u prahu. Zatim treba dodati četiri jaja. Brašno. Prašak za pecivo. Pola ekstrakta vanilije. Marihuanu. Poldi pećnicu uključi na 175 stupnjeva i nakon dvadeset pet minuta mi jedemo spejs kejk. "Omiljeni recept moje mame", kaže punih usta. Ovo je prvi put da je spomenuo svoju obitelj. Prvi put, ali ne za pravo, pa to ne računam. Obojica se smijemo. Usred noći, mi smo otvorili sve prozore. Valjak za bojanje umočen je duboko u kantu, na jednom od zidova u dnevnom boravku Poldi je nacrtao velikoga bijelog psa. Pas nema zube, samo debeli jezik. A negdje ispod, kod njegovih nogu, velikim slovima piše: vau – vau. Jedemo, usput igrajući lovice po stanu, rukama otkidamo velike komade i umaćemo ih u džem od marelica, mrvice kolača padaju na pod. Ta Žena sama kuha svoje džemove, u ovome su marelice ostale gotovo cijele, zadržane još u svojim polovicama. Igra je ova: tko će prije obići sve sobe. Obojica smo u čarapama, noge nam se kližu dok brojimo sekunde koje prolaze. U polumraku, čitavo vrijeme zamišljam Tu Ženu kako stoji iznad štednjaka, nepomično leži u svom krevetu i gleda u strop, moli se ispod raspela, iz fotelje prati Dnevnik, sjedi na zahodu dok otkida papir, u hodniku popravljajući šešir i šal. Poldi je brži od mene, jer uskoro ostanem bez daha. Hvata me negdje na ulazu u ostavu. Čvrsto me zgrabi za ramena, obojica padamo na pločice i ostajemo tako. Tek nakon nekog vremena Poldi me pita jesam li jako bolestan. Pogledam ga, pa polagano odmahnem glavom. A on me i dalje promatra, ali ne pita više. Kasnije iste

noći nešto mi je promaklo, ne znam, sigurno sam plakao, glupan, ne sjećam se, morao sam. Jer Poldi leži u krevetu pokraj mene, čvrsto me stišće uz sebe, govori mi: "Prestani plakati prestani plakati prestani plakati." Sve što sam sanjao odmah je pobjeglo od mene, Poldijeva velika ruka negdje je na mom trbuhu i grije me, njegov glas blizu moga uha, to je ono na što ću misliti kad ponovno sklopim oči. A nakon što smo ponovno tiho, njegovi prsti prolaze preko mojih kapaka kao da se želi uvjeriti da ponovno žmirim, da sam dobro, kao da je on moj Anđeo. I iako sam iznova u polusnu, prije nego što ponovno zaspim ja još nešto mislim i ono što mislim je, volim te Poldi.

ANĐEO: Otkrivenje. JA: Ne razumijem. ANĐEO: Vidi ga. Ne moram baš svaki put biti potpuno konkretna. Pusti me da se barem jednom malo razmećem velikim riječima. JA: A zašto? ANĐEO: Pa. Zašto. Da. Iskreno, u posljednje mi vrijeme pomalo nedostaje samopouzdanja za veliki ulazak. JA: Kamo? ANĐEO: Što sad kamo? JA: Veliki ulazak kamo? ANĐEO: To se samo tako kaže. JA: Zašto? ANĐEO: Stvarno si naporan. Znaš? JA: Što zapravo želiš? ANĐEO: Noćas? Sad? JA: Da. Zašto si ovdje? ANĐEO: U redu. Zašto. Imaš pravo. Dakle. Sad smo na pravom putu. Samo me moraš pažljivo slušati. Može? JA: (...) ANĐEO: Može? JA: Da. ANĐEO: Vidi. Jutros. Šminkala sam se i osjetila da nešto nije u redu. Ne znam točno, i zato me ne prekidaj. Neki potpuno neodređen osjećaj. Uglavnom. Otišla sam na internetske stranice austrijskog Kabala centra i naručila novu narukvicu. A sad znam i zašto. Tebi ću darovati svoju. Ha? Evo. To mogu. JA: Ne razumijem. ANĐEO: Dakle. Još jednom. Jutros. Šminkala sam se... JA: Čujem te. ANĐEO: U pravilu, anđele ne bi trebalo prekidati. JA: Ali ne razumijem. ANĐEO: Znam. Razumjet ćeš kad je dobiješ. JA: A kad će to biti? ANĐEO: Moraš biti strpljiv. Obećaj. JA: Obećajem. Kada ću je dobiti? ANĐEO: Uskoro. Za trenutak. Strpljenje. JA: To mi se čini kao neodređeno puno vremena. ANĐEO: Ili neodređeno malo. Ovisi kako gledaš. JA: Dobro. Onda ću gledati tvojim očima. ANĐEO: Fizički nemoguće. Iako sam anđeo. JA: To se samo tako kaže. ANĐEO: A (...) Ma. Znala sam. To je bio test. Stvarno sam to znala.

Onda se sasvim iznenada pojavi Gita. Iznenada i kasno jedne večeri. Nenajavljeno i potpuno veličanstveno. Kad joj Poldi otvori vrata, ona ga glasno poljubi u usta, sandalama s visokom petom stane usred bijelog srca na parketu, nekoliko se puta okrene oko sebe i kaže: "Ovom stanu treba jedan dobar propuh." A onda je u dnevnom boravku i dok hoda, sva odjeća na njoj živi potpuno samostalnim životom. Haljina. Tanke rukavice. Svileni šal. Šešir s perjem.

Gita se okrene još jednom oko sebe, pa dubokim plavim očima koje me samo na trenutak podsjetite na Poldijeve prijede preko i dalje netaknutih zidova. Kaže: "Hm." Pa još jednom, samo dublje, zamišljenije: "Hm." A onda me napokon ugleda. Čitavo vrijeme sjedim napola skriven velikom bijelom plahtom, pa kad me uoči, Gita mi se približi brzo i gladno, pokretima divlje životinje koja je spazila plijen. Ali to traje jako kratko. Njezine kretnje gotovo odmah ponovno postanu meke. Lagano pruži nestvarno široka ravna leđa prema meni. Dugačkim mi prstima dotakne kosu. Onda se okrene prema Poldiju i šapne toliko tiho da je i ja jedva mogu čuti: "To je taj komarčić o kojem si mi toliko pričao?" Poldi klimne glavom susprežući smijeh, a Gita mi svojom velikom rukom istoga trena udijeli milostivi blagoslov. Ono što ću uskoro naučiti o Giti: toliko je nestvarna da vjerojatno ni ne može postojati. Visoka je gotovo kao Poldi. Kad govori, to je uvijek potpuno usporena svečanost. Ništa kod nje nije naglo. Grubo. Neočekivano. Tri stvari koje Gita nikad ne skida: prave bisere. Sandale s visokom petom. Šešir. Njezine torbice uvijek su toliko teške da ih jedva može podići s poda, u njima je čitavo blago. Gita je stvarno prava djevojka. Ima dvadeset osam godina. Možda deset više. Možda deset manje. Sve ovisi o šminki, o tome kako na nju tog dana pada svjetlo kroz prozore u stanu Te Žene. Ne znam. Mislim da je to zapravo jedina stvar koja Gitu strašno plaši. Svjetlo. Gita nikad ne izlazi dok potpuno ne zađe sunce. Dok ne bude potpuni mrak. Svaki put kad odlazi još malo nakosi zavjesu. Odmakne ručnike s prozora. Podigne roletu. Proviri na praznu ulicu. Ili, ako tek dolazi k nama, njezini dugački prsti pritisnu zvono stana Te Žene tek kad su vani žute lampe javne rasvjete odavno upaljene, a svi stvarno pristojni ljudi polagano se spremaju na spavanje. Onda je vrijeme za veliki nastup i sve ponovno bude briljantno. Gita je žena koja je imitacija žene. Nisam ja to smislio, to mi kaže Poldi, jednog poslijepodneva kad je spomenem. On je otvorio najveću kantu s bojom i to mi kaže. A onda i ono što saznajem posljednje. Gita nema ni jednog prijatelja. Osim Poldija. I sad, osim mene. Kad govori, ona izgovara rečenice poput: "Godinama se družiti s ljudima koji ugljikohidrate zovu ugljiči, to djevojku stvarno može dotjerati do samoga ruba." Ili: "Ne mogu biti stvarno bliska s nekim tko običnu vodu dijeli na onu koja je metroseksualna i onu koja to nije." Svaki put kad govori slične stvari snažno klimam glavom kao da je rekla nešto što se samo po sebi razumije. Zbog potpuno nepoznatog razloga silno joj želim ugoditi. A ono što mislim. Ja stvarno mislim da je Gita vampir.

U redu. Još jedan dokaz: Gita je čitavu noć u stanu Te Žene, ispred njezina dvokrilnog ormara. Kad otvorim vrata spavaće sobe, ona kaže: "Ova gospođa stvarno nema ni malo

ukusa." Gita nosi svoj crveni šešir za plažu. Sve ostalo na njoj pripada Toj Ženi. Plava haljina. Bunda. Lisica koju je omotala oko vrata. Mehanički čovjek u dnevnom boravku otkucavao je tri sata. Sve ostalo potpuno je isto. Samo sad povremeno svoje noći dijelim s pravim vampirom. Gita se dugo promatra u ogledalu. Širokim koracima maršira ispred staklene površine. Okrene se i malo promatra s leđa. Pa skine lisicu i vuče je po podu, kao psa. Možda je na trenutak i pomislila da je živa. Ova lisica ima dugačak rep koji se neobično pomiče za njezinim sandalama. Odjeća Te Žene razbacana je posvuda po krevetu i parketima. Soba je u polumraku, lampa uz noćni ormarić omotana svilenom maramom, zidovi mirišu po metvici i klinčićima. A Gita je pred ogledalom, i ja ne vidim njezin odraz. Kad se pomaknem i sjednem na krevet, ipak ga vidim, ali to ne znači ništa. Onda, umjesto da ode kući, Gita sjedne ispred kalijeve peći, dlanove nasloni na keramiku i kaže da mora malo meditirati. Svaka djevojka svjesna sebe treba voditi računa o psihičkom zdravlju. Tako je rekla. A ono što ja radim, čitavu noć, sjedim pokraj nje i pijem vodku koju je jučer kupio Poldi, pijem je direktno iz boce. Njezine su oči sklopljene, kapci potpuno nepomični. Jaka šminka gotovo ukopana u lice. A ja sjedim i razmišljam o opcijama. Kolac. Češnjak. Srebrni metak. Blagoslovljena sjekira. Naravno, nemam baš ništa od toga. Da me Gita ovog trenutka poželi napasti, vjerojatno bih izgubio. Ne znam koliko je sati. U stanu je potpuna tišina. Odlazim do prozora i odmičem zavjesu, ručnike, roletu. I onda, kad već pomislim da sam umislio, prve zrake jutarnjeg sunca padnu na njezino lice i ona istog trenutka otvori oči. Pogleda me potpuno svjež, kao da uopće nije spavala, i kaže: "Dakle. To nesnosno sunce stalno izlazi na istoku, što je s tim? Zašto jednom ne izađe na jugu, ili, ne znam? Nešto?" Ono što činim: slegnem ramenima i vraćam ručnike na prozorski okvir. Još nikad nisam upoznao ovakvu osobu.

Pa se u našem domu omotanom ručnicima odjednom počinje događati i ovo. Kad maknem staklenku s džemom od marelica, a sad ga već ima jako malo, onih koje su gotovo čitave u slatkom, narančastom soku. Na zidu opazim slova. Noćas se Gita zatvorila u ostavu. Nakon što pokucam, ona kaže: "Da, pogodio si, imaš pravo, tu sam, komarčiću." Iza staklenke na zidu riječi su napisane olovkom za oči. Gita je napisala: rano sam ustala i sad stojim ispred tebe. i ono što vidim, a bez da znam odakle zapravo dolaziš. ti si moja, potpuno bijela, bistra i ničime vezana, moja sadašnjost bez ključa.

Kad mi teta Slava spakira kofer, unutra imam: jedne kratke hlače od traperera. Tri plave

majice, jednu prugastu. Četiri potkošulje, duge hlače od samta, dvije veste, jednu smeđu, jednu zelenu. Pet pari čarapa. Fotografiju koju nikad neću pokazati mami Koraljki. Jaknu s krznom. To mi još stvarno ne treba. Putujem u jakni od traperi. Ali nisam ja odlučio tako, to je rekla teta Slava. Da mi ne bude vruće. Prije tjedan dana sam izašao iz bolnice. Sad stojim nasred hodnika, u Dječjem domu u Nazorovoj ulici. Noćas sam ponovno vidio Anđela. Ovaj se put uvukla kroz prozor, kao kradljivica. Ništa nije razbila, pa se tete koje čiste, one u ružičastim kutama, mogu malo više odmarati. Ali to se dogodilo čisto slučajno. Dok uzimam kofer čudim se koliko je lagan, promatram kako njih četiri ružičaste puše pokraj drveta u stražnjem dvorištu. Odmah kod vrata. Jedna ima rijetku kosu, zove se Branka i dala mi je Kiki. Onda mi je rekla: "Bu, briši." Ali to je bilo još prije, ne sad. Sad me to ne bi preplašilo, ne bih se morao sakriti iza kreveta, smijati. Stojim nasred hodnika, promatram ženu i čovjeka koji će me upravo odvesti svojoj kući. Već smo se vidjeli. Žena ima čudan krivi nos, u sobi tete Slave rekla mi je da je mogu zvati mama Koraljka. Onda je i čovjek, koji sad stoji pokraj nje, rekao da je on tata Drago. Teta Slava se nasmijala, ali ne onako kako se smije kad joj netko ispriča vic o Bosancima. Onda zabaci glavu i to bude stvarno glasno. Ovoga puta tek je lagano razvukla usta, sjećam se i da me jednom malo pljusnula po licu, ali ne znam više što sam napravio krivo. Mislim da se nešto razbilo, staklo se uvuklo u one pukotine između parketa, pa ga je bilo teško dobiti van. Tata Drago je htio zapaliti cigaretu, ali to se nije smjelo. A sad me bez riječi gledaju s druge strane hodnika, pa kad dođem do njih, kažu: "Zdravo." Teta Slava me zagrli, malo miriši po znoju. Kaže da budem dobar. Ona će me uskoro posjetiti da vidi kako sam se smjestio. Kaže da tamo gdje idem ima puno kokica u dvorištu, i dvije krave. Onda napokon ustane, mahne mi dok odlazim. I to je to. Tata Drago uhvati moj kofer. Mama Koraljka pruži mi ruku i ja je prihvatim.

Već smo progutali po jednu. Poldi i ja. Bijelu tabletu sa smeđim točkicama. Poldi je rekao da bi trebali plesati, iako su nam noge negdje drugdje. Ta Žena ima samo ploče, na pločama je samo klasika. Pa skaćemo uz Bachove Branderburške koncerte u D-duru. Netko ispod nas udara po stropu. Trebali bismo bolje upoznati susjede. Možda napravimo piknik na podu blagovaonice, Poldi će peći ražnjiće, sjedit ćemo na kantama boje poslaganima uza zidove u dnevnom boravku. U kratkoj pauzi između dva koncerta skidamo majice i njima brišemo čelo. Onda ja više ne mogu, zaustavlja me bol u plućima, pa samo promatram Poldiju kako nastavlja skakati oko mene i povremeno me dotakne prstima. A ploča ponekad preskoči, ili igla ostane u istome malom utoru pa bude najbolje. Plešemo, a onda smo mirni. U Poldijevu dlanu ponovno su dvije prošarane tablete. Na obje je utisnut mali propeti konjić. Besplatna

poduka za mene: ekstazi. Bombon. Bonkas. Eks. Tableta sreće kojoj glavni kik daje Mdma. Supstanca otkrivena u Njemačkoj, početkom dvadesetog stoljeća. U jednoj tableti ima je od pedeset do sto miligrama. Poldijev otvoreni dlan između nas dvojice. Kapljica znoja klizne mu niz prsa. Igla na gramofonu došla je do kraja i preskače u pravilnom ritmu. Gotovo kao i udarci iz stana ispod nas. A onda i to stane. Poldijev dlan hvatam s obje ruke i jezikom podižem jednu tabletu. Zatim ga naglo poljubim i tableta završi u njegovim ustima. On se nasmije. Stavi ruku preko mojih usana. Besplatna poduka za mene: to nisam ja. Dante. To je Mdma. Mdma je ljubav. A onda, sam uzima tabletu koja mu je preostala i kaže: "Ti si moj najbolji prijatelj na čitavom svijetu." Mala žuta lampa negdje iza nas kvrcne i ugasi se. A Poldi to kaže, i to je ono što je dovoljno.

Idućeg dana Lorenc se zamalo sruši na stubištu. Čujemo buku. Gita misli da su to uglavnom uvijek lopovi. Glume da su stari i nesigurni na nogama, stvaraju buku dok ih ne pustiš, pa te opljačkaju i još zatuku. Ipak na kraju otvaramo vrata, Poldi i ja mu pomažemo ustati. Onda Lorenc sjedi u dnevnom boravku Te Žene, na netaknutoj kanti od pet litara boje, naslonjen na zid, popije još gutljaj vode sa šećerom, zuri u oljuštene zidove, kaže: "Baš vam je ugodno ovdje." Poldi čitavo vrijeme šuti naslonjen na prozorski okvir i puši. Gita je kleknula na pod, nekoliko centimetara od Lorenca, tako da obod njezina šešira dodiruje starčevo čelo. A danas je to široki i rupičasti crni šešir s dva podjednako crna umjetna pera. Onda promrmlja kao da se obraća djetetu: "Kako se osjećate, je li vam bolje, još vam se vrti?" Lorenc je blijed. Volio bih da kaže nešto stvarno zanimljivo. Želim mu reći: pričaj sad nešto od onoga što govoriš meni. Odjednom mi je stalo da se svidi Poldiju i Giti, da se svima svidi, ali nisam siguran zašto. Pomislim: pričaj o Drugom svjetskom ratu, posljednjem bombardiranju Zagreba, i o tome kako si se skrivao pred četnicima. Pričaj o svojoj ženi koja je vezana za krevet, a krevet ima plahtu od gume da ne bi promoćio. Pričaj o sinu koji je godinama u Australiji. Zove se Anto i šalje lijepe čestitke za Božić. Lijepe i dvije. Jednu u bolnicu. Ali umjesto toga Lorenc ne govori ništa. Polagano pije vodu. Ne skida vuneni sako. Naočale su mu zamagljene. Koljena zamalo pritisnuta na trbuh. Znoji se. A kad ode, Poldi na jednom od posrebrelih tanjura gasi cigaretu. Poldi, taj gad, kaže: "Ježim se od starog, totalno je jadan." A Gita slegne ramenima i odlazi u kuhinju. Zvuk zveckanja šalice i tanjurića za kavu. Šum vode. Iskra na štednjaku, lončić na rešetki. Tek onda Gita vikne: "Možda. Ako je jadan izgubiti sve."

Poldi otvori ulazna vrata i mama Gabrijela stoji na pragu. Samo jedan trenutak ne događa se ništa. Onda se mama Gabrijela nasmije iz grla i jako glasno. Kaže mu: "Mili. Žao mi je zbog onoga glupog nesporazuma." Ne znam točno na što misli. Glupi nesporazum su koturaljke. Glupi nesporazum je rezanje žila u stanu Te Žene. Glupi nesporazum je scena u njezinoj spavaćoj sobi. Mama Gabrijela je puna glupih nesporazuma i možda odjednom misli na baš sve do jednoga. Poldijev odgovor ne mogu čuti. Koraci su sad još bliže, negdje oko velikog srca na podu u hodniku. Ali. Ovo je ionako situacija za koju smo vježbali: veliki ormar stoji nasred blagovaonice i ja sam u ormaru. Čujem njezine korake oko drvenih stijenki. A onda čujem Poldijeve i još neke. Da je ovo film, znao bih još i prije: to je Ozi, ali Ozi se sad zove Franko, što je skraćeno od Francesco, i novi je sin mame Gabrijele. Dok mama Gabrijela Ozija predstavlja Poldiju, u njezinu glasu mogu čuti čitav sadržaj najnovije ampule. Pa koraci nestaju u pravcu kuhinje. Nekad Ozi sad Franko ostaje sam stajati u sobi, nisam ga čuo kako odlazi. Onda govori. Ali ne meni, nego vjerojatno u onaj svoj mikrofon sasvim blizu usta. Kaže: "Nikad nisam bio u većem stanu." Dok sjedim usred tamne neprozirne kutije, malo svjetlosti pada kroz prorez na kojem se spajaju vrata i raspolavlja mi majicu. U ruci držim jedinu stvar koju posjedujem: fotografiju na kojoj me Spasiteljica drži u svojim rukama, dugo, hladno i čvrsto. Da provirim kroz pukotinu između vrata, vidio bih kako nekad Ozi a sad Franko spušta svoj mikrofon i gura ga dublje u džep. Mama Gabrijela se odjednom vraća, bez riječi počne prekopavati po kutijama, pronalazi gramofon, pušta ploču. Pitam se zna li Ozi koje su skladbe na njezinu drugom albumu objavljenom za Polygram Records. Pitam se kako mu stoje moje tenisice. Ili majica koju je za mene kupila u Benettonu. Pa odjednom više ne mogu čuti što se događa. Ostatak će mi prepričati Poldi: mama Gabrijela stoji usred dnevnog boravka, zuri u nespretno naslikanog psa. Podiže obrve. Prekriži ruke na prsima. Šuti nekoliko trenutaka. Onda napokon kaže: "Mislim da radovi napreduju stvarno fantastično." Prvi mi put nitko ne treba ništa objašnjavati: morfij. Kao alkaloid opijuma izdvojen je još početkom devetnaestog stoljeća. Jedna od najstarijih droga koja se upotrebljava ubrizgavanjem. Nekad Ozi sada Franko na trenutak je jednostavno nestao. Poldi kaže da je stalno šaptao u svoj diktafon. Sad znam kako se to zove. Diktafon. A mama Gabrijela se odjednom odlučila okupati u kadi Te Žene. Upalila je svijeće. Vosak kasnije pronalazim na pločicama u kupaonici. Stružem ga tankim nožem za meso iz svečanog servisa. Poldi je čitavo vrijeme pušio u dnevnom boravku, velikim valjkom miješajući boju. Čuo je šištanje vruće vode. Njezin smijeh. Pljuskanje pjene. Bio je miran, nepomičan, kao da se odjednom našao u srcu oluje. A sve što tad možeš je čekati. Ono čega se još sjećam iz ormara. U pauzi između dva stavka čujem korake i nekad Ozi a sad Franko odjednom je ispred dvokrilnih drvenih vrata. Da ih otvori, ja bih mu rekao: "Zamisli kako je malen ovaj

svijet.” Ali on ih ne otvori. A onda ponovno krene glazba. Poldi kaže da je mama Gabrijela izašla umotana u ručnike. Da nije obrisala kosu. Da je nekad Ozi sad Franko nosio njezine cipele, i obje su bile potpuno mokre. A kad napokon izađem iz ormara, ono što vidim gotovo odmah: Ozi je ukrao jedan od broševa Te Žene. Ali ne želim ništa reći Poldiju. Razbacani nakit vraćam tamo gdje sam ga i našao. Ipak je sve ovo samo moja pogreška.

Iduće večeri. Gita kaže da Lorenc ima potpuno pravo. Ovaj stan je pun duhova. Ne sjećam se da je Lorenc ikad rekao nešto slično. Sjećam se da se jako znojio. Ali. Gita stane nasred dnevnog boravka i raširi ruke. Odjednom imam osjećaj da se mora samo malo potruditi i prstima će dohvatiti suprotne zidove. Gita je stvarno velika djevojka, pa kad kaže “Ovom stanu hitno treba ženska ruka”, najlogičnija stvar je poslušati što govori. I zbog toga Poldi i ja mičemo velike bijele plahte s namještaja u sobama. Počinjemo razmještati teške, antikne stvari. Razmatati tepihe. Fotelje seliti iz sobe u sobu. Brisati porculansko posuđe i slagati ga na stol. Nakon dva sata postavili smo stol za dvanaest osoba. Gita je sa sobom donijela dva buketa poljskog cvijeća, stavlja ih u vaze, kaže: “Nas je troje. Možemo četiri dana večerati, a da ne operemo tanjure. Čista matematika.” Gita stoji na stolici, u sandalama i još propeta na prste, ona je kapetan nekog neustrašivoga gusarskog broda u potrazi za novom avanturom. Prvo ćemo zamijeniti sobe. Dnevni boravak postaje blagovaonica. Blagovaonica postaje dnevni boravak. Našem kapetanu trosjed izgleda pomalo potrošeno i premalo šik, pa iz drvene konstrukcije vadimo jastuke i smještamo ih na pod. U kuhinji perem čitav servis kristalnih čaša koje Ta Žena vjerojatno nikad nije upotrijebila. Poldi četku umoči u bijelu boju, i na zidovima odjednom uz psa imamo dvije mačke. Slona i malog slona. Živicu iznad koje je sunce. Dva brijega i malu crkvu na većem. Imamo pijetla. A ispod pijetla piše; kukuriku. Gita je svu posteljinu gurnula u mašinu, plahte osušila u blagovaonici, presvukla moj krevet i rekla da je higijenski to činiti najmanje jedanput na tjedan. Umjesto plave platnene deke sad imam neku srebrnu, svilenkastu. Kad ju je Gita izvadila iz zaštitne plastike, uz svoj rub još je uvijek imala pričvršćenu cijenu. Poldi je razmjestio komode, na njihove ulaštene plohe stavio troroge svijećnjake i vaze. U svaku vaz u Gita je gotovo odmah stavila novi buket cvijeća, i sve mi nakon nekog vremena počinje izgledati kao sam završetak neobične čarolije. Komode. I cvijeće. Fotelje. I ukrasni jastuci. Stolne lampe. Mali šareni kamenčići. Naš kapetan ne treba ni jednu minutu za odmor. A sve ono što Giti bude ružno jednostavno uguramo u sobu za goste. Onda Gita uzima ključ i vrata čvrsto zatvara za sobom. Kaže: “Neukus je najbolje držati pod ključem.” A kad navečer sjednemo u dnevni boravak koji smo napravili u blagovaonici, Gita nam kaže: “Vi smjesta morate na kupanje.”

Ona je u jednom kutu stana upalila indijski štapić, tanak trag dima uspinje se u zrak, sasvim polagano naboranom linijom, raspline se tek kod plafona. Ili kad ona prođe i dodatno ga razmaše dugačkim prstima. A u kupaonici, dok se svlačimo, ja počinjem plakati. Nisam to planirao, tako se dogodilo. Poldi me pogleda, ali sad nije noć i nismo uzimali drogu, pa nije siguran što bi rekao. Zato ja progovorim prvi. Brišem oči i kažem: "Nije mi ništa. Samo. Stvarno sam sretan." A Poldi stoji pokraj mene i odjednom mi je smiješno, jer je gol, i jer me promatra, i jer mislim da ne zna gdje će odložiti potkošulju. A onda me samo čvrsto zagrli.

Moja soba miriši po svježe opranoj posteljini. Kad legnem, vidim: na mom ormariću više nema prašine. Nema je ni ispod fotografije na kojoj sam u rukama Spasiteljice. A onda opazim slova, zelenom bojom ispisana na zidu, pokraj kreveta. Gita je napisala: možda je najbolje da se, nakon svega, baš ničega ni ne sjećamo. zašto ne bismo samo živjeli?

Poldi me naglo i bez objašnjenja uvuče u sobu za goste i za nama zatvori vrata. Ostaci namještaja nabacani su uz zidove, sve ono što je Gita s prezirnim osmijehom odbacila, proglasila suvišnim tijekom preuređenja. Poldi i ja sjedamo na široku fotelju prekrivenu bijelom plahtom. Kad podignemo noge, sasvim smo blizu, ali ovo je ipak najveća fotelja koju sam ikad vidio. Tanko tijelo Te Žene ispred širokog naslona izgleda kao naglo ostarjela lutka u prodavaonici igračaka. Onoj skupoj, gdje su sva lica od porculana i nikad se ne smiju. Siguran sam da to tako izgleda, ali ne sad. Sad smo tu samo nas dvojica, i više nitko. Ne palimo svjetlo, sunce kasnog poslijepodneva jedva prodire kroz napola navučene rolete, Poldi se bolje namjesti na mekom jastuku i kaže: "Ovo će biti naš novi poligon za pokuse." A onda iz džepa izvadi dvije male kriške nečega što možda izgleda kao sušeno voće, ili je jako staro, ali to ionako vidim samo na trenutak, jer ih Poldi naglo i istovremeno ugura u svoja i moja usta. I bude gorko, toliko gorko da poželim ispljunuti to što mi se nalazi između zuba i jezika. Poldi predvidi moju reakciju, s oba mi dlana pritisne usta i kaže: "Dante. Prijatelju. Samo pusti da proradi." Pa čekam. Pa čekamo zajedno. A onda iznenada Poldi počne sasvim tiho pjevati. Besplatna poduka za mene: Pejotl. Okruglasti kaktus bez bodlji. Indijanska ritualna droga. Stvarno vrlo rijetka. Ono što udara u ovom se slučaju zove mescaline kojeg u sušenom kaktusu ima oko sedam posto. A u sobi natrpanoj namještajem. U fotelji u kojoj smo toliko isprepleteni da jedva mogu svoje noge razlikovati od njegovih. U polumraku. Poldi nastavlja pjevati, iako kad otvorim oči ne mogu vidjeti kako mu usta oblikuju riječi. Zbog toga prstima oprezno dotaknem njegove usne, a Poldi se osmjehne kao da sam mu

ispričao nešto stvarno smiješno, ali jednostavno nema snage reagirati drugačije. Jedva primjetan osmijeh. A onda znam da više ne mogu šutjeti, pa kažem nešto o čemu sam razmišljao proteklih dana, povremeno, tek tako. Kažem: "Meni se čini da je Gita vampir." Istog trenutka nešto zasmeta suncu, pa ostanemo gotovo u potpunom mraku. A Poldi me pogleda prvi put od kad smo progutali taj užasno gorak kaktus. Sasvim lagano nakrivi glavu kao da me nikad prije nije vidio pa u nekoliko sekundi želi zapamtiti sve crte moga lica. Ili kao da je ovo trenutak rastanka. Ne znam. A onda ponovno zaklopi oči, glasno se nasmije i kaže: "Daj, ne budi blesav."

Kad Gita dođe umotana u svijetle šalove koji joj dosežu gotovo do poda, ona me podsjeti na pticu. Prolazeći stanom, raširi svoje velike ruke, dok joj lagana tkanina usporeno lebdi oko zglobova. Nesretna ptica koju je netko bešćutno zarobio između zidova u stanu Te Žene. Kakav žalostan pokus. Kad joj to kažem, jedne večeri, Gita me poljubi u usta, lagano kao stvarno dobronamjerna usidjelica, i samo kaže: "Ovo nisu tek svijetli šalovi, komarčiću. To su šalovi boje slonove kosti." A onda mi šapne da svakako promijenim vodu u vazama. Poljsko cvijeće treba podjednaku brigu kao i ono najskuplje. Ruže. Orhideje. Dracene. A kad nakon samo nekoliko trenutaka nestane u noći, iza jedne od vaza u dnevnom boravku pronalazim riječi ispisane njezinim sitnim rukopisom. Ovoga puta odabrala je plavu boju. Gita je napisala: ono što rade ti ljudi s krilima, lete prostorima kućnih maštanja sve dok ne potroše sav fosfor, u uzaludnim suzama za stvarima koje su prošle. Pa odjednom pomislim kako sam čitavo vrijeme strašno bio u krivu. Gita ipak nije vampir. I sad znam. Idućih tjedan dana vući ću se za njom, kao sjena, tražeći kržljave zametke onoga što onda jednostavno moraju biti krila.

Jednom, kad napokon i potpuno dođe ljeto, prvo će posjetiti dvorište Tugine kuće. Kad idući put stanem pod njezin prozor, Tugina će mama izaći na dvorište i pružiti mi bijelu četvrtastu kuvertu. Oko nas vjetar će raznositi malene bijele cvjetove lipe. Nekoliko latica nestat će u kosi njezine mame. Nekoliko u mojoj. To ne vidim, ali sam siguran, toliko ih ima. Tugina mama izgleda kao da stvarno dugo nije spavala, a na svim fotografijama koje izađu u novinama uvijek se osmjehuje. Tad joj lice ima drugačiju boju, zubi joj nisu žuti i u rukama nikad nema cigaretu. A sad, pomislim kako je sigurno danima budna dok mi govori da je Tuga bila uvjerena kako ću sam doći, kad osjetim da je potrebno. Pa mi pruži kuvertu. Na opip previše je tvrda da bi bila pismo, previše tanka da bi bila bilo što drugo. Sitnim slovima

u lijevom kutu piše samo: Dante. Tugina mama kaže: "Ne sjećam se više kako je to biti zaljubljen." I jednostavno ostane stajati, ukopana i mrtva, rukama snažno stižući ogradu. Vjetar se okrenuo i sve latice odjednom su navalile u vrt. Tugina mama ponovi ono što je posljednje rekla. I dalje sasvim nepomična. A onda, kad već hoću krenuti, ona pruži svoju ruku preko rešetaka i pomiluje me po obrazu. U dvorištu, negdje iza nje, zaštitar proviri prema nama, pa odmah nestane u tami predvorja. Gotovo istog trenutka i Tugina mama učini isto. Okrene se, i bez da više kaže i jednu riječ, nestaje iza zatvorenih vrata. A njezina kćer, ona je u Philadelphiji odabrala široku razglednicu s fotografijom nekog spomenika, stavila je u kuvertu i poslala na put. Na fotografiji, mali čovječuljak koji do u beskraj jaše na konju. Tuga ih je zaokružila fluorescentnim flomasterom, zajedno; i konja i čovječuljka s čudnom kapom, pa ispod napisala: bila. I baš ništa osim toga. Nasmijem se, gledajući u četiri plava fluorescentna slova. Onda krenem prema Ilici. Nešto, ne znam što, natjera me da se okrenem još jednom. Tugina mama promatra me s prozora na katu, mobitel joj je ponovno čvrsto upleten u kosu. A njezina kći, ona je u mom snu već toliko puta poslala ovu istu razglednicu da je i ono malo slova odavno izbljédjelo i izgubilo svoj smisao.

Gita mi kaže da je Lorenc Stvoritelj. Baš tim riječima: "Znaš, Komarčiću, Lorenc je Stvoritelj." Kažem joj da to zapravo nije moguće. Jer je Lorenc liječnik u mirovini, koji trenutačno sjedi u jednoj od fotelja u dnevnom boravku Te Žene, završavajući drugi komad kolača od čokolade. Tek za svaki slučaj, navirim se kroz kuhinjska vrata i sve je tako kako sam i rekao; Lorenc drhtavim prstima hvata preostale mrvice po tankom posrebreanom tanjuru. Gita je kao i obično stigla čim je pao mrak, pozvonila čim su se upalila mutna svjetla javne rasvjete, i sad stoji pokraj mene u kuhinji, i govori da je Lorenc zapravo Onaj Koji Nas Je Sve Stvorio. Večeras se Gita odlučila za lustere. Sobe me podsjećaju na igrališta, sklisku travu obasjanu reflektorima. Dnevni boravak je središnji stadion, svi ručnici u nekoliko debelih slojeva čvrsto su naslagani na prozore. Lorenc čitavo vrijeme zadovoljno klima glavom, kaže da je sad puno ljepše. U starčevim je rukama desetak fotografija i na svakoj je njegov sin. Lorencov sin ima dugu kosu i usku bradicu. Kosa je možda perika, a možda i nije. Zapravo nisam siguran. Odjeven je u dugačku košulju koja mu pada do poda. Na prvoj fotografiji: u rukama drži kruh i ribe. Na drugoj fotografiji: u ruci ima kamen dok mu je neka prestrašena žena čvrsto omotana oko nogu. Na trećoj fotografiji: pruža ruke prema ljudima koji ga okružuju. Na četvrtoj fotografiji: stoji na nekakvoj barci za koju ne vjerujem da je prava. Mislim da traje oluja, kosa mu je prilijepljena uz lice. Na petoj fotografiji: jaše na magarcu noseći maslinove grane. Na šestoj fotografiji: mirno promatra samo srce kamere,

razapet na križu, i ne izgleda kao da ga baš previše boli. Na sedmoj fotografiji: još uvijek krvav drži za ruku magarca kojeg je jahao, a magarac je skinuo glavu i sad je neka djevojka. Na osmoj fotografiji: sve je isto, samo sad u rukama drži buket bijelih ruža. A Gita me ponovno odvlači u kuhinju i ponovi da zapravo nismo ni svjesni koga smo pozvali na kolač od čokolade. Večeras su njezini kapci toliko otežali od šminke da se pitam kako oči može držati otvorenima. Odjednom Poldi bijesno prođe kroz kuhinju, s nekakvim alatom u rukama. Ono što sam naučio, uvijek kad je bijesan Poldi zgrabi nekakav alat. Prvu stvar koja mu se nađe pod rukama, i danas je to nešto između čekića i kliješta. U dnevnom boravku Lorenc se odjednom okrene Poldiju, i čujem kako govori da je ta predstava, u kojoj je njegov sin Anto imao glavnu ulogu, odigrana u nekoliko gradskih župa. Postala je pravi korizmeni hit. Zvuk udarca alatom po zidu Poldijev je odgovor. Lorenc i njegova gospođa bili su u prvom redu, na svakoj izvedbi. Novi Poldijev odgovor, ovoga puta još glasniji. U kuhinji Gita pomalo nervozno odmiče čajnik sa štednjaka, u šalicu ubacuje malo crnih listića i prelije ih kipućom vodom. Ubaci kocku smeđeg šećera. Sasvim malo mlijeka. Pa popravi šešir. A danas je jako mali i kratkog oboda, sa sitnom čipkom. Podigne šal i prebaci ga preko ramena. Velikim rukama poravna bisere uz zategnutu kožu vrata. Šalicu uhvati s obje ruke, pažljivo odnese Lorencu u dnevni boravak i pruži mu je pognute glave, uz neobično duboki naklon, gotovo prekrivši noge. Čitav prizor promatram s vrata. Gita ima stvarno dugačke noge. Nisam siguran da Lorenc zna što se zapravo događa. A Poldi još jednom udari po zidu, točno iznad glave naslikanog psa i sad se već vide nekakve žice. Pa bijesno dolazi do mene i odvlači me natrag u kuhinju. "Mrzim kad je taj starac kod nas", kaže dovoljno glasno da ga se može čuti i izvan prostorije. Odjednom vidim kako je morao izgledati kao sasvim malo dijete, stisnutih oznojenih šaka, bijesno skupljenih usana. U dnevnom boravku Gita se pokloni još jednom. "Mrzim kad ga navlačite", ponovi Poldi. Okrećem se od njega i čajnik ponovno punim vodom. Poldi je zaboravio da je taj starac platio naša dva posljednja eksperimenta. Eksperiment s opijumom. Eksperiment s kokainom. Poldi je zaboravio da više nemamo love. Da već dugo ništa nije sam stavio u kuhinjski ormarić. Ali to mu ne kažem jer negdje u stanu odjednom zazvoni telefon, i jer u čajnik ulijevam svježu vodu. Zavaljen duboko u fotelju, Lorenc je počeo glasno pjevati. Usporene slogove svako malo prekida čudnim, piskavim hihotom. Pritisak vode je snažan, voda prska po pločicama, po mesinganom sudoperu. Kapljice postaju mali potočići i oni se spuštaju niz odljev. Isprva polagano, onda sve brže. A Gita se vraća u kuhinju, bijesno skine koprenu s lica, i dubljim glasom nego što bih to očekivao kaže: "Pa dobro, zašto u ovom stanu nema ni jednog kolačića koji nije do vrha napunjen jebenom marihuanom?" Slegnem ramenima. Lorenc se smije sve glasnije. U drugom dijelu stana Poldi je ponovno uhvatio alat, i dok u slušalicu Toj Ženi govori kako baš

svi radovi napreduju po planu, još jednom udari po psu i zidu i žicama. Stan ostane u mraku. Negdje kod prozora Gita glasno vrisne. Lorenc nastavlja pjevati. Poldi kaže da su zidovi bili prilično oštećeni, ali sad je sve savršeno. S druge strane veze, negdje iz Opatije, u stan se ušulja mukli glas Te Žene. Nitko od nas ne može e razumjeti. Gita upali svijeće na dva velika svijećnjaka, i sad smo odjednom, jednim pokretom ruke, svi pretvoreni u sjene. A Lorenc kaže: "Kod vas je stvarno lijepo. Pomalo mutno. Prepuno fascinantnih obrisa. Jako romantično."

Na spavanje odlazim noseći ispred sebe svijeću. Svi prozori čvrsto su zatvoreni. Nigdje nema propuha. Psu u dnevnom boravku Poldi je potpuno smrskao glavu. Iz očiju mu vise pokidane električne žice. Prolazeći hodnikom, ispod čavlića na kojem je inače obješena jedna od velikih slika koje je kroz godine sakupila Ta Žena, spazim crvena slova u okviru iste boje. Nekoliko puta lagano zakašljem i plamen na svijeći zamalo se ugasi. A Gita. Gita je napisala: ljubav ima miris novoga doma, tu gdje se prepoznamo nema više gorkog odjeka starih stvari. nema više onoga čemu smo ionako odavno rekli zbogom. ova kuća je nova. kuća je velika.

Kuća je velika, i ima dva kata. Treba mi nekoliko dana dok pogodim sva vrata. U prizemlju živi neki stari djed i nakon prvog nedjeljnog ručka on mi gurne svoju lulu u usta. Kaže: "Sad si pravi." Mama Koraljka kaže tom starom djedu da se prestane zafrkavati. Starog djeda smeta što jako malo pričam. Pomislim na papagaja. Pomislim na klauna s crvenim obrazima, na biciklu od samo jednog kotača. Moja soba je na tropskom otoku. Jedan čitav zid: samo more, i plavo nebo, i oblaci, i dvije plame. Sunce nikad ne zalazi, čak ni kad je mrak, pa upalim svjetlo. Ovdje tata Drago ponovno može puno pušiti, uvijek kad sjedimo za stolom iznad stropa lebdi oblak dima. Dvorište je veliko i ograđeno smeđom ogradom. Boja se negdje malo isprala, ali uglavnom je još uvijek smeđa. Mama Koraljka kuha puno pekmeza, od marelica, šljiva, miješani. Lonci su crveni. Kad sjedim za stolom, s rukama na plastičnom stolnjaku i gledam je, ona me pita: "A što me tako gledaš?" Pomislim na malog psića koji zalaje i polije ti ruku. Ali tata Drago ima velikog psa koji je stalno na lancu. Kad se zatrči, lanac ga stegne oko vrata pa izgleda kao da će se ugušiti. Šapama je izgrebao male kanale u dvorištu. Tata Drago me uči kako treba proći pokraj krava, a da se one ne uplaše. Krave smrde i ja sam taj koji se boji. Daju mi piti toplo svježe mlijeko i od toga mi bude zlo. Navečer s mamom Koraljkom gledam crtiće. Onda ona čita upute na mojim lijekovima,

rješava križaljku. Tata Drago zaspi u fotelji, ruka mu je omotana oko mog trbuha, stari djed hrče kroz zidove. Ujutro je uvijek jako rano kad mi mama Koraljka namaže putar na kruh i skuha kakao. Dok sjedim za stolom, bude mi malo hladno. Onda mi pokaže kako se kokicama baca zrnje. One su gladne pa brzo sve pokljucaju. Sjedim pokraj njihove kućice, gledam kako im se smiješno pomiču glave. Ponekad tu bude taj stari djed, gurne mi svoju lulu u usta i jako se smije, a nema zube. Teta Slava iz Doma dođe nakon dva tjedna i pita je li mi lijepo kod mame Koraljke i tate Drage. Kažem joj da je. A onda ona kaže: "Ajde mi sad pokaži svoje kokice."

Onda Poldi dovede neku djevojku. Njih se dvoje zatvore u spavaću sobu Te Žene. Za sobom zaključaju vrata. Djevojka se zove Maša i doktorirala je urbanizam u Milanu. Ima sasvim kratku kosu i čudan glas dok govori: "Krasno vam je ovdje, stvarno je." Gita je pita što je to zapravo urbanizam, a Maša baš nije jako pristojna. Ne prestaje zuriti u Gitu dok odgovara: "Urbanizam je naš odnos prema zgradama, to je urbanizam." Pa iz nekog razloga prasne u smijeh. Gita je danas u dugačkoj zlatnoj haljini, a oko glave ima turban u istoj boji. Kasnije, Gita mi kaže da je to posveta zlatnom dobu Hollywooda. A onda, i da Maša ne može imati ni dan više od dvadeset godina. Sjedimo u dnevnom boravku, okruženi svijećama. Između mojih raširenih ruku nekoliko je desetaka metara ružičaste vune. Gita tu vunu spretno namata u klupko i svako malo me pogleda, ali sasvim kratko. Dok to radi, sjene njezinih prstiju plešu po zidovima. Ja ne govorim ništa. Poldi je stajao na vratima dnevnog boravka i Mašu čvrsto uhvatio oko ramena. Kao da bi mogla pobjeći. Ili pasti. A Maša je rekla: "Urbanizam, to smo mi i sve te zgrade oko nas. Kužite sad?" Poldi je snažno klimnuo glavom, pa sad ševi Mašu na krevetu Te Žene. To znam zato jer su zvukovi stalni i jako glasni. Gita okreće očima i kaže: "U ovakvim trenucima dobro bi nam došao makar jedan poštteni tranzistor na baterije." Zurim u vrata spavaće sobe. Gita počinje pričati o tome kako je baš ovako bilo u srednjem vijeku. Na jednoj od utvrda hrvatskih knezova. U hladnim dvoranama. Ona je kronično nesretna plemkinja, a ja njezin mali sluga. A oni zvukovi, oni zvukovi. Jedna svijeća na našem velikom srebrnom svijećnjaku dođe do svog kraja i ugasi se. Gita ispušta klupko ružičaste vunice i odmah je, predano i vrijedno, zamijeni novom, i kaže.

GITA: Ne boj se. JA: Ne bojim se. GITA: Komarčiću. Vidim te. JA: A čega to? GITA: Onoga što osjećaš. Znaš, to se jednostavno tako dogodi svima koji ga zavole. JA: Što to? GITA: Da ponekad budu tužni. JA: Misliš? GITA: Aha. Ne brini. Proći će te. JA: (...) GITA: Svi su bili

zaljubljeni u Poldija. Prije, ili kasnije. Ali su bili. To je jednostavno tako. JA: A ti? GITA: Što ja? JA: I ti si bila zaljubljena u njega? GITA: Komarčiću. JA: Zašto se smiješ? GITA: Ne smijem se. JA: Vidim te. GITA: Znaš. (...) Jedna je starica u Španjolskoj, negdje kod Toleda, baš sinoć razgovarala s anđelom koji se sakrio u fasadu pokraj poljoprivredne zadruge, gdje je godinama radila kao blagajnica. Čudan slučaj. Tko zna što je nakon toga bilo s njom. Ja stvarno ne znam. A jednom, bio jednom i jedan čovjek i sve je promatrao kroz sretne naočale. Čula sam za njega, navodno je živio jako lijepo. Ali ja ne znam baš ništa više o tome. JA: Ha. GITA: Što? JA: Ne kužim to. GITA: Što to? JA: Ništa od toga što si rekla. GITA: Nisam ništa rekla, Komarčiću. JA: Jesi. GITA: Samo sam sretna. (...) JA: Zašto? GITA: Zato jer to netko ovdje treba biti.

Nakon što ponovno večer provedem kod Lorenca, imamo novca za novi eksperiment. Stan je bio pun svjetla, tako da su me gotovo boljele oči. Pričao je o tome što je dobio od svojih kolega kad je odlazio u mirovinu. Liječnici nisu po prirodi darežljivi, ali Lorenc je bio omiljen. Ja to ne znam, tako on kaže. Slika je bila umotana u crveni masni papir. Njegova je supruga nikako nije htjela na zidu. Pitao ju je zbog čega, ali mu nikad nije rekla. A sad, kad negdje nepokretna leži u vječnom polusnu, kad je više gotovo nema, Lorenc sliku i dalje drži iza ormara, umotanu u papir i nekakvu spužvu. Novac mi uvijek da na kraju, tako da ni on ni ja to ne primijetimo. To je još nešto što sam od njega naučio; Lorenc je stara škola, on zna kako se treba ponašati. Spuštam se u stan Te Žene, preskačući dvije po dvije stube. Poldi je rekao da će doći za manje od jednog sata. Sjedim ispred vešmašine. Bez riječi promatram kako šarene majice bespomoćno leže u zamućenoj, obojanoj vodi. Tako je od kad smo ostali bez struje. Naše se stvari zarobljene bore za život u podmornici koja je zaglavila između dvije hridi. Poldi kaže da tako uglavnom pogibaju ruski mornari. Ostanu negdje duboko, na dnu oceana. Sami sebi oduzimaju život, po jedan maleni komadić života u dugoj minuti, sve dok potpuno ne ostanu bez zraka. To kaže Poldi, ali ne sad. Nekoliko dana prije, nisam sasvim siguran zašto mi je to odjednom toliko važno. Možda zato da ne bih previše razmišljao o Poldiju, koji odjednom sjedi pokraj mene, i dvije bijele grudice mrvu u šalice sa sasvim malo viskija na dnu. Bez leda, bez frižidera, viski je mlaki čaj iz termosice. Samo ružnijeg okusa. Besplatna poduka za mene: Spid. Met. Čalk. Sve su to nazivi za široki spektar metamfetamina. U Drugom svjetskom ratu britanski su vojnici bili na spidu. I njemački. I jpsanski. Poldija čudi što je rat, s obzirom na to, trajao samo četiri godine. On zamišlja vojnike kako raširenih zjenica i suhih usta, bez ikakvog straha, uskaču u neprijateljske bunkere. Kaže mi: "Možeš se kladiti da je na spidu bila i ona partizanka koja je

goloruka jurišala na Glavnu poštu u Jurišićevoj ulici.” Pa se glasno nasmije. Ispraznili smo svaki svoju čašu, Poldi pali cigaretu, pita me što nije u redu. Ne odgovaram ništa, zurim u gotovo potpuno uništene zidove. Razmišljam je li se u kuhinji mame Gabrijele već urušio strop. Razletio po drvenom stolu. Prosuo po pločicama. Začepio inzulinsku iglu. Upao u šalicu mlijeka s medom, i potpuno pokvario doručak nekad Oziju sada Franku, što je skraćeno od Francesco. Kako bih to mogao znati? U kupaonici je polumrak. Poldi ne miče svoj plavi pogled s mogega lica. Pa mi rukom prođe po kosi. Pita me, šapne sasvim tiho: “Čega se bojiš?” Poželim odmaknuti njegovu ruku, ali to ipak ne učinim. Poželim otvoriti vratašca mašine, tako da zapjenjena voda projuri pokraj naših nogu. Bojim se da smo sasvim blizu kraja. Ali to ne kažem. Ni sam nisam siguran što bi to trebalo značiti. Pramenovi na Poldijevu licu ocrtavaju sasvim svijetlu mrežu. Voda koja je mogla biti posvuda oko nas još je uvijek u mašini. A on uzdahne, ustane, s praznim čašama polagano krene prema kuhinji. Čujem njegove usporene korake. Zvuk čaša na stolu. Odjednom ne mogu više sjediti. Nešto duboko u meni iznenada poželi van. Nisam siguran: ovo što mi je odjednom ukralo sav zrak, to je za mene nešto potpuno novo, oštra bol koja me natjera da čvrsto sklopim oči. Poldi mi nešto dovikuje, ali riječi više ne dolaze do mene. Poldi je sigurno nagnut nad stolom. Stavlja kosu iza ušiju. Nove kuglice spida mrvu u čaše. Ako nekako dođem do kuhinje, možda još sve bude u redu. Poldi će znati. Katran. Šljunak. To je prava riječ. Dosad je sve uvijek počinjalo kašljem. Ovoga puta pokušam udahnuti, ali pun sam guste, pikave smole. Poldi mi dovikne još nešto. Pridržavam se za dovratnik kupaonice. Pokušavam udahnuti, ali sve što jesam, uplašena životinja izvađena iz dubokog mora, tako da joj se sav kisik odjednom pretvori u prašinu. Ne mogu ga dozvati. Jedan trenutak pomislim da ću povraćati. No kad iz mene naglo krene krv, tog trenutka znam da sam se prevario.

ANĐEO: Ne sjećaš me se? JA: Ne znam. ANĐEO: Kad su pod stresom, ljudi postaju zaboravni. Krajnje neugodno. Često se viđamo. I to na različite načine, znaš. JA: (...) ANĐEO: Nije važno. Sad ti nije dobro. Ali, doći će ti. JA: (...) ANĐEO: Ne želim da se bojiš. JA: Ne bojim se. ANĐEO: Stvarno ne? JA: Stvarno ne. ANĐEO: Čudno. Ti si tek nešto više od djeteta. Ja sam upravo razvalila pola stropa na kupaonici. JA: Mislio sam da tako treba biti. ANĐEO: Pa, treba. JA: I što sad? ANĐEO: Sad? JA: Da. ANĐEO: Ne znam. Reci mi što želiš da napravim. JA: Ti si anđeo koji ispunjava želje? ANĐEO: Ne znam. JA: Ne znaš ni to? ANĐEO: Možda jesam. Koja je tvoja želja? JA: Reci im da se iseše. ANĐEO: Tko? JA: Zrikavci. ANĐEO: Zrikavci? JA: Imam zrikavce ispod kože. Reci im da se iseše. ANĐEO: To ne mogu. JA: Ne možeš. ANĐEO: Ne. Na žalost ne mogu, Komarčiću. JA: A što možeš? ANĐEO: Disati.

S tobom. JA: To mi je dosadno. ANĐEO: Ali potrebno. Voljela bih da me poslušáš. JA: Znam tko si ti. Ponekad mi izgleda kao da si sa mnom samo kad zaželiš malo zabave. ANĐEO: Da mi je stalo, sad bih se uvrijedila. JA: Ovo ne zvuči baš dobro kad to kaže jedan anđeo. ANĐEO: Onda prestanimo pričati, počnimo disati. JA: A koliko ćemo dugo disati? ANĐEO: Ne postavljaj pitanja za koja si prepametan. Može? Samo treba disati. Gledati kako prolazi. Snaći se. Živjeti. I zato diši. Čuješ me. Diši. Diši. Diši.

Kad otvorim oči, ne vidim otpalu žbuku, komade cigle ili prašinu. Ne vidim to veliko razaranje koje me je ponovno trebalo ostaviti bez daha. Umjesto toga: Poldi kleči pokraj mene. Gita stoji uz prozor, kao da pokušava procijeniti koliko je tamno na ulici. Po izrazu njezina lica, vjerojatno dovoljno da krene kući. Lorenc je na kuhinjskim vratima. Kad podignem glavu, ostaci njegove večere vide se na ormariću, riba iz konzerve, kruh sa sjemenkama, salata od krastavaca. I sad znam, više nisam u stanu Te Žene. Nisam u hodniku pokraj kupaonice; odjednom imamo struje. A ono što je izašlo iz mene, krv i sline i još nešto, sve to ostalo je dolje. Lorencov stan miriši po laštalu za parkete, ili je to zato što ležim na podu, okrenut na bok. Smeđa deka ispod mene, to su trave, prašina, starost. Poldi kaže: "Jebemu." Ne znam što to znači, ali dok ga promatram kako ruku prevlači preko očiju, baš tog ga trenutka poželim dotaknuti. Gita ostaje kod prozora, proviri još jednom u sve gušću tamu Klaićeve ulice, prošapće: "Zamislite ovo. Ako je Lorenc stvarno Stvoritelj, onda smo mi upravo u Raju." A Lorenc kaže: "Došlo je do masivne opstrukcije dišnih putova uz jak krvavi iskašljaj." Ali to ne govori Poldiju, ni Giti, ni meni. To govori u telefonsku slušalicu prslonjenu uz uho, i sad znam da je konačna odluka bila: uhvatiti telefon, okrenuti dvoznamenkasti broj, nazvati Hitnu pomoć. Pokušam sjesti, ali Poldijeve me ruke zadrže na deki. Dok ležim, pod izgleda kao prevučen staklom. Nema krvi, samo odraz mog lica, i lice mi je plavo. Netko me okrenuo na bok, vjerojatno Lorenc, vlastitim dlanom pridržavam obraz. Tek sad vidim: Lorencov je stan pun paprati u zemljanim lončanicama. Možda je baš sve biljke za sobom ostavila njegova supruga, možda bi stvarno bila sretna da zna kako dobro napreduju, samo da je to u stanju. Možda joj Lorenc baš to i govori svaki put kad je pokraj njezina kreveta, milujući je po zgrčenoj šaci. A Gita se napokon odvaja od prozora, svileni prozirni rukavi leluju oko njezinih košćatih ruku dok mi prilazi. Oprezno se spušta na koljena pokraj Poldija. Pomislim na devu negdje usred pustinje. Ili na žirafu. Gita mi šiljatim prstom lagano dotakne čelo i prošapće: "Nikad nećeš pogoditi što mi se jutros dogodilo, Komarčiću. Dakle. Šminkala sam se i osjetila da nešto nije u redu. Odmah sam otišla na interneske stranice austrijskog Kabala centra i naručila novu narukvicu. A sad

znam i zašto. Tebi ću darovati svoju.” Pa sa zgloba skine crvenu končanu narukvicu, stavi mi je na ruku, i meni bude prevelika.

Sjedim u kolicima i mislim, nisam ponio fotografiju Spasiteljice. A onda i ovo: točno znam kako će stvari sad izgledati. Prije obrade traže moje podatke. Pitaju me za ime. A onda, idućeg dana, kao odgovor na raspisanu tjeralicu, dolazi policija. Pa jedan socijalni radnik. Onda i drugi. Na kraju pronađu gospona Slaveka. Svi stoje pokraj mog kreveta. Gospon Slavek se nasmije, tako da se vidi rupa u njegovim ustima, tamo gdje bi trebao biti kutnjak. Izgovori mi ime. Kaže: “Stalno im ponavljam da bijeg nikada nije rješenje.” Stegovne mjere utvrdit će naknadno, kad se vratim u Turopolje, a predvorje bolnice je široko i bijelo. Pod je od gume, dvije krvave vate leže odmah pokraj metalne kante za smeće. Promatram medicinsku sestru kako nagnuta nad papirima mrmlja neku melodiju koju ne mogu prepoznati. Više ne spadam među slučajeve od najveće hitnosti. U kolima Hitne pomoći primio sam kisik i nekoliko injekcija pa sad mogu pričekati. Doktora. Poldija i Gitu. Gospona Slaveka. Policiju. Bilokoga. Prije mene, na redu je sigurno starica s maskom pričvršćenom za lice. Kad je pogledam, ona odmakne glavu, kao da se srami. Dvije medicinske sestre prođu hodnikom. Neki debeli čovjek u majici kratkih rukava kroz dvokrilna vrata izlazi na ulicu, na zrak. Crvena narukvica i dalje mi je na lijevom zglobu, lagano je podignem od kože, pa pustim da se sama vrati. Mladi bolničar dolazi po staricu pokraj mene, a onda u čekaonici više nema nikoga. Baš svaka večer u bolnici izgleda kao brod koji tone, toliko polagano da ga putnici napuštaju bez ikakve panike. Ali ga ipak napuštaju. Jedan po jedan. Glas preko zvučnika moli doktora, čije prezime odmah zaboravljam, da se javi na portu. Razmišljam iz kojeg će hodnika prvo navaliti voda. Bit će duboka i hladna, s ostacima svih onih stvari koje su nekad pripadale ljudima. Pa ne dočekavši konačni kraj, jednostavno ustajem iz kolica i, isprobavajući vlastite noge, izlazim na ulicu. Kotači na mojim kolicima sasvim su lagano zaškripali. Medicinska sestra iza prijemnog pulta nije podigla pogled, korake je sakrila tanka, siva guma. A kad sam vani, svi prozori iza mene odjednom eksplodiraju i prljava voda u bujicama provali na asfalt.

Ozi me probudi i kaže: “Idemo u lunapark.” A onda, kad smo već u autobusu za Zagreb, on me pita što ću sad raditi.

Ozi ponovi pitanje, i ovoga puta me povuče za rukav.

Ono što sam ostavio iza sebe, Odgojni zavod u Turopolju. Pogledam ga i kažem: "Idemo u lunapark." To znači: napokon smo dobili propusnice za izlazak.

Ono što sam ostavio iza sebe, metalni ormarić s lokotom, poster za Armageddon i nekoliko praznih bočica šampona za kosu.

Komandanta s drugog kata, koji je bio dobar prema meni. Komandanti su policajci koji nas čuvaju.

Privid da nešto posjedujem, ništa više od toga.

Ozi je zaspao i sad mu glava dodiruje moje rame. Za Ozija ovo nije ništa novo: raspisivanje tjeralice i izbjegavanje policije.

Kad se napokon probudi, pogleda na plastični sat koji je prekjučer ukrao iz ormarića klinku koji je tek došao.

Kaže: "U Zagrebu smo za četrdeset pet minuta." I još: "Za četrdeset pet minuta počinje budućnost."

Kažem mu što sam zapravo mislio. Mislio sam potražiti obitelj. A Ozi se nasmije i kaže: "Budalo. Ti nemaš nikoga."

To je možda istina, a možda nije važno. Nikad mu nisam pokazao fotografiju. Ili rekao za ženu u haljini, s biserima oko vrata.

Pa glavu spustim na naslon i pogledam iznad sebe.

Pred nama je budućnost. A budućnost je tanka crta na sivom, tapeciranom krovu iznad moje glave, baš to je budućnost.

Poželim se vratiti u stan Te Žene, poželim to odmah, ali onda odustanem. Bolje je pričekati da se stvari smire, da zaborave što mi se dogodilo, da mi ponovno bude dobro. Točno će tako i biti. Pa odlazim tamo gdje me stvarno dugo nije bilo. A noć ispred kuće mame Gabrijele je prohladna i vlažna. Jedino svjetlo na prednjoj fasadi ono je u njezinoj spavaćoj sobi. Kad pogledam u vrt, vidim da je u međuvremenu sasvim malo porasla trava. Tiho se ušuljam na stražnje dvorište, svjetla Tuškanca potpuno su čista, kao zvijezde nakon jake kiše. U kuhinji je upaljena lampa iznad sudopera, na stropu prve pukotine na novoj boji koju je nanio Poldi,

ili su to ipak samo sjene. Na velikoj drvenoj površini stola otvorena boca vina. Pa sam ponovno u parku preko puta kuće, koračam oko fontane dok mi ne prestane biti hladno prstima na nogama, dok zamalo ne ostanem bez daha. Svjetlo u sobi koja je nekad pripadala meni odjednom se upali. Jako je maleno i mutno. Ne onako kako ga se sjećam. Dolazim bliže, stanem na klupicu, zurim u stakla zastrta zavjesama. Ono što vidim, Ozijeva sjena samo nekoliko puta brzo promakne pokraj prozora, a onda je ponovno mrak.

Sanjam te, Tugo. Sanjam kako sjediš usred metalne školjke satelitskog tanjura i u rukama držiš opasne električne valove, koje onda usmjeravaš u sve televizore na svijetu. Onako kako to rade samo najveći junaci u stripovima. Imamo sretan dom iz budućnosti, i moj mi je ekran, nakon trosatne operacije, spretno ugrađen na prsa. Ali uopće ne boli. Stvarno ne. To je bila sasvim mala operacija, kao kad ti uz injekciju bruse pokvareni zub. Samo malo neugodna. Ali sad te imam napokon uz sebe i jako se smijem, a znaš zašto? Tvoja narančasta kosa. Toliko je narasla da više ne stane u ekran. U našem sretnom stanu iz budućnosti i ti imaš samo svoj televizor, a nosiš ga iznad pupka, kao našu malu bebu. Onda ja na njegov ekran mogu napisati svakakve stvari. Mogu napisati: volim te.

Sanjin sjedi na rubu pločnika u Masarykovoj i jede pogačice od čvaraka. Kad me ugleda, kaže: "Izgledaš kao da su te mlatili." Sjednem pokraj njega i ne odgovorim na pitanje gdje sam bio. Ne kažem ništa ni kad mi ispriča da će ono s autima sigurno početi za koji dan, tako su mu rekli, totalno velika stvar, a on će napokon biti pun love. Kad mi pruži pogačicu, otkinem pola i kažem: "Hvala." Gladan sam, strpam je u usta, čitavu polovicu. Sanjin se nasmije, pokaže mi curu koja prolazi pokraj nas, uperi u nju svoj debeli kažiprst, kaže: "Nju sam ti jebo, stari." Nasmijem se, jer obojica znamo da laže, jer je ta cura zgodna, lijepo miriši, i jer ga ni na trenutak ne pogleda. A Sanjin kaže: "Faking šit", pa onda i da je sutra red za iznošenje krupnog otpada u Maksimiru, tako je čuo, pa bi baš mogli nešto i zaraditi. Onda iz smeđe vrećice vadi još jednu pogačicu s čvarcima, ali ne ponudi me više, a ja ga ne zatražim. Na mojoj ruci Gitina je narukvica vlažna i hladi mi zglob. Iznad nas nebo je puno jutarnjeg sunca, pa se iznenada preko krovova navuku tamni oblaci. Kao na televiziji, kad dolaze svemirski brodovi, a u njima budu nekakva bića koja su samo tako odlučila da je vrijeme za kraj svijeta, da nas više ne bude.

Tugina mama otvori prozor u prizemlju, i proviri prema nebu, kao da očekuje kišu. Ali i dalje je sunce. Onda izađe na dvorište, upali cigaretu, mobitel gurne u torbicu, u usta strpa žvakaću gumu s kofeinom. Čekam, ali iza nje se ne pojavi nitko drugi. Nema ljudi u odjelima, velikih ljudi s naočalama. Tugina mama ponovno je potpuno sama. Nekoliko debelih fascikala umorno odnosi u auto. Zatim se vrati u kuću, vjerojatno po ostatak. Ono što mi izgleda neobično. Auto je gotovo identičan onome koji je eksplodirao. Iste plave boje. Pa naslonjen na drvo u parku pomislim; Tugina mama je sigurno hrabra žena. Pomislim; možda neće biti previše ljuta ako opazi da ju je netko posjetio. Ali to mi prođe kroz glavu kad već stojim u njezinoj kuhinji, nakon što je ona sjela u svoj auto i odvezla se prema gradu. Četveroznamenasta šifra za protuprovalni alarm datum je Tugina rođendana. Otvorio sam jedan od stražnjih prozora do kojeg su izrasle žute ruže. Kuća je u polumraku, posvuda se osjeća miris cigareta i parfema. Tugina mama u frižideru ima dijetne jogurte i negaziranu mineralnu vodu. Nakon što pojedem dva jogurta, žlicu isperem pod vodom i vraćam je tamo odakle sam je i uzeo. Na kuhinjskom stolu leže otvorene kuverte, pokušavam naći nešto od Tuge, sasvim svejedno što, nekoliko glupih rečenica koje možda ni nisu za mene, uopće nije važno. Ali ne nalazim. Trebao bih se okupati. Stube koje vode na kat pune su sunca, na rubovima tepiha zarobljene su velike pahulje prašine. U Tuginoj sobi baš se ništa nije promijenilo. Na vratima me dočekaju nepomične plišane životinje, ostavljene na krevetu. Njezin kalendar i dalje je na sredini stola, zastao na datumu od prije tri tjedna. Njezina posljednja bilješka upisana crvenom tintom: subota, 22.30, HTV. Sasvim blizu napišem: mislim na tebe. Legnem na njezin krevet, ali preumoran sam da bih skinuo tenisice. Prašina me natjera da kihnem, osjećam kako mi drhte mišići na nogama, osjećam kao da sam progutao vatru. Gutači koje sam jednom vidio na Trgu Francuske Republike, samo je nešto pošlo krivo. A kad otvorim oči, Tugina mama stoji na pragu. Promatra me bez riječi. U desnoj ruci stišće mobitel. Izgleda umorno. Ostajem ležati sasvim mirno, onako kako sam se probudio, sasvim nepomičan između svih mekanih medvjedića. A Tugina mama napokon sasvim mirno kaže: "Htjela bih da sad odeš."

Čistimo tavan neke stare bake. Sve je puno prašine, pa kad uđem, u prvi trenutak ostanem bez zraka. Na jednoj drvenoj gredi zakucani su čavli, na čavlima vise poderane kuhinjske krpe. Stara baka je rekla da za svakog ima po pedeset kuna. Da su na tavanu samo nepotrebne stvari. Hrđava škrinja za zamrzavanje. Rastavljeni krevet i madrac s crnim rupama. Rupe su jako duboke, vide se federi. Konjić za ljuljanje, ali bez grive. Drvene kašete, kutije, lampa, ali bez sjenila i žarulje. Samo metalna drška. Kad uđemo, Sanjin

podigne stari radio, s njegove stražnje stijenke klizne pauk, Sanjin kaže: "Faking šit", i radio nabije u zid. Nisam znao da se Sanjin jako boji pauka. Tavanski prozor je malen, kroz njega se vidi zvonik neke crkve kojoj ne znam ime. Sve ono što iznesemo na ulicu odmah uzmu Cigani. Mali crni dječak čuči u haustoru. Sanjin mi govori da požurim: ako odmah u prizemlje spustimo televizor bez ekrana, neki Cigan će svakom dati po pet kuna. Mali crni dječak piša mu po tenisici i smije se. "Faking šit. Faking šit." Odjednom počinje kiša, i sad su to one velike kapi. Stara baka nam je napravila cedevitu u mutnim čašama od eurokrema. Stojimo u njezinoj kuhinji. Vrata je oblijepila katoličkim kalendarima, i svi su od prošlih godina. Šutimo i pijemo. Stara baka ima papagaja u zelenoj krletki i papagaj stalno govori "Ku-kuc!", pa to bude smiješno. I stara baka se smije. Onda iznosimo škrinju, snopove požutjelih novina uredno povezane tankom špagom, hrđavu kosilicu i neke drvene daske. Za hrđavu kosilicu koja još uvijek radi odmah dobijemo još petnaest kuna, ali ne svaki, nego zajedno. Dok se uspinjem ili silazim, stara baka stoji na pragu svoga stana i promatra što radim. Jednom s upaljenom cigaretom u ruci, drugi put s krunicom. Iz njezine kuhinje čuje se "Ku-kuc, ku-kuc, ku-kuc!" Svaki put kad se uspinjem ili silazim pomislim da ću napokon ostati bez zraka, da će mi otkazati noge, da ću pasti. Ako sam ponovno u prizemlju, to me začudi. A onda se napokon dogodi i to, drška napukle lampe isklizne mi iz ruke i nastavlja putovati niz stube. Ja ostajem ležati na odmorištu. Iz koljena mi odmah krene krv, tamna mrlja širi se po hlačama. Negdje u prizemlju čujem Sanjina kako s Ciganima pregovara oko tranzistora u kojem je pronašao malog pauka. Cigani kažu da je skroz razbijen, Sanjin kaže: "Nije skroz." Ono što ja radim. Pokušavam ustati i dok dišem boli me negdje duboko u leđima. A stara baka zašušti sa svojom krunicom i vikne mi: "Pijanac!"

Kuća je velika, i ponekad mi se čini da je na kraju svijeta. Još ne smijem izaći iz dvorišta. Ponekad ipak izađem, kad me nitko ne gleda. Cesta je dugačka i s obje strane vodi do tog kraja svijeta. Uokolo nema kuća. Kad se napokon usudim sam popeti na tavan, od tamo vidim udaljene krovove. Naša je kuća okružena žutim poljima. Iza ograde oštre su i tvrde grane tek ubranog kukuruza. Tamo bih se mogao izgubiti. Tata Drago mi je iz grada donio bicikl. Ne znam još dobro voziti, pa sa svake strane imam onaj mali kotačić. Kad se vozim po dvorištu, netko me mora držati za naslon, a kotačići zapinju o kamenje. Onda i onaj veliki pas laje na mene, tata Drago mu viče: "Mir, Sultane!" Veliki pas ima čudno ime i brzo ga ponovno zaboravim. Mama Koraljka nas promatra s prozora i kad krenem prema njoj, onda mi mahne. Trećeg dana na biciklu već se vozim sam, ali padnem i iskrenem upravljač. Mama Koraljka mi na ranu stavi malo alkohola i to me onda peče. Kasnije, čujem kako u kuhinji

govori tati Dragi da je glupan. Svaku večer idem spavati oko osam. U svojoj sobi promatram dugačko polje kukuruza, tamo bih se stvarno mogao izgubiti. Onda dugo gledam u more, u jedan jedini val koji je tako blizu obale, a nikad ne udari u kamenje i u pijesak.

Kad Poldi otvori vrata stana Te Žene, samo me promatra bez riječi. Znam da su mi hlače krvave i da imam krv u tenisici. A samo večer prije Sanjin mi kaže da mogu prespavati kod njega. Ušao je u jedan od stanova na vrhu zgrade kod McDonaldsa na Kvaternikovu trgu, kako je i namjeravao, one koja nikad nije završena. Ovdje ga već dugo nitko nije dirao. Kaže da ima onih koji se bodu, ali ti po noći budu tiho. Penjemo se nezavršenim stubištem. "Igle su od narkića, a mala govna od štakora", šapne kad smo na njegovu katu. Na zid pokraj madraca na kojem spava zalijepio je zelene boriće, miris je jak i tjera me na kašalj. Pokraj borića je poster neke žene s golim sisama. Ispod madraca Sanjin ima bateriju, okruglim mutnim svjetlom pokazuje mi gdje živi, ali samo kratko, da netko slučajno ne vidi. Nakon što legnemo Sanjin pita jel me jako boli noga, i ja odgovorim: "Malo." To je sve što kažemo jedan drugome. Jutro dođe brzo. Sanjin se vraća u Maksimir, prije toga mi kaže da sam sigurno bolestan, moram biti, jer sam čitavu noć drhtao. Mislim da sam mu malo zakrvario madrac. Nakon što ustanem, izađem u hodnik jer čujem neku buku iz prizemlja. Ali ne naiđem na nikoga. Onda malo plačem, odjednom i bez nekog pravog razloga. Kad to radim, osjećam se glupo, kao dijete. Pokušam hodati i noga me ne boli tako jako kao što sam mislio, čini mi se da ne šepam. Nisam htio u bolnicu, to je sve što se dogodilo, sve što ću mu reći kad se vratim, kad mi Poldi otvori vrata. A sad, dok stojim pred njim, obojica samo dugo šutimo. Poldi je u trapericama na tregere, bez majice, u rukama drži valjak i valjak je umočen u boju. Na glavi ima kapu od šarenog papira, i dok mu duga kosa pada na ramena, velik naslov na kapi kaže: Oslonite se na intuiciju. Sve što uspijem promrmljati je: "Znaš. Ozdravio sam." A Poldi se napokon pokrene, napravi korak prema meni, u nevjerici zatrese glavom, kaže: "Budalo blesava" i snažno me zagrlji.

Poldi kaže da prestanem samo stajati kao da sam se potpuno ukočio i da se napokon skinem. Stojim u kupaonici Te Žene i zidovi su obojani čudnom zelenom bojom. Ružni, ali čisti. Gita je negdje pročitala da zelena boja pomaže razvoju suosjećanja. Suosjećanje je ono što nedostaje Toj Ženi. Ta Žena ima previše uglatih svari, s ostrim bridovima. Rezultat su zeleni zidovi. Ali sve to ću saznati kasnije, od same Gite. Sad stojim na kupaonskom tepihu pokraj prazne kade. Crni čep zatvorio je odvod, kukac masivnog, okruglog tijela bez ijedne noge.

Mislim da se još uvijek tremem, pa pogledam svoje lice u ogledalu, velike plave usne, na trenutak imam pet godina i upravo sam se vratio s grudanja, a onda u zajedničku kupaonicu utrče druga djeca, puste vruću vodu, zamagle staklo, ne vidim se više. Ali zapravo ne. To je Poldi koji kipuću vodu donosi u velikom loncu i kaže da sam stigao samo jedan dan prerano, sutra će ponovno uključiti struju. Električni bojler radit će ono zbog čega je i napravljen. Nakon što vodu izlije u kadu, vrhove njegove plave kose zahvati para. Onda pusti hladnu vodu, a na tome mjestu nastane mali vir. Ostajem mlitav i nepomičan, prebačen u neko drugo vrijeme, u kojem se više ne mogu prepoznati. Poldi me promatra bez riječi, zuri u krvave traperice, razderanu tenisicu, dvije još uvijek vlažne majice, a ako su majice dugo vlažne, može se uhvatiti plijesan, mogu propasti, ne znam gdje sam to čuo. Pa odjednom Poldi završava ovu neobičnu igru, kaže mi da podignem ruke, svlači me, gura u kadu. Rana na koljenu je široka i otvorena, ali ne boli me previše. Promatram kako sve oko mene postaje blage ružičaste boje, počinje mi se pišati, ali ne želim to učiniti ovdje, a Poldi se vraća s drugim velikim loncem i u njemu je još kipuće vode. Uzimam šampon i izlijem ga po prsima. Zelena boja gotovo je istih nijansi kao i zidovi, Ta Žena će odjednom imati i previše suosjećanja. Poldi sjedne na rub kade i počne mi trljati šampon po prsima, svojim će dlanovima učiniti da mi bude bolje, još nikad nisam bio toliko siguran, na njegovim dugačkim prstima tragovi su sasušene boje.

JA: Znaš, sad je ljut jer se brinuo. POLDI: Brinuo sam se, glupane. JA: Rekao je da se brinuo i da sam glupan. Pitao me zašto nisam ništa rekao. I još, da se nešto uvijek može smisliti. Uvijek nešto. (...) Hej. Tu si? Čuješ me? (...) Ne vidim te. ANĐEO: (...) JA: Što? Što bi smislili? POLDI: Nešto. Nešto što ćemo smisliti. Zašto nisi rekao? JA: Nitko me ne bi čuo. To se događa dok govorim. POLDI: Ja te čujem. JA: (...) POLDI: Ja te čujem.

Lorenc je nabavio antibiotik. Dok ležim u krevetu, fotografija Spasiteljice okrenuta je tako da se sunce odbija od njezine površine. Posteljina je čista, još je nisam vidio, mislim da je omekšivač bio s mirisom breskve ili nekog drugog voća. Lorenc stoji iznad mene. Lijek injekcijom izvlači iz zdepaste staklene bočice, a onda iglu zabije u vrećicu s prozirnom tekućinom. Jedan kraj sad je spreman, drugi je na koži moje lijeve ruke, pa kad ih napokon spoji, moja se krv sasvim polagano počne miješati s tom čudnom tekućinom od koje će mi biti bolje. Lorenc se okrene prema Poldiju koji čitavu stvar promatra naslonjen na vrata, i tako izgleda kao profesor koji nadgleda svog učenika u prvom pravom zadatku. Ali Lorencu

uopće ne drhte ruke, pa i prije, dok je uvodio iglu pod moju kožu, njegovo lice prvi je put bilo stvarno živo. Sabrano. Mlađe. A sad, Lorenc kaže: "I dalje mislim da bi trebao u bolnicu." Pogledam Poldija, on odmahne glavom. Vraćam se na jastuk, infuzija će trajati trideset minuta, ali to nije nešto što znam sam od sebe. Prije nego što uđu čujem ih kako razgovaraju pred vratima moje sobe. Besplatna poduka za mene: Cipromed.

Ciprofloxacinum. Sintetski antibiotik iz fluorokinolonske skupine, širokog spektra antimikrobnog djelovanja. Terapijski indiciran kod jakih infekcija dišnog sustava, lobarne i bronhopneumonije, akutnog i kroničnog bronhitisa, akutne ekzacerbacije cistične fibroze, bronhiektazije, empijema. Moguće nuspojave uglavnom zahvaćaju gastrointestinalni trakt i središnji živčani sustav. Prije nego što ode, Lorenc kaže Poldiju da mu svakako javi ako počnem povraćati. Mislim da iznova počinje drhtati, ponovno ga vidim s vilicom, u tanjuru su kuhane mahune i jaje na oko, na televizoru središnji dnevnik HTV-a. Poldi dolazi do mene, tjera me da popijem blago zaslađeni čaj, stavlja mi dlan na čelo, koža mu miriši po boji i razrjeđivaču. A onda, čim na ulice padne mrak, Gita ulazi u moju sobu, noseći sa sobom veliki buket poljskog cvijeća. Zaustavljena na vratima, s raširenim rukama dodiruje oba dovratka i pokušava izgledati kao da je došla u posljednji trenutak prije spuštanja zavjese. Odjednom se nasmijem, još uvijek s cjevčicom u ruci. Dok je promatram, imam osjećaj da nikad nisam bio dalje od bolesti. A Gita spusti kapke i danas su u intenzivnoj ljubičastoj boji. Saznat ću i ovo: ljubičasta je boja pokajanja i tuge. Onda polagano spusti ruke i bude veliki vjetar, bude oluja, a Gita kaže: "Dante." A onda još: "Tražila sam nešto drastično. Nešto s dodatkom samoga usuda. Ljubičice. Crne ruže. Tražila sam kamelije. Ali nisu ih imali. Sve što sam našla je ovaj korov." Nasmijem se još jednom, a ona spusti svoje pune usne na moje čelo. Poželim joj reći da sam je susreo u snu. Poželim joj reći da je bila moj anđeo, ali u posljednji trenutak se predomislim. Iza silnog cvijeća, u Gitinu je pogledu čitavo nebo, pa to vjerojatno uopće nije ni potrebno.

Mislim da nisam sanjao. A ako i jesam, odmah sam zaboravio. Čuo sam da na ormariću pokraj kreveta treba stalno držati bilježnicu i olovku. Tako da ništa od sna ne može pobjeći. Negdje unutar moje bilježnice pisalo bi: Tuga. Na ormariću samo jedna uokvirena fotografija. U podlaktici mi još uvijek spava sterilna igla. Dok jedem juhu, Poldi čitavo vrijeme sjedi uz moj krevet. Kao da se boji da bih mogao ustati i toplu tekućinu izliti kroz prozor. Svakih nekoliko trenutaka i Gita se naviri kroz vrata. Danas, umjesto šešira, na glavi ima dugačku svilenu maramu, čiji krajevi dosežu sve do struka. Oko bokova je vezala pregaču, deseti put pita kako je pacijent. "I, kako je pacijent?" Ali ona nije zadovoljna

odgovorom. Iz ruku mi uzima prazan tanjur. Sjedne na krevet i zamalo izgura Poldija. Duboko udahne. Pa onda tonom stroge nadzornice kaže: "Čitala sam da su plućne bolesti definitivno - out. Čuo si me? Samo je galopirajuća difterija iz nekog razloga - totalno in. I zato se bolje priberi, Komarčiću." Poldi podigne noge na moj krevet i nasloni se na zid. Oči su mu ponovno crvene i natečene. Pa kad se odjednom počne smijati, Giti i meni to ne bude čudno. Samo ga bez riječi promatramo nekoliko dugih trenutaka. Onoliko koliko je potrebno da mu suze napokon krenu na oči. Ili da rukama pokuša zaustaviti nekontrolirano grčenje. A nakon što ne uspije, Gita i ja se smijemo s njim. I tako se čujemo do ulice.

Poldi dovuče veliku fotelju na sredinu dnevne sobe i prekrije je plahtom. Bijeli, nezgrapni duh ponovno se vratio na parkete. Samo dan nakon što sam došao on je ispunio svoje obećanje. Točno u devet sati navečer svečano smo upalili veliki luster u blagovaonici. Glava velikog bijelog psa na zidu u dnevnom boravku ponovno je povratila svoj okrugli, dobroćudni oblik, sve žice pažljivo su vraćene u njegove oči. A onda je Ta Žena nazvala iz svoje sobe u hotelu Opera, rekla da se vraća za deset dana, pitala kako napreduju radovi. Gita je otvorila vrata njezine spavaće sobe, na trenutak se ukazala u crnom kompletu koji sam već vidio na jednoj fotografiji. Odmah znam. Mama Gabrijela i Ta Žena u bečkom Konzerthausu. Velika europska turneja iz 1993. godine. Ali sad, na ovom neobičnom modelu, crni kaputić sa zlatnim obrubima dolazi gotovo do košćatih laktova. A rasporak na suknji ostavila je otkopčan, to vidim nakon što se lagano zavrti na pragu. Poldi odobravajući podigne palac, a ona nestaje naglo kao što se i pojavila. Za sobom glasno zalupi vratima. Poldi u slušalicu bez prestanka govori: "Naravno, naravno, naravno." Zamišljam Tu Ženu kako stoji kod balkonskih vrata svoje hotelske sobe i nepomično promatra more. Nakon četiri infuzije mislim da više nemam temperaturu. Nakon što odloži telefon, Poldi bez riječi na sredinu sobe dovuče još nekoliko stolaca, na parketima je odjednom nastao brod zdepastog trupa, šiljatog pramca, istureni radni stol Te Žene. Vjerujem mu kad kaže da je deset dana čitava vječnost u kojoj se, ako ne budemo pažljivi, lagano možemo utopiti. Velike kante s bojom vraćamo uza zidove i Gita na njih odlaže ukrasne jastuke. "Prave dame su dostojanstvene i u siromaštvu", kaže. "Violeta Valéry. Pepeljuga. Jovanka Broz." Uz najveći zid Poldi prislanja visoke ljestve. Sjedam na jednu od kanti i malo zakašljem, ali ne puno, stvarno malo. Usred ponovno prazne sobe, Poldi i Gita i ja, spremni smo za još jedno, potpuno veličanstveno čudo.

Ono u što još uvijek ne mogu sasvim povjerovati. Ali ipak mi postane jasno, možda baš u ovom trenutku. Uskoro odlazimo iz stana Te Žene. Sjedim u njezinoj blagovaonici, i sve one vaze i tanjure i zdjele i svijećnjake koje je Gita poslagala po sobama umatam u novine. Prvo u jedan, zatim u drugi sloj. Ljudi na fotografijama. Ljudi koji su napravili nešto veliko. Dobro ili loše. Sad su već zaboravljeni, nevažni, novine su stare nekoliko godina, i ne mogu prepoznati baš nikoga. Sasvim je rano ujutro. Razmišljam: ovako izgleda kad se ljudi sele. Moj odlazak iz Doma u Nazorovoj nije izgledao tako. Kad ja napuštam stvari, nikad se ne rastajem od nečega što je stvarno moje. Znam da ni sad nije drugačije, ali u mojoj glavi je. I to je dovoljno. Probudio me kašalj. Mislim da nije strašno, ono što ispljunem završi u školjki, pa pustim vodu. Nisam gledao, ne znam koliko ima krvi, možda malo, ono što se probilo kroz maramice. Uzeo sam tupi nož, vosak od svijeće ostao je na staklu, pod prstima mi gotovo odmah postane mekši. Boli me glava, ali siguran sam da znam razlog. Antibiotici. I malo vodke. A onda je buka u dnevnom boravku. Odmah znam što se dogodilo, a da ne pogledam. Znam što smo napravili prije pola sata, a ovo je tek posljedica: ništa previše glasno, tupi udarac, Poldi je pao s ljestava. Na napola završenom zidu ostao je trag boje s njegove četke, a on leži na leđima i promatra me, kao da se pokušava sjetiti tko bih zapravo trebao biti. Lijevi dio prsa zahvatio je bojom, pa nakon što nekoliko trenutaka obojica samo šutimo, on kažiprstom obriše bradavicu i prst pruži u zrak, ciljajući negdje između mojih očiju. Poldi je odlučio izvesti novi eksperiment. Umjesto jutarnje kave, u tanku porculansku šalicu prvo je ulio vodu, a zatim i ono što je ostalo od mog antibiotika. Onda je meni pružio čistu vodu. Negdje, ne sjeća se više gdje, čuo je da malo alkohola samo pospješuje djelovanje lijeka. Besplatna poduka za mene: kod primjene većih doza, Cipromed utječe na radne sposobnosti. Upotreba Cipromeda uz konzumiranje alkohola može dovesti do pojave popuštanja mišića. Vrtoglavice. Glavobolja. Može dovesti do značajnih halucinacija. Odlazim do njega i pomažem mu ustati, ali umjesto toga, njegova me snažna ruka povuče na pod. Sad obojica ležimo na leđima i promatramo jučer završeni strop. A onda Poldi uzima moje prste i njima počinje pokazivati zvijezde. Čim mojim kažiprstom ubode zrak, one se pojave na nebu. Kaže: "Veliki medvjed. Orion. Venera. Mliječna staza. Strijelac." Pa ležimo tako, ispred otvorenog neba. Trag bijele boje kasnije pronalazim na čelu.

Noć je i u stanu nema nikoga. Zidovi mirišu po svježoj boji. Ali ne svi. Mirišu oni u dnevnom boravku. Oni u velikoj spavaćoj sobi. Oni u hodniku. Gita je večeras razrjeđivačem izvukla veliko bijelo srce s parketa. Čitavo je vrijeme klečala, čuvajući koljena na lisici Te Žene. Poldi je velike ljestve iz dnevnog boravka preselio u kuhinju. Usred blagovaonice izraslo je

bijelo razvedeno brdo stilskeg namještaja. Bos prolazim stanom, sasvim tih, neprimjetan, za sobom vučem mutnu žutu lampu s dugačkom žicom. Zastanem, samo da bih promijenio utikač. Ponekad, kad u stanu Te Žene nema nikoga, dugo se moram uvjeravati da doista postojim. Sve dok se ipak ne ugledam u ogledalu. Dobro znam: ovdje se ne mogu izgubiti. A dok me nije bilo, Gita je pisala. Kad odmaknem krevet od zida, Gitin rukopis izgleda kao mala kolonija mrava. Gita je napisala: svaki trenutak u ovoj kući rasipa se poput tisuću komadića stakla, a u njima vidim samo tužna lica. Ispod sudopera, ljubičasta slova omotana su oko plastičnog sifona. Gita je napisala: a ako sve započnemo još jednom. ispočetka. onako kako smo oduvijek planirali. hoćemo li se uopće poznavati? Kad odmaknem zavjesu, ispod prozorskog okvira samo je jedna rečenica. Dosad najmanja slova. Gita je napisala: možda čitav ovaj život provodimo samo zbog jednog jedinog dana: kako ćemo ga, kad dođe, uopće prepoznati? Prstima lagano prijeđem preko onoga što uopće ne razumijem, i gornji sloj grafita razmažem po zidu. A sutra, bijela će boja prvo prekriti stihove ispod sudopera. Mislim da nikad neću otkriti što su značili. Onda žutu svjetiljku prinesem bliže, možda sam se prevario, i ako stvarno živimo za jedan dan, pitam se koji će to dan biti. Pitam se, a što ako sam ga već prespavao. I sve ovo, sve što je ostalo, samo je jedan nevjerovatno dugački svršetak. Pa privučem svjetiljku još bliže i ona na svom kraju iskoči iz utičnice. Ne palim je više.

U petak, mama Koraljka ispeče kolač od sira i kolač od jabuka. U kuhinji je jako vruće. Onda dođu neki ljudi, pa moram sjediti s njima i biti pristojan. Tako mi kaže tata Drago, prije nego što uđu u dvorište. Oni misle da sam jako zgodan, nikad nisu vidjeli tako crnu kosu, to im se sviđa. Kao ugljen. Kad mami Koraljki pred njima kažem mama Koraljka, njoj bude drago. Onda dođe onaj stari djed i u usta mi gurne svoju lulu. Samo mi sad na glavu stavi i svoj šešir. Ali ne onaj koji sam ima na glavi, nego neki drugi. Kaže: "Sad si pravi." Pa je svima jako smiješno. Ti ljudi, oni imaju sina, pa nas dvojica trčimo po dvorištu. Bez nekog pravog razloga, čisto jer nam je dosadno i bez veze. Dečko se zove Danijel i već ide u školu. On se igra sa Sultanom i uopće ga se ne boji. Kad trčimo, brži je od mene. Onda i ja hoću trčati brže, ali počnem kašljati. Mama Koraljka izlazi iz kuće i kaže da se sjetim što smo se dogovorili. A dogovorili smo se da ne smijem trčati. Dotakne mi čelo i vidi da sam mokar. Kaže da se moram smiriti. A kad mama Koraljka ode, Danijel me pogleda i kaže: "Ona te nije rodila i uopće nije tvoja mama."

Čim smo ušli u Lorencov dnevni boravak, Gita se nekoliko puta okrenula oko sebe i rekla: "Ovom stanu treba jedan dobar propuh." Onda nitko ne kaže ništa. Pa Gita zamahne torbicom koja izgleda nabreklo i teško. Lorenc još uvijek drži srednji dio novina koje je čitao kad smo pozvonili, prilog o vrtu i cvijeću. U mojim su rukama kolači od čokolade. Punjeni marihuanom. Spejs kejk. Lorencu su prošli put činili dobro, pa je ovo sasvim logična ideja. To misli Poldi, ne ja. Gita je slegnula ramenima, popravila svoje bisere, kolače prekrila folijom. Onda smo iznad stana Te Žene. Ne zvonimo dugo. Lorencovi koraci su mekani. Pa smo unutra. Ono što ja radim: promatram Gitu dok otvara prozore. Lorenc poslušno stoji u kutu svoga dnevnog boravka, odmah pokraj razrasle paprati. Držim tanjur sa spejs kejkom prekrivenim folijom. A Gita će napraviti sve ostalo. Samo nekoliko trenutaka kasnije sjedimo i promatramo Lorenca kako komadić kolača stavlja u usta, govori da smo puno bolji susjedi od Te Žene, kaže da je očekivao poštaru. Ono zašto smo došli: htio sam mu zahvaliti za lijek, iako je Poldi bio protiv toga. Gita je rekla da ga ne slušam. Ja stvarno ne mislim da je Lorenc loš čovjek, a uz to, jako mu se sviđa kolač što smo ga donijeli. Sviđa mu se i dok sjedim blizu njega. Sviđa mu se ono što Gita govori, obične rečenice koje mu već dugo nitko nije govorio: "Stvarno lijepo od vas. Jako ste dragi. Puno vam hvala." Sjedeći na trosjedu pokraj Lorenca, ponovno me iznenadi čistoća tepiha na koji sam spustio noge. A onda vidim da se paprat u jednoj zemljanoj tegli počela sušiti i da vjerojatno neće izdržati još dugo. Tanjurić pun mrvica sjedi čvrsto usađen u Lorencovu krilu. Gita mu prstima dodaje još jednu čokoladnu kocku, a onda palac i kažiprst poliže usnama. Lagano klizim niz svilenkasti naslon, pa sjedam malo bolje. Sve iza mene puno je istkanih ruža. A onda, nakon što Gita stane pa gotovo čitavu minutu ne kažemo ništa, Lorenc pogne glavu i počne tiho plakati. Gita ga odmah hvata za ruku. Nagne se bliže. Šapne: "Dušo, sve je u redu, sve je u redu, nemojte plakati." Nalet vjetra zalupi prozor, ali nitko ne pogleda u smjeru odakle je došla buka. Lorenc snažno klimne glavom, ali dugo ne prestane. Odjednom, osjećam se potpuno suvišnim, pa s tankog tanjura uzmem komad kolača i u dva ga velika zalogaja strpam u usta. Ono što vidim, dok ga nježno pridržava, Gitine ruke veće su od Lorencovih. A jedna njegova suza odjednom padne na svilenkastu presvlaku, u samo središte rascvale ruže, i tamo ostavi moker trag.

Soba je bijela i potpuno prazna. Moji su koraci mukli, kao da hodam po dnu praznog bunara. Samo, kad pogledam u zrak, isto bude bijelo. Čovjek u uniformi donosi poštu Te Žene. Pažljivo me promatra dok uzimam kuverte. Moje traperice i majica završili su u smeću. Ono što nosim čudna je i potpuno crna kućna haljina Te Žene. Gita je rekla: "Vidiš. Ovo je čisti

klasicizam." Ne znam što to znači. Osim da je njoj puno premala, a meni zamalo dobra. Od idućeg dana ionako ću nositi Poldijeve traperice, dvije njegove majice. Tenisice koje izgledaju gotovo kao nove. Ne znam dobro primati poklone. On će mi reći da šutim, da začepim, i napokon se obučem kako spada. Gita će crnu kućnu haljinu promatrati s tugom, kao malog, ružnog, odbačenog psića. Mislim da ću zagrliti Poldija. Odjevenom u njegove stvari, odjednom će mi sve izgledati bolje, ne znam kako bolje, ali sigurno bolje. Gita će mi samo zakrpati malu rupicu na desnoj nogavici. Na jednoj majici bit će broj 1. Drugoj će na leđima pisati: west wind. Gita će me obući u obje, prošetati po stanu kao manekena, reći da sam zapravo gotovo zgodan. Samo gazim previše tvrdo, puštam da mi ruke padaju bez ikakve kontrole, previše sam ukočen. Proći ćemo svim sobama. Konačno ću ih izbrojati, i sad znam da ih je šest. U svakoj će me dočekati publika. Onda će mi Gita jednu od teških knjiga Te Žene staviti na glavu. Reći mi: "No. Idemo. Sad hodaj." Poldi će nam s ljestava doviknuti da bi baš mogli i pomoći oko tih ogromnih zidova, Gita će reći: "Čuj, Poldi, nisu svi za sve." A onda će mi na onu tešku knjigu, kojom pokušavam balansirati na glavi, staviti još jednu. Težu i s dužim naslovom. Šapnuti: "Samo bez straha, Komarčiću." A sad, u danu prije svega toga, poštaru kažem hvala, pa ne znam gdje ću s pismima. Na kraju ih stavljam na radijator u hodniku. Poldi je upravo završio kuhinju. Svi kuhinjski ormarići ponovno su obloženi plastikom. I onaj gdje je držao stvari za naše eksperimente. Unutra je ponovno desetak metalnih kutija s listićima čaja. I krušne mrvice. Naš posljednji eksperiment već se satima kuha u mesinganom loncu, u kuhinji je toplo i vlažno, zagušeno čudnim mirisom koji ne mogu prepoznati. Kad podignem poklopac, ono što vidim, desetak tamnozelenih čahura i podjednaki broj stabljika polagano kipi u mutnoj, prljavoj vodi. Poldi napokon odloži četku i kimne glavom. Besplatna poduka za mene: opijumski mak. *Papaver somniferum*. Okica. Jednogodišnja biljka koja naraste do dva metra. S okruglim čahurama, koje variraju od svijetlozelene do tamnozelene boje. Sirovi opijum upotrebljava se pušenjem. Moguće ga je razrijediti pa ubrizgati u venu. Čahure se mogu kuhati. Tako nastaje opijumski čaj. A Poldi kaže: "Sve što nam je sad potrebno su ogromne količine šećera." Pa šest kocaka spusti u moju šalicu, šest u svoju. Njegove su upute da ovo treba popiti jako naglo. Neugodan okus propara mi grlo i zaustavi se negdje ispod srca. Gotovo istovremeno šalice spuštamo na kuhinjski ormarić. Poldi me pogleda i glasno se nasmije. Ne znam kako mi ovoga trenutka izgleda lice, njegovo je u nekontroliranom grču gađenja, pa se nasmijem i ja. A onda se ne dogodi ništa. Opijumski čaj odvest će nas u polusan u kojem će sve biti jako lijepo, ali opijumski čaj je vlak koji vozi strašno sporo. I to saznajem od Poldija. A onda se dogodi još jedna stvar. Sasvim neočekivano, komad svježeg boje odvoji se od stropa i padne na pločice, točno između nas dvojice. Žbuka se rasprsne kao vodena bomba, popraska nas po hlačama.

Nekoliko trenutaka ne učinimo ništa, a onda me odjednom Poldi hvata za ruku i mi počinjemo plesati po razbijenom zidu, gazimo boju koja se tek osušila, spretno hvatamo ritam, dok komadići zida škripe pod našim tenisicama.

Poslijepodne spavam. Lorenc dolazi i daje mi posljednjih 400 miligrama antibiotika. Ležim na krevetu u svojoj sobi, i ona je potpuno čista. Starac kaže da ga novi bijeli zidovi podsjećaju na bolnicu. Gita snažno klimne glavom, njoj je upravo ista stvar pala na pamet. Predložila je Poldiju pruge, kvadrature, art deco. Predložila je bilo što, a sve za što je dobila dozvolu, dvije su mirisne dušice na podu u hodniku. Malo promatram iglu u svojoj žili, malo kapljicu bijele boje koja je pala na fotografiju, točno po kosi Spasiteljice. Godinama me drži u svom naručju, a sad joj je odjednom kosa sijeda. Sad odjednom ponovno ima sina, a on ne zna treba li je uopće podsjetiti na taj nevažni podatak. Pitam se može li išta izvan ove fotografije uopće biti istina. Onda se Lorencu čini da bi u staklenoj bočici trebalo ostati još nešto lijeka, nije mi ubrizgao sve. Poldi i ja istovremeno sliježemo ramenima, sigurno se prevario. Ni Gita, ni ja, ni Lorenc ne spominjemo njegove suze. Ipak, svakim svojim pokretom Lorenc izgleda sve starije. Volio bih da postoji neki frižider u koji bi ga mogli staviti i tako mu pomoći. Podsjeća me na neku tužnu biljku, kojoj je sunce odjednom postalo previše jako. Onda mi, kad Lorenc ode a ja to kažem glasno, Poldi odgovori da prestanem razmišljati o ljudima koji to nisu zaslužili. A ja sam samo pomislio na djeda kojeg nikad nisam imao. Poldi odmahne rukom, kaže da djedovi uglavnom ne plaćaju unucima za druženje. Gita mu odgovara da ne bude ciničan. "Ništa na ovom svijetu nije idealno." Pa se okrene prema meni i šapne: "A ti zauvijek ostani pravi mali hobit, Komarčiću." Pero s njezina šešira dotakne mi čelo. Onda ljestve odnosimo u sobu za goste, i ona je sljedeća na redu. Iako dugo ne prestajemo raditi, do večeri obavimo samo polovicu. Nakon toga stanemo. Gitin je šešir pun bijelih točkica. Poldijevo lice čitavo je mokro, kosa slijepljena uz vrat. Moja majica je vlažna, umjetna koža srasla s leđima. Sve na ulici je mirno, asfaltom se kotrljaju kugle mraka, presijecane žutim svjetlom rasvjete. Prvi put ne spustimo rolete, ne stavimo ručnike, ne navučemo zavjese. Umjesto toga, i Gita i Poldi i ja bez riječi se uguramo u prozorski okvir, kao da odjednom poziramo nekom nepoznatom umjetniku. I ovo je slika za budućnost.

Da je ovo film, lice koje me promatra ne bi bilo ono mame Gabrijele. Vidio bih obraze i čelo lisice. Odmah znam: Duša Od Žene povlaka Najbolja Prijateljica povlaka Majka Koja Je To

Zaboravila povlaka Spasiteljica nije dolazila neko vrijeme. Pokraj mame Gabrijele stoji nekad Ozi sada Franko, što je skraćeno od Francesco. Viši je nego inače, a kad spustim pogled vidim da stoji na koturaljkama. Oči mame Gabrijele potpuno su tamne i ako se dulje zadržim na njima, jednostavno ću se utopiti. Nekoliko trenutaka nitko ne kaže ništa, onda se ona nasmije, pogladi me po licu, vikne previše glasno: "Ovaj svijet je prepun iznenađenja, što kažeš, Dante?" Ruka joj je ledena. Ozi podigne diktafon i nešto šapne u mali mikrofon. A onda su u stanu. Mama Gabrijele ga obilazi brzim koracima, Ozi radi krugove oko prekrivenog namještaja i izbjegava moj pogled. Poldi s valjkom u ruci stoji pokraj vrata sobe za goste i češe se po glavi. Plava kosa mu je naelektrizirana i leti posvuda. A mama Gabrijele napokon zastane, zadihana, ali i dalje hladna, kaže: "Stvarno dugo nisam kuhala za svoje dečke" i nestane u kuhinji. Ne znam što se tamo događa, jer Ozi za sobom zatvori vrata. Kad pokucam, njegovo je lice maska skliska od znoja. Sve što vidim njezina su leđa, u rukama drži veliki nož i brzim pokretima sjecka mrkvu na drvenoj daski. A ono što čujem, glas koji pripada tim leđima: "Ako je žena spavala s dvije od tri osobe prisutne na ručku, znači li to da je nifomanka ili da se samo voli zabavljati?" Onda izađe i dalje noseći nož u rukama, ode ravno do Poldija, koji na visokim ljestvama završava zid u sobi za goste. Ali mamu Gabrielu to ne smeta. Ona se, bez obzira na svoje cipele i haljinu koji je nosila na svom posljednjem recitalu u Glazbenom zavodu 2001. godine, popne na ljestve tako da budu iste visine i snažno ga poljubi u usta. Pa odmah odvoji svoje usne od Poldijevih. Kaže: "Neke ti stvari jednostavno ne mogu oprostiti." Onda podjednako brzo silazi i zatvara se u kuhinju. Na Poldijevu licu ostaju obrisi njezinih prstiju. Ozi mi se približi s leđa. Prvo čujem zvuk koturaljki, onda se okrenem i pred licem mi je diktafon. Ozi kaže: "A što ti zapravo radiš ovdje?" Franko. Franko. Franko. To je njezin glas. Nakon što se Ozi vrati u kuhinju, za njima se ponovno zatvaraju vrata. Poldi silazi s ljestava i sad obojica sjedimo na parketu, zurimo u kuhinjska vrata kao u platno, a prikazuje se film koji smo obojica jako željeli vidjeti. Samo što to zapravo nije istina, samo što se tek tako čini. Zvukovi koji se čuju iz kuhinje, lupanje loncima, pjevanje mame Gabrijele, pa dugo ništa, a onda iznenadan Ozijev vrisak. Pomislim da mi se učinilo, ali Poldi ustaje, pa znam da nije. Zvukove iz kuhinje odjednom više ne mogu razlikovati. Onda se napokon otvore vrata, ona izlazi prva, izvlači Ozija koji se drži za obraz dok mu krv curi kroz prste, slijeva se po rukavima od košulje, ostavlja tamne mrlje na parketu. Sve izgleda tako da nesvjesno napravim nekoliko koraka unatrag, naslonim se na hladan zid. Ozi ne pomiče dlan s lica, čini mi se da je rana jako duboka. Mama Gabrijele slegne ramenima. Kaže da su imali malu i glupu nezgodu. Kaže: "Ali, što sad? Takve stvari se jednostavno događaju." Onda prvi put vidim Ozijeve oči, i one su pune suza. Rupičasto srebro mikrofona umrljano je od krvi. Poldi otrči u kupaonicu i dodaje mu ručnik, Ozi ga

prihvaća i ne kaže ništa. Mama Gabrijela mobitelom zove taksi. Popravlja ruž, gledajući se u prozorsko staklo. Dok odlaze, Ozi svojim koturaljkama krv razmazuje po podu. Posrne negdje kod ulaznih vrata, ali se zadržava na nogama. Promatram mrlje koje ostavlja, čudim se koliko su svijetle, vodenaste. Mama Gabrijela i Poldija i mene poljubi u obraz. Kaže da i dalje budemo dobri dečki. Ono što ostavljaju za sobom: crne i potpuno zagorene mrkve, narezane na sasvim tanke kolutove, u dubokom loncu. Pribor za jelo uredno odložen na kuhinjskom ormariću. Krvavi sudoper.

Večeras. Ne znam točno kad, ali siguran sam da je bilo večeras. Na potpuno čistom zidu, tamo gdje Ta Žena inače drži svoje raspelo, ispod malog čavlića, pronašao sam riječi ispisane Gitinim čvrstim rukopisom. Ovoga puta slova su žute boje. Gita je napisala: nikad nećemo biti bliži nego što je to noćas. pa zašto onda plačem zbog onoga što dolazi i prije nego što se dogodilo? Pa onda, gotovo pola metra niže još devet riječi u istoj boji. Gita je napisala: i sve što nam je preostalo, jedno neobično zbogom. A već idućeg jutra, Poldi će ponovno doći s ljestvama i kantom i valjkom. Giti neće reći baš ni jednu riječ. Samo će bez puno razmišljanja ono što je Gita posljednje napisala ponovno pretvoriti u hladnu plohu zida. Spavaća soba Te Žene onda će napokon biti potpuno gotova. I tu je kraj.

Grozница se vratila sasvim iznenada, mislim da je subota, kasno navečer. Ležim u krevetu, ormarić je prekriven zaštitnom folijom, fotografija Spasiteljice leži okrenuta na poledinu, zidovi su još uvijek pomalo vlažni od boje. Poldi je odlučio ostati sa mnom, pa kad se uvuče u moj krevet, osjetim miris kamilice. Šapne mi da sam potrošio svu toplu vodu. Stopala su mu hladna, i to me nasmije. Jedno vrijeme samo slušamo zvukove automobila, sve rjeđe otkucaje prometa, kotače na vlažnom asfaltu, ponovno je padala kiša. Onda se okrenem prema njemu, sklopio je oči, pramen kose pada mu preko kapaka, raspolavlja ih na pola, ali nema krvi. Samo mekana i ružičasta boja kože, osjećaj da sam nešto iznenada izgubio. Onda Poldi kaže: "Dante", i ja osjetim njegov dah na svome licu. "Kako se zapravo zoveš?" Poldijevo pitanje ostavi me potpuno mirnim, ali njega natjera da otvori oči i pogleda me. Njegove oči, baš to je ono što ću zapamtiti, jednom, uskoro, kad sve prođe. Ali sad, još uvijek smo ovdje, Poldi i ja, pa mu ipak ne kažem ništa. On ne pita više. Samo polagano prebaci ruku preko mog ramena i kaže: "Mislim da više nemaš temperaturu", oprezno i strpljivo, kao da govori djetetu. Kad klimnem glavom, ponovno sklapa oči. Do jutra ih sigurno više neće otvoriti. A kad mu disanje postane sasvim duboko, pomilujem ga po licu. A zatim i poljubim, sasvim lagano, kao

da ne postojim, kao da me nema. Iako spava, Poldi se lagano osmjehne. Sasvim sporo i kroz san. Pa iako znam da mi se vjerojatno učinilo, ovoga mi puta sve izgleda drugačije, kao da me napokon prepoznaje, svog davno izgubljenog brata, i odjednom mi baš ništa drugo nije potrebno.

Kad napokon zaspim, ponovno si mi u snovima. Ako prije jutra ne izgovorim tvoje ime, bojim se da ću zaboraviti kako izgledaš. Zato ga kažem. Ponekad sjedim na klupi ispred tvoje kuće. Bojim se da će tvoja mama pozvati policiju, mislim da bi mogla. Kad odlazi autom, uvijek me pogleda, izvadi mobitel, možda će me gađati, kao kamenom. Onda ipak samo ode. Imate novi auto, isti je kao stari, ali to si vjerojatno već čula. A ja i dalje sjedim, ne pokrene me ni Ozijevo lice na prozoru spavaće sobe mame Gabrijele, on sad ima veliku bijelu gazu preko čitavog lijevog obraza. Ono što probija savršeno čistu tkaninu ponekad je vodenastocrvene, ponekad žute boje. Sve novo što ti mogu reći ti već odavno znaš. Tvoja mama me pronašla na katu vaše kuće, u tvom krevetu. Napisao sam ti nešto u rokovnik, ne sjećam se više. A sad sam tek ukočeni spomenik s očima prilijepljenim uz tvoje prozore. Kad se nakupi prašina, neka ih starija žena u kućnoj haljini pošteno istrlja starim novinama i praškom. Onda me peku zjenice. Ali ne skrenem glavu čak ni da vidim kako Nositeljica Kasnog Proljeća povlaka Raznositeljica Šutova povlaka Sasvim Slučajno Pronađena Roditeljica povlaka Spasiteljica pritišće zvono na susjednim vratima. Ne znam tko joj otvara, ona me pogleda, pa mi mahne, pa tek onda uđe. A ti si Tuga. Ti si ponovno otkrila neki novi kontinent, i to je ono što mi govoriš u snovima. Sve kuće Amerike postale su pretijesne za široke čizme u kojima putuješ. Znam da u svoju veliku torbu pažljivo spremaš po jedan uzorak sa svakog mjesta koje si posjetila. Ali odjednom mi to postane čudno, jer što će se dogoditi kad ti postane preteška pa je više ne uspiješ nositi?

JA: Ne znam. (...) Ne čujem je više i malo me strah. (...) Bojim se, što ako je otišla? A možda je to dobar znak. Ne znam, a što ako su joj s krila otpala baš sva pera, strah me, znaš.

POLDI: Ha? JA: Budan si? POLDI: (...) JA: Tko su hobiti? POLDI: Hobiti. JA: Da. POLDI:

Zašto? JA: Ne znam. Tako. Tko su? POLDI: Neka mala bića. Izmišljena. Iz knjiga. JA: A je li dobro biti hobit, Poldi? POLDI: O čemu pričaš? JA: Samo pitam. Je li dobro biti hobit?

POLDI: Odakle bih ja to znao? JA: Nema veze. Mislio sam da znaš. Nema veze. POLDI:

Mislim, dobro je biti bilo što, ako si to stvarno ti. Pa zašto ne i hobit. JA: Gita mi je rekla da budem hobit, Poldi. A to mora biti nešto dobro? Mora, Poldi. POLDI: Ako ti je Gita rekla,

onda mora. Onda sigurno mora. JA: Tako sam i mislio. (...) Znaš. Poldi. POLDI: (...) JA: Poldi? POLDI: Reci. JA: Mislim da te nikad neću zaboraviti.

Gita se pojavi na ulaznim vratima i sve odjednom bude usporeno. Na njezinu licu ne mogu pročitati što se događa. Pa pogledam Poldija, ali ne može ni on. Stan je završen, zidovi bijeli. Namještaj iznova prekriven plahtama. Zvono iznenadno i glasno. Otvaram vrata. Gita stoji na pragu, bosa i s jednom sandalom u ruci. Specijalni efekt: tek tri stvari bez kojih jedna prava dama ne može. Šešir. Biseri. Dobre cipele. I odmah sam siguran; nešto nije u redu. A onda, Giti se iz samog kuta usana sasvim polagano spusti kapljica krvi, pa kad padne na otirač nastane buka. Poldi napravi jedan korak prema njoj. Gita se lagano osmjehne, slegne ramenima, odjednom izgleda kao da se pokušava ispričati, ali još uvijek ne znam za što. Negdje, na hodniku iza nje, ugasi se svjetlo. Jedno se pero odvojilo od njezina šešira i sad lebdi u gustom zraku iznad kamenog stubišta. Prije toga vidim: nekoliko sjena. Tri. Četiri. Pet. Gita napravi još jedan korak, nasloni se na zid, sandalu ispusti iz ruke. I to je znak koji su čekali. Točno sam izbrojio. Pet crnih sjena, žive su a da ih nitko ih nije pozvao. Poldi potrči prema vratima, ali bude kasno. Jedan ga zaustavi na samom pragu i šakom udari u glavu. Gitini bešumni koraci, ona je sad u dnevnom boravku, na podu, iznad nje dva tipa, jedan ima ožiljak iznad obrve i baš taj više nešto što ne mogu razumjeti. Drvenom palicom dobijem po leđima, po nogama. Onda me velike ruke odvuku niz parkete, bez velikog napora, sve do zida. Nekoliko pramenova Poldijeve kose odjednom je crveno, lice mu je od krvi. Kad netko ponovno zamahne palicom, odjednom je još mračnije, a sitne staklene krhotine lusteru razlete se posvuda po parketima. Idući udarac je u dvokrilni prozor, s moje desne strane. Na sredini sobe odjednom se nagnulo veliko bijelo brdo namještaja. Kad otvorim oči, netko stolicu nabija na zid. Tamo gdje je bila glava bijelog psa. Tamo gdje su iz njegovih očiju virile pokidane žice. Netko drugi udari me tako da mi glava dodirne pod. Pokraj mene polagano prolaze male bijele pahuljice, okrugli kamenčići, biseri. A trojica udaraju Gitu. Ona je ostala bez šešira, i tek sad prvi put vidim koliko joj je zapravo kratka kosa. Kraća od moje. Ali ne i od ovih koji je tuku, oni je uopće nemaju, nitko od njih. A onda je okrenu na trbuh, pa ne vidim više. Poldi pokušava ustati i iako otvara usta, ne mogu čuti što govori. Pa odjednom znam kako izgledaju, i više nego što sam to ikada htio. Osjećam kako me udaraju, i sad napokon razumijem što viču. Kurvini sinovi. Čitavo vrijeme. Kurvini sinovi. Kurvini sinovi. Kurvini sinovi. Pomislim; možda je to za ritam. Ritam kojim udaraju Poldija. Ritam razbijanja stakla. Ritam tlaka u limenci spreja. Ritam koraka u cipelama. Ritam razvlačenja Gitinih tankih najlonki preko dnevnog boravka. Pomislim; vani je već jako

vruće. Dečko koji je odjednom iznad mene vjerojatno je star kao ja. Kad me pogleda, u očima mu ne vidim baš ništa. Pa me snažno udari šakom po obrazu. Ne vidim mržnju. Udari me još jednom. Ne vidim prepoznavanje, ne vidim baš ništa. I to mi odjednom bude smiješno, pa se nasmijem. "Pederu smrdljivi", otvorio je usta i zubi su mu lijepi i pravilni, sasvim bijeli. Udari me još jednom, ovoga puta u usnicu. Nečije ruke odvlače me dalje kroz sobu. Kidaju mi crvenu narukvicu s ruke, na tom me mjestu počinje peći koža. Ali to više nije taj mali, a ja ne znam tko drugi. U samom kutu sobe izrastao je brijeg od raznobojnog stakla. Vidim Tu Ženu kako sjedi u svojoj fotelji i iz jedne od tih zdjela jede grožđe. Vidim samoga sebe, onako kao kad umreš. Jednu od zdjela umotam u papir i stavljam u kutiju. Kutija je potpuno prazna. Netko je nabije nogom i ona odleti iznad moje glave, odskliže se do drugog zida. I tek sad ugledam velika slova na sredini bijele podloge. Limenka spreja odbačena je pokraj kartonske kutije. Gita je prestala plakati i sad je to tek tiho mumljanje. Kad je pogledam, iznad usnice ima ružičasti mjehurić krvi. Onda on pukne i ponovno stvori veliku buku. Prvi put riječi na zidu nisu njezine. Netko je napisao: ubij pедера. I tako još nekoliko puta. Slova su sve veća i nepravilnija. Zadnje "a" gotovo je bez boje. Ali dobro ga vidim, naslonjen na suprotni zid, jer ruka koja me udari samo je u prolazu. Ovoga puta dobijem po uhu. Čudno, metalan topli okus tek sad osjetim u ustima. Lagano ih otvorim, vlastitu slinu ispuštam u dlan, i on je od krvi. Nekoliko metara iznad mene Lorenc je povukao vodu na svom kotliću. Vidim ga kako se vraća u dnevni boravak. Mislim: trebao je zaliti tu tužnu paprat. A onda se sve dodatno ubrza. Jedna crna sjena drži Poldija dok mu druga počinje rezati kosu. Netko treći mu raširi vilice i pljune u usta. Onaj koji mi se unosi u lice nešto govori, ali uopće ga ne razumijem. Zatim se nasmije i samo me pljusne. Trag njegova prstena ostaje mi na obrazu. Pramenovi kose padaju po Poldijevim ramenima, i baš je na njima skupljena sva preostala svjetlost. Stan miriši po znoju i pivu. Tri boce koturaju se s jednog kraja sobe na drugi. Kao da smo u brodu i odjednom je oluja. Nisam siguran jesu li boce donijeli sa sobom. A onda pogledam prema Giti, i ona je potpuno gola. Poldijeve su oči pune suza dok sjedi u jezeru vlastite kose. Znam da ne bih smio, ali ne mogu skrenuti pogled. Onaj dječak ponovno stoji iznad mene i preostalo pivo izlijeva mi po glavi. Oči su mi od pjene, Gita glasno zastenje, ponovno se okrenem prema zvuku. Netko joj je trbuh našarao crvenim sprejem. Netko drugi razderao crne gaćice i stavio ih oko njezine glave, kao neobičan ukras. A onda zastanem na stvarima koje nitko nije napravio, a koje ne razumijem. Ispod velike crvene točke koja na Gitinu trbuhu izgleda kao rana, vidim njezinu mlohavu kitu i njezina jaja. Pa podignem pogled, isti bijeli zubi ponovno su iznad mene, i taj dečko kaže: "Što je? Voliš dobar kurac?" U Gitnim je ustima sva vata iz njezina grudnjaka, i ono što ispadne silom joj guraju natrag u obraze. Tip s ožiljkom stoji iznad nje i piša po njezinim potpuno ravnim prsima. Gita je gola, mogu joj

vidjeti rebra. A onda, dvojica najjačih među njima hvataju Poldija, odvlače ga do Gite, i posljednja slika prije nego što napokon sklopim oči Gitina je kita u Poldijevim ustima. A onda bude i prvi pravi zvuk koji me napokon podsjeti na čovjeka, Gita počinje glasno jecati. Dečko s bijelim zubima ponovi ono što je rekao i još me jednom udari u glavu. I ono što je čudno, strašno čudno, najčudnije od svega, prvi put od kad pamtim mogu normalno disati. Pa pomislim: tako to izgleda. I stvarno ne boli. Ozbiljno. Ne boli ni najmanje. Biti mrtav.

A nedjeljom, mi idemo u crkvu. Onda je tata Drago ispred ulaznih vrata, tamo su drugi muškarci, puše naslonjeni na ogradu. Mene mama Koraljaka čvrsto hvata za ruku i uvodi u klupu. U crkvi je sparno i moji zrikavci se probude. Mama Koraljka šapne da pokušam disati jako polagano i jako duboko, jer će mi onda biti bolje. Njoj je u Domu u Nazorovoj tako rekla medicinska sestra. Imamo dvije medicinske sestre. Jedna je jako mršava i zove se Ksenija. Druga je ona Vlasta koja me uvijek prati u bolnicu. Ne znam koja je medicinska sestra razgovarala s mamom Koraljkom. Onda se napokon smirim. U zidovima su udubine, iz svake me promatra po jedno mramorno lice. Isus je iza oltara, ima krunu od trnja. Svećenik se jako znoji i stalno izvlači maramicu iz rukava. A mama Koraljka mi, čim sjednemo, pokaže na debelu ženu u crnini, dvije klupe ispred nas. Šapne mi: "Ona mi je gledala u karte. Ona je rekla da ćemo dobiti bebu, pa smo otišli u Zagreb i dobili tebe." Osmjehnem se jer mislim da bih trebao, ona me uhvati za ruku i snažno je stisne. Onda, kad je već sve skoro gotovo, tata Drago uđe i sjedne pokraj nas. A ja kroz prozor od šarenih stakalaca odjednom vidim anđela.

ANĐEO: Otvori oči. U redu je. Probudi se. JA: Nisam spavao. ANĐEO: Oči su ti zatvorene. JA: Ionako je mrak. ANĐEO: Bojiš se. JA: Ne. Samo ne razumijem. Gdje si bila? ANĐEO: Pogledaj me. JA: Gdje si bila? ANĐEO: Pogledaj me. JA: Nešto si mi obećala. Ponovno imaš previše šminke. Varaš me. Čitavo vrijeme. Ista si kao i svi ostali. ANĐEO: Stvari nikad nisu onakve kakvima se čine. JA: To mi je odjednom jasno. ANĐEO: Ali. Nikad ti nisam rekla ni jednu neistinu. JA: A što sad hoćeš? ANĐEO: Želim ti dati poljubac. JA: Zašto? ANĐEO: Da budeš manje tužan. JA: Zašto? ANĐEO: Ne znam. Možda sam sebična. Moram se osjetiti korisnom. Pospana sam. Vjeruješ? JA: Reci mi nešto. ANĐEO: M-hm. Što god želiš. JA: Reci mi tko su to hobiti.

Ozi me probudi i kaže: "Idemo u lunapark." A onda, kad smo već u autobusu za Zagreb, on me pita što ću sad raditi.

Pogledam ga i kažem: "Idemo u lunapark." To znači: napokon smo dobili propusnice za izlazak.

Ono što sam ostavio iza sebe, metalni ormarić s lokotom, poster za Armageddon i nekoliko praznih bočica šampona za kosu

Privid da nešto posjedujem, ništa više od toga

Mislio sam potražiti obitelj. A Ozi se nasmije i kaže: "Budalo. Ti nemaš nikoga."

To je možda istina, a možda nije važno.

Pred nama je budućnost. A budućnost je tanka crta na sivom, tapeciranom krovu iznad moje glave, baš to je budućnost.

"Ljudi čuvaju svakakva sranja. Dok čistim tavan. Ili šupu. Čitavo vrijeme zure u to što držim u rukama. Pa onda počnu s otimanjem vlastitih stvari. Faking šit. Odluče još malo sačuvati lampu koja ne svijetli godinama. Album s markama koji uopće nije njihov. Servis za čaj od češkog porculana iz kojeg nikad nisu pili. Neka. Neka ostane. Pa onda sjede ispod lampe koja ne radi. Vesele se danu kad će piti iz češkog servisa. Prelistavaju tuđi album s markama. Govore – to sam ja. I znaš što? Jebeno im zavidim." Sve to odjednom kaže Sanjin, kad ga ponovno pronađem na Kvatriću. Ali, zapravo, taj susret sa Sanjinom, i sve to što mi on mora ispričati, još je dva dana ispred mene. Ovog trenutka ja mislim o ovome: u stanu Te Žene ostalo je puno razbijenog stakla. Krv na parketima bila je već gotovo suha kad je Poldi dohvatio telefon. Nazvao nekoga. Ne znam što smo radili u međuvremenu. Jedina stvar koju sam uzeo iz stana, kad smo odlazili zauvijek, ionako pripada samo meni. Fotografija Spasiteljice kako me drži i pritom je jako ozbiljna. Prazna limenka crvenog spreja ostala je u hodniku. Drvena palica koja je napukla od udaraca. To se, mislim, više nikako ne može popraviti. Poldi je Gitu uhvatio u naručje i sasvim je lagano ljuljao, kao dijete. Njegova odrezana kosa polagano je putovala zrakom nošena propuhom, gotovo kao prvi snijeg. U dječjim slikovnicama snijeg nikad nije bijel, uvijek je plav. Zid u dnevnom boravku bio je veliko platno na kojem piše; ubij pедера. Kad otvorim oči, prvo zurim u ta slova, možda, ako nestanu, možda se sve ovo nije ni dogodilo. A Gita zapravo nije peder. Gita nije ni djevojka.

Gita je Poldijev brat Robert i sad leži u bolnici. A ono što se dogodilo, samo nekoliko sati nakon što smo zauvijek napustili stan: unutra ulazi Ta Žena. Bez riječi pokraj sebe spušta kofer. Podiže pramen Poldijeve kose i promatra ga kao čudnu životinju, nametnika za čije istrebljenje ona nema baš nikakvo rješenje. Polagano prolazi kroz sobe, jagodicama prstiju dodiruje slova na zidu. Jedna kanta s bojom ostala je prislonjena uz još svježiju boju, na njoj je ostao Gitin ukrasni jastučić. Kroz razbijeni prozor sasvim polagano uplovi zeleni list divljeg kestena. A Ta Žena napokon sjedne, ali ne zato jer joj je teško stajati, nego zato jer je tako sama odlučila. Sjedne i kaže rijetkom zraku ispred sebe: "Mili Bože", pa onda još: "Ja ovo ne mislim platiti."

Sjedim na pločniku. Poldi sjedi pokraj mene. Ne govorimo ništa. Ovo iza nas, to je kuća u kojoj Poldi živi s bratom Robertom i sa svojim roditeljima. Sve one stvari koje nisam znao. Onako kako zapravo je. Stvarni život. Poldi studira pravo. Već dvije godine ima djevojku i ona se zove Gordana. Poldijev tata je doministar unutarnjih poslova. A sve ovo. To je nešto što se dogodilo danas, zaigrana i bezglava nezgoda koju Poldijevi roditelji više nikad neće spomenuti. Glupi pokušaj zarađivanja za džeparac. Komično maskiranje. Dečki su se potukli. Bože moj. I to je u redu. A sad ono što je preostalo: mislim da sam s velike terase u kući mame Gabrijele čitavo vrijeme mogao vidjeti stražnje dvorište Poldijeve kuće. I bude mi smiješno: da smo to tad znali. Mogli smo se popeti svaki na svoj krov, mogli smo uzeti mala stakalca i jedan drugome preusmjeravati sunce. Sigurno bi se smijali, tjerajući svjetlost iz očiju. Umjesto toga, samo sjedimo na pločniku i ne govorimo ništa. Sve dok se Poldijev tata napokon ne pojavi na ulaznim vratima i kaže mu da dođe. Vrijeme je da se opere, mora se odmoriti, doći će Gordana, nazvat će ga telefonom, trebaju ići u bolnicu, ne može samo tako sjediti. Poldi polagano ustaje, pa ne okrećući se nestaje iza ulaznih vrata. Ostajem gledati za njim, a onda se propnem na prste i vidim svjetlo iza prozora u sobi mame Gabrijele. Mala Kutijica Milosrđa povlaka Pomalo Zaboravna Majka povlaka Spasiteljica možda baš ovog trenutka priprema mamu Gabrijelu za još jedno veličanstveno putovanje. Ozi se, kao i ja nekad prije, nalazi s druge strane vrata. Stavljam ruke na lice, pod dlanovima osjetim sasvim svježije ožiljke, osjetim otekline, osjetim sasušenu krv. Pa napokon malo sklopim oči.

Poldijev vrt sav je od niske, guste trave. U stražnjem dijelu je malo umjetno jezero okruženo živicom. Njegovi roditelji tamo su stavili dvije plastične ležaljke, one bijele, koje su inače za plažu. Prije nego što legnem na onu bliže ogradi, dlanovima odgurnem svijetlu prašinu,

sasušene kapi kiše, lišće. Zamišljam Poldijeve roditelje kako ovdje leže namazani kremom za sunčanje i drže se za ruke. Ako nema vjetrova, svi zvukovi su tihi, a onda je već jako kasno, pa skriven iza zelenog zida promatram kako se pale i gase svjetla u Poldijevoj kući. Pitam se iza kojeg je prozora njegova soba. Ne usudim se previsoko podići glavu. Kad jako zažmirim, osjetim bubnjanje u sljepoočnicama. Ono o čemu zapravo razmišljam: ponovno sam na početku. Ali i dovoljno sam daleko od uličnih lampi da mogu vidjeti zvijezde. Veliki medvjed. Orion. Venera. Mliječna staza. Strijelac. Riječi koje je govorio Poldi, dok smo zvijezde tražili na kuhinjskom stropu u stanu Te Žene. U nekom drugom vremenu. A onda u mraku uz samu živicu čujem: "Ejpajdodisi." Pa Poldi sjeda pokraj mene, nespretno mi dodaje nešto zamotano u foliju, i to nešto je sendvič od mortadele. Iako je mračno, vidim da ispod svakog oka ima tamne podljeve. Lijevo mu je sasvim natečeno, pa kad trepne ne dogodi se ništa. Njegova plava kosa sad je sasvim kratka. Poldi se nasmije, desni prednji zub pukao mu je napola, ali on se ipak nasmije i kaže: "Ponekad i ja spavam ovdje." Zagrizem sendvič pa ne mogu odgovoriti. On ostaje sjediti i promatra me dok jedem, a ja čitavo vrijeme mislim samo: zbogom, Poldi. No, umjesto da mu to kažem, podignem ruku prema zvjezdanom nebu. Kažem: "Mliječna staza." A ujutro me probudi sjena i, prije nego što otvorim oči, znam da pripada njegovu ocu. Lice koje izgleda toliko blago da me podsjeti na dječje. Sklopim oči još jednom, ovoga puta sve dok me ne zaboli, pa ih otvorim. Pitam se što je prvo pomislio kad ga je Poldi nazvao iz stana Te Žene i rekao mu što se dogodilo. Vjerojatno je razmišljao u brojevima, zbrajao i oduzimao, množio i dijelio, brojevi uvijek pomognu u takvim situacijama, pa i sad, dok iz džepa vadi dvjesto kuna, vjerojatno misli isto. Novac nije izvadio iz novčanika, nego baš iz džepa. Saginje se i stavlja mi ga u ruke. Osmjehne se i kaže: "Zamolio bih te da sad odeš." Baš tako to ide. I nikako drugačije. Ispred kuće prvo malo nesigurno stojim, Poldi me promatra s jednog od četiri prozora na katu. Onda novčanicu koju sam dobio od njegova tate guram u sandučić za pisma. Njegovo lice izgleda kao kad ga je u stanu Te Žene prvi put udarila tuđa šaka. Zatvorio je oči, ali tako baš ništa nije otjerao od sebe. Kažiprstom dotaknem čelo i mahnem prema njemu. On se osmjehne, iz ruke ispusti zavjesu. Pukne mu usnica, i ne vidim ga više. Okrećem se i krenem prema gradu, ali već nakon desetak metara zastanem i naglo krećem natrag. Put do Poldijeve kuće prolazim gotovo u nekoliko koraka. Ponovno ispred sandučića, duboko gurnem prste, upecam dvjesto kuna, upecam ih stvarno spretno, i strpam u džep.

JA: Pogledaj, Mliječna staza. POLDI: Dante. JA: Mhm. POLDI: Zašto se smiješ? JA: Nakon nekog vremena jednostavno to postane. Kao da je zapravo tvoje. POLDI: Što to? JA: Dante.

Ime. Netko drugi. POLDI: (...) JA: Venera. Vidiš? Poldi. POLDI: Znaš. Jedna je starica u Španjolskoj, negdje kod Toleda, baš sinoć razgovarala s anđelom koji se sakrio u fasadu pokraj poljoprivredne zadruge gdje je godinama radila kao blagajnica. Čudan slučaj. Tko zna što je nakon toga bilo s njom. Ja stvarno ne znam. JA: Odakle ti to. Ha? (...) Spavaš? (...) Kako je Gita? (...) Poldi. POLDI: Zove se Robert. To je prava istina. JA: Mislim da nije. Kako je? POLDI: Dobro. Valjda. Ima deset šavova na čelu. Dva slomljena rebra. Natučene bubrege. Kažu da je dobro. Volio bih da sam hrabar. Što ćeš sad? JA: Sad? POLDI: Da. Potražiti ćeš mamu s fotografije? JA: Ne. POLDI: Nego. JA: Prvo ću potražiti Velikog medvjeda. Reci da ga i ti vidiš. Poldi. (...) Reci mi.

Jutros je dugo padala kiša. Mama Koraljka mi je na leđa stavila kabanicu i rekla da neću pokisnuti. Pa sam otišao hraniti kokoši. Namrvljeni kukuruz plivao je u kiši. Kad su mokre, kokoši izgledaju jako mršavo. Onaj stari djed je pušio lulu i gledao me kroz prozor. Onda se vratim, i sav sam od kiše. Mama Koraljka me trlja ručnikom, kaže da nisam bio pažljiv, drugi put sve mora biti brže. Gledao sam kako ključaju, kako su mršave. To poželim reći, ali ipak ne kažem. Mama Koraljka me presvuče u suho, osuši mi kosu i kaže: "Kako je crna." Kad pada kiša, onda u dvorištu bude blato, i Sultanova dlaka izgleda kao prekrivena ružnom korom. Stabljike kukuruza su ledene i skliske. Onda se tata Drago vrati, donese mi dva paketa, i to su knjige. To je dobio iz Doma u Nazorovoj. Šalje mi ih teta Slava, ona me pozdravlja, poručuje da budem dobar. Kad otvorim kutiju, stvarno je puna knjiga i ja ih prvo samo gledam. Pa otvorim onu koja je na samom vrhu. Između dvije ravne crte sve je već ispunjeno. Netko je svojom malom rukom napisao: a. Mama Koraljka sjedi pokraj mene. Kaže: "Ništa se ti ne brini, to ću ti ja sve obrisati." Pa ustane i ode po gumicu.

Tražim dečka iz Čakovca koji se zove Sanjin. Onog koji stalno govori "Faking šit." Ili "Je" umjesto "Da". Prije toga, sjedim u McDonald'su, jedem hamburger i krumpiriće. Melodija koja svira, to nije sa zvučnika nego zvono mobitela neke djevojke, i ona se javi. Uхватim kolu i slatku tekućinu povučem kroz slamku. Djevojka izgleda lijepo, a moje je lice plavo, natečeno, izgrebano. Znam da me promatra samo zbog toga. Pa pomislim na Tugu, stavim krumpiriće u usta, glasno izgovorim njezino ime. Ali ovoga puta to mi nije dovoljno, što ako me je jednostavno zaboravila? Pa malo tamne tekućine izlijem u salvetu i tako lakše skinem grumen krvi iz kose. Čim ustanem, na moje mjesto sjedne obitelj s dvoje djece. Ponovno na

ulici, prvo čekam da padne mrak. Onda sam u onoj zgradi koja je ostala nedovršena, u kojoj nitko zapravo ne stanuje. Ipak, kad uđem, čujem korake, vidim slabu svjetlost i to je od vatre, na prvom katu spava nekoliko sjena. Nastavim hodati po mraku, penjem se stubištem, ugazim u nešto i to samo osjetim. Ne želim znati što je to bilo. Između onih zidova koje Sanjin zove stanom, tamo legnem na njegov madrac. Čekam da mi se oči priviknu na mrak. Prije toga osjetim snažan miris osvježivača. Ugledam tri borića na zidu, ali ne mogu vidjeti koje su boje. Ugledam poster sa sisatom ženom, netko je otkinuo jedan ugao, ženi na ustima nacrtao kurac s jajima. Malo kašljem, pa zrak udišem stvarno polagano, kroz stisnuta usta i tako mi je bolje. Oči gole žene čitavo me vrijeme promatraju, ali u njima ne mogu pronaći baš nikakav osjećaj. Sanjin me budi tako da me udara po rukama, trbuhu, po glavi. Čitavo vrijeme viče: "Ovo je moje, ovo je moje, ovo je moje." Kad vidi da sam to ja, napokon stane i kaže: "Faking shit." Duboko diše. Kaže: "Jebi se, čovječe." A ja mu obećam da ću ujutro ustati, otići prije njega, više me neće biti. I onda me Sanjin napokon pusti spavati.

Sanjam te, Tuga. I onda ti govorim sve što se dogodilo. Znaš, napokon sam imao prijatelje, a onda ih izgubio. Samo tako. I još: siguran sam da netko skriva i ljubomorno samo za sebe čuva sva pisma koja mi šalješ. A ja ih uopće ne moram zadržati, volio bih samo vidjeti što piše. Možda ih tvoja mama skuplja u nekoj ladici i kad ih skupi dovoljno, onda ih rasipa sa svog balkona, na ulicu. Velikodušno zamahne rukama, pa pisma lete, kao srebrne konfete bljeskaju na svjetlu. Dižu se visoko. Nestanu od topline, napokon sasvim blizu sunca. Tako se osjećaju astronauti kad daleko od kuće zaljubljeno promatraju Zemlju. Svi zaostali kamenčići meteora spavaju im na dugačkom štitu protiv zagrijavanja. A ti si narančasta sjajna zvijezda, velika i besmrtna, na samom rubu atmosfere. Lijepo je kad nekome pripadaš. Kad se nekome možeš vratiti. Kao ti, Tuga: prvo nastaniš svoju putanju oko Zemlje vlastitim odrazom, pa se vratiš odakle si krenula. A ja te gledam, i kad su nad Zagrebom debeli oblaci i smog, nebo pokazujem Poldiju, pitam ga koji je to planet, grijem se pod tvojom ljepotom, pa te gledam još malo. Volim te, Tuga.

Stojim pred Lorencovim vratima, i on me promatra bez riječi. Onda se napokon pomakne, tako da mogu ući. Samo trenutak prije prošao sam pokraj stana Te Žene, prislonio uho uz debela drvena vrata. S druge strane čuo sam Poldijev i svoj glasan smijeh. Čuo sam glasno odzvanjanje Gitinih visokih potpetica. Čuo sam šuštanje vrećice s tripovima bijelim kristalima gljivama prozirnom tekućinom osušenim biljkama zelenim čahurama maka. Čuo

sam Gitin glas i ona je rekla: "Ovom stanu treba jedan dobar propuh." Sve sam to čuo, ali ne zapravo. S druge strane nije bilo baš nikakvog zvuka. Lorenc s obje ruke drži naočale za čitanje, sve izgleda kao da mi ih želi pružiti. Ali to ipak ne učini. Pita što mi se dogodilo. Slegnem ramenima. Kažem da zapravo ne znam što radim pred njegovim vratima. A Lorenc tako naglo klimne glavom da me na trenutak gotovo uplaši, pomislim da bi mogao slomiti vrat. Stojimo na tepihu, a tepih je toliko čist da odjednom u njemu vidim naša lica, kao u ogledalu. Svake večeri leptiri se vraćaju u svoju čahuru. Tako i Lorenc velike komade plastike vadi negdje iz svojih ormara i njima zamata sav svoj namještaj. To je ono o čemu razmišljam dok mi govori da se Ta Žena vratila. A onda su došli i neki ljudi. Hodali su glasno po stubištu. Promijenili bravu na ulaznim vratima, ugradili dupla stakla na tri prozora koja gledaju na ulicu. Netko je porazbijao prozore. Netko je po zidovima pisao prostote. Kad Lorenc puno govori, slina mu se skuplja u kutovima usana. Prije to nisam primijetio, ali prije je uglavnom bilo mračnije. Ili Lorenc nije ovoliko govorio. A sad kaže: "Neki ljudi, ne policija. Ne misliš da je to čudno? Sve je riješeno tiho, u nekoliko sati." Lorenc ne zna kako. Ja znam, ali mu ne kažem. Umjesto toga promatram paprat u dnu dnevne sobe, i ona se gotovo osušila. Čitavo vrijeme u rukama držim uokvirenu fotografiju Spasiteljice, kao neobičnu putovnicu. Kad Lorenc sjedne, gotovo se izgubi u svojoj fotelji. Natekla koljena dotaknu mu čelo. Znam da sam prljav, ali Lorenc ne kaže ništa. Onda ga pitam što trebam učiniti da malo ostanem kod njega. A on šuti, pa se osmjehne, pa slegne ramenima, pa odgovori: "Ništa."

Stolac je još uvijek stolac, pa i ako nitko u njemu ne sjedi. Imao sam socijalnu radnicu. Prije gospona Slaveka. Socijalna radnica zvala se Alenka. Zvali smo je gospođa Alenka. Stalno je oko vrata nosila isti zlatni križić. Uvijek kad bih bio kod nje u uredu gospođa Alenka bi mi rekla: "Stolac je još uvijek stolac, pa i ako nitko u njemu ne sjedi." Imala je mali ured na tavanu, tamo je bilo vruće, kuhar iz Zavoda njezin je ured zvao – Alenkin pakao. Ali to ne govorim naglas, to mi odjednom pada na pamet dok gledam svoje lice u ogledalu. Lorencova kupaonica nije čista kao ostatak stana. Sapun u posudici potpuno se razmočio, tepih je odgurnut uz rub kade, na dnu školjke je tanki trag govna. U ogledalu: ožiljci na mom licu omekšali su od vode, i pare, i sapuna. Mlada i nova koža izgleda kao da želi provaliti negdje iz unutrašnjosti mojih obraza. Nisam se dugo šišao, crna kosa pada mi na čelo, ispod očiju sam dobio dva natekla i plava podočnjaka. Kad ih dotaknem kažiprstom, unutra se pomiče nešto toplo i tekuće. Mislim: ovo sam ja. Za ogledalo se ponovno hvata para, oblačim hlače koje su mi prekratke i košulju koja mi je preširoka, ali sad sam već ionako u Lorencovoj

spavaćoj sobi. Prvi put me pustio ovamo. Krevet je uredno zategnut, postavljen za dvije osobe, prekriven štrikanim pokrivačem. Na noćnom ormariću fotografija je na kojoj neki mlađi Lorenc grli ženu plave kose, pa vidim njegovu ženu kako sjedi pokraj njega na plastičnom trosjedu, i pletaćim iglama strpljivo izrađuje pokrivač na koji sjedam dok oblačim čarape. Još malo gledam fotografiju, i oboje se osmjehuju. Lorenc me pita kako mi stoji njegova košulja. Ne žurim s oblačenjem, on netremice zuri u mene, mislim da bi ponovno mogao zaplakati, dođe mi ga jako žao. Pa na kraju ipak navučem i druge hlače koje mi je pružio, i iako su toliko prekratke da obojica to vidimo, ja kažem: "Ove su mi baš dobre."

Spavam u maloj sobi pokraj kuhinje. Svi zidovi su obloženi knjigama, Lorenc ih ima jako puno. Uglavnom pokazuju čovjeka onako kako on izgleda iznutra. Ležim na krevetu i dosta je tvrd, na svakoj knjizi je debeli prst prašine. Lorenc je bio stvarno dobar liječnik, to je ono što mi govori dok jedemo kajganu s lukom koju je ispekao one večeri kad sam pozvonio na njegova vrata. Vidim ga mladog, u bijeloj kuti, vidim ga kako se osmjehuje fotoaparatu u nečijim rukama. Vidim ga kako uokviruje sve svoje diplome, koje onda njegova supruga uredno odlaže iza ormara, jednu pokraj druge. Vidim ga na početku. Odjednom se saginje da bi bio bliže dječaku kojemu jako nije dobro, jer mu zrikavci bez prestanka pjevaju u plućima, i sad to više nije ovaj starac, to je doktor koji svoje produženo uho naslanja na moja pluća i kaže: "Idemo. Diši duboko." Ali, ja to ne mogu. Zato idućeg jutra naglo ustajem, boreći se za zrak odlazim u Lorencovu kupaonicu, tamo povraćam sve ono što sam pojeo, a onda i gustu bijelu sluz, koja beskonačno izlazi iz mene, samo zato jer sam je makar na trenutak pokušao zaboraviti. Lorenc kuca na vrata. Viknem mu da sam dobro, a on ne pita više, jer obojica znamo.

Iduće noći probudi me glas, a onda je u stanu ponovno tišina. Palim lampu pokraj kreveta, sasvim bijela plahta odmah upije gotovo svu svjetlost. Prozor sobe gleda na dvorište, na parkirane metalne oklope automobila, plahte koje se suše na razapetom užetu. Ustajem i hodnikom izlazim u dnevni boravak. Vrata Lorencove sobe širom su otvorena i on sjedi na krevetu kao dijete koje je ružno sanjalo i sad čeka nekoga tko će ga utješiti. Bijela kosa pala mu je na oči, otkrila veliki krug ružičaste kože na tjemenu. Bos i bez zvuka, ušuljam se u njegovu sobu, i stanem pokraj širokog kreveta. A Lorenc i dalje sjedi na izgužvanoj posteljini, gustom zraku ispred sebe govori nešto što ne mogu razumjeti. Oprezno sjedam pokraj njega, prstima mu popravljam kosu, odmičem je s čela. Njegova vlažna ruka dotakne

mi lice, i odjednom se u njegovim očima dogodi promjena koju mogu prepoznati, ali istog trenutka tu sve i prestane. Lorenc se počinje grčiti u mojim rukama, ali ovoga puta ne želim ga gledati kako plače, pa mu samo pomognem vratiti glavu na jastuk i legnem pokraj njega, na drugu stranu kreveta. Ostatak noći samo mirno ležimo. Nepomični i bez glasa. Baš kao da sve oko nas odjednom trune, propada, nestaje, kao da je veliki potres i ruše se zidovi, kao da je neizmjerena buka, i dok kroz ključanicu, kroz ulazna vrata i prozore, dok kroz otvore nadire sve veće svjetlo i odjednom ga je čitava bujica, u našoj neprobojnoj čahuri noći, u tom malom netaknutom splavu držim ga za ruku.

Kad dobijem temperaturu, onaj stari djed kaže da je to zato jer sam iz grada. Mama Koraljka sjedne pokraj mene i sad smo oboje pod nepomičnom palmom, gledamo more. Pa stvarno dugo ne kažemo ništa. Njezini su prsti na mojim nogama, jako ih stišće, stopala su mi uvijek hladna. Ona će ih ugrijati. Onda mama Koraljka još jednom pročita upute na lijekovima, da mi onaj koji misli da treba, noge mi zamota u krpu mokru od rakije. Onda mi drugom krpom istrlja prsa. Vani je oluja. Čak i kad vjetar puše stvarno jako ne mogu čuti kako šušte tvrde stabljike kukuruza. Tata Drago je došao kući, jer čujem njegov auto u dvorištu, čujem njegove korake, glasno lajanje velikog Sultana. Onda ustanem iz kreveta i bos odlazim do prozora. U prizemlju mama Koraljka zove tetu Slavu, a onda joj teta Slava prespoji jednu od medicinskih sestara u Domu. Mama Koraljka plače u slušalicu, i to mi bude stvarno čudno. Malo hodam, pa glavu naslonim na prozorsku dasku. U kutu stakla mali je pauk ispleo svoju mrežu. Moj prozor gleda na stražnje dvorište, na beskrajno polje kukuruza. Negdje na toj velikoj sredini, usred sivog smeđeg zelenog, odjednom ugledam ono isto jako svjetlo koje me ponovno natjera da zažmirim.

Nakon što sam otišao, obris Lorencove mršave figure, nepomične ruke i prsa koja se sasvim polagano podižu i spuštaju, sve je to ostalo na uličnom prozoru, kao nikome potrebna, iznošena zastava. Ujutro dugo nismo govorili, a onda je Lorenc rekao da moram otići. Tako je odlučio, a ja ne pitam ništa, znam da mi je ispričao sve što je imao, da baš ništa više nije preostalo. Dao mi je sto kuna, zalijepio novi flaster preko porezotine na obrazu. I na kraju, bez odgađanja i naglo, počeo navlačiti plastiku na svoje fotelje. Dok sam prolazio stubištem, začuo sam glasove radnika iz stana Te Žene. Pravih radnika. Zamišljao sam Tu Ženu, ponosnu, veliku i veličanstvenu, kako svojim rukama razbacuje njihova teška tijela po dnevnom boravku, u želji da sve napokon bude onako kako treba biti. Lorencovo lice ostalo

je na prozoru. Potražio sam Sanjina na Glavnom kolodvoru. Tamo, netko je na ispranom i starom svijetloplavom vagonu nacrtao crven-bijeli-plavi. Pokraj ulaznih vrata piše: Jasenovac. U pothodniku koji vodi do udaljenih perona titraju neonske žarulje. Netko se smije u daljini, a kad ponovno izađem na danje svjetlo trećeg perona, dvije starice sjede na klupi i čitaju iz istih novina. Metalni glas preko zvučnika upravo im je obećao da će uskoro krenuti. Njih dvije ne podižu pogled ni kad prođem, Sanjin nije tamo gdje sam očekivao da će biti, na uskom čekalištu s najboljim pogledom na vlakove koji dolaze. Nalazim ga nešto kasnije kako spava u maloj kapelici pokraj glavnog ulaza, sklupčan ispod crvenog klecala. Kad ga uhvatim za ramena, on otvara oči, naglo skače na noge, kaže da je zaspao. "Doći će ti murja", kažem mu, a on protrlja kapke i kaže: "Je, je." Još nekoliko trenutaka stojimo u uskoj niši ispred kipa Majke Božje i kad napokon progovorim, tražim ga da mi posudi nešto love. A on se nasmije, slegne ramenima, ponovno se pokušava razbuditi i kaže: "Čovječe, treba raditi." Dvije starice s trećeg perona polagano prolaze pokraj nas. Novine vire iz torbe one koja nam je bliže. Obje nas pažljivo promatraju, a zatim se gotovo u istom trenutku prekrize. Istog trenutka, Sanjin i na svojim prsima napravi znak križa, kao da je riječ o nekom tajnom pozdravu. A ja, izgleda da sam se prevario. Nas dvojica ipak nismo jedini koji večeras baš nikamo neće oputovati.

U trenutku kad prođem pokraj nje, baš u tom trenutku iz korijena se zatrese stablo kestena iznad moje glave. Usporim korak, tek toliko da bih konačno mogao i zastati. Ono što me izdalo su vlastiti, preglasni koraci po šljunku. Pa napokon stanem uz sam rub klupe na koju je sjela. A Zamišljena Medicinska Sestra povlaka Morfij Hostesa povlaka Majka U Poricanju povlaka Spasiteljica upali cigaretu i zamišljeno pogleda upaljač u svojoj desnoj ruci, kao da odjednom nije sasvim sigurna čemu služi ta čudna naprava iz koje izlazi vatra. Zatim me pogleda. "Ne viđam te više", kaže. Nisam tako zamišljao ponovni susret majke i sina. Zapravo, nisam ga uopće zamišljao, i možda je to ona prava pogreška. Pa samo klimnem glavom. Ne znam je li to primijetila, ako kako ne kaže ništa, pretpostavim da je. Negdje drugdje, u tamnom hladu Rokova perivoja, mama Gabrijela sad joj svaka dva tjedna sama otvara vrata, i onda pomalo nervozno odgovara na njezina pitanja, ne skidajući pogled s ampula punih morfija. Za to vrijeme Ozi sjedi na samom rubu posljednje stube koja vodi na kat, on je čvrsto odlučio biti neposlušan sin, pun jasno vidljive nezahvalnosti. Nakon što nekoliko trenutaka ne govorimo ništa, Spasiteljica me pita što mi se to dogodilo. Sve ptice istovremeno se otisnu sa šljunka, iznad nas nastane novi oblak. Dobro znam kako mi izgleda lice kad ga ugledam u javnom zahodu Glavnog kolodvora. "Imao sam nesreću", kažem. Ona

klimne glavom, ali ne postavi novo pitanje. Umjesto toga, uvuče još jedan dim cigarete. Stavljam ruke u stražnje džepove, pod prstima opipam fotografiju od koje se ne rastajem ni trenutka. Što bi bilo da joj pokažem kako je izgledala kao mlada? Neki cura i dečko prođu pokraj nas, držeći se za ruke. Nakon toga, za njima dotrči pas. Od puno dlake ne vidim mu oči, pa još jednom spustim pogled na klupu ispred sebe, ali Diskretna Promatračica Tuđih Sudbina povlaka Majka Desetljeća povlaka Spasiteljica tek me blago otpusti laganim pokretom ruke, i mi se bez riječi iznova rastajemo. Negdje, u nestalnom prostoru iznad nas, odjednom se sve okrenulo, pa bude ljeto.

Sanjam te, Tuga, i sve si bliže. Vidim te u vlaku i nije kao ovdje: velika je zima. Sige se spuštaju sve do zemlje i buše rupe u lukovicama. Ti ćeš izaći iz dobro zagrijanog odjeljka i vlastitim dahom zgrijati ručice svoj nezbrinutoj djeci, samo da se ne smrznou. A ako ti šapnem da te čekam, hoće li to ubrzati tvoj povratak? Kad čvrsto zažmirim, toliko ti toga još želim reći. Uspomene kojih se ne želiš odreći, uzorci te neobične zemlje u kojoj se nalaziš, sve je to uredno odloženo u tvojim torbama i tako te usporava. Čizme ti tonu u netaknuti snijeg, nisi vjerovala da može doseći sve do koljena. A što ako ti kažem da ih ostaviš, jer ništa drugo nije važno. Htio bih ti pričati o Poldiju i o tome kako sam ga izgubio. Ili o Oziju, on traži da mu nešto kažem u njegov diktafon, na njegovu je licu velika rana od noža. A mama Gabrijela mu pomaže spakirati ono malo stvari što ih ima, govori da je bilo zabavno. Dok je trajalo. Ali više ne. I nitko nije kriv. To ti je život. Tuga, jedva se sjećam tvojih očiju. Ili, o Spasiteljici. O tome kako sam je jučer pratio do Novog Zagreba, gdje živi, a da ona to nije primijetila. Znaš, pod svjetlom ranog sumraka njezine oči izgledaju manje tamne. Kratka kosa manje stroga. Jakna od trapera manje tvrda. Ono što sam mislio tako davno kao da se uopće nije ni dogodilo. Ono što mi je palo na pamet kad smo stajali ispred nekih drugih vrata, a ona mi se osmjehnula. Meni sinu neke druge majke, ona njezina spasiteljica. I baš tada sam pomislio, Spasiteljica je stvarno krasna osoba. Tuga! Ili bih ti mogao reći tko je već dva tjedna na prvome mjestu top-liste u Rumunjskoj. Ne pitaj me odakle to znam. Ponekad, ako se stvarno naljutiš na anđele, oni su u stanju učiniti sve da bi te ponovno pridobili. Samo treba igrati na njihovu taštinu, ništa više. Pa nakon što ti napokon kažem taj čudan podatak, ti se nasmiješ kao da se baš nikad nismo rastali, kao da me uopće nisi zaboravila.

Kad dođe s posla, tata Drago mi pruži dvije kasete. Kaže: "Evo. Vidi." Onda ih stavi u video, sjedne pokraj mene i mama Koraljka mu mora reći da prvo izuje cipele i opere ruke. Ostavio

je blatne tragove po linoleumu. Onaj stari djed sjedi za kuhinjskim stolom. Štap kojim udara po podu kad hoda, taj štap je stavio na stol pokraj sebe. Pa mama Koraljka opet mora nešto reći, kaže: "Deda, ne na stol." I još kaže: "Deda, Drago je sav na vas." Pa se nasmije i ruke obriše o pregaču, na stolu pokraj sudopera razvaljane su male kuglice tijesta. Tata Drago stavlja jednu kasetu u video, stari djed kaže: "A na kog je mali?" Mama Koraljka samo na trenutak zastane, onda se vrati tijestu, pa krene crtić i nitko više ne kaže ništa. To su neki mali miševi koje hvata velika crna ptica. Gledao sam taj crtić već u Nazorovoj, ali ne kažem da jesam. Zapravo se ne dogodi ništa. Mama Koraljka me navečer škaklja po leđima. Nakon što svi odemo spavati, čujem je kako ustaje i odlazi u kupaonicu, čujem je kako povraća. Kad otvori vrata, ja stojim na hodniku, ona se osmjehne i kaže da je sve u redu, da samo odem spavati. Nekoliko dana ništa ne sanjam. Tata Drago me u subotu posjedne pokraj sebe na traktor s kojeg sve izgleda jako malo. Stari djed promatra nas kroz prozor i kako prođemo, kokoši ubrzaju i skoče u stranu. Pa je meni to smiješno. Stvarno se ne dogodi ništa, ali ja ipak trčim između grubih stabljika kukuruza, trčim i osjećam kako me udaraju po licu, po dlanovima, jer rukama pokušavam otvoriti put. Nisam siguran kamo idem, ali ne mogu stati. Možda bi bilo bolje da ponovno vidim ono svjetlo koje sam vidio s prozora, ali sad ga nema. Samo tvrde stabljike i blato. Ptice koje prestrašim jurnu prema nebu, tako visoko da zamalo ne nestanu. A onda do kraja ostanem bez zraka, pa hvatam stabljiku koja se nađe ispred mene, i na njoj je ostao klip kukuruza, jedini u polju, netko ga je zaboravio. Hvatam ga prstima, ali kao da je od kamena, pa ne mogu iskopati ni jedno sjeme. Onda sjedam u blato i vidim: moj Anđeo ga pridržava s druge strane i kad mi se napokon osmjehne, usta su joj puna tvrdih sjemenki.

ANĐEO: Što to radiš? JA: Kako si me pronašla? ANĐEO: Ja sve znam. JA: (...) ANĐEO: Okej. Zapravo ne. Imaš crvenu majicu. Nije teško, gore, iz zraka. JA: I? Što sad hoćeš? ANĐEO: Voljela bih znati kad ćeš mi oprostiti. JA: Ja sam samo dječak. Ti si anđeo i svijetliš. Mislio sam da stvari trebaju biti obrnute. ANĐEO: Ja nisam običan anđeo. Ja sam posebna. Trebam osjetiti da sam voljena. Kad ćeš mi oprostiti? JA: (...) ANĐEO: U redu. Imaš pravo. Žao mi je što ti prije nisam objasnila neke stvari. Život je ponekad jako kompliciran. I još nešto. Na žalost, nisam uspjela saznati. JA: Što to? ANĐEO: Raspitala sam se i ne znam. Nitko ne zna. JA: Što? ANĐEO: O tim hobitima. JA: Ma. Nije važno. Ionako sam te samo provjeravao. Znao sam da je to samo još jedna tvoja izmišljotina. ANĐEO: Znači. Ne vjeruješ mi više? JA: Ne. ANĐEO: A što mogu učiniti da stvari ponovno budu drugačije? JA: Pokaži noge. ANĐEO: Zašto? Ne razumijem. JA: Pokaži. ANĐEO: Ali. Ne razumiješ. Skriveno su u oblaku. I u

božanskoj izmaglici. JA: Pokaži. ANĐEO: Slušaj me. JA: Znao sam. ANĐEO: Što? JA: Jako se šminkaš. Imaš bisere. Šešir. I cipele od kože, s visokom petom. ANĐEO: To sve nije važno. Važno je ono što ti želim reći. Važna je moja poruka. Samo to. JA: Idi. ANĐEO: Komarčiću. JA: Budi tiho, čuješ. Pogledaj. Ljut sam. Ostavi me. Idi. ANĐEO: Komarčiću. JA: Idi.

Ozi me snažno pritisne uz plave sigurnosne ormariće za prtljagu. I kaže: "Iznenadenje!" Pa onda još: "Ozi se vratio." Glavni kolodvor. Hodnik koji vodi do kolodvorskog restorana. Dvije žene prolaze pokraj nas, ni jedna se ne okrene. Koferi koje vuku za sobom teški su i crni. Zid preko puta. Tanki flomaster. Dinamo. A onda ponovno pogledam Ozijevo lice, rana na desnom obrazu počinje mu gotovo kod oka i u čudnoj se krivulji spušta do usana. Sad je to tek tanka, žuta krasta. Ozi iz džepa vadi svoj diktafon i prisloni mi ga uz usne. Osjećam kako mi komadić hladnog metala dodiruje zube. A Ozi pritisne prekidač i kaže: "Zamoli me da ti ispričam kakav zvuk ima nož dok prolazi kroz kožu." Ozijev dah je sasvim blizu mog uha dok govori: "A onaj glupi nakit iz velikog stana. Ne vrijedi ništa. Govno. Plastika." Pa me udari. U daljini čujem kako se Crni smije dok nekome govori: "Dosta mi je ovog grada, idem u šumu jebat lisice." Odmah mu odgovore dva prskava ženska smijeha, ali ne mogu ih prepoznati. Ozi se vratio, pa kad navečer uđemo u vagon, on sjedi na meni i drži mi nož na podlaktici. Drugom me je rukom svom snagom uhvatio za čelo. Glavu mi gura u tvrde jastuke sjedala. Kad pokušam osloboditi glavu, samo se pomaknem i sad mu prsti ulaze u moj obraz. Iako je vruće, Ozi je u kaputu s potpuno razderanom podstavom. Kad hoda, komadi tanke tkanine vuku se za njim po podu. Ali sad, Ozi me snažnije pritisne uz sjedalo, istovremeno oštricom noža prolazeći mojom podlakticom. Sasvim kratak rez, osjećam kako me počinje peći, trag krvi završava u mom dlanu. Ozijeve oči ostaju u mraku, negdje iznad njega metalni nosači kovčega, potpuno prazni. A Ozi prošapće: "Što misliš, kojega je od nas dvojice više voljela?" Napokon uspijem podići drugu ruku i udariti ga po obrazu. Odmah vidim da to nije ni blizu dovoljno. Ozi se nasmije i samo odmahne glavom, ja počinjem kašljati. Oštrica njegova noža još mi jednom uđe u podlakticu, i ovoga puta sve bude dublje. Ozi iznova progovori: "Hoćeš da ti kažem što mi je sve pričala o tebi?" Ne odgovaram ništa, nego pokušam ponovno. Ovoga puta ostajem na njegovu licu dovoljno dugo da mu noktima uđem pod krastu još svježeg ožiljka. Ozi istog trenutka odskoči i glavom udari u metalne šipke iznad sebe. Napokon se uspravljam i rukom pokušavam utišati kašalj. Duboko ispod noktiju imam sasušenu krv koja nije moja. Komadiće žute kraste. Ozi klizne na pod i leđima se naslanja na vrata, dlanom pritisne obraz. Onda me pogleda, pa otkine dio svoje podstave i dobaci mi je. Tkaninu čvrsto zavežem oko nekoliko puta zarezane podlaktice i ona odmah potamni. Krvavi

dlan nekoliko puta samo obrišem u sjedalo. A on vadi diktafon i šapne u mali mikrofona na njegovu vrhu: "Naplatit ću sve ovo, buraz."

OZI: Kuda ideš? JA: Ne znam. Trebam se okupati. OZI: Zašto? JA: Svrbi me koža. OZI: Sve ono što sam ti rekao. Nisam se zajebavao. Znaš. JA: Koje to? OZI: Pičko. Sve. Moje kasete. Nemaš pojma što sve imam na njima. JA: (...) OZI: Naplatit ću sve ovo, buraz. JA: Znam. OZI: Vidjet ćeš. Hej. JA: Što? OZI: Ovaj moj ožiljak. Nikad neće proći. JA: Znaš što. Prestani. OZI: A? JA: Prestani. OZI: Ma kome ti sereš? JA: Vidim ti krila, prestani me slijediti, ne trebam te. OZI: Ej, kud ćeš? JA: Samo prestani. Ostavi me. Čuješ. OZI: Spucalo te malo, a? Kud ideš? Naplatit ću ja taj ožiljak. Pičko. Svaki jebeni centimetar. Hej, kud ideš? Naplatit ću ja, vidjet ćeš. Hej! (...) Hej.

Mama Gabrijela mi otvori vrata i popravi kosu. Od kad sam otišao, sve su biljke oko kuće počele živjeti nekim drugim, samostalnim životom. Korov mi zamalo doseže do koljena, ruže svojim prezrelim glavicama provaljuju kroz prozore. A mama Gabrijela se nasmije. Naglo zabaci glavu, pa se nasmije široko i glasno. Nekoliko puta mi kažiprstom dotakne lice i sasvim tiho kaže: "Imaš ranice." Mama Gabrijela je u kućnoj haljini koju još nisam vidio, i ova joj dolazi do poda na kojem stoji potpuno bosih nogu. Koža joj miriše na limune, u jednoj ruci drži sunčane naočale s velikim crnim staklima. Glazbena podloga. Bach, Engleska suita br. 3 u g- molu. Specijalni efekt: glasno pucketanje dvadeset miligrama tekućeg morfija koji putuje njezinim žilama i sudarajući se stijenkama, udara prateći ritam njezinih prstiju, na snimci iz 1994. godine. Matica Morfija povlaka Majka U Neznanju povlaka Spasiteljica ponovno je bila u posjetu. Čitavo jutro osjećam kako mi se krv skuplja u grlu, čvrsto se hvata za moje zube, ali znam da ne smijem kašljati. Ako dam sve od sebe, uopće neću drhtati i sve će izgledati normalno, potpuno u redu. Pa se samo osmjehnem, kao da nikad nisam otišao, kao da sam se tek malo dulje zadržao u gradu i sad sam se napokon vratio kući. A mama Gabrijela kaže: "Bio je već onaj tvoj mali prijatelj. Tražio je nekakve novce. Što misliš, jesam mu dala?" U daljini iza nje hodnik je prekriven njezinim donjim rubljem. Još dalje, koncertni klavir s bijelim i crnim tipkama umočenima u med od lipe. A ja napokon kažem: "Samo sam se htio okupati." Iza mojih leđa polagano prođe automobil. Na svim prozorima u Tuginovoj kući navučene su zavjese. A mama Gabrijela se ponovno nasmije, ovoga puta još glasnije, na lice vrati sunčane naočale pa samo naglo zalupi vratima. U mutnim staklima i dalje vidim njezinu izlomljenu figuru kako oprezno korača između rasutog rublja. S druge strane ostajem ja,

moje tijelo, tek sjena pred ulaznim pragom. A onda se okrenem i odem.

Sanjin se vrati u vagone oko dva ujutro, s velikom masnicom ispod oka. Prvo se zatvori u jedini prazni odjeljak. Navuče smeđe zavjese. Na zid prilijepi poster gole žene s velikim sisama. One iste kojoj je kod usta nacrtan kurac s jajima. Samo, ovaj je put poster gotovo potpuno uništen, razderan po polovici. A Sanjin pažljivo spoji dva kraja, pa onda zalijepi i nekoliko mirisnih borića. Nekoliko sati kasnije, sasvim rano ujutro, sve to ponovno skida. Odlazimo prije nego što u vagone uđu čistačice. Onda sjedimo na jednoj od klupa na Glavnom kolodvoru. Sanjin, Ozi i ja. Sunce se gura kroz guste plastične krovove. Iako je rano, Sanjinova majica već je mokra. Ispod oba pazuha ima tamne kolutove nakupljenog znoja. Kolodvor je pun ljudi pa možemo biti ovdje. Nitko nas ne pogleda dvaput, ponovno ne postojimo. U Ozijevoj je ruci limenka piva. Sanjin je laktovima naslonjen na koljena, u sjeni njegovo se lice vidi nešto slabije, kaže da su ga u onoj napuštenoj zgradi na Kvatriću noćas pretukli narkići. Narkići su inače jako miroljubivi. Samo se pucaju i gljive. Možda tek malo seru protiv Reeboka, jer se za proizvodnju tih tenisica u zemljama Trećeg svijeta iskorištavaju sasvim mala djeca. Da imaju kasetofon, slušali bi samo lagane stvari. Sanjin kaže da su to narkići. Ali jučer su narkići popizdili. Pričekali su ga na mračnom i nedovršenom stubištu i počeli snažno udarati šakama. Sanjin je brzo pao, srušio se na goli beton, na potrošene igle i smeće i debele štakore. Jedan je izvadio skakavac, htio ga je rezati. Sanjin se sjeća da su ga udarali, pljuvali po njemu, svega se dobro sjeća. Onda zastane i ne priča više. Vani počinje kiša, debele kapi udaraju po plastici. Ozi otpije gutljaj piva i kaže: "Prestani srati." Sad znam da Sanjin laže, ali ne znam što je istina. Nekoliko dječaka sa školskim torbama prolaze pokraj nas, i baš svi imaju potpuno nove tenisice. Pomišljam na Sanjinove narkiče, vidim ih kako prate te klince i onda im, skriveni iza velikih kontejnera za smeće, pljuju na bijele žnirance. Djevojčica u Trećem svijetu sjedi na klupici pokraj rižina polja, debelim koncem šiva potplat tenisice za tkaninu, iglom se ubode u prst. Ja ne znam gdje je Treći svijet. A Sanjin slegne ramenima, samo promrmlja "Faking šit", i ne kaže više ništa.

Nisu me tukli. Ili tako nešto. Stvarno nisu. Zbog toga ni nemam odgovor na pitanje zašto sam bježao. Pronašao me tata Drago. Hodao je dugo i čizme su mu bile od blata. Vidim ga još izdaleka, dok mi prilazi bez imalo opreza. Kao da je ovo cesta, i kao da je njome prošao već tisuću puta. A onda mi padne na pamet da je to zapravo istina. Tata Drago napokon dođe

do mene i ne kaže ništa. Naša kuća je mala kocka u daljini, mutno joj svijetle prozori. A on prođe rukom kroz moju kosu i dlan mu bude prljav. I ja sam sav od blata. Tresem se, ali mi nije hladno. Anđeo Gita Robert odjednom se pretvori u pticu, pa otkine sjemenku kukuruza. Ne znam što to znači, ali znam da je to nešto što će se tek dogoditi. Anđeli uvijek kažu budućnost, i ona mora biti lijepa. A što ako sam trčao baš zbog toga? Tata Drago izgovori moje ime. Onda se spusti na koljena, pa sjedne u mulj u blato u vodu pokraj mene. Ali tako da me ne dotakne. I mi sjedimo u tišini, jedan pokraj drugoga, dok se na kući malenoj kocki nastavljaju paliti i gasiti svjetla. Pomislim na tajne znakove, ali od koje su mi koristi ako ih ne znam pročitati.

Sad sam iznova ispred njezine zgrade. Veliki neboder u Novom Zagrebu. Spasiteljica živi u prizemlju. Odmah pronalazim njezin stan, ispred vrata stoji otirač na kojem piše: Peace. Otirač je željeznim lancem pričvršćen za prag. Ne ostajem dugo pred njezinim vratima. Osjećam kako me boli želudac. Dlan položim na vrata. To me podsjeti na Lorenca. Na to kako sam prije nekoliko dana više od pola sata pritiskao zvono ispred njegovih vrata. Ono što je ostalo s druge strane; tiho šuštanje Lorencovih papuča u dodiru s parketom. Ali ovaj hodnik je puno uži, trokolica stoji u samom dnu, kao da je dijete koje ju je vozilo odjednom jednostavno nestalo, susjedna vrata otvaraju se bez najave i neka me žena pita koga trebam. Ne znam što bih rekao, pa se naglo okrenem i izlazim. Njezin pogled osjećam na leđima. Vrata hodnika glasno se zalupe za mnom, puno glasnije nego što bih to zapravo htio. Zastajem u predvorju s nepreglednim nizom sandučića ugrađenim u zid i pokušavam povratiti dah. Sjednem tek kad opazim krv na dlanu kojim sam pokrio usta. Ruku brišem o hladne pločice. Pa sjedim na podu punom letaka i raznobojnih reklama, sjedim sklopljenih očiju, i tako sve dok mi ne bude malo bolje.

Ozi otvori vrata mog odjeljka i kaže: "Ej, budalo, mislim da sam gotov." Probudim se, ali nisam siguran koliko je sati. Otvorim oči, ali nisam siguran gdje se nalazim. A Ozi uđe i nekoliko me puta otvorenim dlanom lagano udari po glavi, sve dok napokon ne podignem ruke. Jutarnje sunce ulazi kroz mutan prozor, ostavlja svjetleći okvir na četvrtastom ogledalu. Ono što znam: uskoro moramo izaći iz vagona. Nisam puno spavao. Noćas je bila racija. Crni je prvo otvorio moja vrata i rekao: "Idemo, idemo, Peško Patak." Stavio sam ruke preko očiju. Čuo kako dalje niz hodnik otvara vrata ostalih odjeljaka. Dok smo trčali hodnikom, jedan iza drugoga, Sanjin je rekao: "Ovako izgleda kad zaspiš, a vlak u kojemu se

nalaziš odjednom stigne na svoje odredište." U tom trenutku Ozi više nije bio u vagonu, a sad ponovno stoji iznad mene i govori: "Vrijeme je da slučajno zaspim na klupi." Jučer smo iz mraka promatrali kako policija s obje strane ulazi u naš vagon. Nekoliko trenutaka nije se dogodilo ništa. Sanjin je htio zapaliti cigaretu, Ozi mu je zapaljenu cigaretu ugasio svojim palcem i kažiprstom. Policajci su izvukli dva mlada Cigana. Cigani su čitavo vrijeme vikali, ali ja ih nisam razumio. Ne sjećam se da sam ih ranije vidio. Izvukli su i nekog starca kojeg su onda morali vući preko šljunka i tračnica. Sanjin tvrdi da je baš taj stari pijanac izlio malo vina na njegov poster. Na sise njegove poderane djevojke. Taj stari pijanac htio je svršiti po njezinoj kosi, Sanjin je siguran da je htio, ali nije mogao. Onda ju je zalio. Ozi mu je rekao da napokon zaveže, a ovoga trena, on je u mom odjeljku, i naglo posegne u džep, pa pomislim da će ponovno izvaditi nož. Ali, umjesto toga, on izvuče nekoliko sasvim malih kaseti i baci ih meni u krilo. Pa zadovoljno sjedne preko puta, na sjedalo broj četiri. "Što je to?", pitam ga. "To", kaže Ozi, "to je moja naslovnica sutrašnjih novina." Promatram ga kako se osmjehuje, tako da mu se naberu kraste na uskoj rani posred lica. Oči su mu pune krmelja. A onda posegne za jednom kasetom, tako naglo da u strahu odskočim. A Ozi kaže: "Mir." Pa kasetu stavi u svoj diktafon i pritisne jedan gumb. Ono što čujem. Hrapavi glas mame Gabrijele, negdje između nas dvojice. A ona kaže: "Bože moj, imali smo malu i glupu nezgodu. Ali što sad? Takve se stvari jednostavno događaju." I ja je ponovno mogu čuti, samo sad smo u prijenosu uživo usred stana Te Žene, dok Ozi koturaljkama vlastitu krv ponovno razmazuje po parketima. Ozi se nasmije još jednom, kažiprst strpa u nos i ono što izvadi obriše o sjedalo. Pa mi kaže: "To ti je, glupane, jedna od vijesti u Dnevniku." Onda podjednako naglo ustane, sve kasete strpa u džep i izjuri iz mog odjeljka. Na vratima se samo još jednom okrene prema meni i šapne mi sasvim tiho: "Vidimo se, pederu." A ono što ja napravim, ponovno legnem i još na nekoliko trenutaka sklopim oči. Prije nego što napokon dođe jutro, i mi moramo van.

Sanjam te, Tuga. Vратиш se, a ja ti poklonim psića. Novog psića, čitavog. S glavom. Onda nas dvoje osnujemo vlastiti mali cirkus. Razmisli, ti bi na taj način mogla stalno putovati, sigurno bi i novog psića naučila hodati na stražnjim nogama. A ja bih, točno prije velike stanke, bio šarmantni dječak koji umire. Znam. Istina je. Iako je san, i meni ovo izgleda kao nerazumna ucjena. Inače nisam takav. Sve je ovo samo zato da te ne zaboravim. Nikad mi više nisi pisala. Zasadila si velike suncokrete u toj svojoj Philadelphiji. Sad rastu iz dubokih, crnih rupa. Iz šahtova. Ti strpljivo sjediш pokraj njih i miluješ ih dlanovima. A onda, kad dozore njihove žute glave, snažno puhneš, pa sjemenke lete po krovovima svih parkiranih taksija u

okolici. Uvuku se kroz odškrinute prozore, pronađu slobodnu maternicu iza mekog naslona, tako nastaje život. A sve što ti zapravo želim reći. Zašto se ne vratiš, pa da te se ponovno sjetim?

Nakon što ga zamolim, Sanjin me odvede kod tog tipa kojeg poznaje. Kod tog Mladena. Prije me pita: "Prošli put nisi ovo htio, kako mogu znati da sad hoćeš?" A ja mu samo kažem da sad hoću. Mladen ima pedeset godina i vlasnik je pet privatnih benzinskih pumpi. Mladen ima puno love. Tijekom rata Mladen je Hrvatskoj pribavio nekoliko šlepera punih oružja, a sad je stalno u novinama jer redovito isporučuje velike donacije domovima za djecu s posebnim potrebama. Uvijek je u prvom redu na njihovim priredbama, odmah do ministra socijalne skrbi. Mladen ima plave oči, tanak nos, gustu prosijedu kosu, jako dlakave ruke i osobnog numerologa. Pet pumpi. Po jednu za svako desetljeće. Dva stana. Po jedan za svaku četvrtinu stoljeća. Ime Mladen u sebi nosi sretan broj 21 koji donosi napredak, skladne odnose, harmoniju u privatnoj sferi. A sve mi to govori Sanjin dok stojimo u veži Mladenova stana u Gundulićevoj. Hladno je i vlažno, čini mi se da sam se naježio, a Sanjin me natjera da pokažem zube, pa mi između dva prednja noktom izvadi malu sjemenku maka. Kaže: "Lovu dijelimo popola." Mladen često traži nova lica, ja sam novo lice. Sanjin će ponovno biti moj agent, kao na početku, onaj koji me je otkrio. I sad je sve jasno, pa možemo napokon pozvoniti na vrata. Sjedimo u Mladenovu dnevnom boravku, on na široki stakleni stol spušta dvije čaše pune kole i leda. Onda u moju stavlja još i dva prsta viskija. Soba je velika i sunce ostavlja dugačke tragove na tamnom podu. Na stolu nema prašine, samo neka velika drvena skulptura za koju ne znam što predstavlja. Mladen je u širokim hlačama i crnoj košulji. Na glavi ima kapu. Onda sjedne između nas dvojice, kaže da se već dugo amaterski bavi fotografijom, dlakavim prstima mi dotakne lice. Pita: "Kako se dobiju ovako zanimljivi, tanki ožiljci?" Tako da čitav život nemate nikoga, a onda vas na kraju prebiju skinsi. Ali to ne kažem glasno. Mladenu je čitava stvar zapravo jako seksi. Pa počinje pričati o putovanju na kojem je bio, negdje u Africi, neki se dječak zapleo u žičanu ogradu koja je zajedno s desetak rodezijskih goniča branila južnoafričko selo Umhlanga od napada lavova. I taj ožiljak na malom crncu, Mladen u svom životu nije vidio baš ništa erotičnije. Sanjin se nasmije, a onda naglo prestane. Kroz otvoreni prozor čuje se promet i trube. Mladen ustaje i donosi fotografiju tog malog crnca. Držim je u rukama. Na najvećem zidu u dnevnom boravku razapeto je plavo platno. Tamne oči malog crnca ne gledaju u kameru nego negdje drugdje. Ogrebotina na njegovu čelu je svijetloružičasta. Pokraj još većeg staklenog stola u blagovaonici stoje dva reflektora. Mladen podiže svoju čašu i kaže: "Pa, dečki, živjeli vi

meni." I to je sve što se dogodi taj prvi put.

Dva dana kasnije Mladen mi kaže da se okupam. Za to vrijeme u dnevnom boravku Mladen ispred plave pozadine namješta rasvjetu. Isprobava kut pod kojim se optimalno lomi svjetlost. Traži najbolji položaj. Otvara metalna krilca reflektora, i sad izgledaju kao propupali cvjetovi. Preko bijele fotelje u dnevnom boravku prebačena je nekakva uniforma. Kad uđem u sobu, Mladen mahne prema jednodijelnom kombinezonu boje pijeska, crnim čizmama, bijeloj kacigi spojenoj s dugačkom rebrastom cijevi, remenu na kojem su ušivena dva plava džepa. Crnim čarapama. Bijelim boksericama. Bijeloj potkošulji. Kaže: "Ti se zoveš Fjodor. Imaš dvadeset pet godina. Rođen si u malom selu Mozdok u Gruziji. Mama ti je poštovna domaćica. Tvoj tata čitave dane na rijeci Terek hvata sabljarku. Povoljno ih prodaje uigranoj ekipi koja ih onda glomaznim hladnjačama kroz Veliki Kavkaz preko vrha Kazbek šverca u Rusiju. Ono što su čitav život sanjali je da njihov Fjodor postane vojni pilot. Stvari su se razvijale sjajno, bio si prvi u svojoj klasi. Sve do jednog ranog travanjskog jutra. Do onoga što je trebala biti rutinska vježba u MiG-u 21. Do obične vojne vježbe koja se pretvorila u katastrofu." Ovdje Mladen na trenutak stane, pažljivo me pogleda, remen s dva plava džepa prebaci mi preko glave, deblju polovicu omota oko struka i kopču spoji negdje ispod mog trbuha. Pa nastavi: "Ne boj se, nisi poginuo. Iskočio si iz dvadesetjedinice koja je gotovo istog trenutka eksplodirala u zraku. Gruzijski su mladići nevjerovatno žilavi. To je od svježeg zraka. Zadobio si teške ozljede, napukla ti je kralježnica, zamalo si ostao u invalidskim kolicima. Rehabilitacija u toplicama u Sočiju, što je platilo Ministarstvo obrane, napredovala je sasvim dobro. Doktori su polagali velike nade u potpuni oporavak. Ponovno si počeo hodati bez štaka, glavobolje i dvostruka slika na desnom oku potpuno su se povukle, kao i sitni ožiljci od stakla na licu. Međutim, ni nakon šest mjeseci nitko od specijalista nije uspio do kraja zaliječiti mali tremor koji ti je ostao u desnoj ruci. Ožiljci na podlaktici posljedica su ekstenzivnih operacija živca. Numerolozi koje su platili tvoji očajni roditelji ionako su otpočetak tvrdili da je najveći problem uvijek bio u imenu. Numerološki, ime Fjodor je broj dvadeset devet. A broj dvadeset devet najnesretniji je broj koji donosi nevolje, iskušenja, protivnike, nesreće, prikrivene opasnosti, izdaje i rastanke. Onda su roditelji Fjodora privremeno prekrstili u Pjotr. Međutim, ni to nije pomoglo. Ruka se nije prestala tresti, prsti su drhtali kao na velikom vjetru. Na kraju, nakon najnovijih neuroloških pretraga, zaključeno je da se radi o čistom psihosomatskom poremećaju koji je neizlječiv. Fjodor više nikad neće sjesti u svoj MiG. U dugim mjesecima oporavka roditelji su potpuno ostali bez novca, plaćajući nove pretrage, nove terapije, nove liječnike. Nakon što su morali

prodati i obiteljsku ikonu Gospe od Zdravlja, majka se pokušala objesiti u pokrajnjem vešeraju. A onda se dogodio velik preokret. Fjodor je sjedio u obiteljskoj kući na drvenoj brojatici zbrajajući polugodišnju zaradu od prodaje sabljarki i pomislio: ovo sam ja i ovo je moj život. A onda, nakon što je iduće jutro pronašao oca kako pokušava razrezati vrat sabljarkinim ostrim zubima, Fjodor je odlučio ponovno sudbinu uzeti u svoje ruke." Ovdje Mladen na trenutak prestaje. Pušta glazbu na liniji. Onda odlazi do mene i popravljajući mi metalnu kopču kombinezona sasvim blizu brade. Pali cigaretu. Pa nastavlja: "Istina, Fjodor je smršavio. Mogao si mu izbrojiti rebra. Možda je imao podočnjake, plave usne od stajanja u hladnoj gruzijskoj rijeci Terek. Možda je katastrofalna nesreća stvarno ostavila doživotne posljedice na mladom pilotu. Ali njegova tamna privlačnost, kosa crna kao ugljen i kurac zadovoljavajuće veličine ostali su netaknuti. Poduzetnom otpatku gruzijske armije nije dugo trebalo da ostvari kontakte s prvim ljudima. Pozvali su ga na jedno probno snimanje. A zatim na još jedno. Sve ostalo je zabilježeno na internetu: youngrussians.com. I tako je Fjodor postao prva prava međunarodna pornozvijezda iz Gruzije. Bogat. Slavan. Ponos svojih roditelja." Napokon potpuno obučeni stojim pred Mladenom. On pali cigaretu i zadovoljno me pogleda. A kad nakon tri sata budemo gotovi, Mladen mi daje sto pedeset eura, ja ih u mjenjačnici zamijenim za kune i polovicu odmah dajem Sanjinu. I čitavo vrijeme mislim samo jednu stvar: dobro je imati lov. Jer kad imaš lov, imaš sve.

Dogodilo se točno onako kako je i rekao. Ozi se napio, slučajno zaspao na klupi u čekaonici na Glavnom kolodvoru i završio u marici. Tako sam barem čuo. Noćna ophodnja, dva policajca. Nakon što su ga probudili, Ozi je izvadio nož i počeo plakati. Došlo je do naguravanja, iako je sve moglo proći potpuno mirno. Ozi je na korak do pobjede, a ja čitavu noć nisam prestao kašljati. Netko je uporno lupao po stijenkama mog odjeljka, ali nisam znao s koje strane točno dolazi taj zvuk. Možda je to bila tek mukla jeka mojih koraka. Kad padnem na koljena, više ne mogu ustati. A onda, kad sam na trenutak potpuno prestao disati, odjednom mi je pred očima sve crveno. Pa crno. Ne znam. Mislio sam da će biti bijelo, da svakako treba biti bijelo, ali uopće nije bilo. Možda zato što sam još uvijek živ. A Ozi je mahao prolaznicima dok su ga odvodili, visoko u zrak podizao svoje malene kazete, žonglirao s njima kao s raznobojnim loptama. Zamišljam ga kako prolazi mramornim predvorjem Glavnog kolodvora, gotovo poskakuje od veselja između dvojice policajaca, dok za njim vijore kilometri i kilometri snimljenih traka, kao zastave na neki praznik. Ponovno sam počeo iskašljavati krv. A Ozi ulazi kroz velika ulazna vrata zgrade Policijske uprave, točno onako kako su se veliki vojskovođe kao pobjednici vraćali iz dugogodišnjih ratova. Soba za

ispitivanje ne izgleda onako kao u filmovima, ali ja je ipak zamišljam tako. Tamnu i sivih zidova, s ogledalom koje je prozirno samo s jedne strane. A Ozi sjeda u plastičnu stolicu, pažljivo pogleda dežurnog inspektora i dvojicu policajca iz pratnje, zamoli ih za trenutak potpune tišine, a onda napokon pritisne play.

Dva dana prije nego što trebam krenuti u školu, tata Drago mi donese torbu. Sjedim pred televizorom i gledam onaj drugi crtić. Onaj koji nisam vidio prije, ali sad već znam baš sve kako ide. I mali vilenjak. I to kako pobjegne od kuće. Svašta doživi, druži se s čudnim bubama koje govore. I to kako se vrati svojoj mami. Torba ima tri psića tamo gdje su pretinci, i samo malo oderani remen. To sam dobio od dečka koji se zove Igor i kojem sam prošli tjedan bio na rođendanu. Imao je veliku tortu s nečim smeđim i jako slatkim na vrhu. Mama Koraljka me odvela u dućan pokraj crkve i kupila mi bojanku i bojice. Onda je bila kod doktorice, a ja sam je čekao u predvorju. Prije rođendana mama Koraljka počeošljala me na stranu. Tako još nikad nisam bio počeošljan. Onda se zatvorila u kupaonicu i plakala. Ja sam u rukama držao poklon zamotan u plavi papir i tiho ponavljao: "Molim te prestani, molim te prestani, molim te prestani", ali tako tiho da me nije mogla čuti. Igoru je mama svezala leptir mašnu. Rekao mi je da više ne boja u bojanku i da je to za bebe. Sjedili smo u njegovoj sobi, a ja sam gledao: Igor ima puno maketa aviona i svaki je drugačije boje. Najviše mi se svidio jedan s debelim krilima, obojan u zelenu, smeđu i sivu boju. Igor je rekao da je to ratni, a sad mi je njegova mama poslala torbu po tati Dragi. Onda ja otrčim u svoju sobu i donosim sve knjige koje samo dobio, stavljam ih u pretince. Tata Drago mi torbu stavi na leđa. Ja marširam do vrata, ali samo sam u čarapama, pa na kraju ni ne izađem van.

Pritisnem zvono. Jednostavno tako, bez razmišljanja. Kao da to radim svakog dana. Stanem na otirač na kojem piše Peace i pritisnem zvono. A onda se naglo odmaknem, kao da su vrata osigurana strujom, a Spasiteljica se voli poigravati s nenajavljenim gostima. Odmaknem se toliko da se zamalo leđima naslonim na vrata s druge strane mračnog hodnika. Ali, ne dogodi se ništa. Sve ostane daleko, čvrsto zatvoreno. Ne čujem korake s druge strane, pa ni one sasvim tihe, bose korake na prstima. Ne osjećam ničije oko koje me promatra kroz špijunku. Zapravo uopće nema zvuka. Možda je Spasiteljica jednog jutra slučajno pronašla istu fotografiju u jednoj od svojih ladica. Možda se i sama odjednom svega dosjetila i onda ju je to iznenađenje učinilo nepomičnom. Možda je zastala negdje u hodniku s ukočenim vratom, pogledom koji oprezno prelazi preko desnog ramena, kao onda, kao na fotografiji. I

dok tako stoji u polumraku, osluškuje kako joj u potpunoj tišini polagano rastu nokti, kuca srce, kosti svakim trenutkom postaju sve tanje, dok posvuda uokolo padaju stanice njezine odumrle kože, gotovo kao snijeg koji nije dovoljno uporan da ostane na cesti, pa se odmah upije u asfalt. Ali Spasiteljicu to više ne može uplašiti. Ona je osjetila da je netko s druge strane, netko koga je ostavila u prošlom životu, kad je sve bilo drugačije. Ali, sad. Zašto. Ne bi sve iznova zaboravili. Pa sam ponovno u mračnom hodniku, dišem duboko i pravilno. Ista dječja trokolica i dalje stoji prislonjena na bočni zid. Koraci u predvorju, lift koji se ne zaustavlja, usporeno ide u stalnim krugovima od prvog do sedamnaestog do prvog kata. Jedan od prozora na hodnik je otvoren, gotovo na samom kraju, netko kuhačom udara po rubu zdjele. A ja napravim tri ili četiri koraka, i kad sam ponovno pred njezinim vratima, na hladnu drvenu površinu sasvim lagano naslonim čelo.

Mladen mi pokaže sve svoje albume. Na njima su jako mladi dečki, uvijek prvo obučeni pa onda goli. Kao Fjodor. Kao ja. Neke je napravio sam, neke druge nabavio preko interneta. Tamo je Mladen pronašao puno prijatelja koje zanimaju iste stvari kao i njega. A čitava ova priča, razmjena i prodaja fotografija preko interneta, sve je to dijelom uzbuđenje, a dijelom natjecanje. Mladenove oči brze su i žive dok mi to govori. Slegnem ramenima jer mi je svejedno. Nikad me ne dotiče, i to je dobro. Samo stoji ispred svog fotoaparata. A ja sam svaki put netko drugi. "Svatko u sebi nosi jedinstvenu sudbinu koja samo čeka trenutak da bude ispričana", kaže Mladen. Na stolici me svaki put dočeka drugo odijelo. "To su te neobične stvari s dušom koje je dobro znao još i Platon." Onda sam ispred širokoga plavog platna, i on više ne govori. S onim što mi da kad budemo gotovi odmah odem u mjenjačnicu, pa pola dam Sanjinu. A on me ne pita ništa. Novac uzima iz moje ruke, gotovo me ne pogleda, gurne ga u stražnji džep od traperica. Ponekad kaže: "Čistio sam neku garažu, dali su mi da zadržim stari kalendar s curama u bikinijima." Ili: "Ono s autima. Ne znam, ali možda se ponovno zavrti." Ili: "Na jednom tavanu pronašao sam ormarić za koji sam u antikvarijatu dobio tristo kuna. Ljudi se ne razumiju u smeće." Ili samo: "Faking šit." A ja pomislim: ovo s Mladenom, to ne može biti loše. I tako mislim, sve dok se stvari odjednom ne promijene. Dok ne shvatim odakle Sanjinu masnice. Dok ne upoznam tog malog, retardiranog dječaka.

Kad Poldi izađe iz auta, njegove se oči zadrže na mojima. Poldi je u raskopčanoj tamnoj majici bez rukava. Podjednako tamnim hlačama. S kratkom plavom kosom koju, kad izađe,

vjetar makne s njegova čela. Ulica je između nas, dok stojim preko puta kuće njegovih roditelja na Tuškancu. One iste iz čijeg dvorišta mogu vidjeti prozore na kući mame Gabrijele. Tegle s cvijećem na terasi, napokon rascvale ruže u stražnjem vrtu. A mama Gabrijele je baš jutros odjednom i naglo prestala biti nevidljiva, nakon što je postala jedan od većih članaka u dnevnim novinama. Zamišljam je kako se sprema izaći pred istražnog suca u započetoj sudskoj istrazi. Onda malo plače u svom velikom krevetu. Pa napokon Kraljicu Ubojstava Iz Milosrđa povlaka Majku Koja Ne Otvara Vrata povlaka Spasiteljicu moli da joj kroz žile polagano pusti trostruku količinu morfija. Šezdeset miligrama morfija u velikoj injekciji koju Spasiteljica jedva može držati u rukama. A posljednja publika je spremna, i nestrpljivo je iščekuje u istražnom odjelu zagrebačkoga Županijskog suda. Sanjin mi pokazuje te novine. Kaže: "Faking šit. Pogledaj našeg Ozija. Pogledaj ovu babu." A mama Gabrijele se tereti za iskorištavanje i zadovoljavanje pohote nad maloljetnikom. Ono o čemu razmišljam: tko će se brinuti za travu oko njezine kuće, puzavicu na fasadi. Da mogu vidjeti toliko daleko, opazio bih kako se na njezinim prozorima jedna za drugom spuštaju rolete. I ovo je odjednom moj sretan kraj. Pa se zato što nisam siguran hoću li uopće dobiti iduću priliku jednostavno počnem smijati. Poldi stoji s druge strane ulice, automobili prolaze između nas, djeca s torbama na leđima, kamioni sa smećem, dva taksija jedan za drugim, poštar na motoru, žena sa psom, a ja se pridržavam za stup javne rasvjete i samo se smijem. Sjeti me se ponekad, Poldi. On i dalje stoji pokraj svog automobila, pa se i sam odjednom nasmije. A onda stubama krene prema kući, a ja se polagano spustim prema gradu. U nekoj drugoj priči, možda bi stvari izgledale potpuno drugačije. U nekoj drugoj priči, o nekoj drugoj obitelji, ali zapravo ne.

POLDI: Hej. Što je ovo? JA: Koje? POLDI: Ovo. Mislim. Flash. Imam flash? JA: Ne. Mislim da nemaš. POLDI: Pajdo. Ali. Gdje se to nalazimo? JA: Zašto? POLDI: Ako je ovo flash, onda me puca jače nego inače. JA: I to je dobro? POLDI: Ne znam. Učim za ispite. Već neko vrijeme nisam ništa progutao. Ali, nikad ne možeš znati. Kužiš. Što je ovo? JA: Nešto što uopće nije stvarno. Znaš. Otjerao sam je od sebe i sad radi ovo kako bi me razveselila. POLDI: Tko? JA: Ne čuješ kako maše krilima, oko nas? POLDI: Maše, maše, opaki flash, čovječe. JA: Poldi. Htio sam ti nešto reći. POLDI: Ajd. JA: Ovih nekoliko tjedana. Znaš, ja razumijem zašto je moralo završiti. Uopće se ne ljutim, Poldi. POLDI: Pajdo. JA: Stvarno. POLDI: Nisam htio. Mislim. JA: Čuješ? Lupaju po mojim vratima. POLDI: Ha? JA: Sad ću se probuditi. POLDI: Frende. JA: Moram ići. Izaći. Vidimo se, Poldi.

Mladen kaže da možemo biti prijatelji. Taj dječak i ja. Ali, on baš ništa ne govori. Mislim da nema više od osam godina. Sjedi na samom rubu trosjeda. Dječak ima male ruke, male dlanove, drži ih u krilu. Mladen izlazi i ostajemo sami. Pitam ga kako se zove, ali on mi ne odgovara. Ima kratke hlače, traperice odrezane do koljena i majicu na kojoj piše: Tropic. S odrezanih rubova hlača izviruju mu bijeli konci. Ponovno ga pitam kako se zove. Ovoga puta on mi se osmijehne i rukama napravi neki čudan pokret po zraku. Ispred plavog platna postavljen je mali krevet prekriven bijelom plahtom. Umjetna svjetlost sad je već jača od ljeta koje dopire s ulice, a Mladen se vraća s još jednim reflektorom i stavlja ga desno od platna. Onda uzima moju čašu. Ulijeva mi još malo viskija i ubacuje dva leda. Dječaku daje samo kolu. Čašu mu spušta direktno u ruke. Svojim dlanom prijeđe preko njegove kose, ali nekako grubo, tako da dječaku nagne glavu prema stropu, njegove svijetle oči sad nepomično zure u luster. Onda kaže da je dječak malo retardiran, ali da je to zapravo ružna riječ koju, nažalost, ipak najviše ljudi razumije. Umjesto toga treba reći: to je dječak s posebnim potrebama. Mladen kaže da tako odmah zvuči humanije. Dječak nije zaostao. Nije imbecil. Nije sjeban. Nije jednostavna struktura. Onda se sagne i svojim usnama dotakne dječakove koje su i dalje usmjerene prema stropu. A Mladen još bolje namjesti novi reflektor, otvori tamna metalna krilca, okrene se prema meni i kaže: "Ne možeš ni zamisliti što sam sve napravio za tu djecu." Svjetlost mi ulazi u oči. Metalan zvuk otkopčavanja dječakovih hlača. A on me ne prestaje gledati dok Mladen govori da mu prstima dotaknem kosu, pa to i učinim. Onda mu skidam majicu i jezikom dotičem bradavice. Koža mu je bijela i naježena. Mladen mu govori da je sve u redu, osjećam dječakove dlanove na svojim ramenima, osjećam kako me odguruje. Ono što mislim, molim te, molim te, nemoj. Ali ionako je previše slab, pa i sam brzo odustaje. Kurac mu je malen i ljubičast. Kao da je stigao s hladnoće i sa snijega. Kao da smo dvojica braće koja su se baš vratila s grudanja. Odjednom, ruke mi se počinju tresti same od sebe. Mladen mi prilazi točno u trenutku kad poželim ustati. Toliko brzo da vidim tek sjenu u kutu plavoga platna. Onda me šakom udari po licu, pa dječaka hvata za kosu i glavu mu gura prema mom trbuhu. Onda se opet povlači. Zurim u dječakovo plavo tjeme, tanku kosu koja strši u zrak i ispred platna izgleda kao da bi mogla svijetliti u mraku. U kutu dječakovih usana napravio se mali mjehurić od sline. Na stolici nedaleko od nas stoji moja čaša. Led krcka u mlakoj tekućini. Mladenove cipele, duboki otisci na parketima dok nas obilazi. A onda je tu i nova uputa, dječakovo lice nabrano je kao da će svaki trenutak kihnuti. Počinjem ga ševiti i njegovo malo tijelo ispod moga izgleda kao gumeno, ili mrtvo. Ruke su mu položene na moj trbuh, ali bez ikakvog pritiska, glava zabačena. I onda se to dogodi. Sasvim iznenada. Dječak počinje bezglasno plakati. Sasvim

lagano otvori usta. Iz nepomičnih očiju počinju mu kliziti suze. Gledam kako se spuštaju niz bradu i završavaju na bijeloj plahti. Pa podigne desnu ruku s mog trbuha i sasvim me lagano dotakne po licu. I to je trenutak nakon kojega ne mogu više. Sjedam na krevet, mislim da ću povratiti, dječakove oči pogledaju me prvi put. Negdje u polumraku ispred nas prestaje škljocanje aparata, tiho zujanje kamere, svejedno. Mladenov glas odjednom je iza mene, i nakon što me nečim tvrdim udari po glavi, kaže mi: "Znaš što je ovo? Ovo je glock." A onda mi još kaže da ga nastavim jebati pa će sve ponovno biti kako treba. Sjedim gol na bijelom krevetu, s cijevi pištolja pritisnutoj uz tjeme. Sklopim oči. A dječak pokraj mene odjednom me svojim malim dlanom uhvati za ruku i povuče natrag na sebe. Pa to bude trenutak kad spustim glavu na dječakov trbuh i sad bez ikakvog zvuka plaćemo zajedno. I tako, sve dok mu napokon ne svršim po licu i prsima.

Ozi me probudi i kaže: "Idemo u lunapark."

Privid da nešto posjedujem, ništa više od toga.

Mislio sam potražiti obitelj.

Pred nama je budućnost. A budućnost je tanka crta na sivom, tapeciranom krovu iznad moje glave, baš to je budućnost.

U stanu Spasiteljice nema ni jedne fotografije. To znam zato što sam unutra. Prošlo je deset sati navečer. Stojim usred nevelike sobe, obasjan samo svjetlošću javne rasvjete: jedna lampa udara točno u prozore. Ali nije bilo teško. Uz stražnji zid nepreglednih garaža s valovitim, metalnim vratima odložene su vreće s pijeskom ili cementom. Ne znam točno. Po njima sam se popeo na ravni krov zaliven smolom. S njega sam se lagano uspeo na njezin balkon. Vrata je ostavila pritvorena, ova joj mogućnost izgleda nikad nije pala na pamet. Na balkonskim pločicama odložena je vreća sa smećem. U košarici za cvijeće samo suha, ispucala zemlja. I neka tanka divlja vlat korova. Mislim: mama Gabrijela je bila zadovoljna

kako se brinem za njezino cvijeće. Pa jagodicu kažiprsta sažalno spustim u ovu jalovu zemlju. Neki klinci prođu pokraj garaža. A Spasiteljica ima stvarno mali stan. Kad sam napokon unutra, ne nalazim je u hodniku, potpuno spremnu da bude izbavljena i tako prekinem bolno urastanje njezinih kostiju u parkete na kojima stoji. Umjesto toga, prolazim stanom i dotičem namještaj. Ništa više. Pokušavam pronaći barem neku fotografiju, ali ne uspijem. Gotovo sam siguran da Spasiteljica živi sama. I da nije previše sretna. Ne znam zašto to mislim, tako mi je lakše. Onda sjednem na sredinu njezine malene sobe, ispred kauča koji vjerojatno svaku večer strpljivo razvlači. Sjednem i stavim ruke na koljena. Sklopim oči. Pokušavam namirisati nešto drugo osim samoga sebe. Možda prolazak vode kroz cijevi zakopane u zidovima. Ili povremena svjetla automobila na tapetama, zvuk otvaranja garaža. Jako se trudim ne zaspati, a zatim je napokon ključ u bravi. Naglo ustajem, ali odjednom ne znam što dalje. Imao sam plan. Taj plan završava s ovom sekundom. A Medicinska Sestra povlaka Dobri Kerubin povlaka Osoba Od Povjerenja povlaka Narko-Teklić povlaka Mala Kutijica Milosrđa povlaka Spasiteljica povlaka Mama zastane na ulazu i bez riječi me promatra. I sve što mogu učiniti, sve što mi je preostalo. Polagano pružim ruku, i među prstima mi je fotografija. Spasiteljica me nastavlja promatrati, ali ne zbunjeno ili preplašeno, nego gotovo kao izgubljeni primjerak neke čudne životinje koji je dosad vidala samo u knjigama. Pa napravi nekoliko koraka prema meni, u mračnu unutrašnjost stana, i fotografiju uzme u ruke. Prinese je bliže licu. Još jednom pogleda mene. Sjedne na kauč uz moje noge. I kaže: "Ne znam. Žao mi je. Stvarno ne znam tko bi to bio." Pa odjednom zašuti i pogleda me, kao da me napokon razumije, ali mi nikako ne može pomoći. A ja, iako sam ponovno pogriješio. Iako sam siguran da je ovo napokon kraj. Iako joj vjerujem. Ja učinim ovo. Polagano napravim još jedan korak, sasvim tiho kleknem uz nju i oprezno stavim glavu u njezino krilo. Pomislim: Bože, daj mi samo nekoliko sekundi. A on mi ih da, pa tako dišemo zajedno, u poklonjenom vremenu.

Prvo mislim da plače, a onda kad poslušam pažljivije, mama Koraljka se smije. Samo nekako čudno. Sjedim u svojoj sobi i brišem ona slova koja su još ostala u početnici. Neke crtice sasvim su tanke i jedva se vide, ali ne želim da su tu. A onda se dogodi to s mamom Koraljkom, i kad siđem, vidim da je tek došla kući. Nije izula cipele, a inače je to prvo što napravi. Siguran sam da nije ni oprala ruke: tata Drago drži ih u svojim, a možda su prljave. Sad oboje sjede na trosjedu, i nakon što uđem u sobu, pogledaju me kao da me nikako nisu očekivali. Kao da je noć, a ja spavam. Onda mama Koraljka prva pruži ruku, kaže mi da sjednem. Ne mogu susresti oči tate Drage, jedna suza stoji mu na samom rubu

trepavica. Sjednem pokraj mame Koraljke, a ona stavi svoju ruku na moja ramena, ponovno počne plakati. Stari djed uhvati lulu u veliku šaku i nekoliko puta njezinim krajem udari po kuhinjskom stolu. Ispred njega je tanjur poriluka. Uz rub tanjura uhvatila se crvena mast, unutra pliva pola kobasice. Ja sam to pojeo maloprije, a sad mama Koraljka dlanom obriše suze i kaže da u njezinu trbuhu raste jedna mala, jako mala beba. Nasmijem se i pogledam u njezin trbuh, kao da očekujem da neke sićušne ruke odjednom probiju njezinu kožu, razderu zelenu vestu koju ima na sebi, uhvate me za prste. Ali to se ne dogodi. Zapravo, više nitko ne kaže ništa. I meni bude jasno. Naglo. Potpuno. Samo tako. Odjednom sjedim u obitelji koja više nije moja.

Sanjam te, Tuga. I sad si napokon ponovno ovdje. Kažeš: "Lijepo je opet biti kod kuće." Onda prolaziš svojim dnevnim boravkom, obilaziš ostale sobe, po namještaju lijepiš naljepnice s aerodroma na kojima si gubila beskrajne sate. Sve parkete u mračnom prizemlju prekrile su novine, tvoja mama se osmjehuje s naslovnica, ta nova manekenka za nužnost mobitela. Nacionalnu toleranciju. Nepopuštanje pred zastrašivanjem. Ne, ja ne znam što sve to zapravo znači; tako piše ispod njezinih bijelih zuba. Uostalom, u snovima je često baš tako, a ja te sanjam. I sad si u svojoj sobi, promatraš moje otiske među svojim medvjedićima. Na mjestu gdje si pokopala malog psića niknuo je narančasti cvijet. A ti me uhvatiš za ruku, kažeš: "Baš se ništa nije promijenilo." I dalje postere najboljih kineskih trash metal bendova spremaš u bijeli fascikl, brojiš povratničke singlove bivše turske senzacije Tarkana. Tuga, tako volim što si se vratila. U tvojim očima beskonačno se izmjenjuju razglednice Philadelphije, i to je jedina stvar koju ne možeš kontrolirati. Ali, nije važno. Ipak izgledaš lijepo. Ipak još uvijek imaš glas, a u njemu spavaju vlažne zagrebačke noći, kad mi sasvim tiho kažeš: "I preko mora te volim."

TUGA: Stani. (...) Tiho. (...) Sad. Ovo. Ne čuješ je? JA: (...) TUGA: Ha? JA: Ne želim je čuti. TUGA: Kaže da joj je žao. I ja mislim da stvarno je, znaš. Evo. I mene je dovela kao poklon. (...) TUGA I ANĐEO: Što kažeš? JA: Htio sam da sama dođeš. TUGA: Pa, tu sam. (...) Tu sam, drugo nije važno. Zbilja. JA: Onda mi pričaj. Pričaj mi. Zašto se smiješ? Pričaj mi. TUGA: Sve sam ti već rekla. JA: Ne. TUGA: Vidim ti oči. JA: I što vidiš? TUGA: Trebao bi u bolnicu, znaš to. JA: Znam. TUGA: Hoćeš da te odvedem? JA: Sutra. TUGA: Sutra. JA: Da. TUGA: Obećaj mi. JA: Obećajem. TUGA: Ne vjerujem ti. JA: Pričaj mi. TUGA: Još se nisi umorio? JA: Molim te. TUGA: Što još? Usta su mi suha. Sve sam ti rekla. JA: Nisi. Pričaj mi. Kakve su zgrade?

TUGA: Zgrade. JA: Da. Zgrade. TUGA: Visoke. JA: Popela si se koji put do vrha? TUGA: Pješice? Ne. JA: Liftom? TUGA: Velikim. Širokim. Brzim. Jako osvijetljenim. JA: I što se vidi kad dođeš do vrha? TUGA: Što se vidi? Druge zgrade. Podjednako visoke. Kud god pogledaš, puno je stakla. Ako je sunčano, onda ima i previše svjetlosti. Oblaci i helikopteri ogledaju se u staklima. U Philadelphiji čak i ptice zastanu ispred vlastitog odraza, toliko je važno kako izgledaš. A ja, čim sam sletjela, kupila sam velik rokovnik za sve satelitske programe. Moj osobni vodič. Znaš koliko tamo ima programa? Tvrdе korice. Preko tisuću stranica. A ja sam unutra, svih ovih dana, napisala samo ovo: Jednom, bio jednom jedan čovjek i sve je promatrao kroz sretne naočale. Čula sam za njega, navodno je živio jako lijepo. Ali ja ne znam baš ništa više o tome. I onda, još sam napisala samo jednu rečenicu. Samo još jednu. Napisala sam: Mi nismo sami.

Mi nismo sami. Još nešto što sam čuo. Nekad. Od nekoga. Negdje. Između mojih očiju spava tisuću nepotrebnih podataka. Ležim na travi, ali ovo nije livada. Ovo je Zrinjevac, veliki park preko puta Glavnog kolodvora. Trava ispod mene vlažna je od krvi, ali nemam dovoljno snage da podignem glavu. Svjetlost mjeseca učini da svi grmovi budu okrugli, da isijavaju plavo svjetlo. Ponovno je bila racija, to znam. Crni je šakom lupao po mom odjeljku. Viknuo je: "Probudi se, Peško Patak." Ponovno smo trčali preko tračnica. Ono zadnje što sam dobio od Mladena nisam odnio u mjenjačnicu. Zapravo jesam, ali djevojka iza pulta rekla mi je da izađem. Da će pozvati policiju. Ne znam što se zapravo dogodilo, Crni je uzeo eure, sačuvao sam ih za njega, Sanjin me pronašao kako ležim u odjeljku. Na podu, između sjedala. A ta djevojka iza pulta u mjenjačnici je vikala, pridržao sam se za staklena vrata jer sam mislio da ću pasti, a onda sam sjeo na stepenicu ispred ulaza. Nisam učinio ništa, nisam rekao čak ni "Zašto nećeš promijeniti mojih pedeset eura?", nisam joj ništa rekao. Dok ležim na trbuhu, trava ispod mene polagano mijenja boju. Mjesec učini da i koraci prolaznika postanu mekši. Možda sam kao paprat koja će noćas polagano istrnuti, a sutra će u ovom kutu parka odjednom niknuti cvijeće. Ne znam koji je dan. Ako je bila racija, mogao bi biti petak. Ne znam je li petak. Sanjin me uhvatio ispod struka, pa smo tako potražili mrak. Čujem ga kako mi čitavo vrijeme nešto govori, ali nisam siguran da ga mogu razumjeti. Umjesto da provjerim što je rekao, odlučio sam tek stisnutim usnicama hvatati zrak. Prstima posegnuti pod kožu i tako dodatno raširiti pluća. A ono što mu zapravo želim šapnuti je: "Ako sve ovo postane igra, odjednom imamo pravila, a ona su jako jednostavna." Samo jedan život i onoliko vremena koliko je potrebno da se umoriš. Mislim na mornare zarobljene u podmornici. Mislim na čovjeka na dnu rijeke, s džepovima punim kamenja. Mislim na Tugu.

Mislim na Poldija i na Gitu, na Lorenca, na Ozija. Mislim na tatu i mamu koje nikad nisam imao. Mislim na Spasiteljicu. Jedan život, veliki sat, puno strpljenja. A onda sve stane. Spustio sam se na šljunak i na travu, pa to bude prilično glasno. Netko mi iz tame kaže: "Prestani."

Ležim u krevetu i slušam kako vjetar prolazi kroz teške stabljike kukuruza iza kuće. Ne čuje se baš ništa drugo. Kad se ne nadaš ničemu, onda brzo shvatiš da nema smisla plakati. Ali ja to ne znam. To mi kaže moj anđeo. Ipak, mislim da ionako nisam plakao. Mama Koraljka se jako trudila. Čitavo je poslijepodne pakirala moje stvari, svaku majicu posebno poravnala prstima, kao da bi se mogle razbiti. Promatrao sam je naslonjen na zid, rekla je da će me svakako posjetiti u Zagrebu, da će dolaziti često, da moram i dalje biti jako dobar. Tata Drago mi je poklonio bicikl. Zajedno s pomoćnim kotačima. Dok ga je spremao u auto, promatrao sam kako dva dječaka prolaze pokraj dvorišnih vrata, jedan mi je odmahnuo i to je bio Igor. "Ovdje djeca dugo moraju ići pješice u školu, tebi bi to bilo previše naporno", rekao je tata Drago, i bicikl dodatno učvrstio špagom. Stari djed promatrao me sa svog prozora. Na prljavom staklu noktom je napravio proreze za oči. A onda je noć, zatvoreni kofer stoji sasvim blizu vrata, na stolici čiste gaće, čarape i košulja. Sutra ću putovati u tome. Sklopim oči i pomislim na šarena stakalca u maloj crkvi, na jaku svjetlost usred polja kukuruza, na nebo. I kao da sam je pozvao, još mi jednom dođe Anđeo. Ovoga puta moram upaliti lampu, jer je isprva zamijenim za umornog noćnog leptira. Anđeo svijetli sasvim slabo, izgleda pomalo pospano dok sjedi na velikoj palmi na mom zidu i tiho kaže: "Žao mi je." Pa mi napokon laganim pokretom ruke pošalje onaj jedan ukočeni val i mene poprska morska pjena. A idućeg dana teta Slava me dočeka na vratima Doma u Nazorovoj ulici i već izdaleka mogu vidjeti da prvi put ona izgleda stvarno tužno.

JA: (...) A zašto bih te sad slušao? Nakon svega? ANĐEO: Vidi. JA: Reci. ANĐEO: Gle. (...) JA: Dalje? ANĐEO: Žao mi je. Evo. (...) Što kažeš? Žao mi je i to sam ti došla reći. (...) Ha? JA: Ne znam. (...) Možda. ANĐEO: Što? JA: Možda mi je drago da si se vratila. ANĐEO: Ma. Zapravo nisam. Bila sam u prolazu, pa što ne bih. Znaš ti mene. Vidi ga, a zašto se sad smiješ? JA: Tako. ANĐEO: Znam, znam. Za jednog anđela, ja sam i previše duhovita. Friendovi? JA: Friendovi. (...) A čega ti je žao? ANĐEO: (...) JA: Reci mi. ANĐEO: Što nije uspjelo. JA: Koje? ANĐEO: Ovo. Sve ovo. JA: Kad se ne nadaš ničemu, onda ni ne tuguješ dugo. ANĐEO: Mudro. Tko ti je to rekao? JA: Ti. ANĐEO: Oh. Ipak. Žao mi je. Znaš da sam

pokušala. JA: Znam. ANĐEO: Nije mi uspjelo. I sad moram otići. JA: Više se nećemo vidjeti? ANĐEO: Ne. JA: Ali. Mislio sam da si ti moj zauvijek anđeo. ANĐEO: Nisam. JA: Ne razumijem. ANĐEO: Svi koji kažu da su anđeli besmrtni, svi ti nemaju pojma. JA: Ne želim da odeš. Ostao sam bez narukvice. ANĐEO: Kakve sad narukvice? JA: Ne sjećaš se? Dala si mi narukvicu i oni su mi je uzeli. ANĐEO: Više ti nije potrebna, Komarčiću. JA: Misliš? ANĐEO: Sigurna sam. Uostalom, anđeli ne bi smjeli prakticirati kabalu. Idem ti ja sad. JA: Stani. Pričekaj. Otpjevaj mi nešto. ANĐEO: Slušaj me. Samo ne zaboravi disati. JA: Moram ti nešto reći. ANĐEO: Diši, diši, diši. Ništa drugo nije potrebno. JA: Čekaj. Moraš znati. Ipak si ti prava djevojka. ANĐEO: Volim te. JA: Volim te. ANĐEO: A sad zatvori oči.

Ležim na klupi. Glavu sam stavio na Tugine noge, njezini su dlanovi na mom licu. Da. Tuga se vratila. I sve oko nas je toliko tiho, kao da nismo na Glavnom kolodvoru. Kao da smo netko drugi. Pokraj naših nogu možda se nalaze veliki ruksaci puni stvari, a mi ćemo napokon otputovati. Ali ne onako kako bude svaku večer, kad tu spavam. Otvorit ćemo prozor i dugo mahati onima koji ostaju. Tugine ruke tople su i vlažne. Mirišu po kremi, limunu, po oblacima. Ne znam kako, ali znam da je baš to prava istina. A Tuga se sagne prema meni tako da me sakrije njezina narančasta kosa, lagano mi usnama dotakne čelo. Odjednom sve izgleda kao da nikad nije ni otišla. Ne želim previše razmišljati, želim jagodice njezinih prstiju na svojim obrazima, tako da dotakne svaku pukotinu na mom licu. I ne pričam joj o stvarima koje su se dogodile, koje su bile. Ako to slučajno i poželim, ona me strpljivo prekida, stavlja mi kažiprst na usne, ionako već sve zna. Ja moram disati, samo to, i sve će biti u redu. Svatko od nas ovdje ima svoju zadaću. Njezina su topli dlanovi kojima mi dotiče kožu. Metalni zvuk probija se kroz zvučnike i jedva dopire do mjesta na kojemu ležim. Sve što je preostalo od ovoga mene; stanice kože koje Tuga miluje svojim prstima. Negdje na tračnicama istovremeno se otvaraju vrata na svim vagonima, stigao je kasni brzi vlak na liniji Ljubljana – München, pa ponovno otvaram oči. A onda, ipak nešto uspijem izgovoriti, a da me Tuga strpljivo ali odlučno ne prekine. Kažem joj: “Želim ti nešto reći.” Njezino lice postane osmjeh. “Tuga, želim ti reći kako se zovem. Kako se za stvarno zovem.” Tuga je bosa i u bijeloj haljini. Kad stavim ruku na njezino koljeno, čudesna toplina prođe mi kroz čitavo tijelo. Na samom dnu hodnika odnekud se pojave dvojica policajaca. Polagano nam prilaze preko mramornih ploča kao da igraju onu igru u kojoj na iscrtana polja bacaš kamenčić. Onda sam ponovno u Domu u Nazorovoj ulici, netko mi kaže: “Hajde, ti si, skoči.” Čvrsto stegnem Tuginu ruku, ali ona ostane potpuno mirna. Nakon nekoliko trenutaka njezini prsti postanu potpuno bijeli. Policajci su napokon iznad mene i sad moram sjesti, reći da je sve u

redu, reći da idem, evo odmah idem, samo da me ne traže osobnu. Kad bih barem mogao ustati, učiniti tu malu i jednostavnu kretnju. Ali Tuga me ionako pretekne u svemu, pa snažnim trzajem leđa koji potrese i čitavo moje tijelo, iznad mene naglo i bez ikakvog odgađanja razvije velika, bijela krila. Odavno sam naučio da anđeli nisu krhka bića, ali čak i moje oči ostanu širom otvorene nakon što Tuga vrhovima svojih krila raspara strop Glavnog kolodvora. Njezini rašireni dlanovi govore mi da mirujem. Pa ni ne trepnem dok u vihoru vjetrova, u samom središtu iznenadne oluje, oko nas lete stare novine, žbuka, policijske kape, ostaci boje, komadi cigle, izgužvane limenke, tetrapak od mlijeka, Tugina bijela pera. I s tako raširenim trometarskim krilima iznad drvene klupe Tuga se polagano nagne prema mojim usnama, i ja joj sasvim tiho šapnem svoje ime.

Sanjin mi pomaže da uđem u odjeljak. Kaže: "Faking shit." A onda još da se više ne može brinuti za mene. Želim mu reći hvala, majica mu je mokra oko vrata, tamo gdje sam ga držao dok smo prelazili tračnice. Nekoliko sam puta koljenima dotaknuo šljunak, masni metal tračnica. Sanjin mi pomaže da legnem, kaže da se samo moram malo odmoriti, i to je sve. Osjećam koliko je vruće, ali to mi ne smeta. Mislim da se i ovako tresem, ne znam, nisam siguran. Sa svakim izdisajem bijela sluz izlazi iz mojih usta, klizi mi niz vrat. Sanjin ne stoji mirno, težinu tijela neprekidno premješta s noge na nogu, čitavo vrijeme gazi po papirićima. Kaže mi da malo odspavam, da još uvijek ne može vjerovati kako smo izbjegli raciji, pravi smo frajeri. Kaže: "Ti si uvijek imao sreće." Pa se osmjehne, ali nekako žalosno. Kaže: "Je, je." On to uvijek radi, umjesto da kaže: "Da, da." Njegovi prsti ponovno nestanu u gustoj tekućini oko mojih zglobova. Moje ruke su ruke plišanih medvjedića u dućanu s igračkama, u Tuginoj sobi. Kad ih radoznali dječak pritisne na određenom mjestu, odmah se uključi čudesan mehanizam. Onda zrikavci izađu iz svojih kuća koje su sagradili u meni. A Sanjin je nekakvom tankom špagom plavi, mirišljavi borić vezao oko vrata. Sad polagano skida tu čudnu ogrlicu. Prvo je samo drži između prstiju, kao da nije sasvim siguran, a onda taj plavi borić nespretno i naglo vješa o kuku za kapute. Mali poklon za mene, koji ostavlja sramežljivo i potpuno nespretno. Pa me pogleda, sasvim kratko, nekako tužno, izađe bez riječi i za sobom povuče staklena vrata.

Ozi me probudi i kaže: "Idemo u lunapark."

A budućnost je tanka crta na sivom, tapeciranom krovu iznad moje glave, baš to je budućnost.

I dogodi se to da se točno iz jedne takve crte, sasvim male napukline, odjednom rodi život, a život bude glas. "Sranje." Ali, to ne kažem ja. To kaže moj novi anđeo, kad se napokon spusti do mene. I još doda: "Čovječe, izgledaš stvarno jadno." Ali to nije ništa što se ne može popraviti, jednom, sada, ovoga trenutka. Potrebno je samo malo sreće, dobre volje, ljubavi, jer baš tako nastaju pukotine na nebu. Iz jedne takve pukotine prvo provire dugačke ruke. Svojim tankim prstima moj novi anđeo bez napora raspára nebo. Ono što ostavlja iza sebe velika je svjetlost i podsjeća na sunce. Želim je promatrati, ali oči mi se zatvaraju same od sebe. Sve to što za sobom ostavlja, ona zaključa lagano, kao ključem. Onda ostatak puta koji sigurno ni najbrže rakete ne mogu prijeći a da dva puta ne promijene spremnike za gorivo, taj ostatak puta prijeđe bez ikakvog napora. Bez napora raširi krila nad čitavim Glavnim kolodvorom. Pa nakon što kaže ono, umjesto pozdrava, pita me kamo putuje taj vlak u kojem ležim, baš tako izgleda moj prvi susret s novim anđelom. Oko nas i dalje je duboka noć. I odjednom mi je jasno: pronađen ovako usred ljetnog mraka, to sam i dalje ja. Ne znam zašto, ali drago mi je zbog toga. Svugdje oko mene ništa se drugo nije promijenilo, velika krila odjednom i istovremeno pomiču zavjese u svim odjeljcima. A moj novi anđeo nema ni Tugino, ni Poldijevo, ni Gitino lice. Kad se pomaknem, kaže mi da moram biti miran. Ne pita me kako se zovem. Ne traži da joj pričam što sam radio ili odakle dolazim. Samo mi kaže nešto jako lijepo. Ali. Ne prije nego što iz mračnog kuta odjeljka tapkavo dotrči bezglavi bijeli psić i skoči joj u ruke. Ne prije nego što joj iz tamom sakrivenog lica do mog obraza klizne narančasti pramen, a ispod bijele haljine zašušti teška ogrlica od pravih bisera. Tek tada mi moj novi, čudni, veliki anđeo kaže: "Evo me, Komarčiću. Ne boj se. Ja sam tvoj anđeo. Nasloni se na moje čelo. Zažmiri. Odmori se. I dobro zapamti što ću ti reći. Možda smo stvarno sasvim blizu kraja. Možda neće biti sve kako smo zamislili, a možda nas uopće neće ni biti. Ali. Tko nam brani da baš sad slegnemo ramenima i zaplešemo?" I moj me anđeo uhvati za obje ruke, tako da se zamalo izgubim u njezinim velikim dlanovima, pa mi, cupkajući usred prljavog i izgrebenog poda, pokaže nekoliko jednostavnih plesnih koraka.

Tomislav Zajec

Rođen 1972. u Zagrebu, gdje je diplomirao dramaturgiju na Akademiji dramske umjetnosti. Piše romane, scenarije, drame i poeziju. Uvršten je u više hrvatskih i inozemnih antologija poezije, proze i drame. Bio je izbornik festivala Marulićevi dani, Gavelline večeri i Mali Marulić. Radovi su mu prevedeni na engleski, francuski, mađarski, poljski, slovenski, njemački, španjolski, rumunjski i ruski jezik. Zaposlen je kao docent na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Autor je jedanaest originalnih dramskih tekstova: „John Smith, princeza od Walesa” (1998), „Atentatori” (1999), „Svinje” (2001), „Novi Nosferatu” (2002), „Mlijeko” (2003/2004), „Dorothy Gale” (2007), „Astronauti” (2008), „Spašeni” (2009), „Trebalo bi prošetati psa” (2012), „Ono što nedostaje” (2014) i „Mala Moskva” (2018). Drame su mu izvođene u Zagrebu, Varaždinu, Dubrovniku, Ljubljani, Sarajevu, Novom Sadu, Londonu, Buenos Airesu, Glasgowu, Bradfordu, Norwichu, Bukureštu, Braili i Ipswichu. Autor je i scenarija za film po istoimenom dramskom tekstu „Trebalo bi prošetati psa” (2014) u režiji Filipa Peruzovića.

Za dramu „Trebalo bi prošetati psa” nagrađen je Grand Prixom na 29. Journées de Lyon des Auteurs de Theatre u Lyonu 2018. godine. Peterostruki je dobitnik državne nagrade za dramsko djelo Marin Držić, za drame „Atentatori”, „Dorothy Gale”, „Spašeni”, „Trebalo bi prošetati psa” i „Ono što nedostaje”; dvostruki je dobitnik nagrade Marul Festivala hrvatske drame i kazališta Marulićevi dani, za dramu „Ono što nedostaje” i dramatizaciju romana Kristijana Novaka *Črna mati zemla* te brojnih drugih nagrada za književni, scenaristički i dramaturški rad.

Objavio: *U trenutku kao u divljini* (poezija, koautorstvo s Vlatkom Grgurićem i Romanom Simićem, 1996), *Sjever – zlatni šut* (poezija, 1996), *Soba za razbijanje* (roman, 1998), *Rupa njegova imena* (poezija, 2000), *Ulaz u Crnu kutiju* (roman, 2001) *Ljudožderi* (roman, 2005) *Lunapark* (roman, 2009), *Odlasci* (drame, 2013), *Pravila igre; od prve ideje do prvog dramskog teksta* (priručnik, 2012), *Katolička krivnja* (poezija, 2016).

Biblioteka Online

knjiga 168

Tomislav Zajec

LUNAPARK

© 2019 Tomislav Zajec

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2019

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Davor Ivankovac

Fotografija

StockSnap / Pixabay.com

ISBN 978-953-345-669-0 (HTML)

ISBN 978-953-345-670-6 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-671-3 (PDF)

ISBN 978-953-345-672-0 (MOBI)

Prvo izdanje

Europapress holding & Novi Liber, Zagreb, 2009.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture
Republike Hrvatske.**

